

HOTĂRÎRE
pentru aprobarea Regulamentului privind menținerea navigabilității aeronavelor
și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea
întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu

nr. 641 din 17.12.2019

Monitorul Oficial nr.24-34/39 din 31.01.2020

* * *

În temeiul art.20 alin.(5) din [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.95-104, art.189), cu modificările ulterioare, Guvernul

HOTĂREȘTE:

Prezenta hotărîre transpune Regulamentul (UE) nr.1321/2014 al Comisiei din 26 noiembrie 2014 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 362 din 17 decembrie 2014, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) nr.2018/1142 al Comisiei din 14 august 2018.

1. Se aprobă Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu (se anexează).

2. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Ministerului Economiei și Infrastructurii.

3. Mecanismul de aplicare menționat în capitolul VI va intra în vigoare conform termenelor specificate în acesta.

PRIM-MINISTRU

Ion CHICU

Contrasemnează:

Ministrul economiei și infrastructurii Anatol Usatfi

Nr.641. Chișinău, 17 decembrie 2019.

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului
nr.641 din 17 decembrie 2019

REGULAMENT
privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor
și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor
și a personalului cu atribuții în domeniu

Capitolul I
OBIECT, DOMENIU DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

1. Prezentul Regulament stabilește cerințe tehnice și proceduri administrative comune menite să asigure:

1) menținerea navigabilității aeronavelor, inclusiv a tuturor componentelor destinate a fi instalate pe acestea, care sînt:

a) înmatriculate în Republica Moldova, cu excepția cazului în care controlul reglementar al siguranței acestora a fost delegat unui alt stat și controlul reglementar al siguranței acestora a fost delegat aceluși stat; sau

b) înmatriculate într-un alt stat și utilizate de un transportator din Republica Moldova, în cazul în care controlul reglementar al siguranței acestora a fost delegat Republicii Moldova;

2) conformitatea cu cerințele esențiale stabilite în [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) referitoare la menținerea navigabilității aeronavelor înmatriculate într-un alt stat și a componentelor destinate a fi instalate pe acestea, al căror control reglementar al siguranței nu a fost delegat Republicii Moldova și care sînt închiriate fără echipaj de un transportator aerian autorizat în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale.

2. În sensul Regulamentului se aplică următoarele definiții:

aeronavă ELA1 – aeronavă ușoară europeană pilotată, după cum urmează:

1) un avion cu o masă maximă la decolare (Maximum Take-off Mass – MTOM) de 1200 kg sau mai mică, care nu este clasificat drept aeronavă motorizată complexă;

2) un planor sau un planor motorizat cu MTOM de 1200 kg sau mai puțin;

3) un balon cu un volum maxim proiectat de gaz portant sau de aer cald de cel mult 3400 m³ pentru baloanele cu aer cald, 1050 m³ pentru baloanele cu gaz, 300 m³ pentru baloanele cu gaz captive;

4) un dirijabil proiectat pentru cel mult 4 ocupanți și cu un volum maxim proiectat de gaz portant sau de aer cald de cel mult 3400 m³ pentru dirijabilele cu aer cald și 1000 m³ pentru dirijabilele cu gaz;

aeronavă ELA2 – o aeronavă europeană ușoară pilotată, după cum urmează:

1) un avion cu masa maximă la decolare (Maximum Take-off Mass – MTOM) de 2000 kg sau mai mică, care nu este clasificat drept aeronavă motorizată complexă;

2) un planor sau un motoplanor cu MTOM de 2000 kg sau mai mică;

3) un balon;

4) un dirijabil cu aer cald;

5) un dirijabil cu gaz care respectă toate caracteristicile de mai jos:

a) 3% din greutatea statică maximă;

b) tracțiune nevectorizată (cu excepția tracțiunii inverse);

c) concepție convențională și simplă a structurii, a sistemului de control și a sistemului de balonete; precum și

d) comenzi neasistate electric;

e) un giravion foarte ușor;

aeronavă LSA – un avion sportiv ușor care întrunește următoarele caracteristici:

1) o masă maximă la decolare (MTOM) de cel mult 600 kg;

2) o viteză maximă de angajare în configurația de aterizare (VS0) care nu depășește o viteză calibrată (CAS) de 45 de noduri la masa maximă la decolare certificată a aeronavei și în cel mai critic centru de greutate;

3) o capacitate maximă de cel mult două persoane, inclusiv pilotul;

4) un singur motor fără turbină, prevăzut cu o elice;

5) o cabină nepresurizată;

componentă – orice motor, elice, reper sau dispozitiv;

demonstrație de zbor – demonstrație de zbor în sensul definiției din Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene, aprobat prin [Hotărîrea Guvernului nr.831/2018](#);

JAA – autoritățile aeronautice comune;

JAR – cerințe aeronautice comune;

menținerea navigabilității – toate procesele care asigură că, în orice etapă a perioadei sale de funcționare, aeronava este conformă cu cerințele de navigabilitate în vigoare și cu normele de siguranță;

operațiune de transport aerian comercial (CAT) – operarea unei aeronave pentru transportul de pasageri, mărfuri sau poștă contra unei remunerații sau a altor contraprestații;

operațiuni comerciale specializate – acele operațiuni care se supun cerințelor părții SPO, prevăzute în Cerințele tehnice referitoare la operațiunile aeriene (CT-OPS), aprobate prin [ordinul directorului Autorității Aeronautice Civile nr.11/GEN din 21 februarie 2019](#);

operațiuni limitate – operațiuni ale aeronavelor, altele decât cele motorizate complexe, pentru:

1) zboruri cu costuri partajate efectuate de persoane particulare, cu condiția ca costurile directe să fie partajate de toți ocupanții aeronavei, inclusiv de pilot și ca numărul persoanelor care partajează costurile directe să fie de maximum șase;

2) zboruri de competiție sau demonstrații de zbor, cu condiția ca remunerația sau orice contraprestație oferită pentru astfel de zboruri să se limiteze la recuperarea costurilor directe și la o contribuție proporțională la costurile anuale, precum și la premii care să nu depășească o valoare specificată de autoritatea competentă;

3) zboruri introductive, lansări cu parașuta, remorcări de planoare sau zboruri acrobatice efectuate fie de o întreprindere de pregătire cu sediul principal de activitate în Republica Moldova și aprobată conform Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă, fie de o întreprindere înființată cu scopul de a promova sporturile aeriene sau aviația de agrement, cu condiția ca aeronava să fie exploatată de întreprindere pe baza unui drept de proprietate sau a unui contract de închiriere de aeronave fără echipaj, ca zborul să nu genereze profituri distribuite în afara întreprinderii și ca zborurile în care sînt implicate persoane nemembre ale întreprinderii să reprezinte doar o activitate marginală a acesteia. În sensul prezentului Regulament, „operațiunile limitate” nu sînt considerate operațiuni CAT sau operațiuni comerciale specializate;

personal de certificare – personalul responsabil să pună în serviciu o aeronavă sau o componentă a aeronavei după efectuarea unei operații de întreținere;

sarcină de întreținere critică – o sarcină de întreținere implicînd o asamblare sau perturbare în orice fel a unui sistem sau a unei piese a unei aeronave, a unui motor sau a unei elice care, în cazul producerii unei erori în timpul execuției, ar putea pune direct în pericol siguranța zborului;

sediu principal de activitate – sediul central sau sediul social al întreprinderii în cadrul căruia se exercită funcțiile financiare principale și controlul operațional al activităților vizate de prezentul Regulament;

zbor introductiv – zbor introductiv în sensul definiției din Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene, aprobat prin [Hotărîrea Guvernului nr.831/2018](#);

zbor de competiție – zbor de competiție în sensul definiției din Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene, aprobat prin [Hotărîrea Guvernului nr.831/2018](#).

Capitolul II

CERINȚE ÎN MATERIE DE MENȚINERE A NAVIGABILITĂȚII

3. Menținerea navigabilității aeronavelor menționate la pct.1 lit.a) și a componentelor destinate a fi instalate pe acestea este asigurată conform dispozițiilor Anexei 1.

4. Întreprinderile și personalul implicate în menținerea navigabilității aeronavelor menționate la pct.1 lit.a) și a componentelor destinate a fi instalate pe acestea, inclusiv în activitățile de întreținere, se conformează dispozițiilor Anexei 1 și, după caz, dispozițiilor specificate la pct.7-18.

5. Prin derogare de la prevederile pct.3, menținerea navigabilității aeronavelor menționate la pct.1 lit.a) care dețin o autorizație de zbor este asigurată în baza acordurilor privind menținerea navigabilității, specificate în autorizația de zbor emisă în conformitate cu Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr.468/2019](#).

6. Programele de întreținere aprobate în conformitate cu cerințele aplicabile înainte de intrarea în vigoare a prezentului Regulament sînt considerate aprobate în conformitate cu cerințele stabilite de prezentul Regulament, cu condiția că acestea au fost adaptate prevederilor stabilite de prezentul Regulament.

Capitolul III

AUTORIZAREA ÎNTREPRINDERILOR CU ATRIBUȚII DE ÎNTREȚINERE

7. Autorizațiile întreprinderilor de întreținere se emit conform dispozițiilor Anexei 1 subpartea F sau conform dispozițiilor Anexei 2.

8. Autorizațiile privind activitatea de întreținere, emise sau recunoscute de Republica Moldova în conformitate cu procedurile și cu cerințele JAA, valabile înainte de intrarea în vigoare a prezentului Regulament, sînt considerate a fi fost emise în conformitate cu prezentul Regulament, cu condiția că acestea au fost adaptate prevederilor stabilite de prezentul Regulament.

9. Personalul calificat să efectueze teste nedistructive referitoare la menținerea navigabilității asupra structurilor și/sau a componentelor de aeronave și/sau să controleze aceste teste, în temeiul standardelor care, înainte de intrarea în vigoare a prezentului Regulament, erau recunoscute de Republica Moldova care asigură un nivel echivalent de calificare, continuă să efectueze și/sau să controleze testele respective.

10. Certificatele de punere în serviciu și certificatele de autorizare a punerii în serviciu eliberate înainte de data intrării în vigoare a prezentului Regulament de către o întreprindere cu atribuții de întreținere autorizată conform cerințelor existente în Republica Moldova sînt considerate ca fiind echivalente cu cele solicitate în temeiul punctelor M.A.801 și, respectiv, M.A.802 din Anexa 1 (partea M).

Capitolul IV

PERSONALUL DE CERTIFICARE

11. Personalul de certificare este calificat în conformitate cu dispozițiile din Anexa 3 (partea 66), cu excepția cazurilor prevăzute în punctele M.A.606(h), M.A.607(b), M.A.801(d) și M.A.803 din Anexa 1 (partea M), la punctul 145.A.30(j) și în apendicele IV la Anexa 2 (partea 145).

12. Orice licență de întreținere a aeronavelor, inclusiv, dacă este cazul, restricțiile tehnice asociate acestei licențe, emisă de către Autoritatea Aeronautică Civilă în conformitate cu procedurile și cerințele stabilite de JAA, valabilă la data intrării în vigoare a prezentului Regulament, este considerată a fi fost emisă în conformitate cu prezentul Regulament, cu condiția îndeplinirii procedurilor stabilite în partea 66 a prezentului Regulament.

13. Se consideră că personalul de certificare deținător al unei licențe emise în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) pentru o categorie/subcategorie menționată are prerogativele corespunzătoare respectivei categorii/subcategorii, descrise în punctul 66.A.20(a) din anexa menționată. Se consideră că cerințele privind cunoștințele de bază corespunzătoare acestor prerogative noi sînt satisfăcute în scopul extinderii acestor licențe la o nouă categorie/subcategorie.

14. Personalul de certificare deținător al unei licențe, inclusiv pentru aeronave care nu necesită calificare de tip individuală poate continua să își exercite prerogativele pînă la prima reînnoire sau modificare, cînd licența va fi convertită în conformitate cu procedura descrisă în punctul 66.B.125 din Anexa 3 (partea 66) în categoriile de calificări definite la punctul 66.A.45 din respectiva anexă, în termen de 3 ani de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament.

15. Se consideră că Rapoartele de conversie și Rapoartele asupra creditelor de examinare care respectă cerințele aplicabile înainte de punerea în aplicare a prezentului Regulament respectă și dispozițiile prezentului Regulament.

16. Pînă la aplicarea cerințelor specifice din Regulament, personalul de certificare:

- 1) pentru aeronave altele decît avioanele și elicopterele;
- 2) pentru componente,

continuă să aplice cerințele în vigoare existente în Republica Moldova, cu excepția întreprinderilor care se ocupă cu întreținerea, situate în afara Republicii Moldova, în cazul cărora cerințele se aprobă de către Republica Moldova.

Capitolul V

CERINȚE PRIVIND ÎNTREPRINDERILE DE PREGĂTIRE

17. Întreprinderile cu atribuții de pregătire a personalului prevăzut în capitolul IV trebuie să fie autorizate în conformitate cu Anexa 4 (partea 147) pentru:

- 1) a organiza cursuri de pregătire de bază recunoscute; și/sau
- 2) a organiza cursuri de pregătire de tip recunoscute; și
- 3) a organiza examene; și
- 4) a elibera certificate de atestare a pregătirii.

18. Orice autorizație a unei întreprinderi de pregătire în domeniul întreținerii, emisă ori recunoscută de către Republica Moldova în conformitate cu procedurile și cerințele definite de JAA, valabilă la data intrării în vigoare a prezentului Regulament, este considerată a fi fost emisă în conformitate cu prezentul Regulament.

19. Cursurile de pregătire de tip aprobate înainte de aprobarea programei minime de pregătire a personalului de certificare în domeniul calificării de tip din cadrul datelor privind conformitatea operațională pentru tipul relevant în conformitate cu Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin [Hotărîrea Guvernului nr.468/2019](#), cuprind elementele relevante definite în partea obligatorie a datelor respective privind conformitatea operațională în termen de doi ani de la aprobarea datelor privind conformitatea operațională, dacă această dată este ulterioară.

Capitolul VI

MECANISMUL DE APLICARE

20. Autoritatea Aeronautică Civilă elaborează mijloace acceptabile de conformitate pentru a demonstra conformitatea cu prevederile anexelor la prezentul Regulament.

21. Mijloacele acceptabile de conformitate aprobate de Autoritatea Aeronautică Civilă nu introduc cerințe noi și nu atenuază cerințele din anexele la prezentul Regulament.

22. Atunci cînd se utilizează mijloacele acceptabile de conformitate aprobate de Autoritatea Aeronautică Civilă, cerințele corespunzătoare din anexele la prezentul Regulament se consideră îndeplinite, fără a mai fi necesară aducerea altor dovezi.

23. Autoritatea Aeronautică Civilă poate decide să nu aplice:

1) pentru întreținerea avioanelor cu motor cu piston nepresurizate cu MTOM de maximum 2000 kg, neimplicate în transportul aerian comercial, pînă la 1 ianuarie 2022, obligația ca personalul de certificare să fie calificat în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) conținută de următoarele prevederi:

(a) punctele M.A.606(g) și M.A.801(b)2 din Anexa 1 (partea M);

(b) punctele 145.A.30(g) și (h) din Anexa 2 (partea 145);

2) pentru întreținerea avioanelor ELA1 care nu sînt implicate în transportul aerian comercial, pînă la 1 ianuarie 2022:

(a) obligația autorității competente de a emite licențe de întreținere a aeronavelor în conformitate cu Anexa 3 (partea 66), noi sau convertite în temeiul punctului 66.A.70 din respectiva anexă;

(b) obligația ca personalul de certificare să fie calificat în conformitate cu anexa nr.3 (partea 66) conținută de următoarele prevederi:

- punctele M.A.606(g) și M.A.801(b)2 din Anexa 1 (partea M);

- punctele 145.A.30(g) și (h) din Anexa 2 (partea 145);

(c) pentru aeronavele înmatriculate în alte state și închiriate fără echipaj de transportatori aeriени din Republica Moldova, autorizați în conformitate cu prevederile stabilite în [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, pînă la data de 1 ianuarie 2021.

24. Cerințele referitoare la aeronavele utilizate pentru operațiuni comerciale specializate și operațiuni CAT efectuate de către transportatori aeriени se aplică de la data de 1 ianuarie 2021.

25. Pînă la data de 1 ianuarie 2022:

1) dispozițiile Anexei 1 punctul M.A.201 (f) se aplică, pe de o parte, aeronavelor motorizate complexe utilizate de operatori cărora Autoritatea Aeronautică Civilă le-a solicitat să dețină un certificat pentru operațiuni comerciale, alții decît transportatorii aeriени autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, iar pe de altă parte organizațiile de pregătire aprobate (în continuare – *ATO comerciale*);

2) dispozițiile Anexei 1 punctul M.A.201 (h) se aplică, pe de o parte, aeronavelor, altele decît cele motorizate complexe, utilizate de operatori cărora Autoritatea Aeronautică Civilă le-a solicitat să dețină un certificat pentru operațiuni comerciale, alții decît transportatorii aeriени autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#), pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, iar pe de altă parte ATO-urilor comerciale;

3) dispozițiile Anexei 1 punctul M.A.306(a) se aplică aeronavelor utilizate de transportatori aeriени autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale și aeronavelor utilizate de operatori cărora Autoritatea Aeronautică Civilă le-a solicitat să dețină un certificat pentru operațiuni comerciale;

4) dispozițiile Anexei 1 punctul M.A.801(c) se aplică aeronavelor ELA1 care nu sînt utilizate de transportatori aeriени autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale și aeronavelor ELA1 care nu sînt utilizate de ATO-uri comerciale;

5) dispozițiile Anexei 1 punctul M.A.803(b) se aplică aeronavelor motorizate necomplexe cu MTOM de cel mult 2730 kg, planoarelor, planoarelor motorizate sau baloanelor, care nu sînt utilizate de transportatori aeriени autorizați în conformitate cu [Codul](#)

[aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#), de operatori cărora li s-a solicitat să dețină un certificat pentru operațiuni comerciale, sau de către ATO-uri comerciale;

6) dispozițiile Anexei 1 punctul M.A.901(g) se aplică aeronavelor ELA1 care nu sînt utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, de către operatori cărora li s-a solicitat să dețină un certificat pentru operațiuni comerciale, sau de către ATO-uri comerciale.

26. Prin derogare de la prevederile stabilite în prezentul Regulament:

1) Autoritatea Aeronautică Civilă emite certificate în versiunea lor anterioară, astfel cum se prevede în legislația din domeniul navigabilității aeronavelor, pînă la 1 ianuarie 2022;

2) certificatele emise înainte de intrarea în vigoare a prezentului Regulament rămîn valabile pînă în momentul în care expiră termenul de valabilitate, cu condiția adaptării la cerințele stabilite la prezentul Regulament.

27. Prin derogare de la prevederile stabilite în prezentul Regulament, pentru avioanele cu o MTOM de maximum 5700 kg, care sînt echipate cu mai multe motoare turbopropulsoare și care nu sînt implicate în operațiuni comerciale, punctele M.A.201(g)(2) și (g)(3) din Anexa 1 (partea M) se aplică de la 1 ianuarie 2022.

Anexa 1
la Regulamentul privind menținerea navigabilității
aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor
aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a
personalului cu atribuții în domeniu

(Partea M)

NS

M.1

Secțiunea A CERINȚE TEHNICE

Subpartea A Generalități

M.A.101 Domeniu de aplicare

Subpartea B Răspunderea

M.A.201 Responsabilități

M.A.202 Raportarea evenimentelor

Subpartea C Menținerea navigabilității

M.A.301 Sarcini aferente menținerii navigabilității

M.A.302 Programul de întreținere a aeronavei

M.A.303 Directive de navigabilitate

M.A.304 Date necesare pentru modificări și reparații

M.A.305 Sistemul de înregistrare a menținerii navigabilității aeronavelor

M.A.306 Sistemul de jurnal tehnic al aeronavei

M.A.307 Transferul înregistrărilor referitoare la menținerea navigabilității aeronavei

Subpartea D
Standarde de întreținere

- M.A.401 Date de întreținere
- M.A.402 Executarea lucrărilor de întreținere
- M.A.403 Defecte ale aeronavelor

Subpartea E
Componente de aeronave

- M.A.501 Clasificare și instalare
- M.A.502 Întreținerea componentelor
- M.A.503 Componente de aeronavă cu durată de viață limitată
- M.A.504 Separarea componentelor

Subpartea F
Întreprinderea cu atribuții de întreținere

- M.A.601 Domeniu de aplicare
- M.A.602 Solicitarea autorizării
- M.A.603 Domenii la care se referă autorizarea
- M.A.604 Manualul întreprinderii cu atribuții de întreținere
- M.A.605 Unități de lucru
- M.A.606 Cerințe în privința personalului
- M.A.607 Personalul de certificare și personalul de examinare a navigabilității
- M.A.608 Componente de aeronavă, echipamente și scule
- M.A.609 Date de întreținere
- M.A.610 Comenzile pentru lucrări de întreținere
- M.A.611 Standarde de întreținere
- M.A.612 Certificatul de punere în serviciu a aeronavei
- M.A.613 Certificatul de punere în serviciu a componentelor de aeronavă
- M.A.614 Înregistrări ale lucrărilor de întreținere și ale examinărilor navigabilității
- M.A.615 Prerogative ale întreprinderii
- M.A.616 Bilanț organizațional
- M.A.617 Modificări aduse întreprinderii autorizate pentru întreținere
- M.A.618 Menținerea valabilității autorizației
- M.A.619 Constatări

Subpartea G
Întreprinderea de management al menținerii navigabilității

- M.A.701 Domeniu de aplicare
- M.A.702 Solicitarea autorizării
- M.A.703 Domenii la care se referă autorizarea
- M.A.704 Specificațiile de management al menținerii navigabilității
- M.A.705 Unități de lucru
- M.A.706 Cerințe în privința personalului
- M.A.707 Personalul de examinare a navigabilității
- M.A.708 Managementul menținerii navigabilității
- M.A.709 Documentația
- M.A.710 Examinarea navigabilității
- M.A.711 Prerogative ale întreprinderii
- M.A.712 Sistemul de control al calității

M.A.713 Modificări aduse întreprinderii de management al menținerii navigabilității autorizate

M.A.714 Sistemul de ținere a evidenței

M.A.715 Menținerea valabilității autorizației

M.A.716 Constatări

Subpartea H

Certificatul de punere în serviciu – CRS

M.A.801 Certificatul de punere în serviciu a aeronavei

M.A.802 Certificatul de punere în serviciu a componentelor de aeronavă

M.A.803 Autorizarea pilotului-proprietar

Subpartea I

Certificatul de examinare a navigabilității

M.A.901 Examinarea navigabilității unei aeronave

M.A.902 Valabilitatea certificatului de examinare a navigabilității

M.A.904 Examinarea navigabilității pentru aeronavele importate

M.A.905 Constatări

Secțiunea B

PROCEDURĂ PENTRU AUTORITĂȚILE COMPETENTE

Subpartea A

Generalități

M.B.101 Domeniu de aplicare

M.B.102 Autoritate competentă

M.B.104 Sistemul de ținere a evidenței

M.B.105 Schimbul reciproc de informații

Subpartea B

Răspunderea

M.B.201 Responsabilități

Subpartea C

Menținerea navigabilității

M.B.301 Programul de întreținere al aeronavei

M.B.302 Derogări

M.B.303 Controlul menținerii navigabilității aeronavelor

M.B.304 Retragere și suspendare

Subpartea D

Standarde de întreținere

Subpartea E

Componente de aeronave

Subpartea F

Întreprinderea cu atribuții de întreținere

M.B.601 Solicitarea autorizării

M.B.602 Autorizarea inițială

- M.B.603** Eliberarea autorizării
- M.B.604** Supravegherea permanentă
- M.B.605** Constatări
- M.B.606** Modificări
- M.B.607** Retragerea, suspendarea și limitarea unei autorizări

Subpartea G

Întreprinderea de management al menținerii navigabilității

- M.B.701** Solicitarea autorizării
- M.B.702** Autorizarea inițială
- M.B.703** Eliberarea autorizării
- M.B.704** Supravegherea permanentă
- M.B.705** Constatări
- M.B.706** Modificări
- M.B.707** Retragerea, suspendarea și limitarea unei autorizări

Subpartea H

Certificatul de punere în serviciu – CRS

Subpartea I

Certificatul de examinare a navigabilității

- M.B.901** Evaluarea recomandărilor
- M.B.902** Examinarea navigabilității efectuată de către autoritatea competentă
- M.B.903** Constatări

M.1

În sensul prezentei părți, Autoritatea Aeronautică Civilă este autoritatea competentă:

- 1.** pentru certificarea și supravegherea menținerii navigabilității aeronavelor individuale înmatriculate în Republica Moldova și pentru eliberarea certificatelor de examinare a navigabilității;
- 2.** pentru certificarea și supravegherea unei întreprinderi cu atribuții de întreținere, după cum se specifică în secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M) și care are sediul principal în Republica Moldova;
- 3.** pentru certificarea și supravegherea unei întreprinderi de management al menținerii navigabilității, după cum se specifică în secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M):
  - (i) care are sediul principal în Republica Moldova, dacă autorizația nu este inclusă într-un Certificat de Operator Aerian;
  - (ii) a cărei autorizație este inclusă într-un Certificat de Operator Aerian al Republicii Moldova;
- 4.** pentru aprobarea programelor de întreținere:
  - (i) aeronavelor înmatriculate în Republica Moldova;
  - (ii) în cazul transportului aerian comercial, atunci când statul operatorului este diferit de Republica Moldova, după aprobarea autorității competente desemnate de statul de înmatriculare a aeronavei, anterior aprobării programului de întreținere.

Secțiunea A

CERINȚE TEHNICE

Subpartea A

Generalități

M.A.101 Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune stabilește măsurile care sînt întreprinse pentru a se asigura menținerea navigabilității, inclusiv întreținerea. Ea specifică de asemenea și condițiile îndeplinite de către persoanele sau întreprinderile care participă la managementul menținerii navigabilității.

Subpartea B Răspunderea

M.A.201 Responsabilități

(a) Proprietarul este responsabil pentru menținerea navigabilității unei aeronave și se asigură că nu se efectuează niciun zbor decît dacă, în mod cumulativ:

1. aeronava este menținută într-o stare bună de navigabilitate;
2. toate componentele operaționale și de salvare de la bordul aeronavei sînt corect instalate și în stare de funcționare sau sînt identificate în mod clar ca fiind inutilizabile;
3. certificatul de navigabilitate rămîne valabil;
4. întreținerea aeronavei se efectuează în conformitate cu programul de întreținere prevăzut la punctul M.A.302.

(b) În cazul în care aeronava este închiriată, responsabilitățile proprietarului sînt transferate locatarului dacă:

1. locatarul este menționat în documentul de înmatriculare; sau
2. este prevăzut astfel în contractul de leasing.

În prezenta parte, atunci cînd se face trimitere la „proprietar”, termenul proprietar cuprinde noțiunea de proprietar sau pe cea de locatar.

(c) Orice persoană sau întreprindere care efectuează lucrări de întreținere este responsabilă pentru operațiunile efectuate.

(d) Pilotul comandant sau, în cazul transportatorilor aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, operatorul este responsabil de buna desfășurare a inspecției înainte de zbor. Această inspecție trebuie să fie efectuată de către pilot sau de către o altă persoană calificată, dar nu este obligatoriu să fie efectuată de către o întreprindere de întreținere autorizată sau de către personal de certificare autorizat în conformitate cu partea 66.

(e) În cazul aeronavelor utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, operatorul este responsabil pentru menținerea navigabilității aeronavei pe care o exploatează și:

1. se asigură că zborurile nu au loc decît atunci cînd sînt îndeplinite condițiile definite la litera (a);
2. este autorizat, conform certificatului său de operator aerian, ca întreprindere de management al menținerii navigabilității în conformitate cu punctul M.A. subpartea G (CAMO), pentru aeronava pe care o exploatează; și
3. este autorizat în conformitate cu partea 145 sau încheie un contract conform punctului M.A.708(c) cu o astfel de întreprindere.

(f) Pentru aeronavele motorizate complexe utilizate pentru operațiuni comerciale specializate sau operațiuni CAT efectuate de către transportatori aerieni, alții decît cei autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, sau de către ATO-urile comerciale, operatorul se asigură că:

1. zborurile nu au loc decît atunci cînd sînt îndeplinite condițiile definite la litera (a);
2. sarcinile aferente menținerii navigabilității sînt executate de o CAMO autorizată. Dacă operatorul nu este el însuși o CAMO autorizată, acesta încheie un contract în scris cu o astfel de întreprindere; și

3. CAMO menționată la punctul (2) este autorizată conform părții 145 pentru întreținerea aeronavelor și a componentelor care urmează să fie instalate pe acestea sau a încheiat un contract, în conformitate cu punctul M.A.708(c), cu o astfel de întreprindere.

(g) Pentru aeronavele motorizate complexe care nu sînt incluse la litera (e) sau litera (f), proprietarul se asigură că:

1. zborurile nu au loc decît atunci cînd sînt îndeplinite condițiile definite la litera (a);
2. sarcinile aferente menținerii navigabilității sînt executate de o CAMO autorizată. Dacă proprietarul nu este el însuși o CAMO autorizată, acesta încheie un contract în scris cu o astfel de întreprindere; și

3. CAMO menționată la punctul (2) este autorizată conform părții 145 pentru întreținerea aeronavelor și a componentelor care urmează să fie instalate pe acestea sau a încheiat un contract, în conformitate cu punctul M.A.708(c), cu o astfel de întreprindere.

(h) Pentru aeronave, altele decît cele motorizate complexe, utilizate pentru operațiuni comerciale specializate sau operațiuni CAT efectuate de către transportatori aerieni, alții decît cei autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, sau de către ATO-urile comerciale, operatorul se asigură că:

1. zborurile nu au loc decît atunci cînd sînt îndeplinite condițiile definite la litera (a);
2. sarcinile aferente menținerii navigabilității sînt executate de o CAMO autorizată. Dacă operatorul nu este el însuși o CAMO autorizată, acesta încheie un contract în scris cu o astfel de întreprindere; și

3. CAMO menționată la subpunctul (2) este autorizată, în conformitate cu partea M subpartea F sau cu partea 145, pentru întreținerea aeronavelor și a componentelor care urmează să fie instalate pe acestea sau a încheiat un contract, în conformitate cu punctul M.A.708(c), cu o astfel de întreprindere.

(i) Pentru aeronave, altele decît cele motorizate complexe care nu sînt incluse la litera (e) sau litera (h) sau sînt utilizate pentru „operațiuni limitate”, proprietarul este responsabil de asigurarea faptului că zborurile nu au loc decît atunci cînd sînt îndeplinite condițiile definite la litera (a). În acest scop, proprietarul:

1. subcontractează executarea sarcinilor aferente menținerii navigabilității unei CAMO autorizate, prin intermediul unui contract în scris, care va transfera responsabilitatea îndeplinirii acestor sarcini către CAMO contractată; sau

2. administrează menținerea navigabilității aeronavei sub propria responsabilitate fără a încheia un contract în acest sens cu o CAMO autorizată; sau

3. administrează menținerea navigabilității aeronavei sub propria responsabilitate și încheie un contract limitat pentru elaborarea și procesarea aprobării programului de întreținere conform punctului M.A.302:

- cu o CAMO autorizată sau,
- în cazul aeronavelor ELA2, cu o întreprindere de întreținere conformă părții 145 sau punctului M.A. subpartea F.

Acest contract limitat transferă întreprinderii contractate responsabilitatea elaborării și, cu excepția cazului în care proprietarul emite o declarație în conformitate cu M.A.302(h), a procesării aprobării programului de întreținere.

(j) Proprietarul/operatorul se asigură că orice persoană autorizată de către Autoritatea Aeronautică Civilă are acces la toate unitățile de lucru și la aeronavele sale, precum și la toate documentele sale referitoare la activitățile desfășurate, inclusiv la orice activitate subcontractată, pentru a determina conformitatea cu prezenta parte.

M.A.202 Raportarea evenimentelor

(a) Orice persoană sau întreprindere responsabilă în conformitate cu punctul M.A.201, raportează autorității de investigare, întreprinderii responsabile pentru proiectarea de tip sau

pentru proiectarea de tip suplimentară orice stare identificată a unei aeronave sau a unei componente a aeronavei care pune în pericol siguranța zborului.

(b) Rapoartele sînt întocmite în conformitate cu prevederile legislației privind investigarea evenimentelor aeronautice și conțin toate informațiile pertinente referitoare la starea cunoscută de persoană sau de întreprindere.

(c) În cazul în care persoana sau întreprinderea care se ocupă de întreținerea aeronavei a încheiat un contract cu un proprietar sau cu un operator pentru a asigura întreținerea, atunci persoana sau întreprinderea care se ocupă de întreținerea aeronavei prezintă rapoarte și proprietarului, operatorului sau întreprinderii de management al menținerii navigabilității, asupra oricărei stări care afectează aeronava sau o componentă a aeronavei aparținînd respectivului proprietar sau operator.

(d) Rapoartele se întocmesc cît mai curînd posibil, dar în orice caz în termen de 72 de ore după ce persoana sau întreprinderea a identificat starea care face obiectul raportului.

Subpartea C **Menținerea navigabilității**

M.A.301 Sarcini aferente menținerii navigabilității

Menținerea navigabilității unei aeronave și buna funcționare a echipamentelor operaționale și a celor de urgență sînt asigurate de:

1. efectuarea de inspecții înainte de zbor;

2. remedierea, în conformitate cu datele specificate la punctul M.A.304 și/sau la punctul M.A.401, după caz, a oricărui defect sau a oricărei avarii care afectează siguranța exploatații, ținînd cont de lista echipamentului minim (MEL) și de lista derogărilor de configurație, după caz;

3. efectuarea oricărei operații de întreținere în conformitate cu programul de întreținere a aeronavelor prevăzut la punctul M.A.302;

4. analiza eficacității programului de întreținere aprobat în conformitate cu punctul M.A.302, pentru toate aeronavele motorizate complexe sau aeronavele utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale;

5. executarea oricărei:

- (i) directive aplicabile de navigabilitate;
- (ii) directive operaționale aplicabile care influențează menținerea navigabilității;
- (iii) cerințe aplicabile referitoare la menținerea navigabilității;
- (iv) măsuri aplicabile dispuse de către Autoritatea Aeronautică Civilă ca o reacție imediată la o problemă de siguranță;

6. efectuarea de modificări și reparații în conformitate cu punctul M.A.304;

7. stabilirea unei politici de punere în practică a inspecțiilor și/sau modificărilor fără caracter obligatoriu, pentru toate aeronavele motorizate complexe sau aeronavele utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale;

8. zboruri de control de întreținere, dacă este necesar.

M.A.302 Programul de întreținere a aeronavei

(a) Întreținerea fiecărei aeronave se organizează în conformitate cu un program de întreținere a aeronavei.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă aprobă programul de întreținere a aeronavei, precum și toate modificările ulterioare.

(c) Atunci cînd menținerea navigabilității aeronavei este administrată de o întreprindere de management al menținerii navigabilității, autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M) sau cînd între proprietar și întreprinderea sus-

menționată a fost încheiat un contract limitat conform punctului M.A.201(i)(3), programul de întreținere a aeronavei și modificările acestuia pot fi aprobate printr-o procedură de aprobare indirectă.

(i) În acest caz, procedura de aprobare indirectă este stabilită de către întreprinderea de management al menținerii navigabilității în cadrul specificațiilor de management al menținerii navigabilității și este aprobată de către Autoritatea Aeronautică Civilă responsabilă pentru respectiva întreprindere de management al menținerii navigabilității.

(ii) Întreprinderea de management al menținerii navigabilității nu utilizează procedura de aprobare indirectă atunci când această întreprindere nu se află sub supravegherea Autorității Aeronautice Civile, decât în cazul în care există un acord în conformitate cu punctul M.1 subpunctul 4(ii), transferând responsabilitatea pentru aprobarea programului de întreținere a aeronavei către Autoritatea Aeronautică Civilă responsabilă pentru respectiva întreprindere de management al menținerii navigabilității.

(d) Programul de întreținere a aeronavei stabilește conformitatea cu:

(i) instrucțiunile emise de către Autoritatea Aeronautică Civilă;

(ii) instrucțiunile pentru menținerea navigabilității:

– emise de titularii de certificat de tip, de certificat de tip restricționat, de certificat de tip suplimentar, de aprobare a unui proiect de reparație majoră, de autorizație TSO sau de orice altă aprobare pertinentă eliberată în temeiul Regulamentului privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție; precum și

– incluse în specificațiile de certificare menționate la punctul 21A.90B sau 21A.431B din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul sus-menționat, dacă este cazul;

(iii) instrucțiunile suplimentare sau alternative propuse de proprietar sau de întreprinderea de management al menținerii navigabilității, după ce au fost aprobate în conformitate cu punctul M.A.302, cu excepția intervalelor la care trebuie îndeplinite sarcinile privind siguranța menționate la litera (e), care pot fi extinse cu condiția să se efectueze suficiente revizuri conform literei (g) și doar atunci când fac obiectul aprobării directe în conformitate cu punctul M.A.302(b).

(e) Programul de întreținere a aeronavei conține detalii privind ansamblul lucrărilor de întreținere care trebuie efectuate, inclusiv frecvența lor, precum și sarcinile specifice în funcție de tipul și specificitatea operațiilor.

(f) Pentru aeronavele motorizate complexe, dacă programul de întreținere se bazează pe logica grupului de coordonare a întreținerii sau pe monitorizarea stării componentelor respective, programul de întreținere a aeronavei include și un program de fiabilitate.

(g) Programul de întreținere a aeronavei este supus unor revizuri periodice și modificat în consecință dacă este necesar. Prin aceste revizuri se garantează că programul continuă să fie valabil având în vedere experiența de exploatare și instrucțiunile Autorității Aeronautice Civile și ținând seama de instrucțiunile de întreținere noi și/sau modificate, enunțate de titularii de certificat de tip și de certificat de tip suplimentar, precum și de orice altă întreprindere care publică astfel de date în conformitate cu Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor.

(h) În cazul aeronavelor ELA1 neimplicate în operațiuni comerciale, conformitatea cu literele (b), (c), (d), (e) și (g) poate fi înlocuită cu conformitatea cu toate condițiile următoare:

1. Programul de întreținere a aeronavei identifică în mod clar proprietarul și aeronava specifică la care se referă, inclusiv orice motor și elice instalate.

2. Programul de întreținere a aeronavei respectă:

- fie „Programul minim de inspecție” prevăzut la litera (i), corespunzător respectivei aeronave;
- fie prevederile literelor (d) și (e).

Programul de întreținere nu trebuie să fie mai puțin restrictiv decât „Programul minim de inspecție”.

3. Programul de întreținere a aeronavei include toate cerințele obligatorii de menținere a navigabilității, precum directivele repetitive de navigabilitate, secțiunea referitoare la limitările de navigabilitate (Airworthiness Limitation Section, ALS) inclusă în instrucțiunile de menținere a navigabilității (Instructions for Continued Airworthiness, ICA) sau cerințele de întreținere specifice incluse în fișa de date a certificatului de tip (Type Certificate Data Sheet, TCDS).

În plus, programul de întreținere a aeronavei identifică orice sarcină de întreținere suplimentară care trebuie executată datorită tipului specific de aeronavă, configurației, precum și datorită tipului și specificității operațiunii. Trebuie avute în vedere cel puțin următoarele elemente:

- echipamentele specifice instalate și modificările aeronavei;
- reparațiile încorporate în aeronavă;
- componentele cu durată limitată de viață și componentele esențiale pentru siguranța zborului;
- recomandările privind întreținerea, precum intervalele de timp dintre reviziile generale (Time Between Overhaul, TBO), indicate prin buletine de service, scrisori de service și alte informații de service neobligatorii;
- directivele/cerințele operaționale aplicabile privind inspecția periodică a anumitor echipamente;
- aprobările operaționale speciale;
- utilizarea aeronavei și mediul operațional;
- întreținerea pilot-proprietar (după caz).

4. Dacă programul de întreținere nu este aprobat, fie de către Autoritatea Aeronautică Civilă, în mod direct, fie de către întreprinderea prevăzută în M.A. subpartea G, printr-o procedură de aprobare indirectă, acesta trebuie să includă o declarație semnată, prin care proprietarul declară că acesta este programul de întreținere a aeronavei pentru înregistrarea aeronavei în cauză și că proprietarul poartă responsabilitatea deplină pentru conținutul respectivului program, în special în ceea ce privește orice eventuale abateri de la recomandările titularului aprobării de proiect.

5. Programul de întreținere a aeronavei este revizuit cel puțin o dată pe an. Această revizuire a programului de întreținere este efectuată:

- fie de persoana care efectuează examinarea navigabilității aeronavei, în conformitate cu punctul M.A.710(ga);
- fie de întreprinderea prevăzută în M.A. subpartea G, care administrează menținerea navigabilității aeronavei, în cazul în care revizuirea programului de întreținere nu este efectuată împreună cu examinarea navigabilității.

Dacă revizuirea indică discrepanțe în ceea ce privește aeronava care are legătură cu lacune în conținutul programului de întreținere, persoana care efectuează revizuirea informează Autoritatea Aeronautică Civilă, iar proprietarul modifică programul de întreținere conform celor convenite cu autoritatea.

(i) În cazul aeronavelor ELA1, altele decât dirijabilele, neimplicate în operațiuni comerciale, „Programul minim de inspecție” menționat la litera (h) respectă următoarele condiții:

1. Programul conține următoarele intervale de inspecție:

– pentru avioanele ELA1 și pentru motoplanoarele de agrement (Touring Motor Gliders, TMG) ELA1, ori fiecare interval anual, ori fiecare interval de 100 de ore, în funcție de cel care survine primul. Intervalului respectiv i se poate aplica o toleranță de 1 lună sau de 10 ore, atît timp cît următorul interval este calculat de la data sau de la orele programate inițial;

– pentru planoarele ELA1, pentru motoplanoarele ELA1, altele decît TMG și pentru baloanele ELA1, fiecare interval anual. Intervalului respectiv i se poate aplica o toleranță de 1 lună, atît timp cît următorul interval este calculat de la data programată inițial.

2. Programul conține următoarele elemente:

– sarcinile de service conform cerințelor titularului aprobării de proiect;

– inspecția marcajelor;

– examinarea înregistrărilor cîntăririlor, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene și cerințele tehnice de implementare a acestora, punctul NCO.POL.105;

– un test operațional al transponderului (dacă există);

– un test operațional al sistemului static Pitot;

– în cazul aeroplanelor ELA1;

– verificările operaționale ale puterii și regimului, magnetourilor, combustibilului și presiunii uleiului, precum și ale temperaturii motoarelor;

– pentru motoarele echipate cu control automatizat, procedura de pornire publicată;

– pentru motoarele cu carter uscat, motoarele cu turbocompresoare și motoarele răcite cu lichid, o verificare operațională a existenței oricăror eventuale semne de perturbare a circulației fluidelor;

– inspecția stării și a conexiunii elementelor, sistemelor și componentelor structurale corespunzătoare zonelor următoare:

– pentru avioanele ELA1:

– corpul aeronavei;

– cabina și carlinga;

– trenul de aterizare;

– aripa și secțiunea centrală;

– comenzile de zbor;

– ampenajul;

– sistemele electronice de bord și circuitele electrice;

– grupul motor;

– ambreiajele și cutiile de viteze;

– elicea;

– diverse sisteme, precum sistemul de salvare balistic;

– pentru planoarele ELA1 și motoplanoarele ELA1:

– corpul aeronavei;

– cabina și carlinga;

– trenul de aterizare;

– aripa și secțiunea centrală;

– ampenajul;

– sistemele electronice de bord și circuitele electrice;

– grupul motor (după caz);

– diverse sisteme, precum balastul eliminabil, parașuta de frînare și comenzile, precum și sistemul de balast hidraulic;

– pentru baloanele cu aer cald ELA1:

– anvelopa;

– arzătorul;

– coșul;

- rezervoarele de combustibil;
- echipamentele și instrumentele;
- pentru baloanele cu gaz ELA1:
- anvelopa;
- coșul;
- echipamentele și instrumentele.

Pînă la momentul în care prezentul Regulament va specifica un „Program minim de inspecție” pentru dirijabile, programul de întreținere a acestora trebuie să respecte prevederile literelor (d) și (e).

M.A.303 Directive de navigabilitate

Orice directivă de navigabilitate aplicabilă este pusă în aplicare în conformitate cu cerințele sale.

M.A.304 Date necesare pentru modificări și reparații

Daunele se evaluează, iar modificările și reparațiile sînt efectuate utilizîndu-se, după caz:

- (a) datele aprobate de către Autoritatea Aeronautică Civilă; sau
- (b) datele aprobate de către o întreprindere de proiectare autorizată în conformitate cu partea 21; sau
- (c) datele incluse în specificațiile de certificare menționate la punctul 21A.90B sau 21A.431B din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor.

M.A.305 Sistemul de înregistrare a menținerii navigabilității aeronavelor

(a) La finalizarea oricărei operații de întreținere, certificatul de punere în serviciu, prevăzut la punctul M.A.801 sau la punctul 145.A.50, este încorporat înregistrărilor referitoare la menținerea navigabilității aeronavelor. Fiecare înregistrare este făcută de îndată ce este posibil, dar în niciun caz mai tîrziu de 30 de zile după ziua efectuării întreținerii.

(b) Înregistrările referitoare la menținerea navigabilității aeronavelor cuprind:

1. un livret al aeronavei, un livret (livrete) al (ale) motorului sau fișe de întreținere a modulelor de motorizare, un livret (livrete) al (ale) elicelor și fișe de întreținere pentru orice componentă cu durată limitată de viață, după caz; și
2. jurnalul tehnic al operatorului, dacă punctul M.A.306 prevede acest lucru.

(c) Tipul aeronavelor și însemnele de înmatriculare, data, timpul total de zbor și/sau ciclurile de zbor și/sau aterizări, după caz, sînt înscrise în livretele aeronavelor.

(d) Înregistrările referitoare la menținerea navigabilității cuprind:

1. situația actuală a directivelor de navigabilitate și a măsurilor prescrise de către Autoritatea Aeronautică Civilă ca reacție imediată la o problemă de siguranță;
2. situația actuală a modificărilor și a reparațiilor;
3. situația actuală a conformității cu programul de întreținere;
4. situația actuală a componentelor de aeronavă care au o durată limitată de viață;
5. raportul privind masa și centrul aeronavei;
6. lista lucrărilor de întreținere amîinate.

(e) În plus față de documentul de autorizare a punerii în serviciu, formularul 1 al AAC sau un echivalent al său, următoarele informații, referitoare la orice componentă instalată a aeronavei (motor, elice, modul de motorizare sau componentă de aeronavă cu durată limitată de viață) sînt înscrise în livretul corespunzător al motorului sau al elicelor, în fișa de întreținere a modulelor de motorizare sau a componentelor de aeronavă cu durată limitată de viață:

1. identificarea componentei; și
2. tipul, numărul seriei și înmatricularea, după caz, a aeronavei, motorului, elicei, modulului de motorizare sau componentei de aeronavă cu durată limitată de viață pe care este instalată componenta respectivă, împreună cu o trimitere la montarea și demontarea componentei respective; și

3. data, împreună cu timpul total de zbor acumulat și/sau de cicluri de zbor și/sau de aterizări și/sau de zile calendaristice, după caz, pentru componenta de aeronavă respectivă; și
4. informațiile actuale menționate la litera (d) aplicabile componentei de aeronavă.

(f) Persoana care răspunde de managementul sarcinilor de menținere a navigabilității în conformitate cu secțiunea A subpartea B din prezenta anexă (partea M) controlează înregistrările specificate la prezentul punct și prezintă înregistrările Autorității Aeronautice Civile, la cererea acesteia.

(g) Toate înscrierile făcute în documentele de înregistrare, aferente menținerii navigabilității aeronavelor, sînt clare și precise. În cazul în care este necesar să se corecteze o înscriere, corectura se face într-un mod care să permită să se vadă în mod clar înscrierea inițială.

(h) Proprietarul sau operatorul se asigură în privința punerii în aplicare a unui sistem de efectuare a înregistrărilor următoare, pentru perioadele specificate:

1. toate înregistrările detaliate ale lucrărilor de întreținere aferente aeronavei și oricărei componente de aeronavă cu durată limitată de viață care este instalată pe aceasta, pînă cînd informațiile conținute de acestea sînt înlocuite de noi informații echivalente din punctul de vedere al obiectului și al detaliilor, timp de cel puțin 36 de luni de la punerea în serviciu a aeronavei sau a componentei de aeronavă; și

2. timpul total de zbor (ore, zile calendaristice, cicluri de zbor și aterizări) al aeronavei și al tuturor componentelor de aeronavă cu durată limitată de viață, timp de cel puțin 12 luni după retragerea definitivă din exploatare a aeronavei sau a componentei de aeronavă; și

3. timpul de zbor (ore, zile calendaristice, cicluri de zbor și aterizări), după caz, de la ultima operațiune de întreținere programată pentru componenta de aeronavă cu durată limitată de viață, cel puțin pînă cînd ultima operațiune de întreținere programată pentru componenta de aeronavă respectivă se înlocuiește cu o altă operațiune de întreținere programată sau o lucrare echivalentă din punctul de vedere al obiectului și al detaliilor; și

4. situația actuală a conformității cu programul de întreținere aprobat al aeronavei, astfel încît această conformitate cu programul de întreținere aprobat al aeronavei să poată fi stabilită, cel puțin pînă cînd ultima operațiune de întreținere programată pentru aeronava sau componenta de aeronavă respectivă se înlocuiește cu o altă operațiune de întreținere programată sau o lucrare echivalentă din punctul de vedere al obiectului și al detaliilor; și

5. situația actuală a directivelor de navigabilitate aplicabile aeronavei și componentelor de aeronavă, timp de cel puțin 12 luni de la retragerea definitivă din exploatare a aeronavei sau a componentei de aeronavă; și

6. detalii asupra modificărilor și reparațiilor curente efectuate asupra aeronavei, motorului (motoarelor), elicei (elicelelor) și asupra oricărei componente vitale pentru siguranța zborului, timp de cel puțin 12 luni de la retragerea lor definitivă din exploatare.

M.A.306 Sistemul de jurnal tehnic al aeronavei

(a) Pentru operațiunile CAT, operațiunile comerciale specializate și operațiunile comerciale ATO, pe lîngă cerințele punctului M.A.305, operatorul utilizează un sistem de jurnal tehnic care conține toate informațiile următoare pentru fiecare aeronavă:

1. informațiile necesare referitoare la fiecare zbor, pentru a garanta siguranța neîntreruptă a zborurilor;

2. certificatul curent de punere în serviciu a aeronavei; și

3. atestarea curentă a întreținerii, indicînd starea întreținerii aeronavei din punctul de vedere al lucrărilor de întreținere programate și neprogramate care urmează să fie efectuate, cu excepția cazului în care Autoritatea Aeronautică Civilă este de acord ca declarația de atestare a întreținerii să fie păstrată în alt loc;

4. lista tuturor remediilor de defecte neexecutate și amînate, care afectează exploatarea aeronavei; și

5. toate recomandările necesare privitoare la acordurile de asistență în domeniul întreținerii.

(b) Sistemul de jurnal tehnic al aeronavei și orice modificare ulterioară se aprobă de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(c) Un operator se asigură că jurnalul tehnic al aeronavei este păstrat timp de 36 de luni după data ultimei înscrieri în jurnal.

M.A.307 Transferul înregistrărilor referitoare la menținerea navigabilității aeronavei

(a) Proprietarul sau operatorul se asigură că, în cazul în care o aeronavă este transferată definitiv de la un proprietar sau de la un operator la altul, înregistrările referitoare la menținerea navigabilității aeronavei menționate la M.A.305 și, dacă este cazul, jurnalul tehnic al operatorului menționat la M.A.306 sînt de asemenea transferate.

(b) Proprietarul se asigură că, în cazul în care încheie un contract pentru menținerea navigabilității cu o întreprindere de management al menținerii navigabilității, înregistrările aferente lucrărilor de întreținere, menționate la M.A.305, sînt transferate respectivei întreprinderi.

(c) Perioada specificată pentru păstrarea înregistrărilor continuă să se aplice noului proprietar, noului operator sau noii întreprinderi de management al menținerii navigabilității.

Subpartea D Standarde de întreținere

M.A.401 Date de întreținere

(a) Persoana sau întreprinderea care se ocupă de întreținerea unei aeronave are acces la datele de întreținere actuale, aplicabile în cursul executării lucrărilor de întreținere, inclusiv modificările și reparațiile și utilizează doar aceste date.

(b) În sensul prezentei părți, datele de întreținere aplicabile sînt:

1. orice cerință, procedură, standard sau informație aplicabilă, emisă de către Autoritatea Aeronautică Civilă;

2. orice directivă aplicabilă referitoare la navigabilitate;

3. instrucțiunile, aplicabile pentru menținerea navigabilității, formulate de către titularii de certificat de tip sau de certificat de tip suplimentar, precum și orice altă întreprindere care publică aceste date în conformitate cu Regulamentul privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor;

4. orice date aplicabile, care sînt furnizate în conformitate cu punctul 145.A.45 (d).

(c) Persoana sau întreprinderea care se ocupă de întreținerea aeronavei se asigură că toate datele aplicabile, referitoare la întreținere, sînt actualizate și sînt utilizabile imediat atunci cînd este necesar. Persoana sau întreprinderea stabilește un sistem de foi de lucru sau fișe de lucru de utilizat și transcrie cu precizie, pe aceste foi de lucru sau fișe de lucru, datele referitoare la întreținere sau menționează în mod clar sarcina sau sarcinile specifice de întreținere, care sînt cuprinse în aceste date privind întreținerea.

M.A.402 Executarea lucrărilor de întreținere

Cu excepția lucrărilor de întreținere executate de o întreprindere de întreținere autorizată în conformitate cu Anexa 2 (partea 145), orice persoană sau întreprindere care execută lucrări de întreținere trebuie:

(a) să fie calificată pentru sarcinile îndeplinite în conformitate cu prezenta parte;

(b) să se asigure că zona în care se execută lucrările de întreținere este bine organizată și curată sub aspectul prafului și al contaminării;

(c) să utilizeze metodele, tehnicile, standardele și instrucțiunile specificate în datele de întreținere de la punctul M.A.401;

(d) să utilizeze uneltele, echipamentele și materialele specificate în datele de întreținere de la punctul M.A.401. Dacă este necesar, uneltele și echipamentele sînt controlate și etalonate conform unui standard recunoscut în mod oficial;

(e) să se asigure că lucrările de întreținere sînt executate cu respectarea restricțiilor de mediu specificate în datele de întreținere de la punctul M.A.401;

(f) să se asigure că sînt utilizate unități de lucru adecvate, în caz de condiții meteorologice nefavorabile sau lucrări de întreținere de lungă durată;

(g) să se asigure că riscul de erori multiple în timpul lucrărilor de întreținere și riscul de erori repetate în cazul unor sarcini de întreținere identice sînt reduse la minimum;

(h) să se asigure că, după executarea oricărei sarcini de întreținere critice, este aplicată o metodă de detectare a erorilor; și

(i) să efectueze o verificare generală, după finalizarea lucrărilor de întreținere, pentru a se asigura că în interiorul aeronavei sau al componentei de aeronavă nu rămîn unelte, echipamente sau alte repere și materiale străine și că toate panourile de acces demontate au fost reinstalate.

M.A.403 Defecte ale aeronavelor

(a) Orice defect al unei aeronave care reprezintă un risc major pentru siguranța zborului trebuie remediat înaintea oricărui nou zbor.

(b) Doar personalul de certificare abilitat în conformitate cu punctele M.A.801(b)1, M.A.801(b)2, M.A.801(c), M.A.801(d) sau cu Anexa 2 (partea 145) poate să decidă, utilizînd datele de întreținere de la punctul M.A.401, dacă un defect al unei aeronave reprezintă un risc major pentru siguranța zborului și poate, deci, să decidă acțiunile de remediere care trebuie executate înainte de efectuarea oricărui nou zbor și momentul în care acestea trebuie executate, precum și acțiunile de remediere care pot fi amîinate. Acest lucru nu se aplică, însă, atunci cînd MEL este utilizată de pilot sau de personalul de certificare autorizat.

(c) Orice defect al unei aeronave care nu reprezintă un risc major pentru siguranța zborului se remediază cît mai curînd posibil după data la care defectul a fost identificat pentru prima dată și în limitele specificate în datele de întreținere sau în MEL.

(d) Orice defect care nu este remediat înaintea zborului se consemnează în sistemul de înregistrare a lucrărilor de întreținere a aeronavelor de la M.A.305 sau în sistemul de jurnal tehnic al operatorului precizat la M.A.306, după caz.

Subpartea E Componente de aeronavă

M.A.501 Instalare

(a) Toate componentele sînt clasificate în următoarele categorii:

(1) Componente de aeronavă care sînt într-o stare satisfăcătoare, care sînt puse în serviciu în conformitate cu un formular 1 al AAC sau cu un document echivalent și care sînt marcate în conformitate cu subpartea Q din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, cu excepția cazurilor în care se specifică altfel în Anexa 1 (partea 21) la acesta sau în prezenta anexă (partea M).

(2) Componente inutilizabile care sînt întreținute în conformitate cu prezentul Regulament.

(3) Componente calificate ca irecuperabile, deoarece au atins limita de viață certificată sau care prezintă un defect ce nu poate fi remediat.

(4) Repere standard utilizate pe o aeronavă, un motor, o elice sau orice altă componentă de aeronavă, dacă sînt specificate în datele de întreținere și sînt însoțite de o atestare a conformității cu standardul aplicabil.

(5) Materii prime și consumabile utilizate cu ocazia lucrărilor de întreținere, dacă întreprinderea s-a asigurat că materialele corespund specificațiilor impuse și că ele au o trasabilitate corespunzătoare. Toate materialele trebuie să fie însoțite de o documentație specifică, care să se refere în mod clar la materialul în cauză și care să conțină o declarație de conformitate cu specificațiile, precum și originea producătorului și a furnizorului.

(b) Componentele, reperatele standard și materialele se instalează pe o aeronavă sau o componentă de aeronavă doar în cazul în care sînt într-o stare satisfăcătoare, dacă aparțin uneia dintre categoriile enumerate la litera (a) și dacă datele de întreținere aplicabile indică acea componentă, reperul standard sau materialul în cauză.

M.A.502 Întreținerea componentelor

(a) Cu excepția componentelor de aeronavă menționate la punctul 21A.307 (c) din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor, întreținerea componentelor de aeronavă se efectuează de către întreprinderi cu atribuții de întreținere, autorizate în mod corespunzător în conformitate cu secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M) sau cu Anexa 2 (partea 145).

(b) Prin derogare de la litera (a), întreținerea unei componente în conformitate cu datele de întreținere a aeronavelor sau, în cazul în care Autoritatea Aeronautică Civilă și-a dat acordul în acest sens, în conformitate cu datele de întreținere a componentei poate fi efectuată de către o întreprindere de clasă A autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M) sau cu Anexa 2 (partea 145), precum și de către personalul de certificare menționat la punctul M.A.801(b)2, doar în cazul în care componenta respectivă este montată pe aeronavă. Cu toate acestea, o astfel de întreprindere sau personalul de certificare poate demonta temporar această componentă pentru întreținere, în vederea îmbunătățirii accesului la componentă, cu excepția cazurilor în care o astfel de demontare presupune efectuarea unor lucrări de întreținere suplimentare, cărora nu li se aplică dispozițiile prezentei litere. Întreținerea componentelor efectuată în conformitate cu prezenta literă nu permite eliberarea unui formular 1 al AAC și se supune cerințelor privind punerea în serviciu a aeronavei prevăzute la punctul M.A.801.

(c) Prin derogare de la litera (a), întreținerea unei componente a motorului/unității auxiliare de alimentare în conformitate cu datele de întreținere a motorului/unității auxiliare de alimentare sau, în cazul în care Autoritatea Aeronautică Civilă și-a dat acordul în acest sens, în conformitate cu datele de întreținere a componentei poate fi efectuată de către o întreprindere de clasă B autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M) sau cu Anexa 2 (partea 145), doar în cazul în care componenta respectivă este montată pe motor/unitatea auxiliară de alimentare. Cu toate acestea, o astfel de întreprindere de clasă B poate demonta temporar respectiva componentă pentru întreținere, în vederea îmbunătățirii accesului la componentă, cu excepția cazurilor în care o astfel de demontare presupune efectuarea unor lucrări de întreținere suplimentare, cărora nu li se aplică dispozițiile prezentei litere.

(d) Prin derogare de la litera (a) și de la punctul M.A.801(b)(2), personalul de certificare menționat la punctul M.A.801(b)(2) poate efectua, în conformitate cu datele de întreținere a componentelor de aeronavă, următoarele lucrări:

(1) întreținerea, alta decît revizia generală a componentelor, în timp ce componenta este instalată sau demontată temporar de pe o aeronavă ELA1 care nu participă la transportul aerian comercial;

(2) revizia generală a motoarelor și a elicelor în timp ce este instalată pe sau este demontată temporar de pe aeronave CS-VLA, CS-22 și LSA care nu participă la transportul aerian comercial.

Întreținerea componentelor efectuată în conformitate cu litera (d) nu este eligibilă pentru eliberarea unui formular 1 al AAC și se supune cerințelor privind punerea în serviciu a aeronavei prevăzute la punctul M.A.801.

(e) Întreținerea componentelor de aeronavă menționate la punctul 21A.307(c) din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor se efectuează de către o întreprindere de clasă A autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M) sau partea 145, de către personalul de certificare menționat la punctul M.A.801(b)2 sau de către pilotul-proprietar menționat la punctul M.A.801(b)3 în timp ce o astfel de componentă este montată pe aeronavă sau demontată temporar pentru a ameliora accesul. Întreținerea componentelor de aeronavă efectuată în conformitate cu prezenta literă nu permite eliberarea unui formular 1 al AAC și se supune cerințelor privind punerea în serviciu a aeronavei prevăzute la punctul M.A.801.

M.A.503 Componente de aeronavă cu durată de viață limitată

(a) Componentele de aeronavă cu durată de viață limitată instalate nu depășesc limita de viață aprobată, specificată în programul de întreținere aprobat și în directivele de navigabilitate, sub rezerva dispozițiilor de la punctul M.A.504(c).

(b) Limita de viață aprobată se exprimă în zile calendaristice, ore de zbor, aterizări sau cicluri de zbor, după caz.

(c) La sfârșitul limitei de viață autorizate, componenta de aeronavă trebuie îndepărtată de pe aeronavă fie în scopul efectuării întreținerii, fie al eliminării în cazul componentelor de aeronavă cu o durată de viață certificată.

M.A.504 Separarea componentelor

(a) Componente de aeronavă inutilizabile și irecuperabile sînt separate de componentele, reperele standard și materialele utilizabile.

(b) Componentele de aeronavă irecuperabile nu trebuie să fie autorizate pentru a fi reintegrate în sistemul de aprovizionare cu componente, cu excepția cazurilor în care limitele de viață certificate au fost prelungite sau a fost autorizată o soluție de reparare în conformitate cu Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor.

Subpartea F

Întreprinderea cu atribuții de întreținere

M.A.601 Domeniu de aplicare

Prezenta subparte stabilește condițiile care trebuie îndeplinite de o întreprindere pentru eliberarea sau prelungirea unei autorizații de întreținere a aeronavelor, altele decît aeronavele complexe motorizate și componentele care urmează să fie instalate pe acestea, care nu sînt utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale.

M.A.602 Solicitarea autorizării

O cerere de eliberare sau de modificare a autorizării întreprinderii cu atribuții de întreținere se face prin intermediul formularului și în conformitate cu procedura stabilite de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

M.A.603 Domenii la care se referă autorizarea

(a) O întreprindere cu atribuții în activități care fac obiectul prezentei subpărți nu exercită respectivele atribuții decît dacă este autorizată de către Autoritatea Aeronautică Civilă. Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește modelul de certificat pentru această autorizare.

(b) Manualul întreprinderii cu atribuții de întreținere menționat la punctul M.A.604 trebuie să precizeze domeniul lucrărilor pentru care se solicită autorizarea. Autoritatea Aeronautică Civilă definește clasele și categoriile posibile în conformitate cu subpartea F din prezenta anexă (partea M).

(c) O întreprindere cu atribuții de întreținere autorizată poate fabrica, în conformitate cu datele de întreținere, o gamă limitată de piese utilizabile în cadrul unui program de lucru care se desfășoară în propriile sale unități de lucru, așa cum se specifică în manualul întreprinderii cu atribuții de întreținere.

M.A.604 Manualul întreprinderii cu atribuții de întreținere

(a) Întreprinderea cu atribuții de întreținere furnizează un manual care conține cel puțin următoarele informații:

1. o declarație semnată de către managerul responsabil prin care să se confirme faptul că întreprinderea va continua să lucreze în orice moment în conformitate cu Anexa 1 (partea M) și cu manualul;

2. domeniul de activitate al întreprinderii;

3. funcțiile și numele persoanelor menționate la punctul M.A.606 (b);

4. o organigramă ilustrând căile ierarhice de responsabilități asociate între persoana (persoanele) menționate la punctul M.A.606 (b);

5. o listă a personalului de certificare și, după caz, o listă a personalului de examinare a navigabilității și a celui responsabil pentru elaborarea și procesarea programului de întreținere, împreună cu domeniul de autorizare al acestora; și

6. o listă a locațiilor în care se efectuează întreținerea, împreună cu o descriere generală a instalațiilor; și

7. proceduri care să specifice cum va garanta întreprinderea cu atribuții de întreținere conformitatea cu prezenta parte;

8. procedurile de modificare a manualului întreprinderii cu atribuții de întreținere.

(b) Manualul întreprinderii cu atribuții de întreținere și modificările sale sînt aprobate de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(c) Fără a aduce atingere dispozițiilor de la litera (b), modificările minore aduse manualului pot fi aprobate printr-o procedură (în continuare – „aprobare indirectă”).

M.A.605 Unități de lucru

Întreprinderea se asigură că:

(a) Unitățile de lucru sînt adaptate la toate tipurile de lucrări prevăzute și că atelierele și halele specializate sînt separate în mod corespunzător, pentru a asigura protecția mediului și protecția contra contaminării.

(b) Există birouri disponibile pentru gestionarea tuturor lucrărilor programate, incluzînd în special realizarea înregistrării lucrărilor de întreținere.

(c) Se pun la dispoziție instalații de depozitare sigure pentru componente, echipamente, scule și materiale. Condițiile de depozitare asigură izolarea componentelor și a materialelor de aeronavă inutilizabile de toate celelalte componente, materiale, echipamente și scule. Condițiile de depozitare sînt conforme cu instrucțiunile producătorilor, iar accesul este limitat la personalul autorizat.

M.A.606 Cerințe în privința personalului

(a) Întreprinderea desemnează un manager responsabil care are autoritatea statutară pentru a se asigura că orice întreținere solicitată de către client poate fi finanțată și efectuată în conformitate cu standardul impus de prezenta parte.

(b) Se numește o persoană sau un grup de persoane cu sarcina de a se asigura că întreprinderea este permanent în conformitate cu prezenta subparte. Respectiva persoană sau respectivele persoane răspund, în ultimă instanță, în fața managerului responsabil.

(c) Toate persoanele prevăzute la litera (b) demonstrează că posedă cunoștințele corespunzătoare, o pregătire și o experiență suficiente în domeniul întreținerii aeronavelor și/sau a componentelor de aeronavă.

(d) Întreprinderea folosește personal calificat pentru lucrările prevăzute a fi contractate în mod normal. Angajarea temporară a personalului subcontractat este permisă în cazul

contractării unei lucrări mai ample decât în condiții normale și doar pentru personalul care nu emite un certificat de punere în serviciu.

(e) Calificarea întregului personal implicat în activități de întreținere, examinare a navigabilității și elaborare a programelor de întreținere este demonstrată și înregistrată.

(f) Personalul care execută sarcini specializate așa cum sînt sudura, testarea/controlul nedistructiv, altul decât contrastul culorilor, este calificat în conformitate cu un standard recunoscut oficial.

(g) Întreprinderea cu atribuții de întreținere are suficient personal de certificare în vederea eliberării certificatelor de punere în serviciu a aeronavelor și a componentelor de aeronave menționate la punctele M.A.612 și M.A.613. Personalul respectă următoarele cerințe:

1. Anexa 3 (partea 66), în cazul aeronavelor;

2. articolul 5 alineatul (6) din prezentul Regulament, în cazul componentelor.

(h) Prin derogare de la litera (g), întreprinderea poate utiliza personal de certificare calificat în conformitate cu dispozițiile următoare atunci cînd furnizează asistență în domeniul întreținerii operatorilor care participă la operațiuni comerciale, sub rezerva unor proceduri corespunzătoare care trebuie aprobate ca parte a manualului întreprinderii:

1. pentru o directivă repetitivă de navigabilitate privind perioada dinaintea zborului, care prevede în mod expres că echipajul de zbor poate executa o astfel de directivă de navigabilitate, întreprinderea poate elibera o autorizație de certificare limitată pentru comandantul de bord pe baza licenței de echipaj de zbor deținute, cu condiția ca întreprinderea să verifice dacă a fost efectuată o pregătire practică suficientă, pentru a se asigura că respectiva persoană poate executa directiva de navigabilitate în conformitate cu standardul impus;

2. în cazul unei aeronave exploatate în afara unui loc care beneficiază de asistență, întreprinderea poate elibera o autorizație de certificare limitată pentru comandantul de bord pe baza licenței de echipaj de zbor deținute, cu condiția ca întreprinderea să verifice dacă a fost efectuată o pregătire practică suficientă, pentru a se asigura că respectiva persoană poate realiza sarcina în conformitate cu standardul impus.

(i) Dacă întreprinderea efectuează examinări ale navigabilității și emite certificatul corespunzător de examinare a navigabilității pentru aeronavele ELA1 neimplicate în operațiuni comerciale în conformitate cu punctul M.A.901(1), aceasta dispune de un personal de examinare a navigabilității calificat și autorizat în conformitate cu punctul M.A.901(1)1.

(j) Dacă întreprinderea este implicată în elaborarea și procesarea aprobării programului de întreținere pentru aeronavele ELA2 neimplicate în operațiuni comerciale în conformitate cu punctul M.A.201(e)(ii), aceasta dispune de un personal calificat care poate să demonstreze că deține cunoștințele și experiența relevante.

M.A.607 Personal de certificare și personal de examinare a navigabilității

(a) În plus față de dispozițiile de la punctul M.A.606(g), personalul de certificare nu poate să își exercite prerogativele decât dacă întreprinderea s-a asigurat că:

1. personalul de certificare poate demonstra că îndeplinește cerințele de la punctul 66.A.20(b) din Anexa 3 (partea 66), cu excepția cazului în care Anexa 3 (partea 66) se referă la reglementările în vigoare, caz în care acest personal respectă cerințele respectivelor reglementări;

2. personalul de certificare cunoaște foarte bine aeronavele și/sau componentele de aeronavă care trebuie întreținute, precum și procedurile aferente ale întreprinderii.

(b) În următoarele cazuri neprevăzute, atunci cînd o aeronavă este imobilizată la sol într-un alt loc decât baza principală, unde nu este disponibil niciun membru al personalului de certificare calificat, întreprinderea titulară a contractului de întreținere poate elibera o autorizație unică de certificare:

1. unuia dintre angajații săi, deținător de calificări de tip pentru aeronave de tehnologie, construcție și sisteme similare; sau

2. oricărei persoane care are cel puțin trei ani de experiență în domeniul întreținerii și este titulară a unei licențe de întreținere a aeronavelor OACI valabile și corespunzătoare tipului de aeronavă care necesită o certificare, cu condiția ca în acel loc să nu existe nicio întreprindere autorizată în mod corespunzător în conformitate cu prezenta parte, iar întreprinderea care a încheiat contractul să obțină și să dețină documente care justifică experiența și licența respectivei persoane.

Toate cazurile de acest fel trebuie raportate Autorității Aeronautice Civile în termen de șapte zile de la emiterea acestei autorizații de certificare. Întreprinderea autorizată pentru întreținere care eliberează autorizația unică de certificare se asigură că o astfel de operațiune de întreținere care ar putea afecta siguranța zborului este supusă reverificării.

(c) Întreprinderea de întreținere autorizată înregistrează toate detaliile referitoare la personalul de certificare și la personalul de examinare a navigabilității și păstrează o listă actualizată a tuturor membrilor personalului de certificare și ai personalului de examinare a navigabilității, împreună cu domeniul de autorizare al acestora, în cadrul manualului întreprinderii, în temeiul punctului M.A.604(a)5.

M.A.608 Componente de aeronavă, echipamente și scule

(a) Întreprinderea:

1. deține echipamentele și sculele specificate în datele privind întreținerea prevăzute la punctul M.A.609 sau echivalente verificate și repertoriare în manualul întreprinderii cu atribuții de întreținere, după caz, pentru operațiuni zilnice de întreținere efectuate în cadrul domeniului său de autorizare;

2. demonstrează că are acces la toate celelalte echipamente și scule care sînt utilizate doar ocazional.

(b) Sculele și echipamentele sînt controlate și etalonate în conformitate cu un standard recunoscut oficial. Înregistrările acestor operațiuni de etalonare, precum și standardul utilizat, sînt păstrate de către întreprinderea respectivă.

(c) Întreprinderea examinează, clasează și separă în mod adecvat toate componentele, reperle standard și materialele pe care le primește.

M.A.609 Date de întreținere

Întreprinderea autorizată pentru întreținere deține și utilizează, în cadrul efectuării întreținerii, inclusiv a modificărilor și a reparațiilor, date de întreținere care sînt aplicabile, actualizate și care sînt specificate la punctul M.A.401. În cazul datelor de întreținere furnizate de client, este necesar să se dețină aceste date doar dacă lucrarea este în curs de desfășurare.

M.A.610 Comenzile pentru lucrări de întreținere

Înainte de efectuarea întreținerii, trebuie semnată o comandă scrisă între întreprindere și întreprinderea care solicită întreținerea, cu scopul de a stabili în mod clar lucrările de întreținere care urmează să fie efectuate.

M.A.611 Standarde de întreținere

Orice întreținere se efectuează în conformitate cu cerințele prezentate în secțiunea A subpartea D din prezenta anexă (partea M).

M.A.612 Certificatul de punere în serviciu a aeronavei

La finalizarea tuturor lucrărilor de întreținere impuse în conformitate cu prezenta subparte, se eliberează un certificat de punere în serviciu a aeronavei, în conformitate cu punctul M.A.801.

M.A.613 Certificatul de punere în serviciu a componentelor de aeronavă

(a) La finalizarea tuturor lucrărilor obligatorii de întreținere a componentelor de aeronavă în conformitate cu prezenta subparte, se eliberează un certificat de punere în serviciu a componentelor în conformitate cu punctul M.A.802. Se eliberează un formular 1 al AAC, excepție făcînd componentele de aeronavă supuse unor lucrări de întreținere în conformitate

cu punctele M.A.502(b), M.A.502(d) sau M.A.502(e), precum și componentele fabricate în conformitate cu punctul M.A.603(c).

(b) Documentul corespunzător certificatului de punere în serviciu a componentelor de aeronavă, „formularul 1 al AAC”, poate fi generat pornind de la o bază informatică de date.

M.A.614 Înregistrări ale lucrărilor de întreținere și ale examinărilor navigabilității

(a) Întreprinderea de întreținere autorizată înregistrează toate detaliile lucrărilor efectuate. Se păstrează înregistrările necesare pentru a demonstra îndeplinirea tuturor cerințelor în ceea ce privește emiterea certificatului de punere în serviciu, inclusiv documentele de punere în serviciu ale subcontractantului, precum și în ceea ce privește emiterea oricărui certificat și a oricărei recomandări de examinare a navigabilității.

(b) Întreprinderea cu atribuții de întreținere autorizată furnizează proprietarului aeronavei o copie a fiecărui certificat de punere în serviciu, precum și o copie a tuturor datelor specifice privind repararea/modificarea utilizate pentru reparațiile/modificările efectuate.

(c) Întreprinderea de întreținere autorizată păstrează, timp de trei ani, o copie a tuturor înregistrărilor referitoare la lucrări de întreținere și la toate datele de întreținere aferente, durata fiind calculată de la data la care aeronavele sau componentele de aeronavă care au făcut obiectul lucrărilor de întreținere au fost repuse în serviciu de întreprinderea de întreținere autorizată. În plus, aceasta din urmă păstrează, timp de trei ani de la data emiterii, o copie a tuturor înregistrărilor referitoare la emiterea de recomandări și certificate de examinare a navigabilității și furnizează o copie a acestora proprietarului aeronavei.

1. Înregistrările efectuate în temeiul prezentului punct se păstrează astfel încât să fie protejate împotriva deteriorării, modificării și furtului.

2. Toate elementele de hardware folosite pentru copiile de siguranță se păstrează într-un loc diferit de cel care conține datele de lucru, într-un mediu care să garanteze că respectivele copii vor rămâne în stare bună.

3. Atunci când o întreprindere de întreținere autorizată își încetează activitatea, toate înregistrările păstrate referitoare la întreținere, acoperind perioada ultimilor trei ani, se predau ultimului proprietar sau client al aeronavei sau al componentei de aeronavă respective ori se depozitează conform indicațiilor Autorității Aeronautice Civile.

M.A.615 Prerogative ale întreprinderii

Întreprinderea cu atribuții de întreținere autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M) poate:

(a) să efectueze lucrări de întreținere asupra oricărei aeronave și/sau oricărei componente de aeronavă pentru care a primit autorizare, în locurile precizate în certificatul de autorizare și în manualul întreprinderii cu atribuții de întreținere;

(b) să ia măsuri în vederea executării unor servicii specializate, sub controlul întreprinderii cu atribuții de întreținere, la o altă întreprindere autorizată corespunzător, sub rezerva stabilirii unor proceduri adecvate în cadrul manualului întreprinderii cu atribuții de întreținere aprobate direct de către Autoritatea Aeronautică Civilă;

(c) să efectueze lucrări de întreținere asupra oricărei aeronave și/sau oricărei componente de aeronavă pentru care a primit autorizare, într-un loc oarecare, cu condiția ca aceste lucrări să rezulte fie din faptul că aeronava este inaptă de zbor, fie din nevoia de a acorda asistență ocazională în domeniul întreținerii, sub rezerva condițiilor precizate în manualul întreprinderii cu atribuții de întreținere;

(d) să elibereze certificate de punere în serviciu, la încheierea lucrărilor de întreținere, în conformitate cu punctul M.A.612 sau punctul M.A.613;

(e) dacă este autorizată în mod specific în acest sens pentru aeronavele ELA1 neimplicate în operațiuni comerciale:

1. să efectueze examinări ale navigabilității și să emită un certificat corespunzător de examinare a navigabilității în condițiile indicate la punctul M.A.901(l); și

2. să efectueze examinări ale navigabilității și să emită recomandările corespunzătoare în condițiile indicate la punctele M.A.901(1), M.A.904(a)2 și M.A.904(b);

(f) să elaboreze programul de întreținere și să proceseze aprobarea acestuia, în conformitate cu punctul M.A.302 pentru aeronavele ELA2 neimplicate în operațiuni comerciale, în baza condițiilor stabilite la punctul M.A.201(e)(ii) și în limita categoriilor de aeronave enumerate în certificatul de autorizare.

Întreprinderea efectuează întreținerea unei aeronave sau a unei componente de aeronavă pentru care este autorizată doar atunci când sînt disponibile toate instalațiile, echipamentele, uneltele, materialele și datele de întreținere, precum și întreg personalul de certificare necesar.

M.A.616 Bilanț organizațional

Cu scopul de a se asigura că întreprinderea autorizată pentru întreținere continuă să răspundă cerințelor din prezenta subparte, aceasta trebuie să organizeze cu regularitate bilanțuri organizaționale.

M.A.617 Modificări aduse întreprinderii autorizate pentru întreținere

Cu scopul de a permite Autorității Aeronautice Civile să determine dacă prezenta parte este întotdeauna respectată, întreprinderea autorizată pentru întreținere transmite notificări asupra oricărei propuneri de efectuare a oricăreia dintre modificările următoare, înainte ca aceste modificări să aibă loc:

1. denumirea întreprinderii;
2. amplasamentul întreprinderii;
3. alte amplasamente ale întreprinderii;
4. managerul responsabil;
5. oricare dintre persoanele specificate la punctul M.A.606 (b);

6. instalațiile, echipamentele, uneltele, materialele, procedurile, domeniul de activitate, personalul de certificare și personalul de examinare a navigabilității care ar putea afecta autorizarea.

În cazul propunerilor de schimbări de personal pentru care conducerea nu este avizată în prealabil, aceste schimbări sînt notificate cît mai curînd posibil.

M.A.618 Menținerea valabilității autorizației

(a) Autorizația se eliberează pe o durată nelimitată. Aceasta rămîne valabilă sub rezerva următoarelor condiții:

1. întreprinderea să își păstreze conformitatea cu prezenta parte, în conformitate cu dispozițiile referitoare la modul în care sînt tratate constatările, așa cum se specifică la punctul M.A.619;

2. Autorității Aeronautice Civile să i se acorde accesul la întreprindere pentru a determina dacă prezenta parte este întotdeauna respectată;

3. autorizația să nu facă obiectul unei cesionări sau al unei revocări.

(b) După cesionare sau retragere, certificatul de autorizare este restituit autorității aeronautice civile.

M.A.619 Constatări

(a) O constatare de nivelul 1 corespunde unei nerespectări semnificative a cerințelor cuprinse în partea M, care reduce nivelul de siguranță și reprezintă un risc major pentru siguranța zborului.

(b) O constatare de nivelul 2 corespunde unei nerespectări a cerințelor cuprinse în partea M, care ar putea reduce nivelul de siguranță și ar putea reprezenta un risc major pentru siguranța zborului.

(c) După ce a primit o notificare a constatărilor, în conformitate cu punctul M.B.605, titularul autorizației întreprinderii autorizate pentru întreținere definește un plan de acțiuni corective și demonstrează implementarea acțiunilor corective într-un mod satisfăcător pentru Autoritatea Aeronautică Civilă, într-o perioadă stabilită de comun acord.

Subpartea G **Întreprinderea de management al** **menținerii navigabilității**

M.A.701 Domeniu de aplicare

Prezenta subparte stabilește condițiile care trebuie îndeplinite de o întreprindere pentru a i se putea elibera autorizarea sau pentru a se putea prelungi autorizarea dată pentru managementul menținerii navigabilității aeronavelor.

M.A.702 Solicitarea autorizării

O solicitare de eliberare a unei autorizații sau de modificare a unei autorizații deja acordate unei întreprinderi de management al menținerii navigabilității se face prin intermediul formularului și în conformitate cu procedura stabilită de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

M.A.703 Domenii la care se referă autorizarea

(a) Autorizarea este indicată în certificatul eliberat de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(b) Fără a aduce atingere dispozițiilor de la litera (a), pentru transportatorii aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, autorizația face parte din certificatul de operator aerian emis de către Autoritatea Aeronautică Civilă, pentru aeronava operată.

(c) În specificațiile de management al menținerii navigabilității, conform punctului M.A.704, se precizează domeniul de activitate pentru care se solicită autorizarea.

M.A.704 Specificațiile de management al menținerii navigabilității

(a) Întreprinderea de management al menținerii navigabilității furnizează specificații de management al menținerii navigabilității, care conțin următoarele informații:

1. o declarație semnată de managerul responsabil, pentru a confirma că întreprinderea va lucra, în orice moment, în conformitate cu prezenta parte și cu specificațiile;

2. domeniul de activitate al întreprinderii;

3. funcțiile și numele persoanelor menționate la punctele M.A.706(a), M.A.706(c), M.A.706(d) și M.A.706(i);

4. o organigramă ilustrând relațiile ierarhice între persoanele menționate la punctele M.A.706(a), M.A.706(c), M.A.706(d) și M.A.706(i);

5. o listă a personalului de examinare a navigabilității în conformitate cu punctul M.A.707, specificându-se, acolo unde este cazul, personalul autorizat să emită autorizații de zbor în conformitate cu punctul M.A.711(c);

6. o descriere generală și o prezentare a amplasamentului facilităților;

7. proceduri prin care să se specifice modul în care întreprinderea de management al menținerii navigabilității garantează conformitatea cu prezenta parte;

8. procedurile de modificare a specificațiilor de management al menținerii navigabilității;

9. lista programelor aprobate de întreținere a aeronavelor sau, în cazul aeronavelor care nu sînt utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, lista programelor de întreținere „generice” și „de bază”.

(b) Specificațiile de management al menținerii navigabilității și modificările lor sînt aprobate de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(c) Fără a aduce atingere dispozițiilor de la litera (b), se pot aproba modificări minore ale specificațiilor, indirect, printr-o procedură de aprobare indirectă. Procedura de aprobare indirectă definește modificările minore acceptabile, este stabilită de către întreprinderea de management al menținerii navigabilității în cadrul specificațiilor și este aprobată de către Autoritatea Aeronautică Civilă responsabilă pentru respectiva întreprindere de management al menținerii navigabilității.

M.A.705 Facilități

Întreprinderea de management al menținerii navigabilității pune la dispoziția personalului descris la punctul M.A.706 birouri convenabile, situate în amplasamente corespunzătoare.

M.A.706 Cerințe în privința personalului

(a) Întreprinderea desemnează un manager responsabil care are drepturile statutare necesare pentru a se asigura că activitățile de management al menținerii navigabilității pot fi finanțate și efectuate în conformitate cu prezenta parte.

(b) Pentru transportatorii aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, managerul responsabil menționat la litera (a) este totodată și persoana care deține drepturile statutare pentru a garanta că toate operațiunile operatorului pot fi finanțate și efectuate în conformitate cu standardele necesare pentru eliberarea unui certificat de operator aerian.

(c) Se numește o persoană sau un grup de persoane cu sarcina de a se asigura că întreprinderea este permanent în conformitate cu prezenta subparte. Respectiva persoană sau respectivele persoane răspund, în ultimă instanță, în fața managerului responsabil.

(d) Pentru transportatorii aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, managerul responsabil numește un titular desemnat al postului. Această persoană este responsabilă de managementul și supravegherea activităților de menținere a navigabilității conform literei (c).

(e) Titularul desemnat, menționat la litera (d), nu trebuie să fie angajat de o întreprindere autorizată în conformitate cu partea 145 care este legată de operator printr-un contract, exceptând cazul în care este acceptat de Autoritatea Aeronautică Civilă.

(f) Întreprinderea angajează suficient personal calificat corespunzător pentru lucrarea prevăzută.

(g) Toate persoanele menționate la literele (c) și (d) sînt capabile să demonstreze că posedă cunoștințe pertinente, o pregătire și o experiență corespunzătoare referitoare la menținerea navigabilității aeronavelor.

(h) Se înregistrează calificarea întregului personal implicat în managementul menținerii navigabilității.

(i) În cazul întreprinderilor care prelungesc certificatele de examinare a navigabilității, conform punctelor M.A.711(a)4 și M.A.901(f), întreprinderea numește persoanele autorizate să realizeze această activitate, sub rezerva aprobării de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(j) Întreprinderea precizează și actualizează, în cadrul specificațiilor de management al menținerii navigabilității, funcțiile și numele persoanelor menționate la punctele M.A.706(a), M.A.706(c), M.A.706(d) și M.A.706(i).

(k) Pentru aeronavele motorizate complexe și pentru aeronavele utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, întreprinderea stabilește și controlează competența personalului implicat în managementul menținerii navigabilității, examinarea navigabilității și/sau auditurile de calitate în conformitate cu o procedură și un standard aprobat de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

M.A.707 Personalul de examinare a navigabilității

(a) Pentru a fi autorizată să efectueze examinări ale navigabilității și, după caz, să emită autorizații de zbor, o întreprindere autorizată de management al menținerii navigabilității trebuie să dispună de personalul adecvat pentru a emite certificatele de examinare a navigabilității sau recomandările menționate în secțiunea A subpartea I și, dacă este cazul, pentru a emite autorizații de zbor în conformitate cu punctul M.A.711(c):

1. Pentru aeronavele utilizate de transportatorii aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale

internaționale și pentru aeronavele cu MTOM mai mare de 2730 kg, cu excepția baloanelor, acest personal trebuie să îndeplinească toate condițiile de mai jos:

- (a) să aibă cel puțin cinci ani de experiență în domeniul menținerii navigabilității;
- (b) să dețină o licență corespunzătoare în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) sau o diplomă aeronautică sau titlul național echivalent;
- (c) să fi efectuat o pregătire oficială în domeniul întreținerii aeronavelor;
- (d) să fi deținut o funcție cu responsabilități corespunzătoare în cadrul întreprinderii autorizate;
- (e) fără a aduce atingere dispozițiilor de la literele (a)-(d), cerința stabilită la punctul M.A.707(a)1(b) poate fi înlocuită cu cinci ani de experiență în domeniul menținerii navigabilității, în plus față de cei necesari conform punctului M.A.707(a)1(a).

2. Pentru aeronavele care nu sînt utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale și care au o MTOM mai mică sau egală cu 2730 kg, precum și pentru baloane, acest personal trebuie să îndeplinească toate condițiile de mai jos:

- (a) să aibă cel puțin trei ani de experiență în domeniul menținerii navigabilității;
- (b) să dețină o licență corespunzătoare în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) sau o diplomă aeronautică sau titlul național echivalent;
- (c) să fi efectuat o pregătire corespunzătoare în domeniul întreținerii aeronavelor;
- (d) să fi deținut o funcție cu responsabilități corespunzătoare în cadrul întreprinderii autorizate;
- (e) Fără a aduce atingere dispozițiilor de la punctele (a)-(d), cerința stabilită la punctul M.A.707(a)2(b) poate fi înlocuită cu patru ani de experiență în domeniul menținerii navigabilității, în plus față de cei necesari conform punctului M.A.707(a)2(a).

(b) Personalului de examinare a navigabilității numit de întreprinderea autorizată de management al menținerii navigabilității i se poate elibera o autorizație de către întreprinderea respectivă doar dacă acest lucru este acceptat oficial de Autoritatea Aeronautică Civilă, după finalizarea cu rezultate satisfăcătoare a unei examinări a navigabilității sub supravegherea Autorității Aeronautice Civile sau a personalului de examinare a navigabilității din cadrul întreprinderii, în conformitate cu o procedură aprobată de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(c) Întreprinderea se asigură că personalul de examinare a navigabilității aeronavei poate demonstra că are o experiență corespunzătoare, recentă, de management al menținerii navigabilității.

(d) Personalul de examinare a navigabilității este identificat pe o listă care să menționeze fiecare persoană împreună cu referința autorizației sale de examinare a navigabilității.

(e) Întreprinderea ține evidența întregului personal care examinează navigabilitatea, care trebuie să includă detalii asupra tuturor calificărilor corespunzătoare, precum și un rezumat al experienței și al pregătirii pertinente în materie de management al navigabilității și o copie a autorizației. Această evidență se păstrează cel puțin doi ani după ce personalul care examinează navigabilitatea a părăsit întreprinderea.

M.A.708 Managementul menținerii navigabilității

(a) Întregul proces de management al menținerii navigabilității se efectuează în conformitate cu dispozițiile din partea M.A subpartea C.

(b) Pentru orice aeronavă administrată, întreprinderea autorizată de management al menținerii navigabilității:

1. dezvoltă și controlează un program de întreținere pentru aeronavele administrate, inclusiv orice program de fiabilitate aplicabil;

2. prezintă Autorității Aeronautice Civile spre aprobare programul de întreținere al aeronavei și modificările sale, cu excepția cazului în care acesta face obiectul unei proceduri de aprobare indirecte în conformitate cu punctul M.A.302(c), iar pentru aeronavele care nu sînt

utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, furnizează o copie a respectivului program proprietarului sau operatorului responsabil conform punctului M.A.201;

3. gestionează aprobarea modificărilor și a reparațiilor;
4. se asigură că toate lucrările de întreținere sînt efectuate în conformitate cu programul de întreținere aprobat și că repunerea în serviciu se face în conformitate cu secțiunea A subpartea H din prezenta anexă (partea M);
5. se asigură că se aplică toate directivele de navigabilitate aplicabile și directivele operaționale care au o influență asupra menținerii navigabilității;
6. se asigură că toate defectele detectate în cursul întreținerii programate sau cele raportate sînt remediate de către o întreprindere autorizată în mod corespunzător pentru întreținere;
7. se asigură că, ori de cîte ori este necesar, aeronava este încredințată unei întreprinderi autorizate în mod corespunzător pentru întreținere;
8. coordonează întreținerea programată, aplicarea directivei de navigabilitate, înlocuirea pieselor cu durată de viață limitată și inspectarea componentelor de aeronavă pentru a se asigura că lucrarea este corect efectuată;
9. administrează și arhivează toate înregistrările referitoare la menținerea navigabilității și jurnalul tehnic al operatorului;
10. se asigură că raportul privind masa și centrajul aeronavei corespunde stării actuale a acesteia.

(c) În cazul aeronavelor motorizate complexe sau al aeronavelor utilizate pentru operațiuni CAT, operațiuni comerciale specializate sau operațiuni comerciale ale ATO, dacă întreprinderea de management al menținerii navigabilității nu este autorizată în mod corespunzător în conformitate cu partea 145 sau partea M.A. subpartea F, aceasta, în consultare cu operatorul, încheie un contract de întreținere în scris cu o întreprindere autorizată în conformitate cu partea 145 sau partea M.A. subpartea F sau cu un alt operator, care detaliază funcțiile specificate la punctele M.A.301-2, M.A.301-3, M.A.301-5 și M.A.301-6, asigurîndu-se că, în ultimă instanță, toate lucrările de întreținere sînt executate de o întreprindere de întreținere autorizată conform părții 145 sau părții M.A. subpartea F și care definește sprijinirea funcțiilor de calitate menționate la punctul M.A.712 (b).

(d) Fără a aduce atingere literei (c), contractul poate lua forma unor comenzi individuale de lucrări, adresate întreprinderii de întreținere autorizate în conformitate cu partea 145 sau partea M.A. subpartea F, atunci cînd este vorba despre:

1. o aeronavă care necesită o întreținere în linie neplanificată;
2. întreținerea componentelor de aeronavă, inclusiv întreținerea motoarelor.

M.A.709 Documentația

(a) Întreprinderea autorizată de management al menținerii navigabilității deține și utilizează date actuale și aplicabile privind întreținerea, în conformitate cu punctul M.A.401, pentru executarea sarcinilor de menținere a navigabilității menționate la punctul M.A.708. Aceste date pot fi furnizate de către proprietar sau de către operator, sub rezerva existenței unui contract corespunzător încheiat cu respectivul proprietar sau operator. Într-un astfel de caz, întreprinderea de management al menținerii navigabilității trebuie să păstreze aceste date doar pe durata contractului, cu excepția cazurilor în care punctul M.A.714 dispune altceva.

(b) Pentru aeronavele care nu sînt utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, întreprinderea de management al menținerii navigabilității poate elabora programe de întreținere „de bază” și/sau „generice”, pentru a permite autorizarea inițială și/sau extinderea domeniului de aplicare al unei autorizații existente fără a dispune de

contractele menționate în prezenta anexă (partea M). Aceste programe de întreținere „de bază” și/sau „generice” nu exclud însă necesitatea elaborării în timp util a unui program corespunzător de întreținere a aeronavei în conformitate cu punctul M.A.302, înainte de exercitarea prerogativelor menționate la punctul M.A.711.

M.A.710 Examinarea navigabilității

(a) Pentru a satisface cerințele unei examinări a navigabilității unei aeronave în conformitate cu punctul M.A.901, întreprinderea autorizată de management al menținerii navigabilității efectuează o examinare documentată completă a înregistrărilor aferente acestei aeronave, pentru a verifica dacă:

1. numărul de ore de zbor ale aeronavei, motoarelor, elicelor, precum și ciclurile de zbor aferente au fost corect înregistrate; și

2. manualul de zbor corespunde configurației aeronavei și reflectă starea corespunzătoare ultimei revizii; și

3. toate lucrările de întreținere, care trebuiau efectuate în cazul aeronavei, în conformitate cu programul de întreținere aprobat, au fost executate; și

4. toate defectele cunoscute au fost remediate sau, dacă este cazul, reportate într-un mod controlat; și

5. toate directivele de navigabilitate aplicabile au fost respectate și corect înregistrate; și

6. toate modificările și reparațiile efectuate în cazul aeronavei au fost înregistrate și sînt în conformitate cu Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor; și

7. toate componentele de aeronavă cu durată de viață limitată, montate pe aeronavă, sînt corect identificate și înregistrate și nu au depășit durata de viață aprobată; și

8. toate operațiunile de întreținere au fost efectuate în conformitate cu Anexa 1 (partea M); și

9. raportul actual privind masa și centrajul aeronavei reflectă configurația acesteia și este valabil; și

10. aeronava este conformă cu ultima revizie a proiectului său de tip; și

11. dacă este necesar, aeronava dispune de un certificat de zgomot corespunzător configurației actuale a aeronavei în conformitate cu subpartea I din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor.

(b) Personalul de examinare a navigabilității, aparținînd întreprinderii autorizate pentru managementul menținerii navigabilității, efectuează o inspecție fizică a aeronavei. Pentru acest studiu, personalul de examinare a navigabilității care nu este calificat în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) este asistat de personal calificat conform respectivei anexe.

(c) Prin studiul fizic al aeronavei, personalul de examinare a navigabilității se asigură că:

1. toate marcajele și plăcile de semnalizare necesare sînt corect montate; și

2. aeronava este conformă cu manualul de zbor aprobat; și

3. configurația aeronavei este conformă cu documentele aprobate; și

4. nu poate fi detectat niciun defect evident care să nu fi fost remediat în conformitate cu punctul M.A.403; și

5. nu poate fi depistată nicio neconcordanță între aeronavă și examinarea documentată a înregistrărilor menționată la litera (a).

(d) Prin derogare de la dispozițiile punctului M.A. 901(a), examinarea navigabilității poate fi anticipată cu o perioadă de maximum 90 de zile, fără întreruperea tiparului de examinări ale navigabilității, pentru a permite ca examinarea fizică să aibă loc în timpul unei verificări de întreținere.

(e) Certificatul de examinare a navigabilității (formularul 15b al AAC) sau recomandarea pentru eliberarea unui certificat de examinare a navigabilității (formularul 15a al AAC) pot fi eliberate numai:

1. de către personalul de examinare a navigabilității autorizat corespunzător în conformitate cu punctul M.A.707 în numele întreprinderii autorizate de management al menținerii navigabilității sau de către personalul de certificare în cazurile prevăzute la punctul M.A.901(g); și

2. atunci când acesta s-a asigurat că verificarea navigabilității s-a efectuat în totalitate și că nu există nicio neregulă susceptibilă să pună în pericol siguranța zborului.

(f) O copie a oricărui certificat de examinare a navigabilității emis sau prelungit pentru o aeronavă trebuie trimisă Autorității Aeronautice Civile în termen de zece zile.

(g) Sarcinile de examinare a navigabilității nu sînt subcontractate.

(ga) Pentru aeronavele ELA1 neimplicate în operațiuni comerciale, al căror program de întreținere a aeronavei a fost stabilit în conformitate cu punctul M.A.302(h), programul de întreținere a aeronavei este revizuit în coroborare cu examinarea navigabilității. Această revizuire este realizată de persoana care a efectuat examinarea navigabilității.

(h) În cazul în care rezultatul examinării navigabilității nu este concludent sau în cazul în care revizuirea menționată la punctul M.A.710(ga) indică discrepanțe în ceea ce privește aeronava, legate de lacune în conținutul programului de întreținere, Autoritatea Aeronautică Civilă este informată de către întreprindere cît mai curînd posibil, dar, în orice caz, în termen de 72 de ore de la momentul în care întreprinderea constată condiția la care se referă examinarea sau revizuirea. Certificatul de examinare a navigabilității este emis doar după ce toate constatările au fost închise.

M.A.711 Prerogative ale întreprinderii

(a) O întreprindere de management al menținerii navigabilității autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M) poate:

1. să administreze menținerea navigabilității aeronavelor, cu excepția celor utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, conform listei din certificatul de autorizare;

2. să administreze menținerea navigabilității aeronavelor utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, dacă acestea figurează atît în certificatul său de autorizare, cît și în certificatul său de operator aerian (AOC);

3. să ia măsurile necesare pentru a executa sarcini limitate de menținere a navigabilității în colaborare cu orice întreprindere contractată care își desfășoară activitatea sub sistemul său de asigurare a calității, conform listei din certificatul de autorizare;

4. să prelungească, în condițiile de la punctul M.A.901(f), un certificat de examinare a navigabilității care a fost eliberat de către Autoritatea Aeronautică Civilă sau de către o altă întreprindere de management al menținerii navigabilității autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M);

(b) O întreprindere autorizată de management al menținerii navigabilității autorizată poate, în plus, să primească aprobarea de a executa examinări ale navigabilității menționate la punctul M.A.710 și:

1. de a elibera certificatul de examinare a navigabilității aferent și de a-l prelungi în timp util în conformitate cu condițiile stabilite la punctele M.A.901(c)2 sau M.A.901(e)2; și

2. de a emite o recomandare privind examinarea navigabilității adresată Autorității Aeronautice Civile.

(c) O întreprindere de management al menținerii navigabilității a cărei autorizare cuprinde prerogativele prevăzute la punctul M.A.711(b) poate, în mod suplimentar, să elibereze

o autorizație de zbor în conformitate cu punctul 21.A.711(d) din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor în favoarea aeronavelor pentru care întreprinderea este autorizată să elibereze certificatul de examinare a navigabilității, atunci când întreprinderea de management al menținerii navigabilității atestă conformitatea cu condițiile de zbor aprobate, sub rezerva unei proceduri adecvate aprobate în specificațiile menționate la punctul M.A.704.

M.A.712 Sistemul de control al calității

(a) Pentru a se asigura că întreprinderea de management al menținerii navigabilității autorizată continuă să răspundă cerințelor prezentei subpărți, aceasta pune la punct un sistem de control al calității și numește un manager pentru controlul calității care să monitorizeze punerea în conformitate cu procedurile impuse pentru asigurarea navigabilității aeronavelor, precum și caracterul adecvat al procedurilor. Această monitorizare include un sistem de reacție inversă, prin care informația ajunge înapoi la managerul responsabil, pentru a se garanta aplicarea eventualelor acțiuni corective.

(b) Sistemul de control al calității monitorizează activitățile desfășurate în temeiul secțiunii A subpartea G din prezenta anexă (partea M). Acesta include cel puțin următoarele funcții:

1. monitorizează dacă toate activitățile desfășurate în temeiul secțiunii A subpartea G din prezenta anexă (partea M) sînt efectuate în conformitate cu procedurile aprobate;

2. monitorizează dacă toate activitățile care au fost subcontractate sînt realizate în conformitate cu contractul;

3. monitorizează dacă cerințele prezentei părți sînt întotdeauna respectate.

(c) Înregistrările aferente acestor activități sînt păstrate timp de cel puțin doi ani.

(d) În cazul în care întreprinderea de management al menținerii navigabilității autorizată primește autorizare în conformitate cu o altă parte, sistemul de control al calității poate fi asociat celui care este impus de cealaltă parte.

(e) Pentru transportatorii aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, sistemul calității menționat în partea M.A. subpartea G face parte integrantă din sistemul calității implementat de operator.

(f) În cazul unei întreprinderi mici care nu administrează menținerea navigabilității aeronavelor utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, sistemul calității poate fi înlocuit cu bilanțuri organizaționale periodice sub rezerva aprobării de către Autoritatea Aeronautică Civilă, exceptînd situațiile în care întreprinderea emite certificate de examinare a navigabilității pentru aeronave cu MTOM mai mare de 2730 kg, altele decît baloanele. În cazul în care nu există un sistem al calității, întreprinderea nu contractează alte părți pentru executarea sarcinilor de administrare a menținerii navigabilității.

M.A.713 Modificări aduse întreprinderii de management al menținerii navigabilității autorizate

Pentru a permite Autorității Aeronautice Civile să determine dacă prezenta parte este întotdeauna respectată, întreprinderea de management al menținerii navigabilității autorizată îi transmite o notificare asupra oricărei propuneri de efectuare a oricăreia dintre modificările următoare, înainte ca aceste modificări să aibă loc:

1. denumirea întreprinderii;

2. amplasamentul întreprinderii;

3. alte amplasamente ale întreprinderii;

4. managerul responsabil;

5. oricare dintre persoanele specificate la punctul M.A.706 (c);

6. instalațiile, procedurile, amplasarea lucrărilor și personalul care ar putea afecta acordarea autorizării.

În cazul propunerilor de schimbări de personal pentru care conducerea nu este avizată în prealabil, aceste schimbări sînt notificate cît mai curînd posibil.

M.A.714 Sistemul de ținere a evidenței

(a) Întreprinderea de management al menținerii navigabilității înregistrează toate detaliile lucrărilor efectuate. Înregistrările impuse prin M.A.305 și, dacă este cazul, cele impuse prin M.A.306 trebuie păstrate.

(b) Dacă întreprinderea de management al menținerii navigabilității beneficiază de prerogativele menționate la punctul M.A.711(b), aceasta păstrează o copie a fiecărui certificat de examinare a navigabilității și a fiecărei recomandări emise sau, după caz, prelungite, precum și toate documentele justificative. În plus, întreprinderea păstrează o copie a tuturor certificatelor de examinare a navigabilității pe care le-a prelungit în temeiul prerogativei menționate la punctul M.A.711(a)4.

(c) Dacă întreprinderea de management al menținerii navigabilității are privilegiile prevăzute la punctul M.A.711(c), aceasta păstrează o copie a tuturor autorizațiilor de zbor eliberate în conformitate cu dispozițiile punctului 21A.729 din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor.

(d) Întreprinderea de management al menținerii navigabilității păstrează o copie a tuturor înregistrărilor menționate la literele (b) și (c) timp de doi ani după retragerea definitivă din exploatare a aeronavei.

(e) Înregistrările sînt păstrate astfel încît să fie protejate contra deteriorării, modificării și furtului.

(f) Toate elementele de hardware folosite pentru copiile de siguranță se păstrează într-un loc diferit de cel care conține datele de lucru, într-un mediu care să garanteze că respectivele copii vor rămîne în stare bună.

(g) În cazul în care managementul menținerii navigabilității unei aeronave este transferat unei alte întreprinderi sau unei alte persoane, toate înregistrările păstrate sînt transferate respectivei întreprinderi sau respectivei persoane. Perioadele de timp prescrise pentru păstrarea înregistrărilor sînt respectate în continuare de întreprinderea sau persoana respectivă.

(h) În cazul în care o întreprindere de management al menținerii navigabilității își încetează activitatea, toate înregistrările păstrate sînt transferate proprietarului aeronavei.

M.A.715 Menținerea valabilității autorizației

(a) Autorizația se eliberează pe o durată nelimitată. Aceasta rămîne valabilă sub rezerva următoarelor condiții:

1. întreprinderea să își păstreze conformitatea cu prezenta parte, în conformitate cu dispozițiile referitoare la modul în care sînt tratate constatările, așa cum se specifică la punctul M.B.705;

2. Autorității Aeronautice Civile să i se acorde accesul la întreprindere pentru a determina dacă prezenta parte este întotdeauna respectată;

3. autorizația să nu facă obiectul unei cesionări sau al unei revocări.

(b) După predare sau retragere, certificatul de autorizare este restituit Autorității Aeronautice Civile.

M.A.716 Constatări

(a) O constatare de nivelul 1 corespunde unei nerespectări semnificative a cerințelor cuprinse în partea M, care reduce nivelul de siguranță și reprezintă un risc major pentru siguranța zborului.

(b) O constatare de nivelul 2 corespunde unei nerespectări a cerințelor cuprinse în partea M, care ar putea reduce nivelul de siguranță și ar putea reprezenta un risc major pentru siguranța zborului.

(c) După ce a primit o notificare a constatărilor, în conformitate cu punctul M.B.705, titularul autorizației de management al menținerii navigabilității definește un plan de acțiuni corective și demonstrează implementarea acțiunilor corective într-un mod satisfăcător pentru Autoritatea Aeronautică Civilă, într-o perioadă stabilită de comun acord.

Subpartea H

Certificatul de punere în serviciu – CRS

M.A.801 Certificatul de punere în serviciu a aeronavei

(a) Cu excepția aeronavelor puse în serviciu de o întreprindere cu atribuții de întreținere autorizată conform Anexei 2 (partea 145), certificatul de punere în serviciu se eliberează în conformitate cu prezenta subparte.

(b) O aeronavă poate fi pusă în serviciu doar dacă, la finalizarea oricărei lucrări de întreținere și în cazul în care s-a verificat executarea corectă a tuturor operațiunilor de întreținere necesare, este eliberat un certificat de punere în serviciu de către:

1. personalul de certificare competent, în numele întreprinderii cu atribuții de întreținere autorizate în conformitate cu secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M); sau
2. personalul de certificare în conformitate cu cerințele din Anexa 3 (partea 66), exceptând sarcinile de întreținere complexe, cărora li se aplică dispozițiile de la punctul 1; sau
3. pilotul-proprietar, în conformitate cu punctul M.A.803.

(c) Prin derogare de la punctul M.A.801(b)2, pentru aeronavele ELA1 care nu sînt utilizate pentru operațiuni CAT, operațiuni comerciale specializate sau operațiuni comerciale ale ATO, personalul de certificare menționat la punctul M.A.801(b)2 poate emite certificate de punere în serviciu pentru sarcinile complexe de întreținere a aeronavelor stabilite de Autoritatea Aeronautică Civilă.

(d) Prin derogare de la punctul M.A.801(b), în situații neprevăzute, atunci cînd o aeronavă este imobilizată la sol într-un loc în care nu este disponibilă nicio întreprindere de întreținere autorizată în mod corespunzător în temeiul prezentei anexe sau al Anexei 2 (partea 145) și niciun fel de personal de certificare competent, proprietarul poate autoriza orice persoană care are cel puțin trei ani de experiență adecvată în domeniul întreținerii și deține calificările corespunzătoare să execute lucrările de întreținere în conformitate cu standardele stabilite în subpartea D din prezenta anexă și să pună aeronava în serviciu. În acest caz, proprietarul:

1. obține și păstrează în evidențele aeronavei detalii privind toate lucrările executate și calificările deținute de persoana care emite certificatul; și
2. asigură reverificarea oricăror lucrări de întreținere de acest fel și eliberarea unui certificat de punere în serviciu de către o persoană autorizată corespunzător conform punctului M.A.801(b) sau de către o întreprindere autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M) sau cu Anexa 2 (partea 145), cît mai curînd posibil, însă în termen de maximum șapte zile; și
3. notifică întreprinderea responsabilă de managementul menținerii navigabilității aeronavei, atunci cînd aceasta este contractată conform punctului M.A.201(i) sau Autoritatea Aeronautică Civilă, în absența unui astfel de contract, în termen de șapte zile de la eliberarea unei astfel de autorizații de certificare.

(e) În cazul punerii în serviciu conform punctului M.A.801(b)2 sau punctului M.A.801(c), personalul de certificare poate fi asistat, la executarea sarcinilor de întreținere, de una sau mai multe persoane aflate sub controlul său direct și continuu.

(f) Un certificat de punere în serviciu conține cel puțin:

1. detaliile principale despre întreținerea efectuată;
2. data la care a fost efectuată respectiva întreținere;
3. denumirea întreprinderii și/sau numele persoanei care eliberează certificatul de punere în serviciu, inclusiv:

(i) referința autorizației întreprinderii de întreținere autorizate în conformitate cu secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M) și a personalului de certificare care eliberează un astfel de certificat; sau

(ii) în cazul certificatului de punere în serviciu menționat la punctul M.A.801(b)2 sau M.A.801(c), numele și, dacă este cazul, numărul de licență al personalului de certificare care eliberează un astfel de certificat;

4. limitările privind navigabilitatea sau operațiunile, dacă este cazul.

(g) Prin derogare de la dispozițiile de la litera (b) și fără a aduce atingere dispozițiilor de la litera (h), atunci când întreținerea prevăzută nu poate fi finalizată, poate fi eliberat un certificat de punere în serviciu în cadrul limitărilor aprobate aplicabile aeronavei. O astfel de situație, precum și limitările aplicabile privind navigabilitatea sau operațiunile se menționează în certificatul de punere în serviciu a aeronavei, înainte de eliberarea acestui certificat, printre informațiile solicitate la litera (f) punctul 4.

(h) Certificatul de punere în serviciu se eliberează doar în cazul în care nu există nicio neconformitate care pune în pericol siguranța zborului.

M.A.802 Certificatul de punere în serviciu a componentelor de aeronavă

(a) Se eliberează un certificat de punere în serviciu la finalizarea oricărei întrețineri efectuate asupra unei componente de aeronavă în conformitate cu punctul M.A.502.

(b) Certificatul de autorizare a punerii în serviciu, identificat ca fiind formularul 1 al AAC, constituie certificatul de punere în serviciu a componentelor de aeronavă, exceptând situația în care o astfel de întreținere a componentelor de aeronavă a fost efectuată în conformitate cu punctul M.A.502(b), cu punctul M.A.502(d) sau cu punctul M.A.502(e), caz în care întreținerea se supune procedurilor de punere în serviciu a aeronavei în conformitate cu punctul M.A.801.

M.A.803 Autorizarea pilotului-proprietar

(a) Pentru a se califica drept pilot-proprietar, o persoană trebuie:

1. să dețină o licență de pilot valabilă (sau un document echivalent) emisă sau validată pentru calificarea de tip și de clasă a aeronavei; și
2. să fie proprietar unic sau coproprietar al aeronavei; respectivul proprietar trebuie să fie:

(i) una dintre persoanele fizice indicate pe formularul de înmatriculare; sau

(ii) membru al unei entități juridice care desfășoară activități de agrement fără scop lucrativ, entitatea juridică fiind indicată pe documentul de înmatriculare în calitate de proprietar, iar membrul respectiv fiind direct implicat în procesul decizional din cadrul entității juridice și desemnat de aceasta să efectueze lucrări de întreținere în calitate de pilot-proprietar.

(b) Pentru toate aeronavele motorizate necomplexe cu MTOM de cel mult 2730 kg, planoarele, planoarele motorizate sau baloanele, care nu sînt utilizate în operațiuni CAT, operațiuni comerciale specializate sau operațiuni comerciale ale ATO, pilotul-proprietar poate emite un certificat de punere în serviciu după ce a executat lucrări limitate de întreținere conform cerințelor stabilite de Autoritatea Aeronautică Civilă.

(c) Domeniul de aplicare al întreținerii limitate efectuate de către pilotul-proprietar este precizat în programul de întreținere a aeronavei menționat la punctul M.A.302.

(d) Certificatul de punere în serviciu este înscris în livrete și conține detalii de bază referitoare la întreținerea efectuată, datele de întreținere utilizate, data la care a fost efectuată această întreținere, precum și numele, semnătura și numărul licenței de pilot ale pilotului-proprietar care eliberează acest certificat.

Subpartea I

Certificatul de examinare a navigabilității

M.A.901 Examinarea navigabilității unei aeronave

Pentru a asigura valabilitatea certificatului de navigabilitate al unei aeronave, se realizează periodic o examinare a navigabilității aeronavei și a înregistrărilor sale de menținere a navigabilității.

(a) La încheierea cu rezultate satisfăcătoare a unei examinări a navigabilității, se emite un certificat de examinare a navigabilității în conformitate cu formularele 15a, 15b sau 15c ale AAC. Certificatul de examinare a navigabilității este valabil timp de un an.

(b) O aeronavă într-un mediu controlat este o aeronavă:

(i) care este administrată continuu în ultimele 12 luni de către o unică întreprindere de management al menținerii navigabilității, autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M); și

(ii) care a fost întreținută în ultimele 12 luni de către întreprinderi de întreținere autorizate în conformitate cu secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M) sau cu Anexa 2 (partea 145). Aceasta include sarcinile de întreținere menționate la punctul M.A.803(b) pentru care se eliberează certificate de punere în serviciu în conformitate cu punctul M.A.801(b)2 sau M.A.801(b)3.

(c) Pentru toate aeronavele utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale și aeronavele cu MTOM mai mare de 2730 kg, cu excepția baloanelor, care se află într-un mediu controlat, întreprinderea menționată la litera (b), care administrează menținerea navigabilității aeronavei poate, dacă este autorizată în mod corespunzător și sub rezerva respectării dispozițiilor de la litera (k):

1. să emită un certificat de examinare a navigabilității în conformitate cu punctul M.A.710; și

2. să prelungească de două ori valabilitatea certificatului de examinare a navigabilității, de fiecare dată pentru o perioadă de un an, în cazul certificatelor de examinare a navigabilității pe care le-a emis pentru aeronave care au rămas într-un mediu controlat.

(d) Pentru toate aeronavele utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale și pentru aeronavele cu MTOM mai mare de 2730 kg, cu excepția baloanelor:

(i) care nu se află într-un mediu controlat; sau

(ii) a căror menținere a navigabilității este administrată de o întreprindere de management al menținerii navigabilității care nu deține prerogativele necesare pentru a efectua examinări ale navigabilității,

certificatul de examinare a navigabilității este emis de Autoritatea Aeronautică Civilă, după o evaluare satisfăcătoare bazată pe o recomandare făcută de o întreprindere de management al menținerii navigabilității autorizată în mod corespunzător în conformitate cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M), transmisă împreună cu cererea proprietarului sau a operatorului. Această recomandare se face pe baza unei examinări a navigabilității efectuate în conformitate cu punctul M.A.710.

(e) Pentru aeronavele care nu sînt utilizate de transportatorii aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene internaționale și care au o MTOM mai mică sau egală cu 2730 kg, precum și pentru baloane, orice întreprindere de management al menținerii navigabilității autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M) și desemnată de proprietar sau de operator poate, dacă este autorizată în mod corespunzător și respectă dispozițiile literei (k):

1. să emită certificatul de examinare a navigabilității în conformitate cu punctul M.A.710; și

2. să prelungească de două ori valabilitatea certificatului de examinare a navigabilității, de fiecare dată pentru o perioadă de un an, în cazul certificatelor de examinare a navigabilității pe care le-a emis pentru aeronave care au rămas într-un mediu controlat sub administrarea sa.

(f) Prin derogare de la punctele M.A.901(c)2 și M.A.901(e)2, în cazul aeronavelor care se află într-un mediu controlat, întreprinderea menționată la litera (b) care administrează menținerea navigabilității aeronavei poate, sub rezerva respectării dispozițiilor de la litera (k), să prelungească de două ori, de fiecare dată pentru o perioadă de un an, valabilitatea unui certificat de examinare a navigabilității eliberat de Autoritatea Aeronautică Civilă sau de o întreprindere de management al menținerii navigabilității autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M).

(g) Prin derogare de la punctele M.A.901(e) și M.A.901(i)2, pentru aeronavele ELA1 care nu sînt utilizate în operațiuni CAT, operațiuni comerciale specializate sau operațiuni comerciale ale ATO, certificatul de examinare a navigabilității poate fi emis și de Autoritatea Aeronautică Civilă, după o evaluare satisfăcătoare bazată pe o recomandare făcută de un personal de certificare autorizat în mod oficial de Autoritatea Aeronautică Civilă și care respectă dispozițiile Anexei 3 (partea 66), precum și cerințele prevăzute la punctul M.A.707(a)2(a), transmisă împreună cu cererea proprietarului sau a operatorului. Această recomandare se face pe baza unei examinări a navigabilității efectuate în conformitate cu punctul M.A.710 și nu se emite pentru mai mult de doi ani consecutivi.

(h) De fiecare dată cînd împrejurările arată existența unei potențiale amenințări la adresa siguranței, Autoritatea Aeronautică Civilă efectuează ea însăși examinarea navigabilității și eliberează certificatul de examinare a navigabilității.

(i) În plus față de dispozițiile de la litera (h), Autoritatea Aeronautică Civilă poate, de asemenea, să efectueze ea însăși examinarea navigabilității și să elibereze certificatul de examinare a navigabilității în următoarele cazuri:

1. dacă aeronava este administrată de o întreprindere de management al menținerii navigabilității autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M) stabilită într-o țară terță;

2. pentru toate baloanele și orice alte aeronave cu MTOM de cel mult 2730 kg, în cazul în care proprietarul solicită acest lucru.

(j) Atunci cînd Autoritatea Aeronautică Civilă efectuează ea însăși examinarea navigabilității și/sau eliberează certificatul de examinare a navigabilității, proprietarul sau operatorul furnizează Autorității Aeronautice Civile:

1. documentația solicitată de Autoritatea Aeronautică Civilă; și

2. condiții adecvate de instalare în locurile corespunzătoare a personalului Autorității Aeronautice Civile; și

3. după caz, asistență din partea unui personal calificat în mod corespunzător în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) sau cu cerințele echivalente privind personalul prevăzute la punctele 145.A.30(j)(1) și (2) din Anexa 2 (partea 145).

(k) Un certificat de examinare a navigabilității nu poate fi eliberat și nici prelungit în cazul în care există indicii sau motive să se considere că aeronava nu este aptă pentru zbor.

(l) Pentru aeronavele ELA1 neimplicate în operațiuni comerciale, întreprinderea de întreținere menționată în partea 145 sau în M.A. subpartea F, care efectuează inspecția anuală inclusă în programul de întreținere poate, dacă este autorizată în mod adecvat, să efectueze examinarea navigabilității și să emită certificatul corespunzător de examinare a navigabilității, sub rezerva îndeplinirii următoarelor condiții:

1. Întreprinderea numește un personal de examinare a navigabilității care îndeplinește toate cerințele următoare:

(a) membrii personalului de examinare a navigabilității dețin o autorizație de personal de certificare pentru aeronava în cauză;

(b) membrii personalului de examinare a navigabilității au minimum trei ani de experiență ca personal de certificare;

(c) membrii personalului de examinare a navigabilității sînt independenți de procesul de management al menținerii navigabilității al aeronavei supuse examinării sau au o autoritate globală în ceea ce privește procesul de management al menținerii navigabilității al întregii aeronave supuse examinării;

(d) membrii personalului de examinare a navigabilității au dobîndit cunoștințe despre acele părți ale prezentei anexe (partea M) care sînt relevante pentru managementul menținerii navigabilității;

(e) membrii personalului de examinare a navigabilității au dobîndit cunoștințe atestate privind procedurile întreprinderii de întreținere, care sînt relevante pentru examinarea navigabilității și emiterea certificatului de examinare a navigabilității;

(f) membrii personalului de examinare a navigabilității au fost în mod oficial acceptați de Autoritatea Aeronautică Civilă, după ce au efectuat o examinare a navigabilității sub supravegherea Autorității Aeronautice Civile sau a personalului de examinare a navigabilității din cadrul întreprinderii, în conformitate cu o procedură aprobată de Autoritatea Aeronautică Civilă;

(g) personalul de examinare a navigabilității a efectuat cel puțin o examinare a navigabilității în perioada ultimelor douăsprezece luni.

2. Examinarea navigabilității este efectuată simultan cu inspecția anuală inclusă în programul de întreținere și de către aceeași persoană care emite respectivul certificat de inspecție anuală, fiind posibilă utilizarea prevederii de anticipare cu 90 de zile stipulate la punctul M.A.710(d).

3. Examinarea navigabilității include o examinare documentată completă în conformitate cu punctul M.A.710(a).

4. Examinarea navigabilității include un studiu fizic al aeronavei, în conformitate cu punctele M.A.710(b) și (c).

5. Persoana care a efectuat examinarea navigabilității emite în numele întreprinderii de întreținere un certificat de examinare a navigabilității, și anume formularul 15c al AAC, dacă are convingerea că:

(a) examinarea navigabilității a fost efectuată în mod complet și satisfăcător; și

(b) programul de întreținere a fost revizuit în conformitate cu punctul M.A.710(ga); și

(c) nu există nicio neconformitate cunoscută a pune în pericol siguranța zborului.

6. O copie a certificatului de examinare a navigabilității emis este transmisă Autorității Aeronautice Civile, în termen de 10 zile de la data emiterii.

7. Autoritatea Aeronautică Civilă este informată în termen de 72 de ore dacă întreprinderea a stabilit că examinarea navigabilității este neconcludentă sau că revizuirea menționată la punctul M.A.901(l)5(b) indică discrepanțe în ceea ce privește aeronava, legate de deficiențe în conținutul programului de întreținere.

8. Manualul sau manualul de prezentare al întreprinderii de întreținere descrie toate elementele următoare:

(a) procedurile de efectuare a examinării navigabilității și de emiterie a certificatului corespunzător de examinare a navigabilității;

(b) numele membrilor personalului de certificare autorizat să efectueze examinări ale navigabilității și să emită certificatul corespunzător de examinare a navigabilității;

(c) procedurile de revizuire a programului de întreținere.

M.A.902 Valabilitatea certificatului de examinare a navigabilității

(a) Un certificat de examinare a navigabilității își pierde valabilitatea în oricare din următoarele cazuri:

1. certificatul de examinare a navigabilității este suspendat sau retras;
2. certificatul de navigabilitate este suspendat sau retras;
3. aeronava nu este înscrisă în registrul aerian;
4. certificatul de tip pe baza căruia a fost eliberat certificatul de navigabilitate este suspendat sau retras.

(b) O aeronavă nu are voie să zboare dacă certificatul de navigabilitate nu este valabil sau în oricare din următoarele cazuri:

1. menținerea navigabilității aeronavei sau a oricărei componente montate pe aeronavă nu respectă cerințele prezentei părți; sau
2. aeronava nu este conformă cu proiectul de tip; sau
3. aeronava a fost exploatată dincolo de limitele manualului de zbor aprobat sau ale certificatului de navigabilitate, fără a se fi luat măsuri corespunzătoare; sau
4. aeronava a fost implicată într-un accident sau incident care îi afectează navigabilitatea, fără a se fi luat măsuri corespunzătoare pentru a se restabili navigabilitatea; sau
5. o modificare sau o reparație nu este în conformitate cu Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor.

(c) După renunțare sau retragere, certificatul de examinare a navigabilității se restituie Autorității Aeronautice Civile.

M.A.904 Examinarea navigabilității pentru aeronavele importate

(a) Atunci când se înscrie în registrul aerian o aeronavă importată dintr-un alt stat, cel care depune cerere în acest sens:

1. prezintă cererea sa Autorității Aeronautice Civile în vederea eliberării unui nou certificat de navigabilitate, în conformitate cu Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor; și
2. în cazul aeronavelor care nu sînt noi, ia măsurile necesare pentru efectuarea, în mod corespunzător, a unei examinări a navigabilității, conform punctului M.A.901; și
3. ia măsurile necesare pentru efectuarea tuturor lucrărilor de întreținere în vederea respectării programului de întreținere aprobat în conformitate cu punctul M.A.302.

(b) În cazul în care s-a verificat faptul că aeronava îndeplinește condițiile pertinente, întreprinderea de management al menținerii navigabilității sau întreprinderea de întreținere, după caz, trimite Autorității Aeronautice Civile o recomandare documentată în vederea emiterii unui certificat de examinare a navigabilității.

(c) Proprietarul permite accesul la aeronavă pentru inspectarea acesteia de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(d) Autoritatea Aeronautică Civilă eliberează un nou certificat de navigabilitate în cazul în care s-a verificat că aeronava satisface condițiile din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor.

(e) Autoritatea Aeronautică Civilă eliberează și certificatul de examinare a navigabilității care, în mod normal, este valabil timp de un an, în afara cazului în care există un motiv legat de siguranță pentru a-i limita valabilitatea.

M.A.905 Constatări

(a) O constatare de nivelul 1 corespunde unei nerespectări semnificative a cerințelor prevăzute în prezenta anexă (partea M), care reduce nivelul de siguranță și reprezintă un risc major pentru siguranța zborului.

(b) O constatare de nivelul 2 corespunde unei nerespectări a cerințelor prevăzute în prezenta anexă (partea M), care ar putea reduce nivelul de siguranță și ar putea reprezenta un risc major pentru siguranța zborului.

(c) După ce a primit o notificare a constatărilor în conformitate cu punctul M.B.903, persoana sau întreprinderea responsabilă în conformitate cu punctul M.A.201 trebuie să definească un plan de acțiuni corective și să demonstreze implementarea acțiunilor corective într-un mod satisfăcător pentru Autoritatea Aeronautică Civilă, într-o perioadă stabilită de comun acord cu respectiva autoritate, efectuând inclusiv acțiuni corective adecvate care să prevină apariția oricărei noi constatări și a faptelor care au stat la baza ei.

Secțiunea B

PROCEDURĂ PENTRU AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ

Subpartea A

Generalități

M.B.101 Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune stabilește condițiile administrative respectate de Autoritatea Aeronautică Civilă, însărcinată cu aplicarea și executarea dispozițiilor secțiunii A din prezenta parte.

M.B.102 Autoritate competentă

(a) Generalități

Autoritatea competentă cu atribuții de eliberare, de prelungire, de modificare, de suspendare sau de retragere a certificatelor, precum și de supraveghere a menținerii navigabilității este Autoritatea Aeronautică Civilă.

(b) Resurse

Numărul de angajați este adecvat pentru a satisface cerințele care sînt prezentate în detaliu în prezenta secțiune.

(c) Calificare și pregătire

Întregul personal implicat în activitățile care fac obiectul prezentei anexe trebuie să dețină calificarea, cunoștințele, experiența, precum și pregătirea inițială și continuă corespunzătoare pentru a efectua sarcinile care îi sînt atribuite.

(d) Proceduri

Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește proceduri care să detalieze modul de respectare a prezentei anexe (partea M).

Procedurile trebuie să fie revizuite și modificate pentru a asigura conformitatea continuă.

M.B.104 Sistemul de ținere a evidenței

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă pune la punct un sistem de ținere a evidenței care să permită o trasabilitate adecvată a procesului de emitere, prelungire, modificare, suspendare sau retragere a fiecărui certificat.

(b) Înregistrările pentru supravegherea întreprinderilor autorizate în conformitate cu prezenta anexă includ cel puțin:

1. cererea de obținere a autorizației unei întreprinderi;
2. certificatul de autorizare al întreprinderii, inclusiv toate modificările;
3. o copie a programului după care se vor desfășura auditurile, precizînd datele la care vor avea loc acestea, precum și datele la care au fost efectuate respectivele audituri;
4. înregistrările controalelor de supraveghere permanentă efectuate de către Autoritatea Aeronautică Civilă, incluzînd toate înregistrările auditurilor;
5. copii ale întregii corespondențe relevante;
6. detalii asupra tuturor derogărilor și măsurilor de punere în aplicare;

7. orice raport din partea altor autorități competente referitor la supravegherea întreprinderii;

8. specificațiile sau manualul întreprinderii și modificările acestora;

9. o copie a oricărui alt document care a fost aprobat în mod direct de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(c) Perioada de păstrare pentru înregistrările prevăzute la litera (b) este de cel puțin patru ani.

(d) Înregistrările minime pentru supravegherea fiecărei aeronave includ cel puțin o copie:

1. a certificatului de navigabilitate a aeronavei;

2. a certificatelor de examinare a navigabilității;

3. a recomandărilor întreprinderii așa cum se specifică în subpartea G din secțiunea A;

4. a rapoartelor rezultate în urma examinărilor navigabilității efectuate direct de către Autoritatea Aeronautică Civilă;

5. a întregii corespondențe relevante referitoare la aeronavă;

6. a detaliilor privind toate derogările și măsurile de punere în aplicare;

7. a oricărui document aprobat de Autoritatea Aeronautică Civilă în conformitate cu Anexa 1 (partea M) sau cu Anexa 2 (partea ARO) la Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene.

(e) Înregistrările specificate la litera (d) se păstrează timp de doi ani după ce aeronava a fost definitiv retrasă din exploatare.

(f) Toate înregistrările specificate la punctul M.B.104 sînt puse la dispoziție, la cerere, persoanelor interesate.

M.B.105 Schimbul reciproc de informații

(a) Pentru a contribui la îmbunătățirea siguranței aeriene, Autoritatea Aeronautică Civilă poate participa la un schimb reciproc al tuturor informațiilor necesare cu autoritățile de resort din alte state.

(b) În cazul unei amenințări potențiale a siguranței, Autoritatea Aeronautică Civilă poate sprijini reciproc în acțiunea de supraveghere necesară alte autorități de resort.

Subpartea B Răspunderea

M.B.201 Responsabilități

Autoritatea Aeronautică Civilă, așa cum se specifică în partea M.1, are responsabilitatea efectuării inspecțiilor, auditurilor și a investigațiilor, cu scopul de a verifica respectarea cerințelor prezentei părți.

Subpartea C Menținerea navigabilității

M.B.301 Programul de întreținere

(a) Excepțînd acele cazuri în care proprietarul a emis o declarație privind programul de întreținere în conformitate cu punctul M.A.302(h), Autoritatea Aeronautică Civilă verifică dacă programul de întreținere este conform cu punctul M.A.302.

(b) Cu excepția unor prevederi contrare ale punctelor M.A.302(c) și M.A.302(h), programul de întreținere și modificările sale sînt aprobate direct de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(c) În cazul unei aprobări indirecte, procedura privind programul de întreținere este aprobată de Autoritatea Aeronautică Civilă conform specificațiilor de management al menținerii navigabilității.

(d) În vederea aprobării unui program de întreținere în conformitate cu litera (b), Autoritatea Aeronautică Civilă are acces la toate datele solicitate la punctele M.A.302(d), (e), (f) și (h).

M.B.302 Derogări

Toate derogările acordate în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) sînt înregistrate și păstrate de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

M.B.303 Controlul menținerii navigabilității aeronavelor

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă elaborează un program de studiu cu o abordare bazată pe riscuri, pentru a monitoriza starea navigabilității flotei de aeronave care figurează în registrul său.

(b) Programul de studiu cuprinde studii ale aeronavelor efectuate pe baza unor eșantioane de produse și acoperă toate aspectele principalelor elemente de risc ale navigabilității.

(c) Studiul de produs eșantionează standardele de navigabilitate atinse, pe baza cerințelor aplicabile și identifică fiecare constatare.

(d) Toate constatările identificate sînt clasificate pe baza cerințelor prezentei părți și sînt confirmate în scris persoanei sau întreprinderii responsabile în conformitate cu punctul M.A.201. Autoritatea Aeronautică Civilă dispune de o procedură de analiză a constatărilor pentru a stabili semnificația acestora din punctul de vedere al siguranței.

(e) Autoritatea Aeronautică Civilă înregistrează toate constatările și acțiunile de soluționare.

(f) Dacă pe parcursul studiului aeronavei se dovedește neconformitatea cu prezenta parte sau cu oricare altă parte, constatarea este tratată așa cum se indică în partea pertinentă.

(g) Dacă acest lucru este necesar pentru a garanta luarea unor măsuri de aplicare corespunzătoare, Autoritatea Aeronautică Civilă face schimb de informații cu alte autorități competente cu privire la neconformitățile constatate în conformitate cu litera (f).

M.B. 304 Revocare și suspendare

Autoritatea Aeronautică Civilă:

(a) suspendă un certificat de examinare a navigabilității pe baza unor motive valabile, în cazul unui risc potențial în materie de siguranță; sau

(b) suspendă sau retrage un certificat de examinare a navigabilității în conformitate cu punctul M.B.903(1).

Subpartea D Standarde de întreținere

(de întocmit, după caz)

Subpartea E Componente de aeronavă

(de întocmit, după caz)

Subpartea F Întreprinderea cu atribuții de întreținere

M.B.601 Solicitarea autorizării

În cazul în care instalațiile de întreținere sînt situate în mai multe state, investigarea și supravegherea permanentă a autorizării sînt efectuate în colaborare cu Autoritatea Aeronautică Civilă.

M.B.602 Autorizarea inițială

(a) Cu condiția respectării cerințelor cuprinse la punctele M.A.606(a) și (b), Autoritatea Aeronautică Civilă indică solicitantului autorizării, în mod oficial, în scris, acceptul său față de personalul menționat la M.A.606(a) și (b).

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește dacă procedurile specificate în manualul întreprinderii cu atribuții de întreținere sînt conforme cu secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M) și se asigură că managerul responsabil semnează declarația de angajament.

(c) Autoritatea Aeronautică Civilă verifică dacă întreprinderea respectă cerințele prevăzute în secțiunea A subpartea F din prezenta anexă (partea M).

(d) Pe parcursul investigației pentru autorizare se convoacă cel puțin o dată o ședință cu managerul responsabil, pentru a se asigura că acesta înțelege bine importanța autorizării și scopul semnării angajamentului întreprinderii de a respecta procedurile specificate în manual.

(e) Toate constatările sînt confirmate în scris întreprinderii care solicită autorizarea.

(f) Autoritatea Aeronautică Civilă înregistrează toate constatările, acțiunile de încheiere (acțiuni necesare pentru a încheia o constatare) și recomandările.

(g) Pentru autorizarea inițială, întreprinderea efectuează toate acțiunile corective care se impun în urma constatărilor, iar acestea sînt încheiate de către Autoritatea Aeronautică Civilă înaintea eliberării autorizării.

M.B.603 Eliberarea autorizării

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă eliberează solicitantului un certificat de autorizare, respectiv formularul 3 al AAC, care include domeniile cuprinse de autorizare, în cazul în care întreprinderea cu atribuții de întreținere este conformă cu punctele aplicabile din prezenta parte.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă indică condițiile asociate autorizării pe certificatul de autorizare (formularul 3 al AAC).

(c) Numărul de referință este inclus în certificatul de autorizare (formularul 3 al AAC) în modul corespunzător.

M.B.604 Supravegherea permanentă

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă păstrează și actualizează o listă a programelor, pentru fiecare întreprindere cu atribuții de întreținere autorizată în conformitate cu secțiunea B subpartea F din prezenta anexă (partea M) și aflată sub supravegherea sa, datele la care trebuie să aibă loc vizitele de audit și datele realizării efective a acestor vizite.

(b) Fiecare întreprindere este supusă unui audit complet, la intervale de timp care nu depășesc 24 de luni.

(c) Toate constatările sînt confirmate în scris întreprinderii care solicită autorizarea.

(d) Autoritatea Aeronautică Civilă înregistrează toate constatările, acțiunile de încheiere (acțiuni necesare pentru a încheia o constatare) și recomandările.

(e) Cel puțin o dată la fiecare 24 de luni se convoacă o ședință cu managerul responsabil, pentru a se asigura că acesta este informat asupra problemelor semnificative care sînt identificate în cursul auditurilor.

M.B.605 Constatări

(a) Dacă în cursul auditurilor sau prin alte mijloace se constată neconformitatea cu o cerință prevăzută în prezenta anexă (partea M), Autoritatea Aeronautică Civilă întreprinde următoarele acțiuni:

1. pentru constatările de nivelul 1, Autoritatea Aeronautică Civilă retrage, limitează sau suspendă imediat, în totalitate sau parțial, în funcție de importanța constatării de nivelul 1, autorizarea întreprinderii cu atribuții de întreținere, pînă cînd întreprinderea a întreprins cu succes acțiuni corective;

2. pentru constatările de nivelul 2, Autoritatea Aeronautică Civilă acordă un termen pentru acțiunile corective, adaptat naturii constatării. Acest termen nu poate depăși trei luni. În anumite împrejurări, la sfîrșitul acestei prime perioade și în funcție de natura constatării, Autoritatea Aeronautică Civilă poate prelungi termenul cu trei luni suplimentare, dacă se prezintă un plan de acțiuni corective satisfăcător.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă ia măsuri pentru a suspenda, în totalitate sau parțial, autorizarea dacă nu se restabilește conformitatea în termenele decise de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

M.B.606 Modificări

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă respectă elementele aplicabile din autorizarea inițială în cazul oricărei modificări aduse întreprinderii și notificate conform punctului M.A.617.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă poate prescrie condițiile în virtutea cărora întreprinderea autorizată pentru întreținere poate funcționa în perioada efectuării acestor modificări, excepție făcând cazul în care Autoritatea Aeronautică Civilă decide că autorizarea trebuie suspendată ca urmare a naturii sau anvergurii modificărilor.

(c) Pentru orice modificare adusă manualului întreprinderii cu atribuții de întreținere:

1. în cazul aprobării directe a modificărilor conform punctului M.A.604(b), Autoritatea Aeronautică Civilă verifică dacă procedurile descrise în manual sînt conforme cu prezenta anexă (partea M) înainte de a informa oficial întreprinderea autorizată cu privire la aprobare;

2. în cazul aprobării modificărilor prin intermediul unei proceduri de aprobare indirectă, în conformitate cu punctul M.A.604(c), Autoritatea Aeronautică Civilă se asigură (i) că modificările sînt minore și (ii) că exercită un control corespunzător asupra aprobării modificărilor pentru a garanta că acestea respectă în continuare cerințele din prezenta anexă (partea M).

M.B.607 Revocarea, suspendarea și limitarea unei autorizări

Autoritatea Aeronautică Civilă:

(a) suspendă o autorizare pe baza unor motive rezonabile în cazul unei amenințări potențiale la adresa siguranței; sau

(b) suspendă, revocă sau limitează o autorizare în conformitate cu punctul M.B.605.

Subpartea G

Întreprinderea de management al menținerii navigabilității

M.B.701 Solicitarea autorizării

(a) Pentru transportorii aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, Autoritatea Aeronautică Civilă primește spre autorizare, împreună cu cererea inițială de acordare a certificatului de operator aerian și, după caz, cu orice modificare solicitată și pentru fiecare tip de aeronavă de exploatat:

1. specificațiile de management al menținerii navigabilității;

2. programele de întreținere a aeronavei ale operatorului;

3. jurnalul tehnic al aeronavei;

4. după caz, specificațiile tehnice ale contractelor de întreținere încheiate între CAMO și întreprinderea de întreținere autorizată în conformitate cu partea 145.

(b) În cazul în care facilitățile sînt situate în mai multe state, investigarea și supravegherea continuă a autorizării sînt efectuate în colaborare cu autoritățile competente desemnate de către statele pe teritoriul cărora se găsesc celelalte facilități.

M.B.702 Autorizarea inițială

(a) Sub rezerva respectării cerințelor impuse la punctele M.A.706(a), (c), (d) și M.A.707, Autoritatea Aeronautică Civilă indică solicitantului în mod oficial, în scris, acceptul său pentru personalul descris la M.A.706(a), (c), (d) și M.A.707.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește dacă procedurile descrise în specificațiile de management al menținerii navigabilității sînt conforme cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M) și se asigură că managerul responsabil semnează declarația de angajament.

(c) Autoritatea Aeronautică Civilă verifică dacă întreprinderea respectă cerințele prevăzute în secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M).

(d) Cel puțin o dată în cursul investigației pentru autorizare se convoacă o ședință cu managerul responsabil, pentru a se asigura că acesta înțelege bine importanța autorizării și scopul semnării angajamentului întreprinderii de a respecta procedurile descrise în specificațiile de management al menținerii navigabilității.

(e) Toate constatările sînt confirmate în scris întreprinderii care solicită autorizarea.

(f) Autoritatea Aeronautică Civilă înregistrează toate constatările, acțiunile de încheiere (acțiuni necesare pentru a încheia o constatare) și recomandările.

(g) Pentru autorizarea inițială, întreprinderea efectuează toate acțiunile corective care se impun în urma constatărilor, iar acestea sînt încheiate de către Autoritatea Aeronautică Civilă înaintea eliberării autorizării.

M.B.703 Eliberarea autorizării

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă eliberează solicitantului un certificat de autorizare, respectiv formularul 14 al AAC, care include domeniile cuprinse în autorizare, în cazul în care întreprinderea cu atribuții de management al menținerii navigabilității este în conformitate cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M).

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă indică valabilitatea autorizării pe certificatul de autorizare, respectiv formularul 14 al AAC.

(c) Numărul de referință este inclus în certificatul de autorizare (formularul 14) în modul specificat.

(d) În cazul transportatorilor aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale, informațiile conținute în formularul 14 al AAC vor fi incluse în certificatul operatorului aerian.

M.B.704 Supravegherea permanentă

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă păstrează și actualizează o listă a programelor, pentru fiecare întreprindere de menținere a navigabilității autorizată în conformitate cu secțiunea A subpartea G din prezenta anexă (partea M) și aflată sub supravegherea sa, datele la care trebuie să aibă loc vizitele de audit și datele la care au fost efectuate aceste vizite.

(b) Fiecare întreprindere este supusă unui audit complet, la intervale de timp care nu trebuie să depășească 24 de luni.

(c) Un eșantion relevant de aeronave administrate de întreprinderea autorizată în conformitate cu secțiunea B subpartea G din prezenta anexă (partea M) este auditat la fiecare 24 de luni. Dimensiunile eșantionului sînt decise de către Autoritatea Aeronautică Civilă, în funcție de rezultatele auditurilor precedente și de auditurile de produs precedente.

(d) Toate constatările sînt confirmate în scris întreprinderii care solicită autorizarea.

(e) Autoritatea Aeronautică Civilă înregistrează toate constatările, acțiunile de încheiere (acțiuni necesare pentru a încheia o constatare) și recomandările.

(f) Cel puțin o dată la fiecare 24 de luni se convoacă o ședință cu managerul responsabil, pentru a se asigura că acesta este informat asupra problemelor semnificative care sînt detectate în cursul auditurilor.

M.B.705 Constatări

(a) Dacă în cursul auditurilor sau prin alte mijloace se constată neconformitatea cu o cerință prevăzută în prezenta anexă (partea M), Autoritatea Aeronautică Civilă întreprinde următoarele acțiuni:

1. pentru constatările de nivelul 1, Autoritatea Aeronautică Civilă întreprinde acțiuni imediate pentru a revoca, limita sau suspenda, în totalitate sau parțial, în funcție de importanța constatării de nivelul 1, autorizarea întreprinderii de management al menținerii navigabilității pînă cînd întreprinderea a întreprins cu succes acțiuni corective;

2. pentru constatările de nivelul 2, Autoritatea Aeronautică Civilă acordă un termen pentru acțiunile corective, adaptat naturii constatării. Acest termen nu poate depăși trei luni. În anumite împrejurări, la sfârșitul acestei prime perioade și în funcție de natura constatării, Autoritatea Aeronautică Civilă poate prelungi acest termen de trei luni, dacă se prezintă un plan de acțiuni corective satisfăcător.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă ia măsuri pentru a suspenda, în totalitate sau parțial, autorizarea.

M.B.706 Modificări

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă respectă elementele aplicabile din autorizarea inițială în cazul oricărei modificări aduse întreprinderii și notificate conform punctului M.A.713.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă poate prescrie condițiile în virtutea cărora întreprinderea autorizată de management al menținerii navigabilității poate funcționa în perioada punerii în aplicare a acestor modificări, excepție făcând cazul în care Autoritatea Aeronautică Civilă decide că autorizarea trebuie suspendată ca urmare a naturii sau anvergurii modificărilor.

(c) Pentru orice modificare adusă specificațiilor de management al menținerii navigabilității:

1. în cazul aprobării directe a modificărilor conform punctului M.A.704(b), Autoritatea Aeronautică Civilă verifică dacă procedurile descrise în specificații sînt conforme cu prezenta anexă (partea M) înainte de a informa oficial întreprinderea autorizată cu privire la aprobare;

2. în cazul aprobării modificărilor prin intermediul unei proceduri de aprobare indirectă, în conformitate cu punctul M.A.704(c), Autoritatea Aeronautică Civilă se asigură (i) că modificările sînt minore și (ii) că exercită un control corespunzător asupra aprobării modificărilor pentru a garanta că acestea respectă în continuare cerințele din prezenta anexă (partea M).

M.B.707 Revocarea, suspendarea și limitarea unei autorizări

Autoritatea Aeronautică Civilă:

(a) suspendă o autorizare pe baza unor motive rezonabile în cazul unei amenințări potențiale la adresa siguranței; sau

(b) suspendă, revocă sau limitează o autorizare în conformitate cu punctul M.B.705.

Subpartea H

Certificatul de punere în serviciu – CRS

(de întocmit, după caz)

Subpartea I

Certificatul de examinare a navigabilității

M.B.901 Evaluarea recomandărilor

La primirea unei cereri și a unei recomandări aferente certificatului de examinare a navigabilității în conformitate cu punctul M.A.901:

1. personalul calificat în mod corespunzător al Autorității Aeronautice Civile verifică dacă declarația de conformitate conținută în recomandare demonstrează că s-a efectuat o examinare completă a navigabilității în conformitate cu M.A.710;

2. Autoritatea Aeronautică Civilă efectuează investigații și poate solicita informații suplimentare în sprijinul evaluării recomandării.

M.B.902 Examinarea navigabilității efectuată de Autoritatea Aeronautică Civilă

(a) În cazul în care Autoritatea Aeronautică Civilă efectuează examinarea navigabilității și eliberează certificatul de examinare a navigabilității, respectiv formularul 15a al AAC, Autoritatea Aeronautică Civilă efectuează o examinare a navigabilității în conformitate cu punctul M.A.710.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă dispune de un personal de examinare a navigabilității adecvat pentru efectuarea acestor examinări.

1. Pentru toate aeronavele utilizate de transportatorii aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale și pentru aeronavele cu MTOM mai mare de 2730 kg, cu excepția baloanelor, acest personal trebuie să îndeplinească toate condițiile de mai jos:

(a) să aibă cel puțin cinci ani de experiență în domeniul menținerii navigabilității;

(b) să dețină o licență corespunzătoare în conformitate cu Anexa 3 (partea 66), o calificare de personal de întreținere recunoscută la nivel național corespunzătoare categoriei respective de aeronavă [atunci când articolul 5 alineatul (6) se referă la reglementările naționale] sau o diplomă în aeronautică ori o calificare echivalentă;

(c) să fi efectuat o pregătire oficială în domeniul întreținerii aeronavelor;

(d) să fi deținut o funcție cu responsabilități corespunzătoare.

Fără a aduce atingere literelor (a)-(d), cerința stabilită la punctul M.B.902(b)1b poate fi înlocuită cu cinci ani de experiență în domeniul menținerii navigabilității, în plus față de cei necesari conform punctului M.B.902(b)1a.

2. Pentru aeronavele care nu sînt utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) pentru operațiuni aeriene comerciale internaționale și care au o MTOM mai mică sau egală cu 2730 kg, precum și pentru baloane, acest personal trebuie să îndeplinească toate condițiile de mai jos:

(a) să aibă cel puțin trei ani de experiență în domeniul menținerii navigabilității;

(b) să dețină o licență corespunzătoare în conformitate cu Anexa 3 (partea 66), o calificare de personal de întreținere recunoscută la nivel național corespunzătoare categoriei respective de aeronavă [atunci când articolul 5 alineatul (6) se referă la reglementările naționale] sau o diplomă în aeronautică ori o calificare echivalentă;

(c) să fi efectuat o pregătire corespunzătoare în domeniul întreținerii aeronavelor;

(d) să fi deținut o funcție cu responsabilități corespunzătoare.

Fără a aduce atingere literelor (a)-(d), cerința enunțată la punctul M.B.902(b)2b poate fi înlocuită cu patru ani de experiență în domeniul menținerii navigabilității, în plus față de cei necesari conform punctului M.B.902(b)2a.

(c) Autoritatea Aeronautică Civilă ține evidența întregului personal care examinează navigabilitatea, această evidență incluzînd detalii privind toate calificările corespunzătoare deținute și un rezumat al experienței și pregătirii pertinente în domeniul managementului menținerii navigabilității.

(d) Pentru efectuarea examinării navigabilității, Autoritatea Aeronautică Civilă are acces la datele aplicabile, după cum se specifică la punctele M.A.305, M.A.306 și M.A.401.

(e) Personalul care efectuează examinarea navigabilității eliberează formularul 15a după încheierea cu rezultate satisfăcătoare a examinării navigabilității.

M.B.903 Constatări

Dacă în cursul auditului aeronavelor sau prin orice alt mijloc se constată că o cerință din partea M nu este respectată, Autoritatea Aeronautică Civilă întreprinde următoarele acțiuni:

1. pentru constatările de nivelul 1, Autoritatea Aeronautică Civilă impune efectuarea unei acțiuni corective corespunzătoare înaintea oricărui nou zbor și ia măsuri imediate pentru a revoca sau pentru a suspenda certificatul de examinare a navigabilității;

2. pentru constatările de nivelul 2, acțiunea corectivă impusă de Autoritatea Aeronautică Civilă este adaptată la natura constatării.

aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor
aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a
personalului cu atribuții în domeniu

(Partea 145)

CUPRINS

GENERALITĂȚI

Secțiunea A
CERINȚE TEHNICE

- 145.A.10 Domeniu de aplicare
- 145.A.15 Solicitarea autorizării
- 145.A.20 Condițiile de autorizare
- 145.A.25 Cerințe în privința unităților de lucru
- 145.A.30 Cerințe în privința personalului
- 145.A.35 Personalul de certificare și personalul de sprijin
- 145.A.36 Înregistrări referitoare la personalul de examinare a navigabilității
- 145.A.40 Echipamente și scule
- 145.A.42 Componente
- 145.A.45 Date de întreținere
- 145.A.47 Planificarea producției
- 145.A.48 Executarea lucrărilor de întreținere
- 145.A.50 Certificarea lucrărilor de întreținere
- 145.A.55 Înregistrări ale lucrărilor de întreținere și ale examinărilor navigabilității
- 145.A.60 Raportarea evenimentelor
- 145.A.65 Politica în domeniul siguranței și al controlului calității, procedura de întreținere și sistemul de control al calității
- 145.A.70 Manualul de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere
- 145.A.75 Prerogative ale întreprinderii
- 145.A.80 Restricții impuse întreprinderii
- 145.A.85 Modificări aduse întreprinderii
- 145.A.90 Menținerea valabilității autorizației
- 145.A.95 Constatări

Secțiunea B

PROCEDURĂ PENTRU AUTORITATEA COMPETENTĂ

- 145.B.01 Domeniu de aplicare
- 145.B.10 Autoritatea competentă
- 145.B.15 Întreprinderi situate în mai multe state
- 145.B.20 Autorizarea inițială
- 145.B.25 Eliberarea autorizării
- 145.B.30 Prelungirea unei autorizări
- 145.B.35 Modificări aduse întreprinderii
- 145.B.40 Modificări aduse manualului de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere
- 145.B.45 Retragera, suspendarea și limitarea unei autorizări
- 145.B.50 Constatări
- 145.B.55 Sistemul de ținere a evidenței

145.B.60 Derogări

145.1 Generalități

În sensul prezentei părți, autoritatea competentă este:

1. pentru întreprinderile cu sediul principal în Republica Moldova – Autoritatea Aeronautică Civilă a RM;
2. pentru întreprinderile cu sediul principal în altă țară – Autoritatea Aeronautică Civilă a RM sau autoritatea competentă din acea țară, cu demonstrarea corespunderii cerințelor și standardelor prevăzute în prezenta parte;
3. pentru întreprinderile cu sediul în alte țări, dar care efectuează întreținerea pentru aeronavele operate de către operatorii aerieni din Republica Moldova – Autoritatea Aeronautică Civilă a RM;
4. pentru întreprinderile cu sediul în altă țară care dețin facilități în vederea efectuării întreținerii aeronavelor pe teritoriul Republicii Moldova – Autoritatea Aeronautică Civilă a RM.

Secțiunea A

CERINȚE TEHNICE

145.A.10 Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune stabilește condițiile în materie de emiteră și de menținere a autorizării întreprinderilor cu atribuții de întreținere a aeronavelor și a componentelor de aeronavă.

145.A.15 Solicitarea autorizării

O cerere de eliberare sau de modificare a autorizării este prezentată Autorității Aeronautice Civile prin intermediul formularului și în conformitate cu procedura stabilite de autoritate.

145.A.20 Condițiile de autorizare

Întreprinderea indică, în manualul său de prezentare, domeniul de activitate pentru care se solicită autorizarea. Manualul de prezentare conține un tabel cu toate clasele și categoriile.

145.A.25 Cerințe în privința facilităților de lucru

Întreprinderea se asigură că:

(a) Unitățile de lucru sînt adaptate tuturor lucrărilor prevăzute, asigurînd în special o protecție contra intemperiilor. Atelierele și halele specializate sînt compartimentate în mod adecvat pentru a preveni orice contaminare a mediului înconjurător și a zonei de lucru.

1. Pentru întreținerea de bază a aeronavelor, hangarele de aeronave sînt disponibile și suficient de mari pentru a adăposti aeronavele aflate în întreținere de bază programată.

2. Pentru întreținerea componentelor de aeronave, atelierele de componente de aeronavă sînt suficient de mari pentru a adăposti componentele de aeronavă aflate în întreținere programată.

(b) Localurile pentru birouri sînt disponibile pentru managementul lucrărilor planificate, la care se face referire la litera (a) și pentru personalul de certificare, cu scopul de a putea efectua sarcinile atribuite într-un mod care să contribuie la bunele standarde de întreținere a aeronavelor.

(c) Condițiile de lucru, inclusiv hangarele de aeronave, atelierele de componente de aeronavă și localurile pentru birouri, sînt adaptate sarcinii efectuate și în special respectării cerințelor specifice. Condițiile de lucru nu trebuie să afecteze eficiența personalului, cu excepția situațiilor dictate de mediul sarcinii specifice:

1. temperaturile trebuie să fie menținute la un nivel la care personalul să își poată îndeplini sarcinile fără a fi incomodat în mod inutil;

2. praful și orice altă formă de contaminare a aerului sînt menținute la un nivel minim și nu este permis ca ele să atingă, în mediul de lucru, un astfel de nivel la care contaminarea

aeronavei sau a componentei de aeronavă să fie evidentă. În cazul în care praful sau orice altă formă de contaminare a aerului determină o contaminare vizibilă a suprafețelor, toate sistemele sensibile trebuie să fie protejate etanș pînă la restabilirea unor condiții acceptabile;

3. iluminarea se face astfel încît să se asigure efectuarea în mod eficient a fiecărei sarcini de inspecție și de întreținere;

4. zgomotul nu trebuie să distragă personalul de la îndeplinirea sarcinilor de inspecție. În locurile în care nu este posibil să se controleze sursa zgomotului, personalul trebuie să dispună de echipament individual, astfel încît zgomotul excesiv să nu îl distragă în timpul îndeplinirii sarcinilor de inspecție;

5. dacă o sarcină de întreținere specifică necesită aplicarea unor condiții de mediu specifice, diferite de cele anterioare, atunci astfel de condiții sînt respectate. Condițiile specifice trebuie identificate în datele de întreținere;

6. condițiile de lucru pentru întreținerea de linie sînt de așa natură încît sarcina de inspecție sau de întreținere să fie dusă la bun sfîrșit fără distragere exagerată. Ca urmare, dacă se produce o deteriorare a condițiilor de lucru la un nivel inacceptabil de temperatură, umiditate, grindină, gheață, zăpadă, vînt, lumină, praf sau orice altă formă de contaminare a aerului, sarcinile de inspecție sau de întreținere specifice trebuie suspendate pînă la restabilirea unor condiții satisfăcătoare.

(d) Se pun la dispoziție instalații de depozitare sigure pentru componente, echipamente, scule și materiale. Condițiile de depozitare asigură izolarea echipamentelor și materialelor utilizabile de materialele, echipamentele și sculele care sînt inutilizabile. Condițiile de depozitare sînt conforme cu instrucțiunile producătorului pentru a se evita deteriorarea și distrugerea articolelor depozitate. Accesul la locurile de depozitare este limitat la personalul abilitat.

145.A.30 Cerințe în privința personalului

(a) Întreprinderea desemnează un manager responsabil care are autoritatea statutară de a se asigura că orice întreținere solicitată de către client poate fi finanțată și efectuată în conformitate cu standardul impus de prezenta parte. Managerul responsabil:

1. se asigură că sînt disponibile toate resursele necesare pentru efectuarea întreținerii în conformitate cu punctul 145.A.65(b) pentru a sprijini autorizarea întreprinderii;

2. stabilește și promovează politica în materie de siguranță și de calitate specificată la punctul 145.A.65(a);

3. demonstrează că are o înțelegere de bază a prezentei anexe (partea 145).

(b) Întreprinderea numește o persoană sau un grup de persoane care au, printre altele, sarcina de a se asigura că întreprinderea este permanent în conformitate cu prezenta parte. Respectiva persoană sau respectivele persoane răspund, în ultimă instanță, în fața managerului responsabil.

1. Persoana sau persoanele desemnate reprezintă structura de management al întreținerii în cadrul întreprinderii și sînt responsabile de toate funcțiile precizate în prezenta parte.

2. Persoana sau persoanele desemnate sînt identificate, iar atestările lor profesionale sînt prezentate în forma și în modul stabilite de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

3. Persoana sau persoanele desemnate sînt capabile să demonstreze că posedă cunoștințe adecvate, o pregătire și o experiență satisfăcătoare în domeniul întreținerii aeronavelor/componentelor de aeronavă, precum și o cunoaștere practică a prezentei părți.

4. Procedurile indică în mod clar cine înlocuiește orice persoană anume, în cazul unei absențe de lungă durată a respectivei persoane.

(c) Managerul responsabil în conformitate cu dispozițiile de la litera (a) numește o persoană însărcinată să controleze sistemul de control al calității, inclusiv sistemul de feedback asociat, conform cerințelor de la punctul 145.A.65(c). Persoana numită are acces direct la

managerul responsabil, cu scopul de a se asigura că managerul responsabil este corect informat asupra problemelor de calitate și de conformitate.

(d) Întreprinderea are un plan de întreținere om-oră, demonstrând că are suficient personal pentru a planifica, a efectua, a supraveghea și a monitoriza calitatea lucrărilor în conformitate cu autorizarea. De asemenea, întreprinderea are o procedură pentru a reevalua lucrarea de efectuat în cazul în care personalul efectiv disponibil este mai puțin numeros decât nivelul planificat de personal pentru orice perioadă de lucru specifică sau schimb de lucru specific.

(e) Întreprinderea stabilește și controlează competența personalului implicat în orice activitate de întreținere, elaborare de programe de întreținere, examinare a navigabilității, audit de management și/sau de calitate, în conformitate cu o procedură și un standard convenite cu Autoritatea Aeronautică Civilă. În plus față de experiența necesară pentru a exercita funcția postului respectiv, competențele includ înțelegerea practică a problemelor care țin de factorii umani și de performanțele umane corespunzătoare funcțiilor respectivei persoane în cadrul întreprinderii. „Factorii umani” desemnează principiile care se aplică proiectării aeronautice, certificării, pregătirii, operațiunilor și întreținerii și care urmăresc stabilirea unei interfețe sigure între componenta umană și cele ale altor sisteme, prin luarea în considerare, într-o manieră adecvată, a performanțelor umane. „Performanțele umane” desemnează capacitățile și limitele umane care au o influență asupra siguranței și a eficacității operațiunilor aeronautice.

(f) Întreprinderea se asigură că personalul care efectuează sau controlează un test nedistructiv de menținere a navigabilității structurilor sau componentelor de aeronavă, sau ambele, este calificat corespunzător pentru testul nedistructiv respectiv, în conformitate cu standardul european sau cu un standard echivalent recunoscut. Personalul care execută orice altă sarcină specializată este calificat în mod corespunzător în conformitate cu standardele recunoscute oficial. Prin derogare de la prezenta literă, personalul la care se face referire la litera (g) și la litera (h) subpunctele 1 și 2, calificate în categoriile B1, B3 sau L în conformitate cu Anexa 3 (partea 66), pot efectua și/sau controla teste cu lichide penetrante prin contrast al culorilor.

(g) Orice întreprindere cu atribuții de întreținere a aeronavelor, cu excepția unor indicații contrare enunțate la litera (j), are, în cazul întreținerii de linie a aeronavelor, personal de certificare care posedă calificarea de tip corespunzătoare, aparținând categoriilor B1, B2, B2L, B3 și L, după caz, în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) și cu punctul 145.A.35.

În plus, astfel de întreprinderi pot, de asemenea, să utilizeze personal de certificare pregătit corespunzător pentru o sarcină specifică, care să dețină prerogativele descrise la punctele 66.A.20(a)(1) și 66.A.20(a)(3)(ii) și calificat în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) și cu punctul 145.A.35 pentru a efectua o întreținere de linie, minoră, programată, precum și remedierea unui defect simplu. Disponibilitatea personalului de certificare de acest tip nu se substituie nevoii de personal de certificare din categoriile B1, B2, B2L, B3 și L, după caz.

(h) Orice întreprindere cu atribuții de întreținere a aeronavelor, în absența unor indicații contrare prevăzute la litera (j):

1. în cazul întreținerii de bază a unei aeronave motorizate complexe, are personal de certificare care posedă o calificare de tip corespunzătoare aparținând categoriei C în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) și cu punctul 145.A.35. În plus, întreprinderea are personal suficient care posedă o calificare de tip corespunzătoare aparținând categoriilor B1 și B2, după caz, în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) și cu punctul 145.A.35 pentru a sprijini personalul de certificare din categoria C.

(i) Personalul de suport din categoriile B1 și B2 se asigură că toate sarcinile sau inspecțiile pertinente au fost efectuate în conformitate cu standardul impus, înainte ca personalul de certificare din categoria C să elibereze certificatul de punere în serviciu.

(ii) Întreprinderea menține un registru cu întreg personalul de sprijin din categoriile B1 și B2.

(iii) Personalul de certificare din categoria C se asigură de conformitatea cu subpunctul (i) de faptul că întreaga lucrare solicitată de client a fost realizată în cursul verificării întreținerii de bază specifice sau în cadrul ansamblului sarcinilor și evaluează totodată impactul oricărei lucrări neefectuate, pentru a solicita realizarea acesteia sau pentru a stabili o înțelegere cu operatorul în vederea reprogramării lucrării respective în cursul unei alte verificări specifice sau la un alt termen;

2. în cazul întreținerii de bază a aeronavelor, altele decât aeronavele motorizate complexe, are una din următoarele:

(i) personal autorizat pentru certificare care posedă o calificare de tip corespunzătoare, aparținând categoriilor B1, B2, B2L, B3 și L, după caz, în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) și cu punctul 145.A.35;

(ii) personal autorizat pentru certificare care posedă o calificare de tip corespunzătoare, aparținând categoriei C, asistat de personal de sprijin, în conformitate cu punctul 145.A.35(a)(i).

(i) Personalul de certificare a componentelor de aeronavă este calificat în conformitate cu articolul 5 alineatul (6) și cu punctul 145.A.35.

(j) Prin derogare de la dispozițiile de la literele (g) și (h), în legătură cu obligația de respectare a prevederilor din Anexa 3 (partea 66), întreprinderea poate utiliza personal de certificare calificat în conformitate cu dispozițiile următoare:

1. Pentru facilitățile unei întreprinderi care sînt situate în afara teritoriului Republicii Moldova, personalul de certificare poate fi calificat în conformitate cu reglementările aeronautice naționale ale statului în care este înmatriculată instalația întreprinderii sub rezerva condițiilor specificate de Autoritatea Aeronautică Civilă.

2. Pentru o întreținere de linie efectuată la o stație de întreținere de linie a unei întreprinderi care este situată în afara teritoriului Republicii Moldova, personalul de certificare poate fi calificat în conformitate cu reglementările aeronautice naționale ale statului în care se află stația de întreținere de linie sub rezerva condițiilor specificate de Autoritatea Aeronautică Civilă.

3. Pentru o directivă repetitivă de navigabilitate privind perioada dinaintea zborului, care atestă faptul că echipajul de zbor poate îndeplini prevederile acestei directive de navigabilitate, întreprinderea poate elibera o autorizație de certificare limitată pentru comandantul aeronavei și/sau pentru mecanicul navigant, pe baza licenței de echipaj de zbor deținute. Cu toate acestea, întreprinderea trebuie să verifice dacă a fost efectuată o pregătire practică suficientă, cu scopul de a se asigura că mecanicul navigant sau comandantul aeronavei pot aplica directiva de navigabilitate în conformitate cu standardul impus.

4. În cazul unei aeronave care este exploatată în afara unui loc care beneficiază de sprijin/asistență, întreprinderea poate elibera o autorizație de certificare limitată pentru comandant și/sau pentru mecanicul navigant, pe baza licenței de echipaj de zbor deținute, cu condiția de a se dovedi în mod satisfăcător că a fost efectuată o pregătire practică suficientă, cu scopul de a se asigura că mecanicul navigant sau comandantul aeronavei poate aplica directiva de navigabilitate în conformitate cu standardul impus. Dispozițiile prezentului punct sînt detaliate într-o procedură în cadrul manualului de prezentare.

5. În următoarele cazuri neprevăzute, dacă o aeronavă este imobilizată la sol, într-un alt loc decât baza principală, unde nu este disponibil personal de certificare corespunzător, întreprinderea avînd atribuții de asigurare a întreținerii contractată poate elibera o autorizație de certificare unică:

(i) unuia dintre angajații săi, titular al unor autorizații de tip echivalente pe aeronave de tehnologie, construcție și sisteme similare; sau

(ii) oricărei persoane care are cel puțin cinci ani de experiență în materie de întreținere și este titulară a unei licențe de întreținere pentru aeronave OACI, care este valabilă și corespunzătoare tipului de aeronavă ce necesită o certificare, cu condiția ca în acel loc să nu

existe nicio întreprindere autorizată în mod corespunzător în conformitate cu prezenta parte, iar întreprinderea care a încheiat contractul să obțină și să dețină documente care justifică experiența și licența acelei persoane.

Toate aceste cazuri, specificate la prezentul subpunct, sînt raportate Autorității Aeronautice Civile în termen de șapte zile de la emiterea respectivei autorizații de certificare. Întreprinderea care eliberează autorizația unică se asigură că o astfel de întreținere, care ar putea afecta siguranța zborului, este reverificată de către o întreprindere autorizată în mod corespunzător.

(k) Dacă întreprinderea efectuează examinări ale navigabilității și eliberează certificatul corespunzător de examinare a navigabilității pentru aeronavele ELA1 neimplicate în operațiuni comerciale în conformitate cu punctul M.A.901(l), ea dispune de un personal de examinare a navigabilității calificat și autorizat în conformitate cu punctul M.A.901(l)1.

(l) Dacă întreprinderea este implicată în elaborarea și procesarea aprobării programului de întreținere pentru aeronavele ELA2 neimplicate în operațiuni comerciale în conformitate cu punctul M.A.201(e)(ii), ea dispune de un personal calificat care poate să demonstreze că deține cunoștințele și experiența relevante.

145.A.35 Personalul de certificare și personalul de sprijin

(a) În plus față de cerințele specifice menționate la punctul 145.A.30(g) și (h), întreprinderea se asigură că personalul de certificare și personalul de sprijin dovedesc o înțelegere adecvată a aeronavelor sau a componentelor de aeronavă relevante, sau ambele, care trebuie întreținute, precum și a procedurilor organizaționale aferente. În cazul personalului de certificare, aceasta trebuie să se realizeze înainte de eliberarea sau reeliberearea autorizației de certificare.

1. „Personal de sprijin” înseamnă personalul care deține o licență de întreținere a aeronavelor din categoriile B1, B2, B2L, B3 și/sau L în conformitate cu Anexa 3 (partea 66), cu calificările de aeronavă adecvate, care lucrează în mediul de întreținere de bază fără să dețină neapărat prerogative de certificare.

2. „Aeronave și/sau componente relevante” înseamnă aeronavele sau componentele de aeronavă specificate în autorizația de certificare specifică.

3. „Autorizație de certificare” înseamnă autorizația emisă pentru personalul de certificare de către întreprindere, în care se specifică faptul că personalul respectiv poate semna certificate de punere în serviciu, în limitele definite de autorizația respectivă și în numele întreprinderii autorizate.

(b) Cu excepția cazurilor vizate la punctele 145.A.30(j) și 66.A.20(a)3(ii), întreprinderea poate elibera o autorizație de certificare personalului de certificare numai în legătură cu categoriile și subcategoriile de bază și, cu excepția licenței din categoria A, orice calificare de tip care figurează pe licența de întreținere a aeronavelor menționată în Anexa 3 (partea 66), cu condiția ca licența să rămână valabilă pe toată perioada de valabilitate a autorizației și ca personalul de certificare să îndeplinească în continuare condițiile de conformitate menționate în Anexa 3 (partea 66).

(c) Întreprinderea se asigură că întreg personalul de certificare și personalul de sprijin au practicat într-adevăr o activitate adecvată de întreținere a aeronavelor sau a componentelor de aeronavă, avînd cel puțin șase luni de experiență în cursul oricărei perioade de doi ani consecutivi.

În sensul prezentei litere, expresia „au practicat într-adevăr o activitate adecvată de întreținere a aeronavelor sau a componentelor de aeronavă” înseamnă faptul că persoana a lucrat într-un mediu de întreținere a aeronavelor sau a componentelor de aeronave și că a exercitat prerogativele de autorizare a certificării și/sau a efectuat efectiv o întreținere a cel puțin cîtorva sisteme de tipuri de aeronavă sau grupe de aeronave care sînt menționate în autorizația de certificare specifică.

(d) Întreprinderea se asigură că întreg personalul de certificare și personalul de sprijin beneficiază de o pregătire continuă suficientă, în cursul fiecărei perioade de doi ani, pentru a se garanta că acest personal posedă cunoștințe la zi referitoare la problemele relevante în materie de tehnologie, proceduri organizaționale și factori umani.

(e) Întreprinderea stabilește un program de pregătire continuă pentru personalul de certificare și personalul de sprijin, care cuprinde o procedură pentru a se asigura că dispozițiile relevante de la punctul 145.A.35 sînt respectate pentru eliberarea autorizațiilor de certificare în conformitate cu prezenta parte pentru personalul de certificare, precum și o procedură pentru a se asigura că dispozițiile din Anexa 3 (partea 66) sînt respectate.

(f) Cu excepția situațiilor în care se aplică cazurile neprevăzute menționate la punctul 145.A.30(j)(5), întreprinderea evaluează nivelul competențelor întregului personal care ar putea fi autorizat pentru certificare, calificările acestuia și capacitatea de a-și efectua sarcinile de certificare planificate, în conformitate cu o procedură precizată în manualul de prezentare, înainte eliberării sau reeliberării unei autorizații de certificare în conformitate cu prezenta parte.

(g) În cazul în care condițiile prevăzute la literele (a), (b), (d), (f) și, dacă este cazul, la litera (c) au fost satisfăcute de personalul de certificare, întreprinderea eliberează o autorizație de certificare, specificînd clar domeniul de aplicare și limitele acestei autorizații. Menținerea valabilității autorizației de certificare depinde de menținerea conformității cu dispozițiile de la literele (a), (b), (d) și, dacă este cazul, cu cele de la litera (c).

(h) Autorizația de certificare trebuie să fie redactată într-un stil care să înfățișeze clar domeniul de aplicare personalului de certificare și oricărei persoane autorizate care ar putea cere să examineze autorizația. În cazul în care se utilizează coduri pentru a defini domeniul de aplicare, întreprinderea pune la dispoziție cît mai rapid posibil o traducere a codurilor. „Persoană autorizată” desemnează oficialii Autorității Aeronautice Civile, care au responsabilitatea de a supraveghea aeronavele sau componentele de aeronavă cărora li se asigură întreținerea.

(i) Persoana responsabilă de sistemul de control al calității este totodată responsabilă, în numele întreprinderii, de eliberarea autorizațiilor de certificare către personalul de certificare. Această persoană poate numi alte persoane pentru a elibera sau a retrage autorizațiile de certificare, în conformitate cu o procedură care este indicată în manualul de prezentare.

(j) Întreprinderea păstrează un dosar referitor la tot personalul de certificare și personalul de sprijin, care conține:

1. detalii privind toate licențele de întreținere a aeronavelor deținute în conformitate cu Anexa 3 (partea 66); și

2. toate stagiile de pregătire pertinente efectuate; și

3. domeniul de aplicare al autorizațiilor de certificare eliberate, acolo unde este cazul; și

4. informații asupra personalului avînd autorizații de certificare limitate sau unice.

Întreprinderea păstrează dosarele timp de cel puțin trei ani după ce personalul vizat la prezenta literă a încetat raporturile de muncă cu întreprinderea sau de la retragerea autorizației. În plus, întreprinderea cu atribuții de întreținere furnizează, la cerere, membrilor personalului vizati la prezentul punct o copie a dosarelor personale în momentul în care părăsesc întreprinderea.

Personalul vizat la prezentul punct are acces, la cerere, la dosarul personal după cum se arată mai sus.

(k) Întreprinderea furnizează membrilor personalului de certificare o copie a autorizației lor de certificare, pe suport de hîrtie sau în format electronic.

(l) Personalul de certificare prezintă autorizația de certificare oricărei persoane autorizate, în termen de 24 de ore.

(m) Vîrsta minimă pentru personalul de certificare și personalul de sprijin este de 21 de ani.

(n) Titularul unei licențe de întreținere a aeronavelor din categoria A poate exercita prerogativele de certificare pe un tip de aeronavă specific doar după finalizarea corespunzătoare a unui stagiu de pregătire adaptat sarcinilor de întreținere a aeronavelor din categoria A, organizat de o întreprindere autorizată în mod corespunzător, în conformitate cu Anexa 2 (partea 145) sau cu Anexa 4 (partea 147). Pregătirea include lucrări practice și o pregătire teoretică corespunzătoare pentru fiecare sarcină autorizată. Finalizarea corespunzătoare a pregătirii se demonstrează printr-un examen sau printr-o evaluare la locul de muncă realizate de întreprindere.

(o) Titularul unei licențe de întreținere a aeronavelor de categoria B2 poate exercita prerogativele de certificare descrise la punctul 66.A.20.(a)(3)(ii) din Anexa 3 (partea 66) doar după finalizarea corespunzătoare (i) a unui stagiu de pregătire adaptat sarcinilor de întreținere a aeronavelor din categoria A și (ii) a șase luni de experiență practică documentată care să aibă ca obiect domeniul de aplicare al autorizației ce urmează să fie obținută. Pregătirea adaptată sarcinilor de întreținere include lucrări practice și o pregătire teoretică corespunzătoare pentru fiecare sarcină autorizată. Finalizarea corespunzătoare a pregătirii se demonstrează printr-un examen sau prin evaluare la locul de muncă. Pregătirea adaptată sarcinilor de întreținere și examenul/evaluarea se realizează de către întreprinderea cu atribuții de întreținere care eliberează autorizația personalului de certificare. Experiența practică se obține de asemenea într-o astfel de întreprindere cu atribuții de întreținere.

145.A.36 Înregistrări referitoare la personalul de examinare a navigabilității

Întreprinderea de întreținere autorizată înregistrează toate detaliile referitoare la personalul de examinare a navigabilității și păstrează o listă actualizată a tuturor membrilor personalului de examinare a navigabilității, împreună cu domeniul de autorizare al acestora, ca parte a manualului de prezentare al întreprinderii, în temeiul punctului 145.A.70(a)6.

Întreprinderea păstrează înregistrările timp de cel puțin trei ani după ce personalul vizat la prezentul punct și-a încetat raporturile de muncă (sau contractul, în calitate de contractant sau de voluntar) cu întreprinderea sau imediat după retragerea autorizației. În plus, întreprinderea de întreținere furnizează membrilor personalului vizati la prezentul punct, la cerere, o copie a dosarelor personale, în momentul în care aceștia părăsesc întreprinderea.

La cerere, personalul vizat la prezentul punct are acces la propriul dosar.

145.A.40 Echipamente și scule

(a) Întreprinderea dispune de echipamentele și sculele necesare și le utilizează pentru a efectua lucrările care se încadrează în domeniul autorizat al lucrării.

(i) În cazul în care producătorul indică o sculă sau un echipament anume, întreprinderea utilizează respectiva sculă sau echipament, în afara cazului în care utilizarea unor scule sau echipamente alternative este permisă de procedurile aprobate de către Autoritatea Aeronautică Civilă și precizate în manualul de prezentare.

(ii) Echipamentele și sculele trebuie să fie disponibile în permanență, cu excepția cazului unei scule sau a unui echipament care este utilizat atât de rar încît disponibilitatea sa permanentă nu este necesară. Astfel de cazuri trebuie să fie detaliate într-o procedură în cadrul manualului de prezentare.

(iii) O întreprindere autorizată pentru întreținerea de bază are echipament suficient pentru acces la aeronavă, precum și platforme/cuplaje de inspecție necesare pentru inspecția adecvată a aeronavei.

(b) Întreprinderea se asigură că toate sculele, echipamentele și, în special, echipamentul de testare, după caz, sînt controlate și etalonate cu respectarea unui standard recunoscut oficial și cu o periodicitate corespunzătoare, prin care se poate garanta buna funcționare și precizia.

Înregistrările acestor calibrări și trasabilitatea în raport cu standardul utilizat sînt păstrate de către întreprindere.

145.A.42 Componente

(a) Clasificarea componentelor. Toate componentele sînt clasificate în următoarele categorii:

(i) componentele aeronavă care sînt într-o stare satisfăcătoare, care sînt puse în serviciu în conformitate cu un formular 1 al AAC sau cu un document echivalent și care sînt marcate în conformitate cu subpartea Q din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, cu excepția cazului în care se specifică altfel în Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor menționat sau în prezenta anexă (partea 145);

(ii) componente inutilizabile care sînt întreținute în conformitate cu prezentul regulament;

(iii) componente care sînt clasificate ca irecuperabile deoarece au atins limita lor de viață certificată sau cele care prezintă un defect ce nu poate fi remediat;

(iv) reperi standard utilizate pe o aeronavă, un motor, o elice sau pe orice altă componentă de aeronavă, în cazul în care sînt specificate în datele de întreținere și sînt însoțite de o atestare a conformității cu standardul aplicabil;

(v) materii prime și consumabile utilizate cu ocazia lucrărilor de întreținere, dacă întreprinderea s-a asigurat că materialele răspund specificațiilor impuse și au o trasabilitate corespunzătoare. Toate materialele trebuie să fie însoțite de o documentație specifică, care să se refere în mod clar la materialul în cauză și care să conțină o declarație de conformitate cu specificațiile, precum și originea producătorului și a furnizorului.

(b) Componentele, reperi standard și materialele destinate instalării

(i) Întreprinderea stabilește proceduri pentru recepția componentelor de aeronavă, a reperelor standard și a materialelor destinate instalării pentru a se asigura că toate componentele, reperi standard și materialele sînt într-o stare satisfăcătoare și respectă cerințele aplicabile de la litera (a).

(ii) Întreprinderea stabilește proceduri pentru a se asigura că toate componentele, reperi standard și materialele sînt montate pe o aeronavă sau pe o componentă numai dacă sînt într-o stare satisfăcătoare, dacă respectă cerințele aplicabile de la litera (a), iar datele de întreținere aplicabile indică respectiva componentă, reperul standard sau materialul.

(iii) Întreprinderea poate fabrica o gamă limitată de reperi, utilizabile pentru programul de lucru aflat în curs, în propriile sale spații de producție, cu condiția ca procedurile să fie identificate în manualul de prezentare.

(iv) Componentele de aeronavă menționate la punctul 21.A.307(c) din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor se instalează doar dacă proprietarul de aeronavă consideră că acestea sînt eligibile pentru instalare în propria aeronavă.

(c) Separarea componentelor

(i) Componentele de aeronavă inutilizabile și irecuperabile sînt separate de componentele, reperi standard și materialele utilizabile.

(ii) Componentele de aeronavă irecuperabile nu trebuie să fie autorizate pentru a fi reintegrate în sistemul de aprovizionare cu componente, cu excepția cazurilor în care limitele de viață certificate au fost prelungite sau a fost autorizată o soluție de reparare în conformitate cu Regulamentul de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor.

145.A.45 Date de întreținere

(a) Întreprinderea deține și utilizează datele de întreținere actuale aplicabile în cadrul lucrărilor de întreținere, inclusiv pentru modificări și reparații. „Aplicabil” înseamnă corespunzător pentru orice aeronavă, componentă sau proces specificat în programul de aprobare al întreprinderii, în funcție de grilele de evaluare și în orice listă de capacități aferentă.

În cazul datelor privind întreținerea furnizate de un operator sau de un client, întreprinderea deține aceste date în cazul în care lucrarea este în curs de execuție, cu excepția necesității de a se conforma prevederilor cuprinse la punctul 145.A.55(c).

(b) În sensul prezentei părți, datele aplicabile referitoare la întreținere desemnează:

1. orice cerință, procedură, directivă operațională sau informație aplicabilă furnizată de către autoritatea responsabilă de supravegherea aeronavei sau a componentei de aeronavă;

2. orice directivă de navigabilitate aplicabilă, emisă de către autoritatea responsabilă de supravegherea aeronavei sau a componentei de aeronavă;

3. instrucțiunile de menținere a navigabilității, impuse de către deținătorii de certificat de tip, deținătorii de certificat de tip suplimentar, orice altă întreprindere căreia i se cere să publice aceste date în conformitate cu Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor și, în cazul aeronavelor sau al componentelor de aeronavă din țările terțe, datele de navigabilitate prescrise de către autoritatea responsabilă de supravegherea aeronavei sau a componentei de aeronavă;

4. orice standard aplicabil, cum ar fi, de exemplu, practicile curente de întreținere recunoscute de Autoritatea Aeronautică Civilă ca fiind standarde de întreținere acceptabile, dar fără a se limita la acestea;

5. orice dată aplicabilă emisă în conformitate cu litera (d).

(c) Întreprinderea stabilește proceduri pentru a se asigura că orice informație, practică, procedură sau instrucțiune privind întreținerea conținută în datele de întreținere utilizate de personalul cu atribuții de întreținere care se dovedește a fi imprecisă, incompletă sau ambiguă este înregistrată și notificată autorului datelor de întreținere.

(d) Întreprinderea poate doar să modifice instrucțiunile de întreținere în conformitate cu o procedură precizată în manualul de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere. Referitor la aceste schimbări, întreprinderea demonstrează că ele se traduc prin standarde de întreținere echivalente sau ameliorate și îl informează pe titularul certificatului de tip asupra acestor schimbări. În sensul prezentei litere, „instrucțiuni de întreținere” înseamnă instrucțiunile privind modalitățile de efectuare a sarcinii de întreținere specifice; ele exclud concepția tehnică a reparațiilor și a modificărilor.

(e) Întreprinderea trebuie să furnizeze un sistem comun de fișe sau foi de lucru care să fie utilizat de toate compartimentele corespunzătoare ale întreprinderii. De asemenea, întreprinderea fie transcrie precis datele de întreținere conținute în dispozițiile de la literele (b) și (d) pe aceste fișe sau foi de lucru, fie face o referire precisă la sarcina (sarcinile) de întreținere specifică (specifice) conținută (conținute) în aceste date de întreținere. Fișele sau foile de lucru pot fi generate pe calculator și pot figura într-o bază electronică de date care va fi protejată contra oricărei modificări neautorizate și într-o bază de date electronică cu rol de copie de siguranță, care va fi actualizată în termen de 24 de ore de la orice nouă înregistrare efectuată în baza de date electronică principală. Sarcinile de întreținere complexe trebuie să fie transcrise pe fișele sau pe foile de lucru și subdivizate în etape bine definite pentru a asigura înregistrarea realizării sarcinii de întreținere complete.

În cazul în care întreprinderea furnizează un serviciu de întreținere unui operator de aeronave care impune utilizarea sistemului său de fișe sau foi de lucru, atunci se poate folosi sistemul de fișe sau foi de lucru respectiv. În acest caz, întreprinderea stabilește o procedură pentru a se asigura că respectivele fișe sau foi de lucru ale operatorilor de aeronave sînt corect completate.

(f) Întreprinderea se asigură că toate datele de întreținere aplicabile sînt utilizabile imediat în cazul în care personalul cu atribuții de întreținere are nevoie de ele.

(g) Întreprinderea stabilește o procedură destinată să garanteze că datele de întreținere pe care ea le controlează sînt actualizate. În cazul datelor de întreținere controlate și furnizate de un operator/client, întreținerea trebuie să poată demonstra fie că posedă o confirmare scrisă din partea operatorului/clientului, atestînd că aceste date de întreținere sînt actualizate, fie că ea are comenzi de lucru în care se specifică statutul modificărilor datelor de întreținere care urmează a fi utilizate sau ea poate demonstra că ele sînt pe lista modificărilor aduse datelor de întreținere furnizate de operator/client.

145.A.47 Planificarea producției

(a) Întreprinderea are un sistem adaptat la cantitatea și la complexitatea lucrărilor pentru a planifica disponibilitatea întregului personal, precum și a tuturor sculelor, echipamentelor, materialelor, datelor de întreținere și instalațiilor necesare, pentru a se asigura că lucrarea de întreținere este efectuată în deplină siguranță.

(b) Planificarea sarcinilor de întreținere, precum și organizarea echipelor țin seama de limitele performanțelor umane.

(c) În cazul în care este necesar să se predea continuarea sau terminarea sarcinilor de întreținere pentru motive care țin de schimbarea sau de rotația personalului, informațiile corespunzătoare sînt comunicate în mod adecvat între personalul care își termină lucrul și personalul care îl începe.

145.A.48 Executarea lucrărilor de întreținere

Întreprinderea instituie proceduri pentru a se asigura că:

(a) după finalizarea lucrărilor de întreținere, se efectuează o verificare generală, pentru a se asigura că în interiorul aeronavei sau al componentei de aeronavă nu rămîn unelte, echipamente sau alte repere și materiale străine și că toate panourile de acces demontate au fost reinstalate;

(b) după executarea oricărei sarcini de întreținere critice, este aplicată o metodă de detectare a erorilor;

(c) riscul de erori multiple în timpul lucrărilor de întreținere și riscul de erori repetate în cazul unor sarcini de întreținere identice sînt reduse la minimum; și că

(d) daunele sînt evaluate, iar modificările și reparațiile sînt efectuate pe baza datelor specificate la punctul M.A.304.

145.A.50 Certificarea lucrărilor de întreținere

(a) Un certificat de punere în serviciu este eliberat, în numele întreprinderii, de personalul de certificare autorizat în mod corespunzător, în cazul în care s-a verificat că toate lucrările de întreținere comandate au fost corect efectuate de întreprindere conform procedurilor specificate la punctul 145.A.70, ținînd cont de disponibilitatea și de utilizarea datelor de întreținere specificate la punctul 145.A.45, și că nu există neconformități cunoscute care să pună în pericol siguranța zborului.

(b) Un certificat de punere în serviciu este eliberat înaintea zborului, cu ocazia încheierii oricăror lucrări de întreținere.

(c) Noile defecte sau comenzi de lucrări de întreținere incomplete, identificate în cursul întreținerii menționate mai sus, sînt aduse la cunoștința operatorului aeronavei, cu scopul precis de a obține aprobarea pentru a remedia aceste defecte sau de a completa componentele care lipsesc din comanda de lucrări de întreținere. În cazul în care operatorul aeronavei nu este de acord ca această întreținere să fie efectuată în conformitate cu dispozițiile de la prezenta literă, atunci se aplică dispozițiile de la litera (e).

(d) La finalizarea oricărei lucrări de întreținere efectuate asupra unei componente demontate în prealabil de pe aeronavă, se eliberează un certificat de punere în serviciu. Certificatul de autorizare a punerii în serviciu (formularul 1 al AAC) menționat de Autoritatea

Aeronautică Civilă constituie certificatul de punere în serviciu al componentei de aeronavă, sub rezerva existenței unor dispoziții contrare la punctul M.A.502(b) sau la punctul M.A.502(e). În cazul în care o întreprindere efectuează întreținerea unei componente de aeronavă pentru uzul propriu, se poate ca un formular 1 al AAC să nu fie necesar, în funcție de procedurile interne de punere în serviciu ale întreprinderii, definite în manualul de prezentare.

(e) Prin derogare de la dispozițiile de la litera (a), în cazul în care întreprinderea nu poate să termine întreaga lucrare de întreținere comandată, ea poate elibera un certificat de punere în serviciu, în cadrul limitărilor de aeronavă autorizate. Întreprinderea menționează o astfel de situație în certificatul de punere în serviciu al aeronavei, înaintea eliberării acestui certificat.

(f) Prin derogare de la dispozițiile de la litera (a) și de la punctul 145.A.42, în cazul în care o aeronavă este imobilizată la sol într-un alt loc decât stația de întreținere de linie principală sau baza de întreținere principală din cauză că nu este disponibilă o componentă împreună cu certificatul de punere în serviciu corespunzător, se permite montarea temporară a unei componente fără certificatul de punere în serviciu corespunzător, pentru un număr maxim de 30 de ore de zbor sau pînă cînd aeronava revine pentru prima dată la stația de linie principală sau la baza de întreținere principală, oricare din aceste două situații s-ar produce prima, cu condiția obținerii acordului operatorului aeronavei și cu condiția ca respectiva componentă să aibă un certificat de punere în serviciu corespunzător sau dacă nu, să fie conformă cu toate cerințele de întreținere și de exploatare aplicabile. Aceste componente sînt demontate înaintea sfîrșitului perioadei menționate mai sus, cu excepția cazului în care, între timp, s-a obținut un certificat de punere în serviciu corespunzător, în conformitate cu dispozițiile de la litera (a) și de la punctul 145.A.42.

145.A.55 Înregistrări ale lucrărilor de întreținere și ale examinărilor navigabilității

(a) Întreprinderea înregistrează toate detaliile lucrărilor de întreținere efectuate. Întreprinderea păstrează cel puțin înregistrările necesare pentru a demonstra îndeplinirea tuturor cerințelor pentru emiterea certificatului de punere în serviciu, inclusiv a documentelor de punere în serviciu ale subcontractantului, precum și pentru emiterea oricărui certificat și a oricărei recomandări de examinare a navigabilității.

(b) Întreprinderea furnizează operatorului aeronavei o copie a fiecărui certificat de punere în serviciu, precum și o copie a oricăror date specifice privind repararea/modificarea utilizate pentru reparațiile/modificările efectuate.

(c) Întreprinderea păstrează o copie a tuturor înregistrărilor detaliate ale lucrărilor de întreținere și a oricăror date conexe privind întreținerea, timp de trei ani de la data la care aeronavele sau componentele de aeronavă care au făcut obiectul lucrărilor de întreținere au fost repuse în serviciu de întreprindere. În plus, aceasta păstrează o copie a tuturor înregistrărilor referitoare la emiterea de recomandări și certificate de examinare a navigabilității, timp de trei ani de la data emiterii, și furnizează o copie a acestora proprietarului aeronavei.

1. Înregistrările vizate la prezenta literă se păstrează astfel încît să fie protejate contra deteriorării, modificării și furtului.

2. Toate elementele de hardware folosite pentru copiile de siguranță (discuri, benzi etc.) sînt stocate într-un loc diferit de cel care conține datele (discurile, benzile etc.) de lucru, într-un mediu care să garanteze că respectivele copii vor rămîne într-o stare bună.

3. În cazul în care o întreprindere autorizată conform prezentei anexe (partea 145) își încetează activitatea, toate înregistrările păstrate referitoare la întreținere aferente ultimilor trei ani se predau noului proprietar sau client al respectivei aeronave sau componente de aeronavă ori se depozitează conform indicațiilor Autorității Aeronautice Civile.

145.A.60 Raportarea evenimentelor

(a) Întreprinderea prezintă raportări Autorității Aeronautice Civile, întreprinderii care răspunde de proiectarea aeronavei sau a componentei de aeronavă, asupra oricărei stări a unei aeronave sau a unei componente a aeronavei în legătură cu care întreprinderea constată că a

provocat sau poate să provoace o situație periculoasă, reprezentând un risc major pentru siguranța zborului.

(b) Întreprinderea stabilește un sistem intern de raportare a evenimentelor, după cum se detaliază în manualul de prezentare, permițând colectarea și evaluarea acestor raportări, inclusiv evaluarea și extragerea evenimentelor de raportat în conformitate cu litera (a). Această procedură identifică tendințele negative, acțiunile corective întreprinse sau care urmează să fie întreprinse de către întreprindere pentru a semnala deficiențele și a include o evaluare a tuturor informațiilor relevante cunoscute, referitoare la aceste evenimente, precum și o metodă pentru a face să circule informațiile, dacă acest lucru este necesar.

(c) Întreprinderea întocmește aceste raportări în conformitate cu modalitatea stabilită de către Autoritatea Aeronautică Civilă și se asigură că ele conțin toate informațiile relevante referitoare la starea și la constatările de evaluare cunoscute de întreprindere.

(d) În cazul în care întreprinderea este contractată de un operator comercial pentru a efectua întreținerea, întreprinderea raportează totodată operatorului orice stare care afectează aeronava sau o componentă a aeronavei operatorului.

(e) Întreprinderea întocmește aceste raportări cât mai curînd posibil, dar în orice caz în termen de 72 de ore după ce întreprinderea a identificat situația care face obiectul raportului.

145.A.65 Politica în domeniul siguranței și al controlului calității, procedura de întreținere și sistemul de control al calității

(a) Întreprinderea pune în practică o politică de siguranță și de control al calității pe care urmează să o includă în manualul de prezentare în conformitate cu punctul 145.A.70.

(b) Întreprinderea instituie proceduri aprobate de Autoritatea Aeronautică Civilă, ținînd cont de factorii umani și de performanțele umane, pentru a garanta existența unor bune practici de întreținere și conformitatea cu cerințele aplicabile stabilite la punctele 145.A.25-145.A.95. Procedurile prevăzute la prezenta literă:

1. garantează că între întreprindere și întreprinderea care solicită întreținerea s-a convenit un contract sau o comandă de lucru clare, pentru a defini cu claritate lucrările de întreținere care urmează să fie efectuate, astfel încît aeronava și componentele să poată fi puse în serviciu în conformitate cu punctul 145.A.50; și

2. acoperă toate aspectele legate de efectuarea lucrărilor de întreținere, inclusiv furnizarea și controlul unor servicii specializate, și stabilește standardele conform cărora întreprinderea intenționează să lucreze.

(c) Întreprinderea pune la punct un sistem de control al calității care include:

1. audituri independente cu scopul de a monitoriza conformitatea cu standardele impuse pentru aeronave/componente de aeronavă și caracterul adecvat al procedurilor, pentru a se asigura că aceste proceduri invocă bune practici de întreținere și navigabilitatea aeronavei/componentelor de aeronavă. În cazul celor mai mici întreprinderi, auditul independent, care face parte din sistemul calității, poate fi subcontractat unei alte întreprinderi autorizate în conformitate cu prezenta parte sau unei persoane avînd cunoștințe tehnice corespunzătoare și o experiență satisfăcătoare dovedită în domeniul auditului; și

2. un sistem de transmitere a feedbackului privind calitatea către persoana sau grupul de persoane specificate la punctul 145.A.30(b) și, în ultimă instanță, către managerul responsabil, care să asigure că o acțiune corectivă este întreprinsă în mod corect și la momentul oportun, ca urmare a raportărilor rezultînd din auditurile independente efectuate în conformitate cu cerințele punctului 1.

145.A.70 Manualul de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere

(a) „Manualul de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere” desemnează documentul (documentele) ce conțin(e) informațiile care specifică domeniul pentru care se solicită autorizarea și care arată modul în care întreprinderea înțelege să respecte prezenta

anexă (partea 145). Întreprinderea furnizează Autorității Aeronautice Civile manualul de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere, conținând următoarele informații:

1. o declarație semnată de către managerul responsabil, prin care se confirmă că manualul de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere și toate manualele care au legătură cu acesta definesc conformitatea întreprinderii cu prezenta anexă (partea 145) și vor fi respectate în permanență. În cazul în care managerul responsabil nu este director general al întreprinderii, directorul general al întreprinderii contrasemnează declarația;

2. politica de siguranță și de calitate a întreprinderii, așa cum a fost ea menționată la punctul 145.A.65;

3. funcțiile și numele persoanelor menționate la punctul 145.A.30(b);

4. sarcinile și responsabilitățile persoanelor menționate la punctul 145.A.30(b), inclusiv problemele pe care le pot trata direct cu Autoritatea Aeronautică Civilă în numele întreprinderii;

5. o organigramă care să ilustreze căile ierarhice de responsabilități asociate între persoanele numite în temeiul punctului 145.A.30(b);

6. o listă a personalului de certificare, a personalului de sprijin și, după caz, a personalului de examinare a navigabilității și a personalului responsabil de elaborarea și procesarea programului de întreținere, însoțită de domeniul de autorizare al acestora;

7. o descriere generală a resurselor umane;

8. o descriere generală a instalațiilor situate la fiecare adresă menționată în certificatul de autorizare al întreprinderii;

9. o descriere generală a domeniului de activitate al întreprinderii, în cadrul autorizării;

10. procedura de notificare conform punctului 145.A.85 pentru modificările aduse întreprinderii;

11. procedura de modificare a manualului de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere;

12. procedurile și sistemul de control al calității stabilite de întreprindere în conformitate cu punctele 145.A.25-145.A.90 și orice procedură suplimentară aplicată în conformitate cu Anexa 1 (partea M);

13. dacă este cazul, o listă a operatorilor comerciali pentru care întreprinderea furnizează un serviciu de întreținere a aeronavelor;

14. dacă este cazul, o listă a întreprinderilor subcontractate, așa cum este ea stabilită la punctul 145.A.75(b);

15. dacă este cazul, o listă a stațiilor de întreținere de linie, așa cum este ea stabilită la punctul 145.A.75(d);

16. dacă este cazul, o listă a întreprinderilor contractate.

(b) Manualul de prezentare este modificat, dacă este necesar, pentru a se păstra o descriere actualizată a întreprinderii. Manualul de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere și toate modificările sale ulterioare sînt aprobate de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(c) Fără a aduce atingere dispozițiilor literei (b), modificările minore aduse manualului pot fi aprobate printr-o procedură privind manualul de prezentare (în cele ce urmează numită autorizare indirectă).

145.A.75 Prerogative ale întreprinderii

În conformitate cu manualul de prezentare, întreprinderea este abilitată să efectueze următoarele sarcini:

(a) să efectueze întreținerea oricărei aeronave și/sau componente de aeronavă pentru care are autorizare, în locurile precizate în certificatul de autorizare și în manualul de prezentare;

(b) să ia măsuri în vederea executării unei lucrări de întreținere a oricărei aeronave sau componente de aeronavă pentru care are autorizare la o altă întreprindere care lucrează pe baza

sistemului de control de calitate al întreprinderii. Această dispoziție se referă la lucrarea efectuată de către o întreprindere care nu este ea însăși autorizată în mod corespunzător pentru a efectua respectiva întreținere în conformitate cu prezenta parte și care este limitată la domeniul de activitate permis de procedurile prevăzute la punctul 145.A.65(b). Acest domeniu de aplicare nu include verificarea întreținerii de bază a unei aeronave sau verificarea completă a întreținerii de atelier sau revizia generală a unui motor sau a unui modul de motor;

(c) să efectueze întreținerea oricărei aeronave sau componente de aeronavă pentru care are aprobare, într-un loc oarecare, sub rezerva că necesitatea unei astfel de întrețineri decurge fie din faptul că aeronava este inaptă de zbor, fie din nevoia de a efectua o întreținere ocazională de linie, în conformitate cu condițiile menționate în manualul de prezentare;

(d) să efectueze întreținerea oricărei aeronave și componente de aeronavă pentru care are aprobare într-un amplasament identificat ca loc de întreținere de linie unde se pot efectua operații de întreținere minore și doar dacă manualul de prezentare al întreprinderii autorizează această activitate și conține lista acestor locuri;

(e) să elibereze certificatele de autorizare a punerii în serviciu, referitoare la efectuarea întreținerii în conformitate cu punctul 145.A.50;

(f) dacă este autorizată în mod specific în acest sens, pentru aeronavele ELA1 neimplicate în operațiuni comerciale:

1. să efectueze examinări ale navigabilității și să emită un certificat corespunzător de examinare a navigabilității, în condițiile indicate la punctul M.A.901(l); și

2. să efectueze examinări ale navigabilității și să emită recomandarea corespunzătoare în condițiile indicate la punctul M.A.901(l) și la punctele M.A.904(a)2 și (b);

(g) să elaboreze programul de întreținere și să proceseze aprobarea sa în conformitate cu punctul M.A.302 pentru aeronavele ELA2 neimplicate în operațiuni comerciale, în baza condițiilor stabilite la punctul M.A.201(e)(ii) și în limita categoriilor de aeronave enumerate în certificatul de autorizare.

145.A.80 Restricții impuse întreprinderii

Întreprinderea este autorizată să efectueze întreținerea unei aeronave sau a unei componente de aeronavă pentru care este autorizată doar dacă sînt disponibile ansamblul instalațiilor, echipamentelor, sculelor, materialelor, datelor de întreținere necesare, precum și personalul de certificare necesar.

145.A.85 Modificări aduse întreprinderii

Întreprinderea notifică Autorității Aeronautice Civile orice propunere de efectuare a oricăreia dintre modificările următoare, înainte ca aceste modificări să aibă loc, pentru a permite Autorității Aeronautice Civile să determine menținerea conformității cu prezenta parte și pentru a modifica, dacă este necesar, certificatul de autorizare, cu excepția cazurilor de propuneri de modificări în cadrul personalului, asupra cărora conducerea nu a fost avizată în prealabil, fiind necesar ca aceste modificări să fie notificate cît mai rapid posibil:

1. denumirea întreprinderii;

2. amplasamentul principal al întreprinderii;

3. alte amplasamente ale întreprinderii;

4. managerul responsabil;

5. oricare dintre persoanele numite în temeiul punctului 145.A.30 (b);

6. instalațiile, echipamentele, uneltele, materialele, procedurile, domeniul lucrărilor, personalul de certificare și personalul de examinare a navigabilității care ar putea afecta autorizarea.

145.A.90 Menținerea valabilității autorizației

(a) Autorizația se eliberează pe durată nelimitată. Aceasta rămîne valabilă sub rezerva următoarelor condiții:

1. întreprinderea își păstrează conformitatea cu Anexa 2 (partea 145), în conformitate cu dispozițiile referitoare la modul în care sînt tratate constatările, așa cum se specifică la punctul 145.B.50; și

2. Autorității Aeronautice Civile i s-a acordat accesul la întreprindere pentru a stabili continuarea respectării dispozițiilor prezentei părți; și

3. certificatul nu face obiectul unei cesionări sau al unei retrageri.

(b) După predare sau revocare, certificatul de autorizare se restituie Autorității Aeronautice Civile.

145.A.95 Constatări

(a) O constatare de nivelul 1 corespunde unei nerespectări semnificative a cerințelor prevăzute în prezenta anexă (partea 145) care reduce nivelul de siguranță și reprezintă un risc major pentru siguranța zborului.

(b) O constatare de nivelul 2 corespunde unei nerespectări a cerințelor prevăzute în prezenta anexă (partea 145) care ar putea reduce nivelul de siguranță și ar putea reprezenta un risc major pentru siguranța zborului.

(c) După ce a primit o notificare a constatărilor, în conformitate cu punctul 145.B.50, titularul autorizației întreprinderii cu atribuții de întreținere definește un plan de acțiuni corective și demonstrează implementarea acțiunilor corective într-un mod satisfăcător pentru Autoritatea Aeronautică Civilă, într-o perioadă stabilită de comun acord cu Autoritatea Aeronautică Civilă.

Secțiunea B

PROCEDURĂ PENTRU AUTORITATEA COMPETENTĂ

145.B.01 Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune stabilește procedurile administrative pe care Autoritatea Aeronautică Civilă le urmează în cazul în care execută sarcini și responsabilități în materie de eliberare, prelungire, modificare, suspendare sau retragere a autorizărilor acordate întreprinderilor cu atribuții de întreținere în conformitate cu prezenta anexă (partea 145).

145.B.10 Autoritatea competentă

1. Generalități

Autoritatea competentă responsabilă pentru eliberarea, prelungirea, modificarea, suspendarea sau retragerea unei autorizări de întreținere este Autoritatea Aeronautică Civilă. Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește proceduri documentate și dispune de structura organizațională adecvată exercitării atribuțiilor stabilite prin prezentul regulament.

2. Resurse

Numărul de angajați este adecvat pentru a satisface cerințele detaliate în prezenta secțiune.

3. Calificare și pregătire

Întreg personalul implicat în autorizările prevăzute în prezenta anexă (partea 145) trebuie:

(a) să fie calificat în mod adecvat și să aibă toate cunoștințele, experiența și pregătirea necesare pentru a executa sarcinile atribuite;

(b) să fi beneficiat de pregătire/pregătire continuă în ceea ce privește prezenta anexă (partea 145), dacă este cazul, inclusiv standardul și sensul avute în vedere.

4. Proceduri

Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește procedurile care detaliază nivelul de conformitate cu prezenta secțiune.

Procedurile trebuie revizuite și modificate pentru a asigura conformitatea lor permanentă.

145.B.15 Întreprinderi situate în mai multe state

În cazul în care instalațiile de întreținere se află în mai multe state, verificarea și supravegherea continuă a autorizării trebuie efectuate împreună cu autoritatea competentă a statelor pe teritoriul cărora sînt situate celelalte instalații.

145.B.20 Autorizarea inițială

1. Cu condiția respectării cerințelor prevăzute la punctele 145.A.30(a) și (b), Autoritatea Aeronautică Civilă indică solicitantului în mod oficial, în scris, acceptul său pentru personalul specificat la punctele 145.A.30(a) și (b).

2. Autoritatea Aeronautică Civilă verifică dacă procedurile descrise în manualul de prezentare a întreprinderii cu atribuții de întreținere sînt conforme cu prezenta anexă (partea 145) și verifică dacă managerul responsabil a semnat declarația de angajament.

3. Autoritatea Aeronautică Civilă verifică dacă întreprinderea respectă cerințele prevăzute în prezenta anexă (partea 145).

4. Cel puțin o dată în cursul investigației pentru autorizare se convoacă o ședință cu managerul responsabil, cu scopul de a se asigura că el înțelege bine importanța autorizării, precum și motivul pentru care este necesar să semneze angajamentul întreprinderii de a se conforma procedurilor indicate în manualul de prezentare.

5. Toate constatările trebuie confirmate în scris întreprinderii.

6. Autoritatea Aeronautică Civilă înregistrează toate constatările, acțiunile de încheiere (acțiuni necesare pentru a încheia o constatare) și recomandările.

7. Pentru autorizarea inițială, toate constatările trebuie corectate înaintea eliberării autorizării.

145.B.25 Eliberarea autorizării

1. Autoritatea Aeronautică Civilă aprobă în mod oficial manualul de prezentare și eliberează solicitantului autorizării un certificat de autorizare conform formularului 3, care include categoriile de autorizare. Autoritatea Aeronautică Civilă eliberează un certificat doar în cazul în care întreprinderea este conformă cu prezenta anexă (partea 145).

2. Autoritatea Aeronautică Civilă indică condițiile autorizării pe certificatul de autorizare conform formularului 3.

3. Numărul de referință este inclus în certificatul de autorizare, respectiv formularul 3, în modul specificat de Autoritatea Aeronautică Civilă.

145.B.30 Prelungirea unei autorizări

Prelungirea unei autorizări se monitorizează în conformitate cu procesul de „autorizare inițială”, aplicabil în conformitate cu punctul 145.B.20. În plus:

1. Autoritatea Aeronautică Civilă realizează și actualizează un program care conține întreprinderile cu atribuții de întreținere autorizate aflate sub supravegherea sa, datele la care au fost programate vizitele de audit și datele efectuării acestor vizite;

2. fiecare întreprindere trebuie să fie controlată în întregime pentru a se verifica dacă este în conformitate cu prezenta anexă (partea 145), la intervale de timp care nu trebuie să depășească 24 de luni;

3. cel puțin o dată la fiecare 24 de luni se convoacă o ședință cu managerul responsabil, pentru a se asigura că acesta este informat asupra problemelor semnificative care sînt depistate în cursul auditurilor.

145.B.35 Modificări aduse întreprinderii

1. Autoritatea Aeronautică Civilă primește o notificare din partea întreprinderii pentru orice modificare propusă, după cum se menționează la punctul 145.A.85.

Autoritatea Aeronautică Civilă respectă elementele aplicabile ale punctelor referitoare la procesul inițial, pentru orice schimbare în ceea ce privește întreprinderea.

2. Autoritatea Aeronautică Civilă poate prescrie condițiile în care poate funcționa o întreprindere, în timpul acestor schimbări, în afara cazului în care ea decide că autorizarea ar trebui suspendată.

145.B.40 Modificări aduse manualului de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere

În cazul oricărei modificări aduse manualului de prezentare al întreprinderii cu atribuții de întreținere:

1. în cazul aprobării directe a modificărilor conform punctului 145.A.70(b), Autoritatea Aeronautică Civilă verifică dacă procedurile descrise în manualul de prezentare sînt conforme cu Anexa 2 (partea 145) înainte de a informa oficial întreprinderea autorizată cu privire la aprobare;

2. în cazul aprobării modificărilor prin intermediul unei proceduri de aprobare indirectă, în conformitate cu punctul 145.A.70(c), Autoritatea Aeronautică Civilă se asigură (i) că modificările sînt minore și (ii) că exercită un control corespunzător asupra aprobării modificărilor pentru a garanta că acestea respectă în continuare cerințele din Anexa 2 (partea 145).

145.B.45 Retragera, suspendarea și limitarea unei autorizări

Autoritatea Aeronautică Civilă:

(a) suspendă o autorizație pe motive temeinice, în cazul unei potențiale amenințări la adresa siguranței; sau

(b) suspendă, retrage sau limitează o autorizație în conformitate cu punctul 145.B.50.

145.B.50 Constatări

(a) Dacă, în cursul auditurilor sau prin alte mijloace, se dovedește o neconformitate cu cerințele din prezenta anexă (partea 145), Autoritatea Aeronautică Civilă întreprinde următoarele acțiuni:

1. pentru constatările de nivelul 1, Autoritatea Aeronautică Civilă retrage, limitează sau suspendă imediat, în totalitate sau parțial, în funcție de importanța constatării de nivelul 1, autorizarea întreprinderii cu atribuții de întreținere, pînă cînd întreprinderea pune în practică o acțiune corectivă satisfăcătoare;

2. pentru constatările de nivelul 2, Autoritatea Aeronautică Civilă acordă un termen pentru a se pune în practică un plan de acțiuni corective, adaptat naturii constatării, dar în orice caz, inițial, acest termen nu poate depăși trei luni. În anumite împrejurări, în funcție de natura constatării, Autoritatea Aeronautică Civilă poate prelungi termenul de trei luni, dacă se prezintă un plan de acțiuni corective satisfăcător cu care aceasta este de acord.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă întreprinde acțiuni pentru a suspenda, în totalitate sau parțial, autorizarea dacă nu se restabilește conformitatea în termenele decise de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

145.B.55 Sistemul de ținere a evidenței

1. Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește un sistem de ținere a evidenței, cu un minim de criterii privind păstrarea, permițînd o trasabilitate adecvată a procesului de eliberare, prelungire, modificare, suspendare sau retragere a autorizării fiecărei întreprinderi în mod individual.

2. Înregistrările includ cel puțin:

(a) cererea de autorizare a întreprinderii, inclusiv prelungirea acestei autorizări;

(b) programul de supraveghere continuă al Autorității Aeronautice Civile, incluzînd toate înregistrările auditurilor;

(c) certificatul de autorizare a întreprinderii, inclusiv toate modificările aduse acestuia;

(d) o copie a programului după care se vor desfășura auditurile, precizînd datele la care vor avea loc acestea, precum și datele la care au fost efectuate auditurile;

(e) copii ale întregii corespondențe oficiale, inclusiv formularul 4 sau un document echivalent;

(f) detalii asupra tuturor derogărilor și măsurilor de punere în aplicare;

(g) toate celelalte formulare de raportare asupra auditurilor efectuate de către Autoritatea Aeronautică Civilă;

(h) manualele de prezentare ale întreprinderilor cu atribuții de întreținere.

3. Perioada de păstrare a înregistrărilor prevăzute mai sus este de cel puțin patru ani.

4. Autoritatea Aeronautică Civilă poate alege să utilizeze un sistem de păstrare a evidenței pe suport de hârtie sau unul informatic sau o combinație a celor două, toate fiind supuse controalelor adecvate.

145.B.60 Derogări

Toate derogările acordate în conformitate cu articolul 18 din [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) sînt înregistrate și păstrate de Autoritatea Aeronautică Civilă.

Anexa 3

la Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu

(Partea 66)

CUPRINS

66.1. Autoritatea competentă

Secțiunea A CERINȚE TEHNICE

Subpartea A

Licența de întreținere a aeronavelor

66.A.1 Domeniu de aplicare

66.A.3 Categoriile și subcategoriile de licențe

66.A.5 Grupe de aeronave

66.A.10 Solicitarea licenței

66.A.15 Admisibilitate

66.A.20 Prerogative

66.A.25 Cerințe în privința cunoștințelor de bază

66.A.30 Cerințe în privința experienței de bază

66.A.40 Menținerea valabilității licenței de întreținere a aeronavelor

66.A.45 Andosarea calificărilor de aeronavă

66.A.50 Limitări

66.A.55 Dovada calificării

66.A.70 Dispoziții referitoare la conversie

Secțiunea B PROCEDURI PENTRU AUTORITĂȚILE COMPETENTE

Subpartea A

Generalități

66.B.1 Domeniu de aplicare

66.B.10 Autoritatea competentă

66.B.20 Sistemul de ținare a evidenței

66.B.25 Schimbul reciproc de informații

66.B.30 Derogări

Subpartea B

Eliberarea unei licențe de întreținere a aeronavelor

66.B.100 Procedura de eliberare a unei licențe de întreținere a aeronavelor de către autoritatea competentă

66.B.105 Procedura de eliberare a unei licențe de întreținere a aeronavelor prin intermediul organizației cu atribuții de întreținere autorizate în conformitate cu partea 145

66.B.110 Procedura de modificare pentru ca o licență de întreținere a aeronavelor să includă o categorie sau o subcategorie de bază suplimentară

66.B.115 Procedura de modificare a unei licențe de întreținere a aeronavelor pentru a include un tip de aeronavă sau pentru eliminarea limitărilor

66.B.120 Procedura de reînnoire a valabilității unei licențe de întreținere a aeronavelor

66.B.125 Procedura de conversie a licențelor, inclusiv a calificărilor de grupă

66.B.130 Procedura de aprobare directă a pregătirii pe tip de aeronavă

Subpartea C

Examinări

66.B.200 Examinare efectuată de autoritatea competentă

Subpartea D

Conversia calificărilor personalului de certificare

66.B.300 Generalități

66.B.305 Raport de conversie pentru calificările naționale

66.B.310 Raport de conversie pentru autorizațiile întreprinderilor cu atribuții de întreținere autorizate

Subpartea E

Credite de examinare

66.B.400 Generalități

66.B.405 Raport asupra creditelor de examinare

66.B.410 Valabilitatea creditelor de examinare

Subpartea F

Supraveghere permanentă

66.B.500 Retragera, suspendarea sau limitarea licenței de întreținere a aeronavelor

APENDICE

Apendicele I – Cerințe privind nivelul cunoștințelor de bază

Apendicele II – Standardul pentru examinarea de bază

Apendicele III – Pregătirea pe tip de aeronavă și standardul de examinare. Pregătirea la locul de muncă

Apendicele IV – Cerințe de experiență pentru extinderea unei licențe de întreținere a aeronavelor

Apendicele V – Formular de cerere – formularul 19 al AAC

Apendicele VI – Licența de întreținere a aeronavelor menționată în Anexa 3 (partea 66)

Apendicele VII – Cerințe privind cunoștințele de bază pentru licența de întreținere a aeronavelor din categoria L

Apendicele VIII – Standarde privind examinarea de bază pentru licența de întreținere a aeronavelor din categoria L

Secțiunea A **CERINȚE TEHNICE**

Subpartea A **Licența de întreținere a aeronavelor**

66.A.1 Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune definește licența de întreținere a aeronavelor și stabilește cerințele pentru solicitarea, eliberarea și prelungirea valabilității acesteia.

66.A.3 Categoriile și subcategoriile de licențe

Licențele de întreținere a aeronavelor includ următoarele categorii și, dacă este cazul, subcategoriile și calificări de sistem:

(a) Categoria A, divizată în următoarele subcategorii:

- A1 Avioane cu motor cu turbină;
- A2 Avioane cu motor cu piston;
- A3 Elicoptere cu motor cu turbină;
- A4 Elicoptere cu motor cu piston.

(b) Categoria B1, divizată în următoarele subcategorii:

- B1.1 Avioane cu motor cu turbină;
- B1.2 Avioane cu motor cu piston;
- B1.3 Elicoptere cu motor cu turbină;
- B1.4 Elicoptere cu motor cu piston.

(c) Categoria B2

Licența B2 este aplicabilă tuturor aeronavelor.

(d) Categoria B2L

Licența B2L este aplicabilă tuturor aeronavelor, altele decât cele din grupul 1, astfel cum este prevăzut la punctul 66.A.5(1) și este divizată în următoarele „calificări de sistem”:

- comunicații/navigație (COM/NAV);
- instrumente;
- navigare automată;
- supraveghere;
- sisteme ale corpului aeronavei.

O licență B2L conține cel puțin o calificare de sistem.

(e) Categoria B3

Licența din categoria B3 este aplicabilă avioanelor cu piston nepresurizate cu o masă la decolare (MTOM) de maximum 2000 kg.

(f) Categoria L, divizată în următoarele subcategorii:

- L1C: planoare din materiale compozite;
- L1: planoare;
- L2C: planoare motorizate din materiale compozite și avioane ELA1 din materiale compozite;
- L2: planoare motorizate și avioane ELA1;
- L3H: baloane cu aer cald;
- L3G: baloane cu gaz;
- L4H: dirijabile cu aer cald;
- L4G: dirijabile cu gaz ELA2;
- L5: dirijabile cu gaz, altele decât ELA2.

(g) Categoria C

Licența C este aplicabilă avioanelor și elicopterelor.

66.A.5 Grupe de aeronave

În sensul categoriilor de licențe de întreținere a aeronavelor, aeronavele se clasifică în următoarele grupe:

1. Grupa 1: aeronave motorizate complexe, elicoptere multimotor, avioane cu o altitudine maximă certificată de funcționare mai mare de FL290, aeronave echipate cu sisteme fly-by-wire (comandă prin cablu), dirijabile cu gaz, altele decât ELA2, și alte aeronave care necesită o calificare de tip de aeronavă.

Autoritatea Aeronautică Civilă poate decide să clasifice în grupa 2, grupa 3 sau grupa 4, după caz, o aeronavă care îndeplinește condițiile prevăzute în primul paragraf, în cazul în care consideră că acest lucru este justificat de complexitatea redusă a aeronavei în cauză.

2. Grupa 2: aeronave, altele decât cele din grupa 1, care aparțin următoarelor subgrupe:

(i) subgrupa 2a:

– avioane cu un singur motor turbopropulsor;

– avioane turboreactoare și cu mai multe turbopropulsoare clasificate în această subgrupă datorită complexității lor mai reduse;

(ii) subgrupa 2b:

– elicoptere cu un singur motor cu turbină;

– elicoptere cu mai multe motoare cu turbină clasificate în această subgrupă datorită complexității lor mai reduse;

(iii) subgrupa 2c:

– elicoptere cu un singur motor cu piston;

– elicoptere cu mai multe motoare cu piston clasificate în această subgrupă datorită complexității lor mai reduse.

3. Grupa 3: avioane cu motor cu piston, altele decât cele din grupa 1.

4. Grupa 4: planoare, planoare motorizate, baloane și dirijabile, altele decât cele din grupa 1.

66.A.10 Solicitarea licenței

(a) O cerere pentru eliberarea, reînnoirea, modificarea unei astfel de licențe de întreținere a aeronavelor se prezintă Autorității Aeronautice Civile în conformitate cu cerințele impuse de autoritate, pe un formular 19 al AAC (a se vedea appendicele V).

(b) Cererea de modificare a unei licențe de întreținere a aeronavelor se adresează doar Autorității Aeronautice Civile.

(c) În plus față de documentele solicitate la punctele 66.A.10(a), 66.A.10(b) și 66.B.105, după caz, cel/cea care solicită categorii de bază sau subcategorii suplimentare la o licență de întreținere a aeronavelor prezintă Autorității Aeronautice Civile și originalul licenței de întreținere a aeronavelor pe care o deține în acel moment, împreună cu formularul 19 al AAC.

(d) Nu este aplicabil.

(e) Nu este aplicabil.

(f) Fiecare solicitare trebuie să fie însoțită de actele care să demonstreze îndeplinirea cerințelor privitoare la cunoștințele teoretice, pregătirea practică și experiența aplicabile la momentul solicitării.

66.A.15 Admisibilitate

Orice solicitant al unei licențe de întreținere a aeronavelor are vârsta de 18 ani împliniți.

66.A.20 Prerogative

(a) Se aplică următoarele prerogative:

1. O licență de întreținere a aeronavelor de categoria A îl autorizează pe titularul său să elibereze certificate de punere în serviciu după operațiuni de întreținere de linie, minore, programate, și remedieri ale unor defecte simple, în limitele sarcinilor menționate în mod expres în autorizația de certificare prevăzută la punctul 145.A.35 din Anexa 2 (partea 145).

Prerogativele de certificare se limitează la acele lucrări pe care titularul licenței le-a efectuat personal în întreprinderea cu atribuții de întreținere autorizată care a eliberat autorizația de certificare.

2. O licență de întreținere a aeronavelor de categoria B1 îi permite titularului său să elibereze certificate de punere în serviciu și să îndeplinească rolul de personal de sprijin din categoria B1 în urma:

- operațiunilor de întreținere a structurii aeronavelor, a grupului motopropulsor și a sistemelor mecanice și electrice;
- lucrului cu sisteme electronice de bord care necesită doar teste simple pentru verificarea bunei funcționări, fără a fi nevoie de remedierea defecțiunilor.

Categoria B1 include subcategoria aferentă din categoria A.

3. O licență de întreținere a aeronavelor de categoria B2 îi permite titularului său:

(i) să elibereze certificate de punere în serviciu și să îndeplinească rolul de personal de sprijin din categoria B2 pentru:

- operațiuni de întreținere a sistemelor electronice de bord și a sistemelor electrice; și
- sarcini ținând de sistemele electrice și de cele electronice de bord din cadrul sistemelor grupului motopropulsor și al celor mecanice, care au nevoie de un test simplu pentru verificarea bunei funcționări;

(ii) să elibereze certificate de punere în serviciu după operațiuni de întreținere de linie, minore, programate, și remedieri ale unor defecte simple, în limitele sarcinilor menționate în mod expres în autorizația de certificare prevăzută la punctul 145.A.35 din Anexa 2 (partea 145). Această prerogativă de certificare se limitează la operațiunile pe care titularul licenței le-a efectuat personal în întreprinderea cu atribuții de întreținere care a eliberat autorizația de certificare și la categoriile deja menționate în licența din categoria B2.

Licența din categoria B2 nu include nicio subcategorie a categoriei A.

4. O licență de întreținere a aeronavelor din categoria B2L permite titularului său să elibereze certificate de punere în serviciu și să îndeplinească rolul de personal de sprijin din categoria B2L pentru următoarele acțiuni:

- operațiuni de întreținere a sistemelor electrice;
- operațiuni de întreținere a sistemelor electronice de bord în limitele calificărilor de sistem menționate în mod expres pe licență; și
- atunci când deține calificarea „sistemul corpului aeronavei”, îndeplinirea sarcinilor din cadrul grupului motopropulsor și al sistemelor mecanice, care necesită doar teste simple pentru verificarea bunei funcționări.

5. O licență de întreținere a aeronavelor din categoria B3 permite titularului său să elibereze certificate de punere în serviciu și să îndeplinească rolul de personal de sprijin B3 pentru următoarele acțiuni:

- operațiuni de întreținere a structurii avioanelor, a grupului motopropulsor și a sistemelor mecanice și electrice; și
- lucrul cu sisteme electronice de bord care necesită doar teste simple pentru verificarea bunei funcționări, fără a fi nevoie de remedierea defecțiunilor.

6. O licență de întreținere a aeronavelor din categoria L permite titularului său să elibereze certificate de punere în serviciu și să îndeplinească rolul de personal de sprijin L pentru următoarele acțiuni:

- operațiuni de întreținere a structurii aeronavelor, a grupului motopropulsor și a sistemelor mecanice și electrice;
- lucrul cu sisteme radio, cu emițători pentru localizare în caz de urgență (ELT – Emergency Locator Transmitters) și cu transpondere; și
- lucrul cu alte sisteme electronice de bord care necesită doar teste simple pentru verificarea bunei funcționări.

Subcategoria L2 include subcategoria L1. Orice limitare a subcategoriei L2 în conformitate cu punctul 66.A.45(h) devine aplicabilă, de asemenea, subcategoriei L1.

Subcategoria L2C include subcategoria L1C.

7. O licență de întreținere a aeronavelor din categoria C permite titularului său să elibereze certificate de punere în serviciu după operațiuni de întreținere de bază pentru aeronave. Prerogativele se aplică întregii aeronave.

(b) Titularul unei licențe de întreținere a aeronavelor nu poate să-și exercite prerogativele de certificare decât dacă:

1. îndeplinește cerințele aplicabile cuprinse în Anexa 1 (partea M) și în Anexa 2 (partea 145); și

2. în perioada precedentă de doi ani, fie a avut șase luni de experiență în domeniul întreținerii, în conformitate cu prerogativele acordate prin licența de întreținere a aeronavelor, fie a îndeplinit condițiile pentru acordarea prerogativelor corespunzătoare; și

3. are competența adecvată pentru certificarea întreținerii aeronavelor corespunzătoare; și

4. este capabil să citească, să scrie și să se exprime, la un nivel comprehensibil, în limba (limbile) în care este (sînt) redactate documentația tehnică și procedurile necesare pentru eliberarea certificatului de punere în serviciu.

66.A.25 Cerințe în privința cunoștințelor de bază

(a) Pentru alte licențe decât cele din categoriile B2L și L, o persoană care solicită o licență de întreținere a aeronavelor sau adăugarea unei categorii sau a unei subcategorii la o astfel de licență demonstrează, printr-un examen, că posedă un nivel adecvat de cunoștințe privind modulele de subiecte corespunzătoare, în conformitate cu apendicele I la prezenta parte. Examinarea trebuie să respecte standardele stabilite în apendicele II la prezenta parte și să fie realizată fie de o întreprindere cu atribuții de pregătire autorizată în mod corespunzător în conformitate cu Anexa 4 (partea 147), fie de Autoritatea Aeronautică Civilă.

(b) Persoana care solicită o licență de întreținere din categoria L într-o subcategorie dată sau adăugarea unei subcategorii diferite demonstrează, printr-un examen, că posedă un nivel adecvat de cunoștințe privind modulele de subiecte corespunzătoare, în conformitate cu apendicele VII la prezenta parte. Examinarea trebuie să respecte standardele stabilite în apendicele VIII la prezenta parte și să fie realizată de o întreprindere de formare autorizată în mod corespunzător, în conformitate cu Anexa 4 (partea 147), de Autoritatea Aeronautică Civilă sau, astfel cum a fost convenit, de autoritate.

Se consideră că titularul unei licențe de întreținere a aeronavelor din subcategoria B1.2 sau din categoria B3 răspunde cerințelor privind cunoștințele de bază pentru o licență din subcategoriile L1C, L1, L2C și L2.

Cerințele privind cunoștințele de bază pentru subcategoria L4H includ cerințele privind cunoștințele de bază pentru subcategoria L3H.

Cerințele privind cunoștințele de bază pentru subcategoria L4G includ cerințele privind cunoștințele de bază pentru subcategoria L3G.

(c) Persoana care solicită o licență de întreținere a aeronavelor din categoria B2L pentru o anumită „calificare de sistem” sau adăugarea altei „calificări de sistem” demonstrează, printr-un examen, că posedă un nivel adecvat de cunoștințe privind modulele de subiecte corespunzătoare, în conformitate cu apendicele I la prezenta parte. Examinarea trebuie să respecte standardele stabilite în apendicele II la prezenta parte și să fie realizată de o întreprindere de pregătire autorizată în mod corespunzător, în conformitate cu Anexa 4 (partea 147), sau de Autoritatea Aeronautică Civilă.

(d) Cursurile de pregătire și examenele trebuie să fi fost promovate în termen de 10 ani înainte de solicitarea unei licențe de întreținere a aeronavelor sau de adăugare a unei categorii

sau a unei subcategorii la o asemenea licență. Dacă această condiție nu este îndeplinită, se pot obține credite de examinare în conformitate cu litera (e).

(e) Solicitantul poate cere Autorității Aeronautice Civile recunoașterea integrală sau parțială a unor credite de examinare corespunzătoare cerințelor privind cunoștințele de bază pentru:

(i) examinări ale cunoștințelor de bază care nu îndeplinesc cerința de la litera (d);

(ii) orice alte calificări tehnice considerate de Autoritatea Aeronautică Civilă a fi echivalente cu standardul de cunoștințe menționat în prezenta anexă (partea 66).

Creditele se acordă în conformitate cu secțiunea B subpartea E din prezenta anexă (partea 66).

(f) Creditele expiră la zece ani după ce au fost acordate solicitantului de Autoritatea Aeronautică Civilă. După expirare, solicitantul poate cere noi credite.

66.A.30 Cerințe în privința experienței de bază

(a) Este necesar ca orice solicitant al unei licențe de întreținere de aeronavă să fi dobândit:
1. pentru categoria A, subcategoriile B1.2 și B1.4 și categoria B3:

(i) trei ani de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare, dacă solicitantul nu a beneficiat anterior de o pregătire tehnică adecvată; sau

(ii) doi ani de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare și finalizarea unui curs de pregătire, considerat ca adecvat de către Autoritatea Aeronautică Civilă, ca lucrător calificat într-o profesie tehnică; sau

(iii) un an de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare și finalizarea unui curs de pregătire de bază autorizat în conformitate cu Anexa 4 (partea 147);

2. pentru categoria B2 și pentru subcategoriile B1.1 și B1.3:

(i) cinci ani de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare, dacă solicitantul nu a beneficiat anterior de o pregătire tehnică adecvată; sau

(ii) trei ani de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare și finalizarea unui curs de pregătire, considerat ca adecvat de către Autoritatea Aeronautică Civilă, ca lucrător calificat într-o profesie tehnică; sau

(iii) doi ani de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare și finalizarea unui curs de pregătire de bază autorizat în conformitate cu Anexa 4 (partea 147);

2a. pentru categoria B2L:

(i) trei ani de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare, care acoperă calificarea (calificările) de sistem corespunzătoare, dacă solicitantul nu a beneficiat anterior de o pregătire tehnică adecvată; sau

(ii) doi ani de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare, care acoperă calificarea (calificările) de sistem corespunzătoare și finalizarea unui curs de pregătire, considerat ca fiind adecvat de către Autoritatea Aeronautică Civilă, ca lucrător calificat într-o profesie tehnică; sau

(iii) un an de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare, care acoperă calificarea (calificările) corespunzătoare de sistem și finalizarea unui curs de pregătire de bază autorizat în conformitate cu partea 147. Pentru adăugarea unei/unor noi calificări de sistem la o licență existentă B2L, pentru fiecare calificare de sistem adăugată se solicită 3 luni de experiență practică de întreținere relevantă pentru noua (noile) calificare (calificări) de sistem;

2b. pentru categoria L:

(i) doi ani de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare care acoperă o selecție reprezentativă de activități de întreținere din subcategoria corespunzătoare;

(ii) prin derogare de la subpunctul (i), un an de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor în exploatare care acoperă o selecție reprezentativă de activități de întreținere din

subcategoria corespunzătoare, cu condiția introducerii limitării prevăzute la punctul 66.A.45(h)(ii)(3).

Pentru includerea unei subcategorii suplimentare într-o licență L deja existentă, experiența solicitată la subpunctele (i) și (ii) este de 12 și, respectiv, de 6 luni.

Se consideră că titularul unei licențe de întreținere a aeronavelor din categoria/subcategoria B1.2 sau B3 îndeplinește cerințele privind experiența de bază pentru o licență din subcategoriile L1C, L1, L2C și L2;

3. pentru categoria C, în ceea ce privește aeronavele motorizate complexe:

(i) trei ani de experiență în exercitarea prerogativelor categoriilor B1.1, B1.3 sau B2 pe aeronave motorizate complexe sau în calitate de personal de sprijin conform punctului 145.A.35, sau o combinație a acestor două variante; sau

(ii) cinci ani de experiență în exercitarea prerogativelor categoriilor B1.2 sau B1.4 pe aeronave motorizate complexe sau în calitate de personal de sprijin conform punctului 145.A.35, sau o combinație a acestor două variante;

4. pentru categoria C, în ceea ce privește aeronavele, altele decât cele motorizate complexe: trei ani de experiență în exercitarea prerogativelor categoriilor B1 sau B2 pe aeronave, altele decât cele motorizate complexe, sau în calitate de personal de sprijin conform punctului 145.A.35, sau o combinație a acestor două variante;

5. pentru categoria C obținută pe cale academică: un solicitant titular al unei diplome într-o disciplină tehnică, acordată de o universitate sau o altă instituție de învățământ superior, recunoscută de către Autoritatea Aeronautică Civilă, trei ani de experiență într-un mediu de întreținere a aeronavelor civile și pe un set reprezentativ de sarcini direct legate de întreținerea aeronavelor, incluzând șase luni de observație a unor sarcini de întreținere de bază.

(b) Orice solicitant al unei extinderi a licenței de întreținere a aeronavelor trebuie să aibă o experiență minimă în domeniul întreținerii aeronavelor civile care corespunde categoriei și subcategoriei suplimentare de licență solicitate, conform definiției din apendicele IV la prezenta parte.

(c) Experiența trebuie să fie de natură practică și să implice o selecție reprezentativă de sarcini de întreținere a aeronavelor.

(d) Cel puțin un an din experiența cerută trebuie să corespundă unei experiențe recente de întreținere pe o aeronavă din categoria/subcategoria pentru care se solicită obținerea licenței de întreținere a aeronavelor. Pentru următoarele adăugări de categorii/subcategorii la o licență de întreținere a aeronavelor deja existentă, experiența recentă de întreținere solicitată poate fi mai mică de un an, cu condiția să fie mai mare sau egală cu trei luni. Experiența cerută trebuie să depindă de diferența dintre categoria/subcategoria de licență deținută și cea solicitată. O astfel de experiență suplimentară trebuie să fie tipică pentru categoria/subcategoria de licență dorită.

(e) Fără a aduce atingere dispozițiilor de la litera (a), experiența de întreținere a aeronavelor dobândită în afara domeniului de întreținere a aeronavelor civile este acceptată în cazul în care o astfel de întreținere este echivalentă cu cea impusă de prezenta anexă (partea 66), așa cum a decis Autoritatea Aeronautică Civilă. Se solicită, cu toate acestea, o experiență suplimentară în domeniul întreținerii aeronavelor civile, pentru a permite înțelegerea adecvată a mediului de întreținere a aeronavelor civile.

(f) Experiența trebuie să fi fost dobândită în perioada de zece ani care precedă solicitarea de eliberare a licenței de întreținere a aeronavelor sau adăugarea unei categorii sau subcategorii la o astfel de licență.

66.A.40 Menținerea valabilității licenței de întreținere a aeronavelor

(a) Licența de întreținere a aeronavelor își pierde valabilitatea la cinci ani după ultima sa eliberare sau ultima sa modificare, în afara cazului în care titularul își prezintă licența de întreținere a aeronavelor la Autoritatea Aeronautică Civilă, pentru a verifica faptul că

informațiile conținute în licență sînt aceleași cu cele conținute în înregistrările autorității, în conformitate cu 66.B.120.

(b) Titularul unei licențe de întreținere a aeronavelor completează părțile relevante ale formularului 19 al AAC (a se vedea apendicele V) și îl prezintă, împreună cu copia după licența deținută, Autorității Aeronautice Civile care a emis inițial licența de întreținere a aeronavelor, cu excepția cazului în care titularul licenței se află în raporturi de muncă cu o întreprindere cu atribuții de întreținere autorizată în conformitate cu Anexa 2 (partea 145) care are, în manualul său de prezentare, o procedură conform căreia o astfel de întreprindere poate prezenta documentația necesară în numele titularului licenței de întreținere a aeronavelor.

(c) Orice prerogativă de certificare bazată pe o licență de întreținere a aeronavelor își pierde valabilitatea de îndată ce licența de întreținere a aeronavelor devine nulă.

(d) Licența de întreținere a aeronavelor este valabilă doar (i) dacă este eliberată și/sau modificată de Autoritatea Aeronautică Civilă și (ii) dacă titularul a semnat respectivul document.

66.A.45 Andosarea calificărilor de aeronavă

(a) Pentru a avea dreptul de a-și exercita prerogativele de certificare pe un anumit tip de aeronavă, titularul unei licențe de întreținere a aeronavelor trebuie să aibă menționate în licența sa calificările de aeronavă corespunzătoare:

– Pentru categoriile B1, B2 sau C, calificările de aeronavă corespunzătoare sînt următoarele:

(i) pentru aeronavele din grupa 1, calificarea corespunzătoare de aeronavă;

(ii) pentru aeronavele din grupa 2, calificarea corespunzătoare de aeronavă, calificarea de subgrup al constructorului sau calificarea de subgrup complet;

(iii) pentru aeronavele din grupa 3, calificarea corespunzătoare de aeronavă sau calificarea de grup complet;

(iv) pentru aeronavele din grupa 4, pentru licența din categoria B2, calificarea de grup complet.

– Pentru categoria B2L, calificările de aeronavă corespunzătoare sînt următoarele:

(i) pentru aeronavele din grupa 2, calificarea corespunzătoare de subgrupă a constructorului sau calificarea de subgrupă completă;

(ii) pentru aeronavele din grupa 3, calificarea de grupă completă;

(iii) pentru aeronavele din grupa 4, calificarea de grupă completă.

– Pentru categoria B3, calificarea corespunzătoare este „avioane cu piston nepresurizate cu o MTOM de maximum 2000 kg”.

– Pentru categoria L, calificările de aeronavă corespunzătoare sînt următoarele:

(i) pentru subcategoria L1C, calificarea „planoare din materiale compozite”;

(ii) pentru subcategoria L1, calificarea „planoare”;

(iii) pentru subcategoria L2C, calificarea „planoare motorizate din materiale compozite și avioane ELA1 din materiale compozite”;

(iv) pentru subcategoria L2, calificarea „planoare motorizate și avioane ELA1”;

(v) pentru subcategoria L3H, calificarea „baloane cu aer cald”;

(vi) pentru subcategoria L3G, calificarea „baloane cu gaz”;

(vii) pentru subcategoria L4H, calificarea „dirijabile cu aer cald”;

(viii) pentru subcategoria L4G, calificarea „dirijabile cu gaz ELA2”;

(ix) pentru subcategoria L5, calificarea corespunzătoare tipului de dirijabil.

– Pentru categoria A nu este obligatorie nicio calificare, cu condiția respectării cerințelor de la punctul 145.A.35 din Anexa 2 (partea 145).

(b) Pentru andosarea calificărilor de tip de aeronavă este nevoie de finalizarea corespunzătoare a unuia din următoarele stagii de pregătire:

– pregătirea pe tip de aeronavă din categoria B1, B2 sau C relevantă, în conformitate cu apendicele III la prezenta parte;

– în cazul calificărilor tipurilor de dirijabile cu gaz pe o licență B2 sau L5, un tip de pregătire autorizată de Autoritatea Aeronautică Civilă în conformitate cu punctul 66.B.130.

(c) Pentru alte licențe decât cele din categoria C, în plus față de cerințele de la litera (b), andosarea primei calificări de tip de aeronavă într-o categorie/subcategorie dată necesită finalizarea corespunzătoare a pregătirii la locul de muncă. Pregătirea la locul de muncă se desfășoară în conformitate cu dispozițiile prevăzute în apendicele III la prezenta parte, cu excepția cazului dirijabilelor cu gaz, în care aceasta este autorizată direct de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(d) Prin derogare de la literele (b) și (c), pentru aeronavele din grupele 2 și 3, calificările de tip de aeronavă pot fi andosate pe o licență, de asemenea, după:

– promovarea corespunzătoare a examenelor pe tip de aeronavă pentru categoriile B1, B2 sau C descrise în apendicele III la prezenta parte;

– în cazul categoriilor B1 și B2, demonstrarea unei experiențe practice pe tipul respectiv de aeronavă. În acest caz, experiența practică trebuie să includă o selecție reprezentativă de activități de întreținere relevante pentru categoria de licență.

În cazul unui membru al personalului cu calificare de categoria C, calificat prin deținerea unei diplome universitare astfel cum se specifică la punctul 66.A.30(a)(7), prima examinare corespunzătoare pe tip de aeronavă este la nivelul categoriei B1 sau B2.

(e) Pentru aeronavele din grupa 2:

(i) andosarea calificărilor de subgrupă a constructorului pentru titularii de licențe din categoriile B1 și C necesită conformitatea cu cerințele de calificare de tip pentru cel puțin două tipuri de aeronavă provenind de la același constructor, care împreună sînt reprezentative pentru subgrupa constructorului aplicabilă;

(ii) andosarea unor calificări de subgrupă completă pentru titularii de licențe din categoriile B1 și C necesită conformitatea cu cerințele de calificare de tip pentru cel puțin trei tipuri de aeronavă provenind de la constructori diferiți, care împreună sînt reprezentative pentru subgrupa aplicabilă;

(iii) andosarea unor calificări de subgrupă ale constructorului și a unor calificări de subgrupă completă pentru titularii de licențe din categoriile B2 și B2L necesită demonstrarea unei experiențe practice, care trebuie să includă o selecție reprezentativă de activități de întreținere relevante pentru categoria de licență și pentru subgrupa de aeronave aplicabilă și, în cazul licenței B2L, relevante pentru calificarea (calificările) de sistem aplicabilă (aplicabile);

(iv) prin derogare de la litera (e) (iii), titularul unei licențe din categoria B2 sau B2L, andosat cu o subgrupă 2b completă, are dreptul de a fi andosat cu o subgrupă 2c completă.

(f) Pentru aeronavele din grupele 3 și 4:

(i) andosarea calificării complete de grupa 3 pentru titularii de licențe din categoriile B1, B2, B2L și C și andosarea calificării complete de grupa 4 pentru titularii de licențe din categoriile B2 și B2L necesită demonstrarea unei experiențe practice, care trebuie să includă o selecție reprezentativă de activități de întreținere relevante pentru categoria de licență și pentru grupa 3 sau 4, după caz;

(ii) pentru categoria B1, cu excepția cazului în care solicitantul prezintă dovezi ale unei experiențe corespunzătoare, calificarea de grupa 3 este supusă următoarelor limitări, care trebuie menționate pe licență:

– avioane presurizate;

– avioane cu structură de metal;

– avioane cu structură din materiale compozite;

– avioane cu structură din lemn;

– avioane cu structură din țevi de metal acoperită cu material textil;

(iii) prin derogare de la litera (f) subpunctul (i), titularul unei licențe B2L, andosat cu o subgrupă 2a sau 2b completă, are dreptul de a fi andosat cu grupele 3 și 4.

(g) Pentru licența din categoria B3:

(i) andosarea calificării „avioane cu piston nepresurizate cu o MTOM de maximum 2000 kg” necesită demonstrarea experienței practice, care trebuie să includă o selecție reprezentativă de activități de întreținere relevante pentru categoria de licență;

(ii) cu excepția cazului în care solicitantul prezintă dovezi ale unei experiențe corespunzătoare, calificarea menționată la subpunctul (i) este supusă următoarelor limitări, care trebuie menționate pe licență:

- avioane cu structură din lemn;
- avioane cu structură din țevi de metal acoperită cu material textil;
- avioane cu structură de metal;
- avioane cu structură din materiale compozite.

(h) Pentru toate subcategoriile de licență L, altele decât L5:

(i) andosarea unor calificări necesită demonstrarea experienței practice, care trebuie să includă o selecție reprezentativă de activități de întreținere relevante pentru subcategoria de licență;

(ii) cu excepția cazului în care solicitantul prezintă dovezi ale experienței corespunzătoare, calificările sînt supuse următoarelor limitări, care trebuie menționate pe licență:

(1) pentru calificările „planoare” și „planoare motorizate și avioane ELA1”:

- aeronavă cu structură din lemn acoperită cu material textil;
- aeronavă cu structură din țevi de metal acoperită cu material textil;
- aeronavă cu structură din metal;
- aeronavă cu structură din materiale compozite;

(2) pentru calificarea „baloane cu gaz”:

- altele decât baloanele cu gaz ELA1; și

(3) în cazul în care solicitantul a furnizat doar dovezi ale experienței de un an, în conformitate cu derogarea de la punctul 66.A.30(a)(2b)(ii), următoarea limitare trebuie să fie menționată pe licență:

„sarcini de întreținere complexe prevăzute la apendicele VII la Anexa 1 (partea M), modificările standard prevăzute la punctul 21.A.90B din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor și reparațiile standard prevăzute la punctul 21.A.431B din Anexa 1 (partea 21) la Regulamentul menționat”.

Se consideră că titularul unei licențe de întreținere a aeronavelor din subcategoria B1.2 andosate cu calificarea de grupa 3 sau a unei licențe din categoria B3 andosate cu calificarea „avioane cu piston nepresurizate cu o MTOM de maximum 2000 kg” îndeplinește cerințele pentru eliberarea unei licențe din subcategoriile L1 și L2 cu calificările complete corespunzătoare și cu aceleași limitări ca licența B1.2/B3 deținută.

66.A.50 Limitări

(a) Limitările aplicate unei licențe de întreținere a aeronavelor reprezintă excluderi de la prerogativele de certificare și, în cazul limitărilor menționate la punctul 66.A.45, acestea afectează întreaga aeronavă la care se referă.

(b) Limitările menționate la punctul 66.A.45 se retrag:

1. la demonstrarea unei experiențe adecvate; sau

2. după o evaluare practică satisfăcătoare realizată de Autoritatea Aeronautică Civilă.

(c) Limitările menționate la punctul 66.A.70 se vor retrage la promovarea corespunzătoare a examenelor privitoare la modulele/subiectele definite în raportul de conversie aplicabil, menționat la punctul 66.B.300.

66.A.55 Dovada calificării

Personalul care exercită prerogative de calificare și personalul de sprijin trebuie să prezinte licența, ca dovadă a calificării, în termen de 24 de ore de la efectuarea unei cereri în acest sens de către o persoană autorizată.

66.A.70 Dispoziții referitoare la conversie

(a) Titularului unei calificări de personal de certificare valabile înaintea intrării în vigoare a Anexei 3 (partea 66) i se eliberează de către Autoritatea Aeronautică Civilă o licență de întreținere a aeronavelor, fără alte examinări, în conformitate cu condițiile specificate în secțiunea B subpartea D.

(b) O persoană aflată într-un proces de calificare pentru personalul de certificare valabil înaintea intrării în vigoare a Anexei 3 (partea 66) poate continua să fie calificată. Titularului unei calificări de personal de certificare obținute în urma unui astfel de proces i se eliberează de către Autoritatea Aeronautică Civilă o licență de întreținere a aeronavelor, fără alte examinări, în conformitate cu condițiile specificate în secțiunea B subpartea D.

(c) Dacă este necesar, licența de întreținere a aeronavelor conține limitări în conformitate cu punctul 66.A.50, pentru a reflecta diferențele între:

(i) domeniul de aplicare a calificării personalului de certificare valabilă înaintea intrării în vigoare a categoriei sau a subcategoriei de licență aplicabile prevăzute în prezenta anexă (partea 66);

(ii) cerințele privind cunoștințele de bază și standardele privind examinarea de bază prevăzute în apendicele I și II la prezenta parte.

(d) Prin derogare de la litera (c), în cazul aeronavelor care nu sînt utilizate de transportatori aerieni autorizați în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#), altele decît aeronavele motorizate complexe, precum și în cazul baloanelor, planoarelor, planoarelor motorizate și dirijabilelor, licența de întreținere a aeronavelor conține limitări în conformitate cu punctul 66.A.50, pentru a se garanta că prerogativele personalului de certificare valabile înaintea intrării în vigoare a categoriei/subcategoriei de licență aplicabile conform părții 66 și prerogativele licenței de întreținere a aeronavelor convertite în conformitate cu partea 66 rămîn aceleași.

Secțiunea B

PROCEDURI PENTRU AUTORITĂȚILE COMPETENTE

Subpartea A

Generalități

66.B.1 Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune stabilește procedurile, inclusiv cerințele de ordin administrativ, care trebuie urmate și respectate de către Autoritatea Aeronautică Civilă pentru implementarea și aplicarea secțiunii A a prezentei anexe (partea 66).

66.B.10 Autoritatea competentă

(a) Generalități

Autoritate responsabilă pentru eliberarea, prelungirea, modificarea, suspendarea sau retragerea licențelor de întreținere a aeronavelor este Autoritatea Aeronautică Civilă.

Autoritatea Aeronautică Civilă dispune de structură organizatorică adecvată pentru asigurarea respectării prezentei anexe (partea 66).

(b) Resurse

Autoritatea Aeronautică Civilă este dotată în mod corespunzător cu personal pentru a asigura implementarea cerințelor prezentei anexe (partea 66).

(c) Proceduri

Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește proceduri documentate care să detalieze modul de respectare a prevederilor prezentei anexe (partea 66). Procedurile trebuie să fie revizuite și modificate pentru a asigura conformitatea continuă.

66.B.20 Modalități de evidență a documentelor

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește un sistem de evidență care permite o trasabilitate adecvată a procesului de emitere, prelungire, modificare, suspendare sau retragere pentru fiecare licență de întreținere a aeronavelor în parte.

(b) Aceste evidențe trebuie să includă, pentru fiecare licență:

1. cererea de licență de întreținere a aeronavelor sau de modificare a respectivei licențe, inclusiv toată documentația aferentă;
2. o copie a licenței de întreținere a aeronavelor, incluzând toate modificările;
3. copii ale întregii corespondențe relevante;
4. detalii privind toate derogările și măsurile de punere în aplicare;
5. orice raport din partea autorităților competente referitor la titularul de licență de întreținere a aeronavelor;
6. evidențele privind examenele efectuate de Autoritatea Aeronautică Civilă;
7. raportul de conversie aplicabil utilizat pentru conversie;
8. raportul de credit aplicabil utilizat pentru creditare.

(c) Evidențele la care se face referire la litera (b) punctele 1-5 sînt păstrate timp de cel puțin cinci ani după încetarea valabilității licenței.

(d) Evidențele la care se face referire la litera (b) punctele 6, 7 și 8 sînt păstrate pentru o perioadă nelimitată.

66.B.25 Schimbul reciproc de informații

(a) Fără a aduce atingere competențelor altor state, în cazul unei amenințări potențiale la adresa siguranței care implică mai multe state, Autoritatea Aeronautică Civilă acordă sprijinul corespunzător în acțiunea de supraveghere necesară.

(b) Nu este aplicabil.

66.B.30 Excepții

Toate derogările acordate în conformitate cu articolul 18 din [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) sînt înregistrate și arhivate de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

Subpartea B

Eliberarea unei licențe de întreținere a aeronavelor

Prezentul capitol indică procedurile care trebuie îndeplinite de către Autoritatea Aeronautică Civilă pentru a elibera, prelungi sau modifica o licență de întreținere a aeronavelor.

66.B.100 Procedura de eliberare a unei licențe de întreținere a aeronavelor de către Autoritatea Aeronautică Civilă

(a) La primirea formularului 19 al AAC și a oricărei documentații justificative însoțitoare, Autoritatea Aeronautică Civilă verifică dacă formularul 19 al AAC este complet și se asigură că experiența declarată în formular corespunde cerințelor prezentei anexe (partea 66).

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă verifică statutul examinării solicitantului și/sau confirmă valabilitatea oricăror credite, pentru a se asigura că cerințele din toate modulele din apendicele I sau apendicele VII, după caz, au fost îndeplinite în conformitate cu dispozițiile din prezenta anexă (partea 66).

(c) După verificarea identității și datei nașterii solicitantului și în cazul în care este satisfăcută de modul în care acesta îndeplinește standardele de cunoștințe și experiență impuse de prezenta anexă (partea 66), Autoritatea Aeronautică Civilă eliberează solicitantului licența relevantă de întreținere a aeronavelor. Aceleași informații sînt păstrate în evidențele Autorității Aeronautice Civile.

(d) În cazul în care tipurile sau grupele de aeronave sînt andosate la momentul emiterii primei licențe de întreținere a aeronavelor, Autoritatea Aeronautică Civilă verifică respectarea cerințelor de la punctul 66.B.115.

66.B.105 Procedura de eliberare a unei licențe de întreținere a aeronavelor prin intermediul organizației cu atribuții de întreținere autorizate în conformitate cu Anexa 2 (partea 145)

(a) O întreprindere cu atribuții de întreținere autorizată în conformitate cu Anexa 2 (partea 145), în cazul în care a fost autorizată de Autoritatea Aeronautică Civilă să desfășoare această activitate, (i) poate pregăti licența de întreținere a aeronavelor în numele Autorității Aeronautice Civile sau (ii) poate să facă Autorității Aeronautice Civile recomandări referitoare la cererea depusă de o persoană fizică pentru o licență de întreținere a aeronavelor, astfel încît Autoritatea Aeronautică Civilă să poată pregăti și emite o astfel de licență.

(b) Întreprinderea cu atribuții de întreținere menționată la litera (a) asigură conformitatea cu punctele 66.B.100(a) și (b).

(c) În toate cazurile, licența de întreținere a aeronavelor poate fi emisă solicitantului numai de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

66.B.110 Procedura de modificare pentru ca o licență de întreținere a aeronavelor să includă o categorie sau o subcategorie de bază suplimentară

(a) După îndeplinirea procedurilor specificate la punctul 66.B.100 sau la punctul 66.B.105, Autoritatea Aeronautică Civilă aprobă categoria, subcategoria de bază suplimentară sau, pentru categoria B2L, calificarea (calificările) de sistem prin aplicarea ștampilei și a semnăturii pe respectiva licență de întreținere a aeronavelor sau emite o nouă licență.

(b) Registrul de evidență al Autorității Aeronautice Civile se modifică în mod corespunzător.

(c) La cererea solicitantului, Autoritatea Aeronautică Civilă înlocuiește o licență din categoria B2L cu o licență din categoria B2 andosată cu aceeași (aceleași) calificare (calificări) de aeronavă, în cazul în care titularul a demonstrat cumulativ următoarele:

(i) prin examinare, diferențele între cunoștințele de bază corespunzătoare licenței B2L deținute și cunoștințele de bază corespunzătoare licenței B2, astfel cum se prevede în apendicele I;

(ii) experiența practică prevăzută în apendicele IV.

(d) În cazul unui titular de licență de întreținere a aeronavelor din subcategoria B1.2 andosată cu calificarea din grupa 3 sau din categoria B3 andosată cu calificarea „avioane cu piston nepresurizate cu o MTOM de maximum 2000 kg”, Autoritatea Aeronautică Civilă emite, la cerere, o licență pe deplin calificată în subcategoriile L1 și L2, cu aceleași limitări ca licența B1.2/B3 deținută.

66.B.115 Procedura de modificare a unei licențe de întreținere a aeronavelor pentru a include o calificare de aeronavă sau pentru eliminarea limitărilor

(a) La primirea unui formular 19 al AAC completat în mod corespunzător și a oricărei documentații însoțitoare care demonstrează conformitatea cu cerințele calificării aplicabile, precum și a licenței de întreținere a aeronavelor care însoțește dosarul respectiv, Autoritatea Aeronautică Civilă:

1. înscrie într-o licență de întreținere a aeronavelor a respectivului solicitant calificarea de tip de aeronavă aplicabilă; sau

2. emite din nou respectiva licență pentru a include calificarea de aeronavă aplicabilă; sau

3. retrage limitările aplicabile în conformitate cu punctul 66.A.50.

Autoritatea Aeronautică Civilă își modifică apoi fișierele de evidență în mod corespunzător.

(b) În cazul în care pregătirea pe tip de aeronavă completă nu este realizată de întreprinderea de pregătire în domeniul întreținerii aprobată în mod corespunzător în conformitate cu Anexa 4 (partea 147), Autoritatea Aeronautică Civilă verifică dacă s-au îndeplinit toate cerințele privind pregătirea pe tip de aeronavă înainte de emiterea calificării de tip.

(c) În cazul în care nu este obligatorie pregătirea la locul de muncă, calificarea de tip de aeronavă se andosează pe baza unui certificat de recunoaștere emis de o întreprindere de pregătire în domeniul întreținerii aprobată în conformitate cu Anexa 4 (partea 147).

(d) În cazul în care pregătirea pe tip de aeronavă nu este realizată printr-un singur curs, Autoritatea Aeronautică Civilă verifică înainte de andosarea calificării de tip că lungimea și conținutul cursurilor corespund integral cu domeniul categoriei de licență și că zonele de interfață au fost tratate corespunzător.

(e) În cazul pregătirii privind diferențele, Autoritatea Aeronautică Civilă trebuie să verifice dacă sînt acceptabile pentru andosarea calificării de tip:

(i) calificările anterioare ale solicitantului, obținute în conformitate cu Anexa 3 (partea 66);

(ii) fie un curs aprobat în conformitate cu Anexa 4 (partea 147), fie un curs aprobat direct de autoritate.

(f) Autoritatea Aeronautică Civilă se asigură că demonstrarea conformității cu elementele practice ale pregătirii pe tip de aeronavă se realizează prin unul dintre următoarele mijloace:

(i) prezentarea de evidențe detaliate privind pregătirea practică sau a unui registru-jurnal furnizat de întreprinderea care a predat cursul, autorizată direct de Autoritatea Aeronautică Civilă în conformitate cu punctul 66.B.130;

(ii) dacă este cazul, printr-un certificat de pregătire privind pregătirea practică, emis de o întreprindere de pregătire în domeniul întreținerii, autorizată în mod corespunzător în conformitate cu Anexa 4 (partea 147).

(g) Andosarea tipurilor de aeronavă trebuie să utilizeze calificările de tip de aeronavă specificate de AESA.

66.B.120 Procedura de reînnoire a valabilității unei licențe de întreținere a aeronavelor

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă compară licența de întreținere a aeronavelor deținută de titular cu fișierele de evidență ale Autorității Aeronautice Civile și verifică orice acțiune de retragere, de suspendare sau de modificare care este în curs de desfășurare în conformitate cu punctul 66.B.500. În cazul în care documentele sînt identice și nicio acțiune nu este în curs de desfășurare în conformitate cu punctul 66.B.500, atunci copia titularului se reînnoiește pentru o perioadă de cinci ani și dosarul se aprobă în consecință.

(b) În cazul în care evidențele Autorității Aeronautice Civile sînt diferite de licența de întreținere a aeronavelor aflată în posesia titularului de licență:

1. Autoritatea Aeronautică Civilă investighează motivele pentru care au apărut aceste diferențe și poate decide să nu reînnoiască respectiva licență de întreținere a aeronavelor;

2. Autoritatea Aeronautică Civilă informează atît titularul licenței, cît și toate întreprinderile cu atribuții de întreținere autorizate în conformitate cu Anexa 1 (partea M) subpartea F sau cu Anexa 2 (partea 145) care ar putea fi afectate de această situație;

3. dacă este necesar, Autoritatea Aeronautică Civilă ia măsuri în conformitate cu punctul 66.B.500 în vederea retragerii, suspendării sau modificării licenței în cauză.

66.B.125 Procedura de conversie a licențelor, inclusiv a calificărilor de grupă

(a) Calificările individuale de tip de aeronavă andosate deja într-o licență de întreținere a aeronavelor menționată la articolul 5 punctul 4 rămîn pe licență și nu sînt convertite în calificări noi decît dacă titularul licenței îndeplinește integral cerințele pentru andosare definite la

punctul 66.A.45 din prezenta anexă (partea 66) pentru calificările de grupă/subgrupă corespunzătoare.

(b) Conversia se realizează în conformitate cu următorul tabel de conversie:

1. pentru categoria B1 sau C:

– elicopter cu motor cu piston, grupă completă: convertită în „subgrupa completă 2c”, la care se adaugă calificările de tip de aeronavă pentru elicopterele cu un singur motor cu piston din grupa 1;

– elicopter cu motor cu piston, grupa constructorului: convertită în „subgrupă a constructorului 2c” corespunzătoare, la care se adaugă calificările de tip de aeronavă pentru elicopterele cu un singur motor cu piston din grupa 1 aparținând respectivului constructor;

– elicopter cu motor cu turbină, grupă completă: convertită în „subgrupa completă 2b”, la care se adaugă calificările de tip de aeronavă pentru elicopterele cu un singur motor cu turbină din grupa 1;

– elicoptere cu motor cu turbină, grupa constructorului: convertită în „subgrupa 2b a constructorului” corespunzătoare, la care se adaugă calificările de tip de aeronavă pentru elicopterele cu un singur motor cu turbină din grupa 1 aparținând respectivului constructor;

– avioane cu un singur motor cu piston – structură metalică, fie grupă completă, fie grupa constructorului: convertită în „grupa completă 3”. Pentru licența din categoria B1, se includ următoarele limitări: avioane cu structură din materiale compozite, avioane cu structură din lemn și avioane cu structură din țevi de metal și material textil;

– avioane cu mai multe motoare cu piston – structură metalică, fie grupă completă, fie grupa constructorului: convertită în „grupa completă 3”, la care se adaugă calificările de tip de aeronavă pentru avioanele cu mai multe motoare cu piston din grupa completă/grupa constructorului corespunzătoare care aparțin grupei 1. Pentru licența din categoria B1, se includ următoarele limitări: avioane cu structură din materiale compozite, avioane cu structură din lemn și avioane cu structură din țevi de metal și material textil;

– avioane cu un singur motor cu piston – structură din lemn, fie grupă completă, fie grupa constructorului: convertită în „grupa completă 3”. Pentru licența din categoria B1, se includ următoarele limitări: avioane presurizate, avioane cu structură din metal, avioane cu structură din materiale compozite și avioane cu structură din țevi de metal și material textil;

– avioane cu mai multe motoare cu piston – structură din lemn, fie grupă completă, fie grupa constructorului: convertită în „grupa completă 3”. Pentru licența din categoria B1, se includ următoarele limitări: avioane presurizate, avioane cu structură din metal, avioane cu structură din materiale compozite și avioane cu structură din țevi de metal și material textil;

– avioane cu un singur motor cu piston – structură din materiale compozite, fie grupă completă, fie grupa constructorului: convertită în „grupa completă 3”. Pentru licența din categoria B1, se includ următoarele limitări: avioane presurizate, avioane cu structură din metal, avioane cu structură din lemn și avioane cu structură din țevi de metal și material textil;

– avioane cu mai multe motoare cu piston – structură din materiale compozite, fie grupă completă, fie grupa constructorului: convertită în „grupa completă 3”. Pentru licența din categoria B1, se includ următoarele limitări: avioane presurizate, avioane cu structură din metal, avioane cu structură din lemn și avioane cu structură din țevi de metal și material textil;

– avion cu motor cu turbină – un singur motor, grupă completă: convertită în „subgrupa completă 2a”, la care se adaugă calificările de tip de aeronavă pentru avioanele cu un singur turbopropulsor care nu aveau nevoie de o calificare de tip de aeronavă în sistemul anterior și care aparțin grupei 1;

– avioane cu motor cu turbină – un singur motor, grupa constructorului: convertită în „subgrupa constructorului 2a” corespunzătoare, la care se adaugă calificările de tip de aeronavă pentru avioanele cu un singur turbopropulsor ale respectivului constructor care nu aveau nevoie de o calificare de tip de aeronavă în sistemul anterior și care aparțin grupei 1;

– avioane cu motor cu turbină – cu mai multe motoare, grupă completă: convertită în calificările de tip de aeronavă pentru avioanele cu mai multe motoare turbopropulsoare care nu aveau nevoie de o calificare de tip de aeronavă în sistemul anterior;

2. pentru categoria B2:

– avion: convertită în „subgrupa completă 2a” și „grupa completă 3” plus calificările de tip de aeronavă pentru avioanele care nu aveau nevoie de o calificare de tip de aeronavă în sistemul anterior și aparțin grupei 1;

– elicopter: convertită în „subgrupele complete 2b și 2c” plus calificările de tip de aeronavă pentru elicopterele care nu aveau nevoie de o calificare de tip de aeronavă în sistemul anterior și aparțin grupei 1;

3. pentru categoria C:

– avion: convertită în „subgrupa completă 2a” și „grupa completă 3” plus calificările de tip de aeronavă pentru avioanele care nu aveau nevoie de o calificare de tip de aeronavă în sistemul anterior și aparțin grupei 1;

– elicopter: convertită în „subgrupele complete 2b și 2c” plus calificările de tip de aeronavă pentru elicopterele care nu aveau nevoie de o calificare de tip de aeronavă în sistemul anterior și aparțin grupei 1.

(c) Dacă licența a fost supusă unor limitări în urma procesului de conversie menționat la punctul 66.A.70, aceste limitări rămân în licență, cu excepția cazului în care sînt retrase în condițiile definite în raportul relevant de conversie menționat la punctul 66.B.300.

66.B.130 Procedura de aprobare directă a pregătirii pe tip de aeronavă

(a) În cazul unei pregătiri pe tip de aeronave altele decît dirijabilele, Autoritatea Aeronautică Civilă poate aproba pregătirea pe tip de aeronavă desfășurată de o întreprindere de pregătire în domeniul întreținerii autorizată conform Anexei 4 (partea 147), în conformitate cu punctul 1 din apendicele III la prezenta parte. În astfel de cazuri, Autoritatea Aeronautică Civilă dispune de o procedură prin care se asigură că pregătirea pe tip de aeronavă este conformă cu apendicele III la prezenta parte.

(b) În cazul unei pregătiri pe tip de aeronavă pentru dirijabile din grupa 1, cursurile sînt aprobate direct de Autoritatea Aeronautică Civilă în toate cazurile. Autoritatea Aeronautică Civilă dispune de o procedură prin care se asigură că programa de pregătire pe tip de dirijabil acoperă toate elementele incluse în datele de întreținere de la titularul aprobării de proiect (DAH).

Subpartea C

Examinări

Prezentul capitol indică procedurile de urmat în cazul examinărilor efectuate de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

66.B.200 Examinare efectuată de Autoritatea Aeronautică Civilă

(a) Toate întrebările de examinare sînt păstrate în siguranță înaintea examinării, pentru a se asigura că niciun candidat nu va ști care sînt întrebările care vor forma baza examinării.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă numește:

1. persoanele care controlează întrebările ce vor fi utilizate la fiecare examinare;

2. examinatorii care sînt obligați să fie prezenți pe durata tuturor examinărilor, pentru a asigura integritatea examinării.

(c) Examinările de bază respectă standardul specificat în apendicele I și II sau în apendicele VII și VIII la prezenta parte, după caz.

(d) Examinările aferente pregătirii pe tip de aeronavă trebuie să respecte standardul specificat în apendicele III la prezenta parte.

(e) La fiecare șase luni se stabilesc noi întrebări de examen, iar întrebările vechi sînt retrase complet din uz sau se suspendă temporar folosirea lor. Se ține evidența întrebărilor care au fost utilizate, pentru a putea fi consultate la nevoie.

(f) Toate foile de hîrtie aferente examinării sînt înmîinate candidatului la începutul examinării și se predau înapoi examinatorului la sfîrșitul perioadei de timp alocate pentru examinare. Nicio foaie de hîrtie de examinare nu poate fi scoasă din camera de examinare în perioada de timp alocată pentru examinare.

(g) În afară de documentația specifică necesară pentru examinările pe tip de aeronavă, doar hîrtia de examinare poate fi disponibilă pentru candidat în timpul examinării.

(h) În cursul examinării, candidații sînt separați unul de celălalt, astfel încît să nu își poată citi reciproc lucrările. Candidaților nu li se permite să vorbească cu nicio persoană, cu excepția examinatorului.

(i) Candidaților care folosesc mijloace frauduloase li se interzice participarea la orice examinare timp de 12 luni de la data examinării la care au fost surprinși folosind mijloace frauduloase.

Subpartea D

Conversia calificărilor personalului de certificare

Prezentul capitol indică procedurile pentru conversia calificărilor personalului de certificare menționat la punctul 66.A.70 în licențe de întreținere a aeronavelor.

66.B.300 Generalități

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă poate converti doar calificările aprobate, fără a se aduce atingere acordurilor bilaterale valabile înainte de intrarea în vigoare a cerințelor aplicabile din prezenta Anexă (partea 66).

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă poate efectua conversia doar în conformitate cu un raport de conversie elaborat conform punctelor 66.B.305 sau 66.B.310, după caz.

(c) Rapoartele de conversie sînt fie (i) elaborate de Autoritatea Aeronautică Civilă, fie (ii) aprobate de Autoritatea Aeronautică Civilă pentru a asigura conformitatea cu prezenta Anexă (partea 66).

(d) Rapoartele de conversie, împreună cu orice modificare adusă acestora, sînt păstrate în evidența Autorității Aeronautice Civile, în conformitate cu punctul 66.B.20.

66.B.305 Raport de conversie pentru calificările naționale

(a) Raportul de conversie pentru calificările naționale ale personalului de certificare descrie domeniul fiecărui tip de calificare, inclusiv licența națională aferentă, dacă este cazul, prerogativele aferente și include o copie a reglementărilor naționale relevante care definesc aceste elemente.

(b) Raportul de conversie prezintă, pentru fiecare tip de calificare menționat la litera (a):

1. licența de întreținere a aeronavelor în care se va produce conversia; și

2. limitările care se adaugă în conformitate cu punctele 66.A.70(c) sau (d), după caz;

3. condițiile de eliminare a limitărilor, specificînd modulele/subiectele la care este nevoie de o examinare pentru eliminarea limitărilor și obținerea unei licențe complete de întreținere a aeronavelor sau pentru includerea unei (sub)categorii suplimentare. Acestea trebuie să includă modulele definite în apendicele I la prezenta parte care nu sînt prevăzute de legislația națională.

66.B.310 Raport de conversie pentru autorizațiile întreprinderilor cu atribuții de întreținere autorizate

(a) Pentru fiecare din organizațiile de întreținere implicate, raportul de conversie descrie domeniul fiecărui tip de autorizație emisă de către întreprinderea de întreținere și include o copie a procedurilor aprobate relevante ale organizației de întreținere pentru calificarea și autorizarea personalului de certificare pe care se bazează procesul de conversie.

(b) Raportul de conversie prezintă, pentru fiecare tip de autorizație menționat la litera (a):

1. licența de întreținere a aeronavelor în care se va produce conversia; și
2. limitările care se adaugă în conformitate cu punctele 66.A.70(c) sau (d), după caz;
3. condițiile de eliminare a limitărilor, specificând modulele/subiectele la care este nevoie de o examinare pentru eliminarea limitărilor și obținerea unei licențe complete de întreținere a aeronavelor sau pentru includerea unei (sub)categorii suplimentare. Acestea trebuie să includă modulele definite în apendicele III la prezenta parte care nu sînt prevăzute de legislația națională.

Subpartea E **Credite de examinare**

Prezenta subparte indică cerințele pentru acordarea creditelor de examinare în conformitate cu punctul 66.A.25(c).

66.B.400 Generalități

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă poate acorda credite doar pe baza unui raport asupra creditelor, întocmit în conformitate cu punctul 66.B.405.

(b) Raportul asupra creditelor este fie (i) elaborat de Autoritatea Aeronautică Civilă, fie (ii) aprobat de Autoritatea Aeronautică Civilă pentru a asigura conformitatea cu prezenta Anexă (partea 66).

(c) Rapoartele asupra creditelor, împreună cu orice modificare adusă acestora, sînt date și păstrate în evidența Autorității Aeronautice Civile, în conformitate cu punctul 66.B.20.

66.B.405 Raport asupra creditelor de examinare

(a) Raportul asupra creditelor include o comparație între următoarele elemente:

(i) modulele, submodulele, subiectele și nivelurile de cunoștințe conținute în apendicele I sau VII la prezenta parte, după caz;

(ii) programa calificărilor tehnice în cauză, relevante pentru categoria dorită.

Comparația trebuie să menționeze dacă s-a demonstrat conformitatea și să conțină justificări pentru fiecare afirmație.

(b) Creditele aferente examinărilor care nu corespund cunoștințelor de bază efectuate în întreprinderile de pregătire în domeniul întreținerii aprobate în conformitate cu Anexa 4 (partea 147) pot fi acordate doar de autoritatea competentă din statul în care s-a obținut calificarea, cu excepția cazului în care există un acord formal cu Autoritatea Aeronautică Civilă care recomandă altfel.

(c) Nu se poate acorda niciun credit dacă nu există o declarație de conformitate pentru fiecare modul și submodul, care să precizeze unde anume în calificarea tehnică se poate găsi standardul echivalent.

(d) Autoritatea Aeronautică Civilă verifică periodic dacă s-au modificat următoarele elemente:

(i) standardul național privind calificările;

(ii) apendicele I sau VII la prezenta parte, după caz.

Autoritatea Aeronautică Civilă evaluează, de asemenea, dacă sînt necesare modificările raportului asupra creditelor. Astfel de modificări se documentează, se datează și se iau în evidență.

66.B.410 Valabilitatea creditelor de examinare

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă notifică în scris solicitantului creditele acordate, împreună cu trimiterea la raportul asupra creditelor utilizat.

(b) Creditele expiră peste 10 ani de la acordare.

(c) La expirarea creditelor, solicitantul poate solicita credite noi. Autoritatea Aeronautică Civilă prelungește în mod automat valabilitatea creditelor cu o perioadă suplimentară de 10 ani, dacă cerințele privind cunoștințele de bază definite în apendicele I sau VII la prezenta parte, după caz, nu s-au modificat.

Subpartea F **Supraveghere permanentă**

Prezentul capitol descrie procedurile pentru supravegherea permanentă a licenței de întreținere a aeronavelor și, în particular, pentru retragerea, suspendarea sau limitarea licenței de întreținere a aeronavelor.

66.B.500 Retragera, suspendarea sau limitarea licenței de întreținere a aeronavelor

Autoritatea Aeronautică Civilă suspendă, limitează sau retrage licența de întreținere a aeronavelor în cazul în care a identificat o problemă de siguranță sau dacă are dovezi clare că persoana respectivă a efectuat sau a fost implicată în una sau mai multe dintre următoarele activități:

1. obținerea unei licențe de întreținere a aeronavelor și/sau a prerogativelor de certificare prin falsificarea dovezilor documentare prezentate;
2. neîndeplinirea obligației de a efectua întreținerea solicitată combinată cu neraportarea acestui fapt organizației sau persoanei care a solicitat întreținerea;
3. neîndeplinirea obligației de a efectua întreținerea rezultând ca necesară din propria inspecție combinată cu neraportarea acestui fapt organizației sau persoanei pentru care trebuia să fie efectuată întreținerea;
4. efectuarea unei întrețineri neglijente;
5. falsificarea înregistrărilor referitoare la întreținere;
6. emiterea unui certificat de punere în serviciu știind că întreținerea menționată pe certificatul de punere în serviciu nu a fost efectuată sau fără a verifica dacă întreținerea respectivă a fost efectuată;
7. efectuarea întreținerii sau emiterea unui certificat de punere în serviciu în timp ce persoana se găsește sub influența alcoolului sau a drogurilor;
8. emiterea unui certificat de punere în serviciu în condiții de neconformitate cu Anexa 1 (partea M), Anexa 2 (partea 145) sau Anexa 3 (partea 66).

Apendicele I

Cerințe privind cunoștințele de bază (cu excepția licenței din categoria L)

1. Nivelurile de cunoștințe pentru licența de întreținere a aeronavelor din categoriile A, B1, B2, B2L, B3 și C

Cunoștințele de bază pentru categoriile A, B1, B2 și B3 sînt ilustrate prin niveluri de cunoștințe (1, 2 sau 3) pentru fiecare subiect în cauză. Cei care solicită categoria C trebuie să îndeplinească cerințele privind nivelurile de cunoștințe de bază din categoriile B1 sau B2.

Indicatorii nivelurilor de cunoștințe sînt definiți pe trei niveluri, după cum urmează:

– NIVELUL 1: Familiarizarea cu principalele elemente ale obiectului de studiu

Obiective:

(a) Solicitantul trebuie să înțeleagă elementele de bază ale obiectului de studiu.

(b) Solicitantul trebuie să fie capabil să ofere o descriere simplă a obiectului de studiu, folosind cuvinte din limbajul uzual și exemple.

(c) Solicitantul trebuie să fie capabil să utilizeze termeni specifici.

– NIVELUL 2: Cunoștințe generale privind aspectele teoretice și practice ale obiectului de studiu și capacitatea de a aplica cunoștințele respective

Obiective:

(a) Solicitantul trebuie să fie capabil să înțeleagă fundamentele teoretice ale obiectului de studiu.

(b) Solicitantul trebuie să fie capabil să ofere o descriere generală a obiectului de studiu, folosind, în mod adecvat, exemple specifice.

(c) Solicitantul trebuie să fie capabil să utilizeze formulele matematice împreună cu legile fizice care descriu obiectul de studiu.

(d) Solicitantul trebuie să fie capabil să citească și să înțeleagă schițele, desenele și schemele care descriu obiectul de studiu.

(e) Solicitantul trebuie să fie capabil să aplice cunoștințele sale într-o manieră practică, folosind proceduri detaliate.

– NIVELUL 3: Cunoștințe detaliate privind aspectele teoretice și practice ale subiectului și capacitatea de a combina și aplica elementele separate ale acestor cunoștințe într-un mod logic și cuprinzător

Obiective:

(a) Solicitantul trebuie să cunoască aspectele teoretice ale obiectului de studiu, precum și conexiunile sale cu alte obiecte de studiu.

(b) Solicitantul trebuie să fie capabil să ofere o descriere detaliată a obiectului de studiu folosind fundamentele teoretice și exemple specifice.

(c) Solicitantul trebuie să înțeleagă și să fie capabil să utilizeze formulele matematice aferente obiectului de studiu.

(d) Solicitantul trebuie să fie capabil să citească, să înțeleagă și să elaboreze schițele, desenele simple și schemele care descriu obiectul de studiu.

(e) Solicitantul trebuie să fie capabil să aplice cunoștințele în practică, urmînd instrucțiunile producătorului.

(f) Solicitantul trebuie să fie capabil să interpreteze rezultatele provenind din diverse surse și din diverse măsurători și să aplice acțiuni corective, acolo unde este cazul.

2. Modularizare

Calificarea în privința obiectelor de studiu de bază pentru fiecare categorie sau subcategorie de licență de întreținere de aeronavă se realizează în conformitate cu următoarea matrice, în care obiectele de studiu aplicabile sînt indicate printr-un „X”:

Pentru categoriile A, B1 și B3:

Obiectul de studiu al modulelor	Avion A sau B1 cu:		Elicopter A sau B1 cu:		B3 avioane cu piston nepresurizate cu o MTOM de maximum 2000 kg X
	motor/motoare cu turbină	motor/motoare cu piston	motor/motoare cu turbină	motor/motoare cu piston	
1	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X	X
5	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X
7A	X	X	X	X	
7B					X
8	X	X	X	X	X
9A	X	X	X	X	
9B					X
10	X	X	X	X	X
11A	X				
11B		X			
11C					X
12			X	X	
13					
14					
15	X		X		
16		X		X	X

17A	X	X			
17B					X

Pentru categoriile B2 și B2L:

Obiectul de studiu al modulelor/submodulelor	B2	B2L
1	X	X
2	X	X
3	X	X
4	X	X
5	X	X
6	X	X
7A	X	X
7B		
8	X	X
9A	X	X
9B		
10	X	X
11A		
11B		
11C		
12		
13.1 și 13.2	X	X
13.3(a)	X	X (pentru calificările de sistem „Navigare Automată”)
13.3 (b)	X	
13.4(a)	X	X (pentru calificările de sistem „COM/NAV”)
13.4(b)	X	X (pentru calificările de sistem „Supraveghere”)
13.4(c)	X	
13.5	X	X
13.6	X	
13.7	X	X (pentru calificările de sistem „Navigare Automată”)
13.8	X	X (pentru calificările de sistem „Instrumente”)
13.9	X	X
13.10	X	
13.11-13.18	X	X (pentru calificările de sistem „Sisteme ale corpului aeronavei”)
13.19-13.22	X	
14	X	X (pentru calificările de sistem „Instrumente” și „Sisteme ale corpului aeronavei”)
15		
16		
17 A		
17 B		

MODULUL 1. MATEMATICĂ

	NIVEL			
	A	B1	B2 B2L	B3
1.1 <i>Aritmetică</i>	1	2	2	2
Termeni și semne aritmetice, metode de înmulțire și de împărțire, fracții și zecimale, factori și multipli, greutăți, măsuri și factori de conversie, raport și proporție, medii și procente, arii și volume, pătrate, cuburi, rădăcini pătrate și cubice				
1.2 <i>Algebră</i>				
(a) Evaluarea expresiilor algebrice simple, adunare, scădere, înmulțire și împărțire, utilizarea parantezelor, fracții algebrice simple	1	2	2	2
(b) Ecuații liniare și soluțiile lor Indici și puteri, indici negativi și fracționari. Sistemul binar și alte sisteme de numerație aplicabile. Sisteme de ecuații și ecuații de gradul doi cu o singură necunoscută. Logaritmi;	–	1	1	1
1.3 <i>Geometrie</i>				
(a) Construcții geometrice simple	–	1	1	1
(b) Reprezentare grafică; natura și utilizările graficelor, grafice de ecuații/funcții	2	2	2	2
(c) Trigonometrie simplă; relații trigonometrice, utilizarea tabelor și a coordonatelor carteziene și polare	–	2	2	2

MODULUL 2. FIZICĂ

	NIVEL			
	A	B1	B2 B2L	B3
2.1 <i>Materia</i>	1	1	1	1
Natura materiei: elementele chimice, structura atomilor, molecule				
Compuși chimici				
Stări: solidă, lichidă și gazoasă				
Schimbări între stări				
2.2 <i>Mecanica</i>				
2.2.1 <i>Statica</i>	1	2	1	1
Forțe, momente și cupluri, reprezentarea lor vectorială				
Centru de greutate				
Elemente de teoria solicitărilor, deformării și elasticității: tensiune, compresie, efort de forfecare și torsiune				
Natura și proprietățile solidelor, fluidelor și gazelor				
Presiune și forță ascensională în lichide (barometre)				
2.2.2 <i>Cinematica</i>	1	2	1	1
Mișcarea liniară: mișcarea uniformă în linie dreaptă, mișcarea cu accelerație constantă (mișcarea sub efectul gravitației)				
Mișcarea circulară: mișcarea circulară uniformă (forțe centrifuge/centripete)				
Mișcarea periodică: mișcarea oscilatorie				
Teoria simplă a vibrațiilor, funcții armonice și rezonanța				
Coeficientul vitezelor, randamentul mecanic și eficiența				
2.2.3 <i>Dinamica</i>				

(a) Masa. Forța, inerția, lucrul mecanic, puterea, energia (potențială, cinetică și energia totală), căldura, randamentul	1	2	1	1
(b) Moment, conservarea momentului Impuls. Principii giroscopice. Frecare: natură și efecte, coeficient de frecare (rezistența la rostogolire)	1	2	2	1
<i>2.2.4 Dinamica fluidelor</i>				
(a) Greutatea specifică și densitatea specifică	2	2	2	2
(b) Viscositatea, rezistența fluidelor, efectele curgerii laminare Efecte de compresibilitate asupra fluidelor. Presiune statică, dinamică și totală: legea lui Bernoulli, Venturi	1	2	1	1
<i>2.3 Termodinamica</i>				
(a) Temperatura: termometre și scale de temperatură (Celsius, Fahrenheit și Kelvin); definiția căldurii	2	2	2	2
(b) Capacitatea calorică, căldura specifică Transferul de căldură: convecție, radiație și conducție. Expansiunea volumică. Prima și a doua lege a termodinamicii. Gaze: legile gazelor ideale; căldura specifică la volum constant și presiune constantă, lucrul mecanic produs de gazele în expansiune. Expansiunea și compresia izotermică și adiabatică, ciclurile motoarelor, volum constant și presiune constantă, mașini de refrigerare și pompe termice. Căldură latentă de topire și evaporare, energie termică, căldură provenită din combustie	–	2	2	1
<i>2.4 Optica (Lumina)</i>				
Natura luminii; viteza luminii	–	2	2	–
Legile reflecției și refracției: reflecția pe suprafețe plane, reflecție făcută de oglinzi sferice, refracție, lentile				
Fibre optice				
<i>2.5 Mișcarea ondulatorie și sunetul</i>				
Mișcarea ondulatorie: unde mecanice, mișcarea ondulatorie sinusoidală, fenomene de interferență, unde staționare	–	2	2	–
Sunetul: viteza sunetului, producerea sunetului, intensitatea, înălțimea și calitatea, efectul Doppler				

MODULUL 3. ELEMENTE FUNDAMENTALE DE ELECTRICITATE

	NIVEL			
	A	B1	B2 B2L	B3
<i>3.1 Teoria electronului</i>				
Structura și distribuția sarcinilor electrice în: atomi, molecule, ioni, compuși	1	1	1	1
Structura moleculară a conductorilor, semiconductorilor și izolatorilor				
<i>3.2 Electricitate statică și conducție</i>				
Electricitate statică și distribuția sarcinilor electrostatice	1	2	2	1
Legile electrostatice ale atracției și respingerii				
Unități de sarcină, legea lui Coulomb				
Conducția electricității în solide, lichide, gaze și în vid	1	2	2	1
<i>3.3 Terminologie electrică</i>				
Următorii termeni, unitățile lor și factorii care îi influențează: diferență de potențial, forță electromagnetice, voltaj, curent,				

rezistență, conductanță, sarcină, flux de curent convențional, flux de electroni				
3.4 <i>Generarea de electricitate</i>	1	1	1	1
Producția de electricitate prin următoarele metode: lumină, căldură, frecare, presiune, acțiune chimică, magnetism și mișcare				
3.5 <i>Surse de curent continuu de electricitate</i>	1	2	2	2
Construcția și acțiunea chimică de bază a: pilelor electrice primare, pilelor electrice secundare, pilelor electrice cu plăci de plumb și cu acid, pilelor cu nichel cadmiu, altor pile alcaline				
Pile electrice conectate în serie și în paralel				
Rezistența internă și efectele sale asupra unei baterii				
Construcție, materiale și funcționarea termocuplurilor				
Funcționarea pilelor fotoelectrice				
3.6 <i>Circuite de curent continuu</i>	–	2	2	1
Legea lui Ohm, legile lui Kirchoff pentru rețelele electrice				
Calculare folosind legile de mai sus pentru a determina rezistența, tensiunea și intensitatea curentului				
Semnificația rezistenței interne a unei surse de curent				
3.7 <i>Rezistență/Rezistor</i>				
(a) Rezistența și factorii care o influențează Rezistența specifică. Codul culorilor rezistorului, valori și toleranțe, valori preferate, valoarea nominală a puterii electrice active. Rezistoare montate în serie și în paralel. Calcularea rezistenței totale folosind combinații serie, paralel și serie-paralel. Funcționarea și utilizarea potențioanelor și a reostatelor. Funcționarea punții Wheatstone	–	2	2	1
(b) Coeficient de conductanță de temperatură pozitivă și negativă Rezistori constanți, stabilitate, toleranță și limitări, metode de fabricare. Rezistori variabili, termistori, rezistențe dependente de tensiune. Construcția potențioanelor și a reostatelor. Construcția unei punți Wheatstone	–	1	1	–
3.8 <i>Putere</i>	–	2	2	1
Putere, lucru mecanic și energie (cinetică și potențială)				
Disiparea puterii de către un rezistor				
Formula puterii				
Calculare care implică puterea, lucrul mecanic și energia				
3.9 <i>Capacitate electrică/Condensator electric</i>	–	2	2	1
Funcționarea și funcția unui condensator electric				
Factorii care influențează capacitatea electrică: suprafața electrozilor, distanța dintre electrozi, numărul de electrozi, dielectricul și constanta dielectricului, tensiunea de lucru, tensiune la valoare nominală				
Tipuri de condensatori electrice, construcție și funcționare				
Codul culorilor pentru condensatori electrice				
Calculul capacității electrice și a tensiunii în circuitele serie și paralel				
Funcția exponențială de încărcare și descărcare a unui condensator electric, constante de timp				
Testarea condensatorilor electrice				
3.10 <i>Magnetism</i>				
(a) Teoria magnetismului Proprietățile unui magnet. Acțiunea unui magnet suspendat în câmpul magnetic al Pământului.	–	2	2	1

Magnetizare și demagnetizare. Ecranare magnetică. Diverse tipuri de material magnetic. Construcția electromagneților și principii de funcționare. Reguli pentru a determina câmpul magnetic în jurul unui conductor care transportă curent electric				
(b) Forța magnetomotrice, intensitatea câmpului, densitatea de flux magnetic, permeabilitatea, curba de histerezis, capacitate de reținere a magnetizării remanente, rezistența magnetică/intensitatea câmpului coercitiv, punct de saturație, curenți Foucault. Măsuri de protecție cu privire la întreținerea și depozitarea magneților	–	2	2	1
3.11 <i>Inductanță/Inductor</i>	–	2	2	1
Legea lui Faraday				
Acțiunea de inducere a unei tensiuni într-un conductor care se deplasează într-un câmp magnetic				
Principiile inducției				
Efectele următorilor parametri asupra valorii unei tensiuni induse: intensitatea câmpului magnetic, rata de schimbare a fluxului, numărul de spire ale conductorului				
Inducția mutuală				
Efectul pe care rata de schimbare a curentului și inductanța mutuală le au asupra tensiunii induse				
Factori care influențează inductanța mutuală: numărul de spire ale bobinei, mărimea fizică a bobinei, permeabilitatea bobinei, poziția bobinelor una față de cealaltă				
Legea lui Lenz și regulile de determinare a polarității				
Fenomenul „Back emf”, autoinducția				
Punct de saturație				
Reguli de utilizare a inductorilor				
3.12 <i>Motor de curent continuu/teoria generatorului</i>	–	2	2	1
Elemente de bază ale unui motor și teoria generatorului				
Construcția și utilitatea componentelor unui generator de curent continuu				
Funcționarea generatoarelor de curent continuu și factorii care influențează randamentul și direcția fluxului de curent în generatoarele de curent continuu				
Funcționarea motoarelor de curent continuu și factorii care influențează puterea de ieșire, cuplul, viteza și direcția de rotație a motoarelor de curent continuu				
Înfășurare serială, înfășurare în derivație și motoare compuse				
Construcția generatorului de pornire				
3.13 <i>Teoria curentului alternativ</i>	1	2	2	1
Formă de semnal sinusoidal: fază, perioadă, frecvență, ciclu				
Instantaneu, medie, rădăcină medie pătratică, vîrf, valorile curentului de oscilație completă și calculul acestor valori, în legătură cu tensiunea, curentul și puterea				
Unde triunghiulare/pătrate				
Reguli individuale/de fază triplă				
3.14 <i>Circuite rezistive (R), capacitive (C) și inductive (L)</i>	–	2	2	1
Relația fizică dintre tensiune și curent în circuitele L, C și R, paralel, serie și serie-paralel				
Disiparea puterii în circuitele L, C și R				
Impedanța, unghiul de fază, factorul de putere și calculele de curent				
Calculul puterii reale, al puterii aparente și al puterii reactive				

3.15 <i>Transformatori</i>	-	2	2	1
Principiile de construcție și funcționare a transformatorului				
Pierderile transformatorului și metode de a le compensa				
Acțiunea transformatorului în condiții de sarcină și fără sarcină				
Transfer de putere, eficiență, indicatori de polaritate				
Calculul tensiunilor de linie și de fază și al curenților				
Calculul puterii într-un sistem trifazic				
Curent primar și secundar, tensiune, raportul numărului de spire, putere, eficiență				
Autotransformatori				
3.16 <i>Filtre</i>	-	1	1	-
Funcționare, aplicații și utilizări ale următoarelor filtre: trece-jos, trece-sus, trece-bandă, oprește-bandă				
3.17 <i>Generatoare de curent alternativ</i>	-	2	2	1
Rotație de curbă în câmp magnetic și forma unde produse				
Funcționarea și construcția generatoarelor de curent alternativ de tip indus rotitor și cu poli interiori				
Alternatoare cu o fază, cu două faze și cu trei faze				
Conexiuni trifazice în stea și delta: avantaje și întrebuințări				
Generatoare cu magnet permanent				
3.18 <i>Motoare de curent alternativ</i>	-	2	2	1
Construcție, principii de funcționare și caracteristici ale: motoarelor de curent alternativ sincrone și ale motoarelor de inducție atât de fază unică, cât și de multiplă				
Metode de control al vitezei și al direcției de rotație				
Metode de producere a unui câmp rotativ: condensator electric, inductor, pol divizat sau crestat				

4. ELEMENTE FUNDAMENTALE DE ELECTRONICĂ

	NIVEL			
	A	B1	B2 B2L	B3
4.1 <i>Semiconductori</i>				
4.1.1 <i>Diode</i>				
(a) Simbolurile diodelor Caracteristicile și proprietățile diodelor. Diode în serie și în paralel. Principalele caracteristici și utilizările următoarelor: redresoare semiconductoare cu siliciu comandate (tiristori), diode electroluminiscente, diode fotoconductive, varistoare, diode redresoare. Testarea funcțională a diodelor	-	2	2	1
(b) Materiale, configurație electronică, proprietăți electrice Materiale de tip P și N: efectele impurităților asupra conducției, caracteristici majoritare și minoritare. Joncțiune PN într-un semiconductor, apariția unui potențial într-o joncțiune PN în condițiile următoare: nepolarizat, polarizare directă și polarizare inversă. Parametrii diodelor: tensiune maximă inversă, curent maxim de conducție, temperatură, frecvență, pierdere de curent, disiparea puterii. Funcționarea și funcția diodelor în următoarele circuite: limitatoare ale formei de undă, regeneratoare de nivel, redresoare bialternanță și monoalternanță, redresoare punte, dispozitive de dublare și de triplare	-	-	2	-

a tensiunii. Detalii asupra funcționării și caracteristicile următoarelor dispozitive: diode redresoare semiconductoare cu siliciu comandate (tiristori), diode luminescente, diode Schottky, diode fotoconductive, diode varactor, varistoare, diode redresoare, diode Zener				
4.1.2 <i>Tranzistori</i>				
(a) Simbolurile tranzistorilor Descrierea și orientarea componentelor. Caracteristicile și proprietățile tranzistorilor	-	1	2	1
(b) Construcția și funcționarea tranzistorilor PNP și NPN Configurații ale bazei, emițătorului și colectorului. Testarea tranzistorilor. Evaluare primară a altor tipuri de tranzistori și utilizările lor. Aplicații ale tranzistorilor: clase de amplificare (A, B, C). Circuite simple, inclusiv: polarizare, decuplare, feedback și stabilizare. Principiile circuitelor în cascadă: cascade, în contratimp, oscilatori, multivibratori, circuite flip-flop	-	-	2	-
4.1.3 <i>Circuite integrate</i>				
(a) Descrierea și funcționarea circuitelor logice și a circuitelor liniare/amplificatoarelor operaționale	-	1	-	1
(b) Descrierea și funcționarea circuitelor logice și a circuitelor liniare Introducere în funcționarea și funcția unui amplificator operațional utilizat ca: circuit de integrare, circuit de diferențiere, lector de tensiune, comparator. Funcționarea și metode de conectare a treptelor amplificatorului: rezistive capacitive, inductive (transformatori), inductive rezistive (IR), directe. Avantaje și dezavantaje ale feedback-ului pozitiv și negativ	-	-	2	-
4.2 <i>Plăci cu circuite imprimate</i>	-	1	2	-
Descrierea și utilizarea plăcilor cu circuite imprimate.				
4.3 <i>Servomecanisme</i>				
(a) Înțelegerea următorilor termeni: sisteme în buclă închisă și deschisă, feedback, sisteme de urmărire, traductori analogi. Principii de funcționare și de utilizare ale următoarelor componente/caracteristici ale sistemelor sincrone: rezolvare, circuite de diferențiere, comandă și cuplu, transformatori, traductori cu inductanță și capacitate electrică	-	1	-	-
(b) Înțelegerea următorilor termeni: sisteme în buclă închisă și deschisă, sisteme de urmărire, servomecanism, analog, traductor, nul, atenuare, feedback, bandă de insensibilitate Principii de funcționare și de utilizare ale următoarelor componente ale sistemelor sincrone: rezolvare, circuite de diferențiere, control și cuplu, transformatori E și I, traductori inductivi, traductori capacitivi, tractori sincroni. Defecte ale servomecanismelor, inversare a avansurilor sincrone, funcționare neuniformă	-	-	2	-

MODULUL 5. TEHNICI DIGITALE/SISTEME DE INSTRUMENTE ELECTRONICE

	NIVEL				
	A	B1.1 B1.3	B1.2 B1.4	B2 B2L	B3
5.1 <i>Sisteme de instrumente electronice</i>	1	2	2	3	1
Disponerea unor sisteme tipice și disponerea în carlingă a sistemelor de instrumente electronice					

5.2 <i>Sisteme de numerație</i>	-	1	-	2	-
Sisteme de numerație: binare, octale și hexadecimale.					
Demonstrații de conversie între sistemele zecimal și binar, octal și hexazecimal și viceversa					
5.3 <i>Convertirea datelor</i>	-	1	-	2	-
Date analogice și date digitale					
Funcționarea și aplicațiile comutatoarelor de la analog la digital și de la digital la analog, intrări și ieșiri, limitări de diverse tipuri					
5.4 <i>Magistrale de date</i>	-	2	-	2	-
Funcționarea magistrelor de date în cadrul sistemelor aeronautice, incluzând cunoașterea ARINC și a altor specificații					
Rețele aeronautice/Ethernet					
5.5 <i>Circuite logice</i>					
(a) Identificarea simbolurilor de poartă logică comună, tabele și circuite echivalente. Aplicații utilizate pentru sistemele aeronautice, diagrame schematice	-	2	-	2	-
(b) Interpretarea diagramelor logice	-	-	-	2	-
5.6 <i>Structura de bază a computerului</i>					
(a) Terminologia specifică computerului [inclusiv bit, octet (byte – secvență de biți considerată ca o unitate), software, hardware, CPU, IC, și diverse dispozitive de memorie cum ar fi RAM, ROM, PROM]. Tehnologia specifică computerului (așa cum este ea aplicată în sistemele aeronautice).	1	2	-	-	-
(b) Terminologia aferentă computerului. Funcționarea, dispunerea circuitelor și interfața principalelor componente dintr-un microcomputer, inclusiv sistemele lor de magistrale (set de linii hardware). Informația conținută în instrucțiuni ale limbajului cu adresă unică și cu multi-adresă. Termeni cu privire la memorie. Funcționarea dispozitivelor tipice de memorie. Funcționarea, avantajele și dezavantajele diverselor sisteme de stocare a informației	-	-	-	2	-
5.7 <i>Microprocesoare</i>	-	-	-	2	-
Funcții executate și funcționarea globală a unui microprocesor					
Funcționarea de bază a fiecăruia dintre următoarele elemente ale unui microprocesor: unitatea de control și procesare, ceasul intern, registrul, unitatea logică aritmetică					
5.8 <i>Circuite integrate</i>	-	-	-	2	-
Funcționarea și utilizarea dispozitivelor de codare (codoare) și a decodoarelor					
Funcțiile tipurilor de codoare					
Utilizări ale integrării pe scară medie, mare și foarte mare					
5.9 <i>Multiplexare</i>	-	-	-	2	-
Funcționarea, aplicațiile și identificarea în diagramele logice a multiplexoarelor și a demultiplexoarelor					
5.10 <i>Fibre optice</i>	-	1	1	2	-
Avantaje și dezavantaje ale transmisiei de date prin fibre optice în comparație cu propagarea prin fire electrice					
Magistrale de date prin fibre optice					
Termeni aferenți fibrelor optice					

Terminații					
Cuploare, terminale de control, terminale conduse de la distanță					
Aplicații ale fibrelor optice în sistemele aeronautice					
5.11 <i>Afișaje electronice</i>	–	2	1	2	1
Principii de funcționare ale tipurilor uzuale de afișaje utilizate de aeronavele moderne, inclusiv tuburi catodice, diode electroluminiscente LED și afișaj cu cristale lichide LCD					
5.12 <i>Dispozitive de citire electrostatică</i>	1	2	2	2	1
Manipularea specifică a componentelor vulnerabile la descărcări electrostatice					
Conștientizarea producerii posibilelor riscuri și daune, componente și dispozitive de protecție antistatică a personalului					
5.13 <i>Controlul managementului software</i>	–	2	1	2	1
Conștientizarea restricțiilor, cerințe privind navigabilitatea și posibile efecte catastrofale ale modificărilor neaprobată aduse programelor software					
5.14 <i>Mediul electromagnetic</i>	–	2	2	2	1
Influența următoarelor fenomene asupra practicilor de întreținere pentru sistemul electronic: EMC – compatibilitatea electromagnetică; EMI – interferența electromagnetică; HIRF– câmp radiat de mare intensitate. Fulger/paratrăsnet.					
5.15 <i>Sisteme electronice/digitale specifice aeronavelor</i>	–	2	2	2	1
Disponerea generală a sistemelor electronice/digitale specifice aeronavelor și a celor asociate de tip BITE (echipamente de testare încorporate), precum: (a) Numai pentru B1 și B2: ACARS-ARINC – comunicare și adresare și sistem de raportare; EICAS – indicații asupra funcționării motorului și Sistem de alertare a echipajului; FBW – <i>Fly by Wire</i> (sistem de comandă prin cablu); FMS – sistem de management al zborului; IRS – sistem de referință inerțial. (b) Pentru B1, B2 și B3: ECAM – monitorizarea aeronavei prin mijloace electronice centralizate; EFIS – sistem electronic de zbor; GPS – sistem de poziționare globală; TCAS – sistem de evitare a coliziunilor și de atenționare a traficului; sisteme electronice de bord modulare integrate; sisteme de cabină; sisteme de informare;					

MODULUL 6. MATERIALE ȘI HARDWARE

	NIVEL			
	A	B1	B2 B2L	B3
6.1 <i>Materiale pentru aeronave – feroase</i>				
(a) Caracteristici, proprietăți și identificarea oțelurilor aliate obișnuite utilizate pentru aeronave. Tratamente termice și aplicațiile oțelurilor aliate	1	2	1	2

(b) Testarea materialelor feroase: duritate, rezistență la tracțiune, rezistență la oboseală și rezistență la impact	–	1	1	1
<i>6.2 Materiale pentru aeronave – neferoase</i>				
(a) Caracteristici, proprietăți și identificarea materialelor neferoase uzuale utilizate pentru aeronave. Tratamente termice și aplicațiile materialelor neferoase	1	2	1	2
(b) Testarea materialelor neferoase: duritate, rezistență la tracțiune, rezistență la oboseală și rezistență la impact	–	1	1	1
<i>6.3 Materiale pentru aeronave – compozite și nemetalice</i>				
<i>6.3.1 Materiale compozite și nemetalice altele decât lemnul și țesăturile</i>				
(a) Caracteristici, proprietăți și identificarea materialelor neferoase și compozite uzuale, altele decât lemnul și țesăturile, utilizate pentru aeronave. Agenți de etanșare și de lipire	1	2	2	2
(b) Depistarea defecțiunilor/deteriorărilor în materialele compozite și nemetalice. Repararea materialelor compozite și nemetalice	1	2	–	2
<i>6.3.2 Structuri din lemn</i>				
Metode de construcție a structurilor din lemn ale corpului aeronavei	1	2	–	2
Caracteristici, proprietăți și tipuri de lemn și de adezivi utilizate pentru avioane				
Păstrarea și întreținerea structurilor din lemn				
Tipuri de defecte în materialul lemnos și în structurile din lemn				
Depistarea defecțiunilor în structurile din lemn				
Repararea structurilor din lemn				
<i>6.3.3 Acoperirea cu țesături</i>				
Caracteristici, proprietăți și tipuri de țesături utilizate pentru avioane	1	2	–	2
Metode de inspecție pentru țesături				
Tipuri de defecte ale țesăturilor				
Repararea acoperirilor cu țesături				
<i>6.4 Coroziunea</i>				
(a) Elemente fundamentale de chimie. Apariția coroziunii ca urmare a acțiunii procesului galvanic, a procesului microbiologic și a efortului	1	1	1	1
(b) Tipuri de coroziune și identificarea lor. Cauzele coroziunii. Tipuri de material, susceptibilitatea la coroziune	2	3	2	2
<i>6.5 Dispozitive de fixare</i>				
<i>6.5.1 Filete de șuruburi</i>				
Nomenclatura șuruburilor.	2	2	2	2
Formele filetelor, dimensiuni și toleranțe pentru șuruburile standard utilizate în cazul aeronavelor				
Măsurarea filetelor șuruburilor.				
<i>6.5.2 Bolțuri, știfturi și șuruburi</i>				
Tipuri de bolțuri: specificații, identificarea și marcarea bolțurilor pentru aeronave, standarde internaționale	2	2	2	2
Piulițe: autoblocante, de ancoră, tipuri standard				
Șuruburi de mașină: specificații aeronautice				
Știfturi: tipuri și utilizări, montare și demontare				
Șuruburi cu autofiletare (pentru tablă), prezoane				
<i>6.5.3 Dispozitive de blocare</i>				
Șaibe de siguranță și de tip Grower, plăci de blocare, pene de siguranță, contrapiulițe cu umeri, cuplaje cu autoblocare, dispozitive	2	2	2	2

de blocare – deblocare rapidă, blocări cu pană, inele de siguranță, bolțuri asigurate cu cuie spintecate				
6.5.4 Nituri pentru avioane	1	2	1	2
Tipuri de nituri pline și înfundate: specificații și identificare, tratamente termice				
6.6 Țevi și repere de legătură				
(a) Identificarea tipurilor de țevi rigide și flexibile și reperele lor de legătură folosite pentru aeronave	2	2	2	2
(b) Repere de legătură standard pentru sistemele de țevi pentru aeronave: hidraulic, combustibil, ulei, pneumatic și aer	2	2	1	2
6.7 Resorturi	–	2	1	1
Tipuri de resorturi, materiale, caracteristici și aplicații				
6.8 Rulmenți	1	2	2	1
Destinația rulmenților, sarcini, materiale, construcție				
Tipuri de rulmenți și aplicațiile lor				
6.9 Transmisii	1	2	2	1
Tipuri de angrenaje și aplicațiile lor				
Rapoarte de transmisie, sisteme de angrenaje de reducere și multiplicare, roți dințate conduse și conducătoare, roți dințate pentru mers în gol, modele de angrenaje				
Curele și roți de transmisie, lanțuri și pinioane de lanț				
6.10 Cabluri de control	1	2	1	2
Tipuri de cabluri				
Feruri de capăt, piulițe de strângere și dispozitive de compensare				
Roți de transmisie și componente ale sistemului de cabluri				
Cabluri Bowden				
Sisteme flexibile de control pentru aeronave				
6.11 Cabluri electrice și repere de legătură	1	2	2	2
Tipuri de cabluri, construcție și caracteristici				
Cabluri de înaltă tensiune și coaxiale				
Crimpare				
Tipuri de repere de legătură, portizolatori, fișe de conectare, prize, izolatori, valoarea nominală a curentului și a tensiunii, cuplaje, coduri de identificare				

MODULUL 7A. PRACTICI DE ÎNTREȚINERE

Notă: Categoria B3 nu face obiectul acestui modul. Obiectele de studiu relevante pentru categoria B3 sînt definite în modulul 7B

	NIVEL		
	A	B1	B2 B2L
7.1 Măsuri de siguranță în aeronavă și în atelier	3	3	3
Aspecte privind practicile de lucru în siguranță care includ măsurile de precauție ce trebuie luate atunci cînd se lucrează cu electricitate, gaze, în special oxigen, uleiuri și substanțe chimice			
De asemenea, trebuie să se facă o instruire asupra măsurilor de remediere care trebuie luate în eventualitatea unui incendiu sau a altui accident care implică apariția unuia sau a mai multor riscuri de acest tip, incluzînd cunoștințe despre agenții de stingere a incendiilor			
7.2 Practici impuse în atelier	3	3	3

Întreținerea instrumentelor, controlul instrumentelor, utilizarea materialelor de atelier			
Dimensiuni, variații și toleranțe, standarde de calificare profesională			
Calibrarea instrumentelor și a echipamentului, standarde de calibrare			
<i>7.3 Instrumente</i>	3	3	3
Tipuri uzuale de instrumente manuale			
Tipuri uzuale de instrumente electrice			
Funcționarea și utilizarea instrumentelor pentru măsurători de precizie			
Metode și echipamente pentru lubrifiere			
Funcționarea, funcția și utilizarea echipamentului pentru teste generale electrice			
<i>7.4 Echipament pentru teste generale ale sistemelor electronice de bord</i>	–	2	3
Funcționarea, funcția și utilizarea echipamentului pentru teste generale ale sistemelor electronice de bord			
<i>7.5 Desene tehnologice, diagrame și standarde</i>	1	2	2
Tipuri de desene și diagrame, simbolurile lor, dimensiuni, toleranțe și proiectare			
Identificarea informației din titlu			
Microfilm, microfîșă și prezentări computerizate			
Specificația 100 a Air Transport Association (ATA) din SUA			
Standarde aeronautice și alte standarde aplicabile inclusiv ISO, AN, MS, NAS și MIL			
Planuri de cablaj și diagrame schematice			
<i>7.6 Ajustaje și jocuri</i>	1	2	1
Diametrele de găurire pentru găurile de bolt, clase de ajustaje			
Sistem uzual de ajustaje și jocuri			
Listă de ajustaje și jocuri pentru aeronave și motoare			
Limite pentru încovoiere, răsucire și uzură			
Metode standard pentru verificarea arborilor, a rulmenților și a altor repere			
<i>7.7 Sistem de interconectare a cablurilor electrice (EWIS)</i>	1	3	3
Continuitate, tehnici de izolare și îmbinare, testare			
Utilizarea instrumentelor de crimpare: acționate manual sau hidraulic			
Testarea îmbinărilor prin crimpare			
Portizolatori conectori: demontare și inserție			
Cabluri coaxiale; precauții la testare și instalare			
Identificarea tipurilor de cabluri, criteriile de inspecție și toleranțele la defecte			
Tehnici de protejare a cablurilor: cu tub flexibil și suport de buclă, dulii de cablu, tehnici cu manșon de protecție, inclusiv înveliș care se contractă la căldură, ecranare			
Instalații EWIS, standarde de inspecție, reparare, întreținere și curățenie			
<i>7.8 Nituire</i>	1	2	–
Îmbinări nituite, distanță între nituri și pas			
Instrumente utilizate pentru nituire și formarea gulerului			
Inspecția îmbinărilor nituite			
<i>7.9 Țevi și furtunuri</i>	1	2	–
Îndoirea și umflarea/evazarea țevelor aeronavei			
Verificarea și testarea țevelor și furtunurilor aeronavei			
Instalarea și fixarea țevelor			
<i>7.10 Resorturi</i>	1	2	–
Verificarea și testarea resorturilor			
<i>7.11 Rulmenți</i>	1	2	–

Testarea, curățarea și inspecția rulmenților			
Cerințe privind lubrifierea rulmenților			
Defecte ale rulmenților și cauzele apariției acestora			
7.12 <i>Transmisii</i>	1	2	–
Verificarea angrenajelor, a jocului			
Verificarea curelelor și roților de transmisie, a lanțurilor și a pinioanelor de lanț			
Verificarea cricurilor cu șurub, a dispozitivelor cu pîrghie, a sistemelor cu prăjină în contratimp			
7.13 <i>Cabluri de control</i>	1	2	–
Matrițarea ferurilor de capăt			
Verificarea și testarea cablurilor de control			
Cabluri Bowden; sisteme flexibile pentru controlul aeronavei			
7.14 <i>Manipularea materialelor</i>	–	2	–
7.14.1 <i>Tablă laminată</i>			
Marcarea și calcularea toleranței de îndoire			
Prelucrarea tablei laminate, inclusiv îndoirea și fasonarea			
Verificarea prelucrării tablei laminate			
7.14.2 <i>Compozite și nemetalice</i>	–	2	–
Practici de îmbinare			
Condiții de mediu			
Metode de inspecție			
7.15 <i>Sudare, brazare, lipire moale și lipire cu adeziv</i>			
(a) Metode de lipire moale; verificarea asamblărilor realizate prin lipire moale	–	2	2
(b) Metode de sudare și de brazare. Verificarea îmbinărilor sudate și brazate. Metode de lipire cu adeziv și verificarea asamblărilor lipite	–	2	–
7.16 <i>Greutatea și centrarea aeronavei</i>			
(a) Calculul limitelor privind centrul de greutate/echilibru: utilizarea documentelor relevante	–	2	2
(b) Pregătirea aeronavei pentru cîntărire. Cîntărirea aeronavei	–	2	–
7.17 <i>Manipularea și depozitarea aeronavei</i>	2	2	2
Rularea pe pistă/remorcarea aeronavei și măsuri de siguranță asociate			
Ridicarea cu cricuri, blocarea roților, asigurarea aeronavei și măsuri de siguranță asociate			
Metode de depozitare a aeronavei			
Proceduri de alimentare/golire a rezervoarelor			
Proceduri de degivrare/antigivrare			
Alimentarea la sol a sistemelor electrice, hidraulice și pneumatice			
Efectele condițiilor de mediu asupra manipulării și acționării aeronavei			
7.18 <i>Tehnici de demontare, verificare, reparare și asamblare</i>			
(a) Tipuri de defecte și tehnici de verificare vizuală. Înlăturarea coroziunii, evaluare și reprotectare	2	3	3
(b) Metode de reparare generală, Manual de reparații structurale. Programe de control al îmbătrînirii, oboselii și coroziunii	–	2	–
(c) Tehnici nedistructive de verificare inclusiv: metode de control prin penetrare, radiografie, curent Foucault, ultrasonice și cu ajutorul alezoscopului	–	2	1
(d) Tehnici de demontare și de reasamblare	2	2	2
(e) Tehnici de remediere a defectărilor	–	2	2

7.19 <i>Evenimente ieșite din comun</i>			
(a) Verificări ca urmare a fulgerelor care lovesc aeronava și a penetrării HIRF	2	2	2
(b) Inspecții ca urmare a evenimentelor ieșite din comun, cum ar fi: aterizări dificile și zbor prin turbulență	2	2	–
7.20 <i>Proceduri de întreținere</i>	1	2	2
Planificarea întreținerii			
Proceduri de modificare			
Proceduri de depozitare			
Proceduri de certificare/repunere în exploatare			
Interfața cu acționarea aeronavei			
Verificarea întreținerii/controlul calității/asigurarea calității			
Proceduri suplimentare de întreținere			
Controlul componentelor cu durată limitată de viață			

MODULUL 7B. PRACTICI DE ÎNTREȚINERE

Notă: Obiectul acestui modul trebuie să reflecteze tehnologia avioanelor relevantă pentru categoria B3

	NIVEL
	B3
7.1 <i>Măsurile de siguranță în aeronavă și în atelier</i>	3
Aspecte privind practicile de lucru în siguranță, care includ măsurile de precauție ce trebuie luate atunci când se lucrează cu electricitate, gaze, în special oxigen, uleiuri și substanțe chimice	
De asemenea, trebuie să se facă o instruire asupra măsurilor de remediere care trebuie luate în eventualitatea unui incendiu sau a altui accident care implică apariția unuia sau a mai multor riscuri de acest tip, inclusiv cunoștințe despre agenții de stingere a incendiilor	
7.2 <i>Practici impuse în atelier</i>	3
Întreținerea instrumentelor, controlul instrumentelor, utilizarea materialelor de atelier	
Dimensiuni, variații și toleranțe, standarde de calificare profesională Calibrarea instrumentelor și a echipamentului, standarde de calibrare	
7.3 <i>Instrumente</i>	3
Tipuri uzuale de instrumente manuale	
Tipuri uzuale de instrumente electrice	
Funcționarea și utilizarea instrumentelor pentru măsurători de precizie	
Metode și echipamente pentru lubrifiere	
Funcționarea, funcția și utilizarea echipamentului pentru teste generale electrice	1
7.4 <i>Echipament pentru teste generale ale sistemelor electronice de bord</i>	
Funcționarea, funcția și utilizarea echipamentului pentru teste generale ale sistemelor electronice de bord	2
7.5 <i>Desene tehnologice, diagrame și standarde</i>	
Tipuri de desene și diagrame, simbolurile lor, dimensiuni, toleranțe și proiectare	
Identificarea informației din titlu	
Microfilm, microfîșă și prezentări computerizate	
Specificația 100 a Air Transport Association (ATA) din SUA	
Standarde aeronautice și alte standarde aplicabile inclusiv ISO, AN, MS, NAS și MIL	
Planuri de cablaj și diagrame schematice	

7.6 <i>Ajustaje și jocuri</i>	2
Diametrele de găurire pentru găurile de bolt, clase de ajustaje	
Sistem uzual de ajustaje și jocuri	
Listă de ajustaje și jocuri pentru aeronave și motoare	
Limite pentru încovoiere, răsucire și uzură	
Metode standard pentru verificarea arborilor, rulmenților și a altor repere	
7.7 <i>Cabluri electrice și repere de legătură</i>	2
Continuitate, tehnici de izolare și îmbinare și testare	
Utilizarea instrumentelor de crimpat: acționate manual sau hidraulic	
Testarea îmbinărilor prin crimpare	
Portizolatori conectori: demontare și inserție	
Cabluri coaxiale; precauții la testare și instalare	
Tehnici de protejare a cablurilor: cu tub flexibil și suport de buclă, dulii de cablu, tehnici cu manșon de protecție, inclusiv înveliș care se contractă la căldură, ecranare	
7.8 <i>Nituire</i>	2
Îmbinări nituite, distanță între nituri și pas	
Instrumente utilizate pentru nituire și formarea gulerului	
Inspekția îmbinărilor nituite	
7.9 <i>Țevi și furtunuri</i>	2
Îndoirea și umflarea/evazarea țevelor aeronavei	
Verificarea și testarea țevelor și furtunurilor aeronavei	
Instalarea și fixarea țevelor	
7.10 <i>Resorturi</i>	2
Verificarea și testarea resorturilor	
7.11 <i>Rulmenți</i>	2
Testarea, curățarea și inspekția rulmenților	
Cerințe privind lubrifierea rulmenților	
Defecte ale rulmenților și cauzele apariției acestora	
7.12 <i>Transmisii</i>	2
Verificarea angrenajelor, a jocului	
Verificarea curelelor și roților de transmisie, a lanțurilor și a pinioanelor de lanț	
Verificarea cricurilor cu șurub, a dispozitivelor cu pîrghie, a sistemelor cu prăjină în contratimp	
7.13 <i>Cabluri de control</i>	2
Matrițarea ferurilor de extremități	
Verificarea și testarea cablurilor de control	
Cabluri Bowden; sisteme pentru un control flexibil al aeronavei	
7.14 <i>Manipularea materialelor</i>	
7.14.1 <i>Tablă laminată</i>	2
Marcarea și calcularea toleranței de îndoire	
Prelucrarea tablei laminate, inclusiv îndoirea și fasonarea	
Verificarea prelucrării tablei laminate	
7.14.2 <i>Compozite și nemetalice</i>	2
Practici de îmbinare	
Condiții de mediu	
Metode de inspekție	
7.15 <i>Sudare, brazare, lipire moale și lipire cu adeziv</i>	
(a) Metode de lipire moale; verificarea asamblărilor realizate prin lipire moale	2

(b) Metode de sudare și de brazare. Verificarea îmbinărilor sudate și brazate. Metode de lipire cu adeziv și verificarea asamblărilor lipite	2
<i>7.16 Greutatea și centrarea aeronavei</i>	
(a) Calcularea limitelor privind centrul de greutate/echilibrul: utilizarea documentelor relevante	2
(b) Pregătirea aeronavei pentru cântărire. Cântărirea aeronavei	2
<i>7.17 Manipularea și depozitarea aeronavei</i>	
Rularea pe pistă/remorcarea aeronavei și măsuri de siguranță asociate	2
Ridicarea cu cricuri, blocarea roților, asigurarea aeronavei și măsuri de siguranță asociate	
Metode de depozitare a aeronavei	
Proceduri de alimentare/golire a rezervoarelor	
Proceduri de degivrare/antigivrare	
Alimentarea la sol a sistemelor electrice, hidraulice și pneumatice	
Efectele condițiilor de mediu asupra manipulării și acționării aeronavei	
<i>7.18 Tehnici de demontare, verificare, reparare și asamblare</i>	
(a) Tipuri de defecte și tehnici de verificare vizuală. Înlăturarea coroziunii, evaluare și reprotectare	3
(b) Metode de reparare generală, Manual de reparații structurale. Programe de control al îmbătrânirii, oboselii și coroziunii	2
(c) Tehnici nedistructive de verificare, inclusiv: metode de control prin penetrare, radiografie, curent Foucault, ultrasonice și cu alezoscopul	2
(d) Tehnici de demontare și de reasamblare	2
(e) Tehnici de remediere a defectărilor	2
<i>7.19 Evenimente ieșite din comun</i>	
(a) Verificări ca urmare a fulgerelor care lovesc aeronava și a penetrării HIRF	2
(b) Inspecții ca urmare a evenimentelor ieșite din comun, cum ar fi: aterizări dificile și zbor prin turbulență	2
<i>7.20 Proceduri de întreținere</i>	
Planificarea întreținerii	2
Proceduri de modificare	
Proceduri de depozitare	
Proceduri de certificare/repunere în exploatare	
Interfața cu funcționarea aeronavei	
Verificarea întreținerii/controlul calității/asigurarea calității	
Proceduri suplimentare de întreținere	
Controlul componentelor cu durată limitată de viață	

MODULUL 8: ELEMENTE DE BAZĂ DE AERODINAMICĂ

	NIVEL			
	A	B1	B2 B2L	B3
8.1 <i>Fizica atmosferei</i>	1	2	2	1
Atmosfera Internațională Standard (ISA), aplicații în aerodinamică				
8.2 <i>Aerodinamică</i>	1	2	2	1
Curentul de aer în jurul unui corp				
Stratul laminar, curgerea laminară și turbulentă, flux de curent liber, curent de aer relativ, curent ascendent și curent descendent, turbioane, stagnare				

Termenii: curbura profilului, coardă, coarda aerodinamică medie, profil (parazit) de rezistență la înaintare, rezistență la înaintare indusă, centru de presiune, unghi de atac, curent respins de elice spre interior și spre exterior, coeficient de finețe, forma aripii și formatul imaginii (raportul între dimensiuni)				
Tracțiune, greutate, rezultanta aerodinamică				
Producerea portanței și a rezistenței la înaintare: unghiul de atac, coeficient de portanță, coeficientul rezistenței la înaintare, curba polară, pierdere de viteză				
Contaminarea palelor, inclusiv gheața, zăpada, înghețul				
8.3 <i>Teoria zborului</i>	1	2	2	1
Relația între portanță, greutate, tracțiune și rezistența la înaintare				
Coeficient de planare				
Zboruri în regim staționar, performanță				
Teoria virajului				
Influența factorului de încărcare: pierdere de viteză, înveliș de zbor și limitări structurale				
Creșterea portanței				
8.4 <i>Stabilitatea zborului și elemente de dinamică</i>	1	2	2	1
Stabilitatea longitudinală, laterală și direcțională (activă și pasivă)				

MODULUL 9A. FACTORI UMANI

Notă: Categoria B3 nu face obiectul acestui modul. Obiectele de studiu relevante pentru categoria B3 sînt definite în modulul 9B

	NIVEL		
	A	B1	B2 B2L
9.1 <i>Generalități</i>	1	2	2
Necesitatea de a se ține seama de factorii umani			
Incidente care pot fi atribuite factorilor umani/erorilor umane			
Legea lui Murphy			
9.2 <i>Performanță umană și limitări</i>	1	2	2
Vederea			
Auzul			
Prelucrarea informației			
Atenția și percepția			
Memoria			
Claustrofobia și accesul fizic			
9.3 <i>Psihologie socială</i>	1	1	1
Responsabilitatea: individuală și de grup			
Motivare și demotivare			
Presiunea exercitată de persoanele cu același statut			
Probleme „culturale”			
Lucrul în echipă			
Management, supraveghere și capacitatea de a conduce			
9.4 <i>Factori care afectează performanța</i>	2	2	2
Forma fizică/sănătatea			
Stresul: la domiciliu și la serviciu			
Presiunea timpului și termenele-limită			
Volumul de muncă: supraîncărcare și subîncărcare			

Somn și oboseală, lucrul în schimburi			
Alcool, medicație, consumul de droguri			
9.5 Mediul fizic	1	1	
Zgomot și fum			
Iluminare			
Climat și temperatură			
Mișcare și vibrații			
Mediul de lucru			
9.6 Sarcini de lucru	1	1	1
Muncă fizică			
Sarcini repetitive			
Verificarea vizuală			
Sisteme complexe			
9.7 Comunicare	2	2	2
În cadrul echipei și între echipe			
Ținerea jurnalelor de lucru și înregistrări			
Menținerea la zi, valabilitatea și circulația informației			
Diseminarea informației			
9.8 Eroarea umană	1	2	2
Modele de erori și teorii			
Tipuri de erori în sarcinile de întreținere			
Implicații ale erorilor (de exemplu, accidente)			
Evitarea și gestionarea situațiilor în care apar erori			
9.9 Riscuri la locul de muncă	1	2	2
Recunoașterea și evitarea riscurilor			
Gestionarea situațiilor de urgență			

MODULUL 9B. FACTORI UMANI

Notă: Obiectul acestui modul trebuie să reflecteze mediul de întreținere mai puțin pretențios al titularilor de licențe din categoria B3

	NIVEL
	B3
9.1 Generalități	2
Necesitatea de a se ține seama de factorii umani	
Incidente care pot fi atribuite factorilor umani/erorilor umane	
Legea lui Murphy	
9.2 Performanță umană și limitări	2
Vederea	
Auzul	
Prelucrarea informației	
Atenția și percepția	
Memoria	
Claustrofobia și accesul fizic	1
9.3 Psihologie socială	
Responsabilitatea: individuală și de grup	
Motivare și demotivare	
Presiunea exercitată de persoanele cu același statut	
Probleme „culturale”	
Lucrul în echipă	

Management, supraveghere și capacitatea de a conduce	
9.4 <i>Factori care afectează performanța</i>	2
Forma fizică/sănătatea	
Stresul: la domiciliu și la serviciu	
Presiunea timpului și termenele-limită	
Volumul de muncă: supraîncărcare și subîncărcare	
Somn și oboseală, lucrul în schimburi	
Alcool, medicație, consumul de droguri	
9.5 <i>Mediul fizic</i>	1
Zgomot și fum	
Iluminare	
Climat și temperatură	
Mișcare și vibrații	
Mediul de lucru	
9.6 <i>Sarcini de lucru</i>	1
Muncă fizică	
Sarcini repetitive	
Verificarea vizuală	
Sisteme complexe	
9.7 <i>Comunicare</i>	2
În cadrul echipei și între echipe	
Ținerea jurnalelor de lucru și înregistrări	
Menținerea la zi, valabilitatea și circulația informației	
Diseminarea informației	
9.8 <i>Eroarea umană</i>	2
Modele de erori și teorii	
Tipuri de erori în sarcinile de întreținere	
Implicații ale erorilor (de exemplu, accidente)	
Evitarea și gestionarea situațiilor în care apar erori	
9.9 <i>Riscuri la locul de muncă</i>	2
Recunoașterea și evitarea riscurilor	
Gestionarea situațiilor de urgență	

MODULUL 10. LEGISLAȚIA AVIATICĂ

	NIVEL			
	A	B1	B2 B2L	B3
10.1 <i>Cadrul de reglementare</i>	1	1	1	
Rolul Organizației Internaționale a Aviației Civile				
Rolul EASA				
Rolul autorităților aviatice naționale				
Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 , cu normele de punere în aplicare a Regulamentului privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.468/2019				
Relația dintre diversele anexe (părți), precum partea 21, partea M, partea 145, partea 66, partea 147 și Regulamentul (UE) nr.965/2012				
10.2 <i>Personal de certificare – întreținere</i>	2	2	2	2
Înțelegerea în detaliu a părții 66				

10.3 <i>Întreprinderi de întreținere aprobate</i>	2	2	2	2
Înțelegerea în detaliu a părții 145 și a părții M capitolul F				
10.4 <i>Operațiuni aeriene</i>	1	1	1	1
Înțelegerea generală a Regulamentului (UE) nr.965/2012				
CertIFICATE de operatori aerieni				
Responsabilitățile operatorilor, în special în ceea ce privește menținerea navigabilității și întreținerea				
Programul de întreținere a aeronavei				
MEL//CDL				
Documente care trebuie păstrate la bord				
Marcaje de aeronave				
10.5 <i>Certificarea aeronavelor, reperelor și dispozitivelor</i>				
(a) Generalități	–	1	1	1
Înțelegerea generală a părții 21 și a specificațiilor de certificare CS-23, 25, 27 și 29				
(b) Documente	–	2	2	2
Certificat de navigabilitate. Certificate de navigabilitate și autorizații de zbor restricționate				
Certificat de înregistrare				
Certificat de zgomot				
Graficul de cântărire				
Licență pentru stație radio și aprobare				
10.6 <i>Menținerea navigabilității.</i>	2	2	2	2
Înțelegerea în detaliu a prevederilor din partea 21 referitoare la menținerea navigabilității				
Înțelegerea în detaliu a părții M				
10.7 <i>Programe de întreținere, inspecții și verificări ale întreținerii aplicabile pentru următoarele elemente (dacă nu au fost înlocuite de cerințe ale UE)</i>				
(a) Programe de întreținere, verificări și inspecții de întreținere. Directive de navigabilitate. Buletine de service, informații privind stațiile service ale fabricantului. Modificări și reparații. Documentația referitoare la întreținere: manuale de întreținere, Manual de reparații structurale, Catalog ilustrat pentru repere etc.	1	2	2	2
<i>Numai pentru licențele din categoriile de la A la B2:</i> Liste principale ale echipamentului minim, Liste ale echipamentului minim, Liste de deviere a expediției				
(b) Menținerea navigabilității. Cerințe privind echipamentul minim – zboruri de încercare	–	1	1	1
<i>Numai pentru licențele din categoriile B1 și B2:</i> ETOPS, cerințe privind întreținerea și expediția. Funcționare în orice condiții meteorologice, operațiuni din categoria 2/3				

MODULUL 11A. AERODINAMICA, STRUCTURILE ȘI SISTEMELE AVIOANELOR CU TURBINĂ

	NIVEL	
	A1	B1.1
11.1 <i>Teoria zborului</i>		
11.1.1 <i>Aerodinamica avioanelor și sisteme de control al zborului</i>	1	2

Funcționarea și efectul următoarelor: – controlul ruliului: eleroane și spoiler; – controlul tangajului: profundor, stabilizatoare, stabilizatoare pentru incidentă variabilă și configurație aerodinamică canard; – controlul virajului unghiular în jurul unei axe verticale, limitatoare de direcție		
Control prin utilizarea elevoanelor, stabilizatoare de direcție		
Dispozitive de hipersustentație, volete cu fantă, volete la bordul de atac, flapsuri, flaperone		
Dispozitive care reduc rezistența la înaintare, spoiler, reductoare ale portanței, frâne centrifuge		
Efectele elementelor de protecție a aripii, margini principale cu dinți fierăstrău		
Controlul stratului laminar utilizând generatoare de turbioane, pene care produc pierdere de viteză sau dispozitive pentru bordul de atac		
Funcționarea și efectul exercitat de următoarele: umăr de echilibrare, umere cu balans și antibalans (conducătoare), umere servo, umere cu resorturi, centrul aeronavei, controlul înclinării suprafeței, panou de echilibrare aerodinamică		
11.1.2 Zbor de înaltă viteză	1	2
Viteza sunetului, zbor subsonic, zbor transsonic, zbor supersonic		
Numărul Mach, numărul Mach critic, tampon de compresibilitate, unda de șoc, încălzirea aerodinamică, norme de suprafață		
Factori care influențează fluxul de aer în motor la admisie în cazul aeronavelor de mare viteză		
Efecte ale curgerii inverse asupra numărului Mach critic		
11.2 Structuri ale corpului aeronavei – concepte generale		
(a) Cerințe de navigabilitate pentru rezistența structurală. Clasificare structurală: primară, secundară și terțiară. Autoprotejat, care protejează viețile, concepte de toleranță a avariilor. Sisteme de identificare zonală și de poziție. Deformare, solicitare, încovoiere, compresiune, forfecare, torsiune, tensiune, deformare circulară, oboseală. Dispoziții privind scurgerea și ventilația. Dispoziții privind instalarea sistemului. Dispoziții privind protecția împotriva fulgerului. Îmbinarea aeronavei	2	2
(b) Metode de construcție pentru: fuzelaj cu panouri portante, nervuri, stringhere, lonjeroane, pereți etanși de compartimentare, carcase, dubluri, bare comprimate, atârătoare, grinzi, structuri de podea, ranforsări, metode de curățare a izolației, protecție anticorozivă, aripă, ampenaj și accesorii pentru motor. Tehnici de asamblare a structurii: nituire, bolțuire, încleiere. Metode de protejare a suprafeței, cum ar fi cromarea, eloxarea, vopsirea. Curățarea suprafeței. Simetria corpului aeronavei: metode de centrare și controale ale simetriei	1	2
11.3 Structuri ale corpului aeronavei – avioane		
11.3.1 Fuzelaj (ATA 52/53/56)	1	2
Construcția și etanșarea de presurizare		
Aripă, stabilizator, stîlp și accesorii pentru trenul de aterizare		
Instalarea scaunelor și sistemul de urcare a încărcăturii		
Uși și ieșiri de urgență: construcție, mecanisme, funcționare și dispozitive de siguranță		
Geamuri și parbriz: construcție și mecanisme		
11.3.2 Aripă (ATA 57)	1	2
Construcție		

Depozitarea combustibilului		
Trenul de aterizare, stîlp, suprafața de control și accesorii pentru creșterea portanței/rezistenței la înaintare		
11.3.3 <i>Stabilizatori (ATA 55)</i>	1	2
Construcție		
Repere pentru suprafața de control		
11.3.4 <i>Suprafețe de control al zborului (ATA 55/57)</i>	1	2
Construcție și repere		
Centrare – masă și aerodinamică		
11.3.5 <i>Nacele/Stîlpi (ATA 54)</i>	1	2
Nacele/Stîlpi: – construcție; – pereți ignifugi; – suporturi pentru motor		
11.4 <i>Aer condiționat și presurizarea cabinei (ATA 21)</i>		
11.4.1 <i>Alimentarea cu aer</i>	1	2
Surse de alimentare cu aer inclusiv ajutorul motorului, unitate auxiliară de putere și unitate auxiliară la sol		
11.4.2 <i>Aer condiționat</i>	1	3
Sisteme de aer condiționat		
Mașini cu ciclu de aer și cu ciclu de vapori		
Sisteme de distribuție		
Sistem de control al debitului, temperaturii și umidității		
11.4.3 <i>Presurizare</i>	1	3
Sisteme de presurizare		
Control și indicație inclusiv valve de control și siguranță		
Dispozitive de control al presiunii în cabine		
11.4.4 <i>Dispozitive de siguranță și avertizare</i>	1	3
Dispozitive de protecție și avertizare		
11.5 <i>Instrumente/Sisteme electronice de bord</i>		
11.5.1 <i>Sisteme de instrumente (ATA 31)</i>	1	2
Tub static Pitot: altimetru, indicator al vitezei vîntului, indicator al vitezei verticale		
Giroscopice: orizont artificial, director de comportament, indicator de direcție, indicator al poziției orizontale, indicator de viraj și indicator de alunecare, coordonator de viraj		
Busolă: citire directă, citire la distanță		
Indicația unghiului de atac, sisteme de avertizare asupra pierderii de viteză		
Carlingă din sticlă		
Alte indicații ale sistemului aeronavei		
11.5.2 <i>Sisteme electronice de bord</i>	1	1
Elemente fundamentale ale dispunerilor sistemului și ale acționării următoarelor: – zbor automat (ATA 22); – comunicații (ATA 23); – sisteme de navigație (ATA 34)		
11.6 <i>Energie electrică (ATA 24)</i>	1	3
Instalarea și funcționarea bateriilor		
Producerea de curent continuu		
Producerea de curent alternativ		
Producerea de curent pentru situații de urgență		
Reglarea tensiunii		

Distribuția energiei		
Inversori, transformatori, redresoare		
Protecția circuitelor		
Surse de energie externe/la sol		
11.7 <i>Echipament și furnituri (ATA 25)</i>		
(a) Cerințe privind echipamentul destinat situațiilor de urgență. Scaune, harnașamente și centuri.	2	2
(b) Disponibilitatea cabinei. Disponibilitatea echipamentului. Instalarea mobilierului în cabină. Echipamentul pentru divertisment din cabină. Instalarea bucătăriei. Manipularea încărcăturii și echipamentul de reținere. Scările gonflabile pentru urgențe	1	1
11.8 <i>Protecția contra incendiilor (ATA 26)</i>		
(a) Sisteme de detecție a focului și a fumului și sisteme de avertizare. Sisteme de stingere a incendiilor. Teste efectuate asupra sistemului	1	3
(b) Extinctor portabil	1	2
11.9 <i>Dispozitive de control al zborului (ATA 27)</i>	1	3
Dispozitive de control primar: eleron, profundor, direcție, spoiler		
Controlul asietei		
Controlul încărcăturii active		
Dispozitive de hipersustentație		
Reducerea portanței, frâne centrifuge		
Acționarea sistemului: manuală, hidraulică, pneumatică, electrică, comandă prin cablu		
Tușeu artificial, dispozitiv de atenuare a virajului unghiular în jurul axei verticale, ajustare Mach, limitator de direcție, sisteme de blocare a direcției		
Echilibrare și reglaj		
Protecție contra pierderii de viteză/sistem de avertizare		
11.10 <i>Sisteme de alimentare cu combustibil (ATA 28)</i>	1	3
Disponibilitatea sistemului		
Rezervoare de combustibil		
Sisteme de alimentare		
Evacuare, ventilare și drenaj		
Alimentare reciprocă și transfer		
Indicații și avertizări		
Realimentare și golirea rezervoarelor		
Sisteme de echilibrare longitudinală a combustibilului		
11.11 <i>Energie hidraulică (ATA 29)</i>	1	3
Disponibilitatea sistemului		
Fluide hidraulice		
Rezervoare hidraulice și acumulatori		
Producerea presiunii: electrică, mecanică, pneumatică		
Producerea presiunii pentru situații de urgență		
Filtre		
Controlul presiunii		
Distribuția energiei		
Sisteme de indicație și avertizare		
Interfața cu alte sisteme		
11.12 <i>Protecția împotriva jivrajului și ploii (ATA 30)</i>	1	3

Formarea, clasificarea și detecția gheții		
Sisteme antiivraj: electrice, cu aer cald sau chimice		
Sisteme pentru degivrare: electrice, cu aer cald, pneumatice și chimice		
Sistem antiploaie		
Încălzirea sondelor și a drenului		
Sisteme de ștergere		
11.13 <i>Trenul de aterizare (ATA 32)</i>	2	3
Construcție, amortizare		
Sisteme de extensie și retracție: normal și pentru situații de urgență		
Indicații și avertizări		
Roți, frâne, dispozitiv antiderapant și autofrînare		
Cauciucuri		
Comanda direcției		
Detecție aer-sol		
11.14 <i>Lumini (ATA 33)</i>	2	3
Exterioare: navigație, anticoliziune, aterizare, rulare, gheață		
Interioare: cabină, carlingă, compartiment cargo		
Pentru situații de urgență		
11.15 <i>Oxigen (ATA 35)</i>	1	3
Disponerea sistemului: carlingă, cabină		
Surse, depozitare, încărcare și distribuție		
Reglarea alimentării		
Indicații și avertizări		
11.16 <i>Pneumatic/vid (ATA 36)</i>	1	3
Disponerea sistemului		
Surse: motor/APU (unitate auxiliară de putere), compresoare, rezervoare, alimentare la sol		
Pompe de presiune și de vid		
Controlul presiunii		
Distribuție		
Indicații și avertizări		
Interfața cu alte sisteme		
11.17 <i>Apă/Deșeuri (ATA 38)</i>	2	3
Disponerea, alimentarea, distribuția, service-ul și drenajul sistemului de apă		
Disponerea, evacuarea și service-ul sistemului de toalete		
Aspecte referitoare la coroziune		
11.18 <i>Sisteme de întreținere la bord (ATA 45)</i>	1	2
Computerele centrale de întreținere		
Sistemul de încărcare a datelor		
Sistemul bibliotecii electronice		
Tipărire		
Monitorizarea structurii (monitorizarea toleranței la avarie)		
11.19 <i>Sisteme electronice de bord modulare integrate (ATA 42)</i>	1	2
Printre funcțiile tipice care ar putea face parte din modulele sistemelor electronice de bord modulare integrate se numără următoarele: gestionarea aerului evacuat, controlul presiunii aerului, ventilarea și controlul aerului, controlul ventilației sistemelor electronice de bord și a cabinei de pilotaj, controlul temperaturii, comunicații privind traficul aerian, router pentru comunicațiile sistemelor electronice de bord, gestionarea sarcinii electrice, monitorizarea disjunctorului, echipament încorporat de testare (BITE) a sistemului electric, gestionarea combustibilului, controlul frînării, controlul direcției, extinderea și retragerea trenului de aterizare, indicarea presiunii		

pneurilor, indicarea presiunii lubrifiantilor, monitorizarea temperaturii frinelor etc.		
Sistemul central. Componentele de rețea		
11.20 <i>Sisteme de cabină (ATA 44)</i>	1	2
Unitățile și componentele utilizate pentru divertismentul pasagerilor și pentru comunicarea în interiorul aeronavei [sistemul de date pentru intercomunicare în cabină (CIDS)] și între cabina aeronavei și stațiile de la sol [serviciul de rețea al cabinei (CNS)]. Acestea includ transmisiile de voce, de date, de muzică și transmisiile video.		
CIDS reprezintă interfața dintre personalul de bord și sistemele din cabină. Aceste sisteme permit schimbul de date între diverse unități interschimbabile de linie (LRU) și sînt acționate, în mod obișnuit, prin intermediul panourilor însoțitorilor de zbor (FAP)		
CNS constă, de regulă, într-un server care interacționează, printre altele, cu următoarele sisteme:		
- comunicare de date/radio;		
- sistem central de cabină (CCS);		
- sistem de divertisment în timpul zborului (IFES);		
- sistem de comunicații externe (ECS);		
- sistem de memorie de masă pentru cabină (CMMS);		
- sistem de monitorizare a cabinei (CMS);		
- sisteme de cabină diverse (MCS)		
CNS poate constitui baza pentru funcții, precum:		
- accesul la rapoartele anterioare plecării/de plecare;		
- accesul la e-mail/intranet/internet; bază de date cu pasagerii.		
11.21 <i>Sisteme de informare (ATA 46)</i>	1	2
Unitățile și componentele care oferă mijloace de stocare, actualizare și recuperare a informațiilor digitale care sînt în mod tradițional puse la dispoziție pe hîrtie, microfilm sau microfîșe. Se includ aici unități utilizate pentru funcția de stocare și recuperare a informațiilor, precum dispozitivele de stocare de masă și de control pentru biblioteca electronică. Nu se includ unitățile și componentele instalate pentru alte utilizări și utilizate în comun cu alte sisteme, cum ar fi imprimanta pentru postul de pilotaj sau afișajul de uz general		
Printre exemplele tipice se numără sistemele de gestionare a traficului aerian și a informațiilor și sistemele de servere de rețea		
- Sistem general de informare al aeronavei		
- Sistem de informare pentru postul de pilotaj		
- Sistem de informare privind întreținerea		
- Sisteme de informare privind cabina pasagerilor		
- Sistem de informații diverse		

MODULUL 11B. AERODINAMICA, STRUCTURILE ȘI SISTEMELE AVIOANELOR CU PISTON

Nota 1: Categoria B3 nu face obiectul acestui modul. Obiectele de studiu relevante pentru categoria B3 sînt definite în modulul 11C.

Nota 2: Obiectul acestui modul trebuie să reflecteze tehnologia avioanelor relevantă pentru subcategoriile A2 și B1.2

	NIVEL	
	A2	B1.2
11.1 <i>Teoria zborului</i>		
11.1.1 <i>Aerodinamica avioanelor și sisteme de control al zborului</i>	1	2

Funcționarea și efectul următoarelor: – controlul ruliului: eleroane și spoiler; – controlul tangajului: profundor, stabilizatoare, stabilizatoare pentru incidentă variabilă și configurație aerodinamică canard; – controlul virajului unghiular în jurul unei axe verticale, limitatoare de direcție		
Control prin utilizarea elevoanelor, stabilizatoare de direcție		
Dispozitive de hipersustentație, volete cu fantă, volete la bordul de atac, flapsuri, flaperon		
Dispozitive care reduc rezistența la înaintare, spoiler, reductoare ale portanței, frâne centrifuge		
Efectele elementelor de protecție a aripii, margini principale cu dinți fierăstrău		
Controlul stratului laminar utilizând generatoare de turbioane, pene care produc pierdere de viteză sau dispozitive pentru bordul de atac		
Funcționarea și efectul exercitat de următoarele: umăr de echilibrare, umere cu balans și antibalans (conducătoare), umere servo, umere cu resorturi, centrul aeronavei, controlul înclinării suprafeței, panou de echilibrare aerodinamică		
11.1.2 Zbor de înaltă viteză – n/a	–	–
11.2 Structuri ale corpului aeronavei – concepte generale	2	2
(a) Cerințe de navigabilitate pentru rezistența structurală. Clasificare structurală: primară, secundară și terțiară. Autoprotejat, care protejează viețile, concepte de toleranță a avariilor. Sisteme de identificare zonală și de poziție. Deformare, solicitare, încovoiere, compresiune, forfecare, torsiune, tensiune, deformare circulară, oboseală. Dispoziții privind scurgerea și ventilația. Dispoziții privind instalarea sistemului. Dispoziții privind protecția împotriva fulgerului. Îmbinarea aeronavei		
(b) Metode de construcție pentru: fuzelaj cu panouri portante, nervuri, stringhere, lonjeroane, pereți etanși de compartimentare, carcase, dubluri, bare comprimate, atârătoare, grinzi, structuri de podea, ranforsări, metode de curățare a izolației, protecție anticorozivă, aripă, ampenaj și accesorii pentru motor. Tehnici de asamblare a structurii: nituire, bolțuire, încleiere. Metode de protejare a suprafeței, cum ar fi cromarea, eloxarea, vopsirea. Curățarea suprafeței. Simetria corpului aeronavei: metode de centrare și controale ale simetriei	1	2
11.3 Structuri ale corpului aeronavei – avioane		
11.3.1 Fuzelaj (ATA 52/53/56)	1	2
Construcția și etanșarea de presurizare		
Aripă, ampenaj orizontal și repere pentru trenul de aterizare		
Instalarea scaunelor		
Uși și ieșiri de urgență: construcție și funcționare		
Accesorii pentru geamuri și parbriz		
11.3.2 Aripă (ATA 57)	1	2
Construcție		
Depozitarea combustibilului		
Trenul de aterizare, stîlp, suprafața de control și accesorii pentru creșterea portanței/rezistenței la înaintare		
11.3.3 Stabilizatori (ATA 55)	1	2
Construcție		
Repere pentru suprafața de control		
11.3.4 Suprafețe de control al zborului (ATA 55/57)	1	2

Construcție și repere		
Centrare – masă și aerodinamică		
11.3.5 <i>Nacele/stîlpi (ATA 54)</i>	1	2
Nacele/stîlpi: – construcție; – pereți ignifugi; – suporturi pentru motor		
11.4 <i>Aer condiționat și presurizarea cabinei (ATA 21)</i>	1	3
Sisteme de presurizare și aer condiționat		
Dispozitive de control al presiunii în cabine, dispozitive de siguranță și avertizare		
Sisteme de încălzire		
11.5 <i>Instrumente/sisteme electronice de bord</i>		
11.5.1 <i>Sisteme de instrumente (ATA 31)</i>	1	2
Tub static Pitot: altimetru, indicator al vitezei vîntului, indicator al vitezei verticale		
Giroscopice: orizont artificial, director de comportament, indicator de direcție, indicator al poziției orizontale, indicator de viraj și indicator de alunecare, coordonator de viraj		
Busolă: citire directă, citire la distanță		
Indicația unghiului de atac, sisteme de avertizare asupra pierderii de viteză		
Carlingă din sticlă		
Alte indicații ale sistemului aeronavei		
11.5.2 <i>Sisteme electronice de bord</i>	1	1
Elemente fundamentale ale dispunerilor sistemului și ale acționării următoarelor: – zbor automat (ATA 22); – comunicații (ATA 23); – sisteme de navigație (ATA 34)		
11.6 <i>Energie electrică (ATA 24)</i>	1	3
Instalarea și funcționarea bateriilor		
Producerea de curent continuu		
Reglarea tensiunii		
Distribuția energiei		
Protecția circuitelor		
Inversori, transformatori		
11.7 <i>Echiptament și furnituri (ATA 25)</i>		
(a) Cerințe privind echipamentul destinat situațiilor de urgență. Scaune, harnașamente și centuri	2	2
(b) Disponerea cabinei. Disponerea echipamentului. Instalarea mobilierului în cabină. Echipamentul pentru divertisment din cabină. Instalarea bucătăriei. Manipularea încărcăturii și echipamentul de reținere. Scările gonflabile pentru urgențe	1	1
11.8 <i>Protecția contra incendiilor (ATA 26)</i>		
(a) Sisteme de detecție a focului și a fumului și sisteme de avertizare. Sisteme de stingere a incendiilor. Teste efectuate asupra sistemului	1	3
(b) Extinctor portabil	1	2
11.9 <i>Dispozitive de control al zborului (ATA 27)</i>	1	3
Dispozitive de control primar: eleron, profundor, direcție		

Umerii asietei		
Dispozitive de hipersustentație		
Aționarea sistemului: manual		
Sisteme de blocare a direcției		
Echilibrare și reglaj		
Sistem de avertizare contra pierderii de viteză		
11.10 <i>Sisteme de alimentare cu combustibil (ATA 28)</i>	1	3
Disponerea sistemului		
Rezervoare de combustibil		
Sisteme de alimentare		
Alimentare reciprocă și transfer		
Indicații și avertizări		
Realimentare și golirea rezervoarelor		
11.11 <i>Energie hidraulică (ATA 29)</i>	1	3
Disponerea sistemului		
Fluide hidraulice		
Rezervoare hidraulice și acumulatori		
Producerea presiunii: electrice, mecanice		
Filtre		
Controlul presiunii		
Distribuția energiei		
Sisteme de indicație și avertizare		
11.12 <i>Protecția împotriva jivrajului și ploii (ATA 30)</i>	1	3
Formarea, clasificarea și detecția gheții		
Sisteme pentru degivrare: electrice, cu aer cald, pneumatice și chimice		
Încălzirea sondelor și a drenului		
Sisteme de ștergere		
11.13 <i>Trenul de aterizare (ATA 32)</i>	2	3
Construcție, amortizare		
Sisteme de extensie și retracție: normal și pentru situații de urgență		
Indicații și avertizări		
Roți, frâne, dispozitiv antiderapant și autofrînare		
Cauciucuri		
Comandă a direcției		
Detecție aer-sol		
11.14 <i>Lumini (ATA 33)</i>	2	3
Exterioare: navigație, anticoliziune, aterizare, rulare, gheață		
Interioare: cabină, carlingă, compartiment cargo		
Pentru situații de urgență		
11.15 <i>Oxygen (ATA 35)</i>	1	3
Disponerea sistemului: carlingă, cabină		
Surse, depozitare, încărcare și distribuție		
Reglarea alimentării		
Indicații și avertizări		
11.16 <i>Pneumatic/vid (ATA 36)</i>	1	3
Disponerea sistemului		
Surse: motor/APU (unitate auxiliară de putere), compresoare, rezervoare, alimentare la sol		
Pompe de presiune și de vid		
Controlul presiunii		

Distribuție		
Indicații și avertizări		
Interfața cu alte sisteme		
11.17 Apă/deșeuri (ATA 38)	2	3
Disponerea, alimentarea, distribuția, service-ul și drenajul sistemului de apă		
Disponerea, evacuarea și service-ul sistemului de toalete		
Aspecte referitoare la coroziune		

MODULUL 11C. AERODINAMICA, STRUCTURILE ȘI SISTEMELE AVIOANELOR CU PISTON

Notă: Obiectul acestui modul trebuie să reflecteze tehnologia avioanelor relevantă pentru categoria B3

	NIVEL
	B3
11.1 Teoria zborului	1
<i>Aerodinamica avioanelor și sisteme de control al zborului</i>	
Funcționarea și efectul următoarelor: <ul style="list-style-type: none"> – controlul ruliului: eleroane; – controlul tangajului: profundor, stabilizatoare, stabilizatoare pentru incidență variabilă și configurație aerodinamică canard; – controlul virajului unghiular în jurul unei axe verticale, limitatoare de direcție 	
Control prin utilizarea elevoanelor, stabilizatoare de direcție	
Dispozitive de hipersustentație, volete cu fantă, volete la bordul de atac, flapsuri, flaperon	
Dispozitive care reduc rezistența la înaintare, reductoare ale portanței, frâne centrifuge	
Efectele elementelor de protecție a aripilor, margini principale cu dinți fierăstrău	
Controlul stratului laminar utilizând generatoare de turbioane, pene care produc pierdere de viteză sau dispozitive pentru bordul de atac	
Funcționarea și efectul exercitat de următoarele: umăr de echilibrare, umere cu balans și antibalans (conducătoare), umere servo, umere cu resorturi, centrajul aeronavei, controlul înclinării suprafeței, panou de echilibrare aerodinamică	
11.2 Structuri ale corpului aeronavei – concepte generale	
(a) Cerințe de navigabilitate pentru rezistența structurală. Clasificare structurală: primară, secundară și terțiară. Autoprotejat, care protejează viețile, concepte de toleranță a avariilor. Sisteme de identificare zonală și de poziție. Deformare, solicitare, încovoiere, compresiune, forfecare, torsiune, tensiune, deformare circulară, oboseală. Dispoziții privind scurgerea și ventilația. Dispoziții privind instalarea sistemului. Dispoziții privind protecția împotriva fulgerului. Îmbinarea aeronavei	2
(b) Metode de construcție pentru: fuzelaj cu panouri portante, nervuri, stringhere, lonjeroane, pereți etanși de compartimentare, carcase, dubluri, bare comprimate, atârătoare, grinzi, structuri de podea, ranforsări, metode de curățare a izolației, protecție anticorozivă, aripă, ampenaj și accesorii pentru motor. Tehnici de asamblare a structurii: nituire, bolțuire, încleiere. Metode de protejare a suprafeței, cum ar fi cromarea, eloxarea, vopsirea. Curățarea suprafeței. Simetria corpului aeronavei: metode de centrare și controale ale simetriei	2

11.3 <i>Structuri ale corpului aeronavei – avioane</i>	
11.3.1 <i>Fuzelaj (ATA 52/53/56)</i>	
Construcție	
Aripă, ampenaj orizontal și repere pentru trenul de aterizare	
Instalarea scaunelor	
Uși și ieșiri de urgență: construcție și funcționare	
Accesorii pentru geamuri și parbriz	
11.3.2 <i>Aripi (ATA 57)</i>	1
Construcție	
Depozitarea combustibilului	
Trenul de aterizare, stîlp, suprafața de control și accesorii pentru creșterea portanței/rezistenței la înaintare	
11.3.3 <i>Stabilizatori (ATA 55)</i>	1
Construcție	
Repere pentru suprafața de control	
11.3.4 <i>Suprafețe de control al zborului (ATA 55/57)</i>	1
Construcție și repere	
Centrare – masă și aerodinamică	
11.3.5 <i>Nacele/Stîlpi (ATA 54)</i>	1
Nacele/stîlpi: – construcție; – pereți ignifugi; – suporturi pentru motor	
11.4 <i>Aer condiționat (ATA 21)</i>	1
Sisteme de încălzire și ventilare	
11.5 <i>Instrumente/Sisteme electronice de bord</i>	
11.5.1 <i>Sisteme de instrumente (ATA 31)</i>	1
Tub static Pitot: altimetru, indicator al vitezei vîntului, indicator al vitezei verticale	
Giroscopice: orizont artificial, director de comportament, indicator de direcție, indicator al poziției orizontale, indicator de viraj și indicator de alunecare, coordonator de viraj	
Busolă: citire directă, citire la distanță	
Indicația unghiului de atac, sisteme de avertizare asupra pierderii de viteză	
Carlingă din sticlă	
Alte indicații ale sistemului aeronavei	
11.5.2 <i>Sisteme electronice de bord</i>	1
Elemente fundamentale ale dispunerilor sistemului și ale acționării următoarelor: – zbor automat (ATA 22); – comunicații (ATA 23); – sisteme de navigație (ATA 34)	
11.6 <i>Energie electrică (ATA 24)</i>	2
Instalarea și funcționarea bateriilor	
Producerea de curent continuu	
Reglarea tensiunii	
Distribuția energiei	
Protecția circuitelor	
Inversori, transformatori	
11.7 <i>Echipament și furnituri (ATA 25)</i>	2
Cerințe privind echipamentul destinat situațiilor de urgență	
Scaune, harnașamente și centuri	

11.8 <i>Protecția contra incendiilor (ATA 26)</i>	2
Extinctor portabil	
11.9 <i>Dispozitive de control al zborului (ATA 27)</i>	3
Dispozitive de control primar: eleron, profundor, direcție	
Umerii asietei	
Dispozitive de hipersustentație	
Aționarea sistemului: manual	
Sisteme de blocare a direcției	
Echilibrare și reglaj	
Sistem de avertizare contra pierderii de viteză	
11.10 <i>Sisteme de alimentare cu combustibil (ATA 28)</i>	2
Disponerea sistemului	
Rezervoare de combustibil	
Sisteme de alimentare	
Alimentare reciprocă și transfer	
Indicații și avertizări	
Realimentare și golirea rezervoarelor	
11.11 <i>Energie hidraulică (ATA 29)</i>	2
Disponerea sistemului	
Fluide hidraulice	
Rezervoare hidraulice și acumulatori	
Producerea presiunii: electric, mecanic	
Filtre	
Controlul presiunii	
Distribuția energiei	
Sisteme de indicație și avertizare	
11.12 <i>Protecția împotriva jivrajului și ploii (ATA 30)</i>	1
Formarea, clasificarea și detecția gheții	
Sisteme pentru degivrare: electrice, cu aer cald, pneumatice și chimice	
Încălzirea sondelor și a drenului	
Sisteme de ștergere	
11.13 <i>Trenul de aterizare (ATA 32)</i>	2
Construcție, amortizare	
Sisteme de extensie și retracție: normal și pentru situații de urgență	
Indicații și avertizări	
Roți, frâne, dispozitiv antiderapant și autofrînare	
Cauciucuri	
Comandă a direcției	
11.14 <i>Lumini (ATA 33)</i>	2
Exterioare: navigație, anticoliziune, aterizare, rulare, gheață	
Interioare: cabină, carlingă, compartiment cargo	
Pentru situații de urgență	
11.15 <i>Oxigen (ATA 35)</i>	2
Disponerea sistemului: carlingă, cabină	
Surse, depozitare, încărcare și distribuție	
Reglarea alimentării	
Indicații și avertizări	
11.16 <i>Pneumatic/vid (ATA 36)</i>	2
Disponerea sistemului	

Surse: motor/unitate auxiliară de putere, compresoare, rezervoare, alimentare la sol	
Pompe de presiune și de vid	
Controlul presiunii	
Distribuție	
Indicații și avertizări	
Interfața cu alte sisteme	

MODULUL 12. AERODINAMICA, STRUCTURILE ȘI SISTEMELE ELICOPTERELOR

	NIVEL	
	A3 A4	B1.3 B1.4
12.1 <i>Teoria zborului – aerodinamica giravioanelor</i>	1	2
Terminologie		
Efecte ale precesiunii giroscopice		
Reacția de cuplu și control direcțional		
Asimetria forței ascensionale, tipul palelor, pierderea de viteză		
Tendința de translație și corecția sa		
Efectul Coriolis și compensarea		
Starea turbionară, reglarea puterii, supraînclinație verticală		
Autorotație		
Efect de sol		
12.2 <i>Sisteme de control al zborului</i>	2	3
Control ciclic		
Control colectiv		
Disc pendular		
Controlul virajului unghiular în jurul unei axe verticale: Control împotriva cuplului de torsiune, rotor coadă, ajutoraj pentru aer		
Capul rotorului principal: caracteristici de proiectare și de exploatare		
Amortizoare pentru pale: funcționare și construcție		
Palele rotorului: Palele rotorului principal și palele rotorului de coadă – construcție și accesorii		
Controlul asietei, stabilizatoare fixe și ajustabile		
Acționarea sistemului: manuală, hidraulică, electrică și cu comandă prin cablu		
Tușeu artificial		
Echilibrare și reglaj		
12.3 <i>Alinierea palelor și analiza vibrațiilor</i>	1	3
Centrarea rotorului		
Reglajul rotoarelor: principal și de coadă		
Echilibrare statică și dinamică		
Tipuri de vibrații, metode de reducere a vibrațiilor		
Rezonanța la sol		
12.4 <i>Transmisie</i>	1	3
Cutii de transmisie, rotor principal și rotor de coadă		
Ambreiaje, unități de roți libere și dispozitiv de frînare a rotorului		
Arbori de transmisie al rotorului de coadă, cuplaje flexibile, cuzineți, amortizoare de vibrații și suporturi de cuzineți		
12.5 <i>Structuri ale corpului aeronavei</i>	2	2
(a) Cerințe de navigabilitate pentru rezistența structurală. Clasificare structurală: primară, secundară și terțiară.		

Autoprotejat, care protejează viețile, concepte de toleranță a avariilor. Sisteme de identificare zonală și de poziție. Deformare, solicitare, încovoiere, compresiune, forfecare, torsiune, tensiune, deformare circulară, oboseală. Dispoziții privind scurgerea și ventilație. Dispoziții privind instalarea sistemului. Dispoziții privind protecția împotriva fulgerului		
(b) Metode de construcție pentru: fuzelaj cu panouri portante, nervuri, stringher, lonjeroane, pereți etanși de compartimentare, carcase, dubluri, bare comprimate, atârătoare, grinzi, structuri de podea, ranforsări, metode de curățare a izolației, protecție anticorozivă. Stîlp și accesorii pentru trenul de aterizare. Instalarea scaunelor. Uși: construcție, mecanisme, acționare și dispozitive de siguranță. Construcția geamurilor și a parbrizului. Depozitarea combustibilului. Pereți ignifugi. Suporturi pentru motor. Tehnici de asamblare a structurii: nituire, bolțuire, încleiere. Metode de protejare a suprafeței, cum ar fi cromarea, eloxarea, vopsirea. Curățarea suprafeței. Simetria corpului aeronavei: metode de centrare și controale ale simetriei	1	2
12.6 <i>Aer condiționat (ATA 21)</i>		
12.6.1 <i>Alimentare cu aer</i>	1	2
Surse de alimentare cu aer, inclusiv ajutorul motorului și unitate auxiliară la sol		
12.6.2 <i>Aer condiționat</i>	1	3
Sisteme de aer condiționat		
Sisteme de distribuție		
Sisteme de control al debitului și al temperaturii		
Dispozitive de protecție și avertizare		
12.7 <i>Instrumente/Sisteme electronice de bord</i>		
12.7.1 <i>Sisteme de instrumente (ATA 31)</i>	1	2
Tub static Pitot: altimetru, indicator al vitezei vîntului, indicator al vitezei verticale		
Giroscopice: orizont artificial, director de comportament, indicator de direcție, indicator al poziției orizontale, indicator de viraj și indicator de alunecare, coordonator de viraj		
Busolă: citire directă, citire la distanță		
Sistem de indicație a vibrațiilor – HUMS		
Carlingă din sticlă		
Alte indicații ale sistemului aeronavei		
12.7.2 <i>Sisteme electronice de bord</i>	1	1
Elemente fundamentale ale dispunerii sistemului și acționării următoarelor: – zbor automat (ATA 22); – comunicații (ATA 23); – sisteme de navigație (ATA 34)		
12.8 <i>Energie electrică (ATA 24)</i>	1	3
Instalarea și funcționarea bateriilor		
Producerea de curent continuu. Producerea de curent alternativ		
Producerea de curent pentru situații de urgență		
Reglarea tensiunii. Protecția circuitelor		
Distribuția energiei		
Inversori, transformatori, redresoare		
Surse de energie externe/la sol		

12.9 <i>Echipament și furnituri (ATA 25)</i>		
(a) Cerințe privind echipamentul destinat situațiilor de urgență. Scaune, harnașamente și centuri. Sisteme de asigurare a portanței	2	2
(b) Sisteme de flotație pentru cazuri de urgență. Disponerea cabinei, echipamentul de reținere a încărcăturii. Disponerea echipamentului. Instalarea mobilierului în cabină	1	1
12.10 <i>Protecția contra incendiilor (ATA 26)</i>	1	3
Sisteme de detecție a focului și fumului și sisteme de avertizare		
Sisteme de stingere a incendiilor		
Teste efectuate asupra sistemului		
12.11 <i>Sisteme de alimentare cu combustibil (ATA 28)</i>	1	3
Disponerea sistemului		
Rezervoare de combustibil		
Sisteme de alimentare		
Evacuare, ventilare și drenaj		
Alimentare reciprocă și transfer		
Indicații și avertizări		
Realimentare și golirea rezervoarelor		
12.12 <i>Energie hidraulică (ATA 29)</i>	1	3
Disponerea sistemului		
Fluide hidraulice		
Rezervoare hidraulice și acumulatori		
Producerea presiunii: electrice, mecanice, pneumatice		
Producerea presiunii pentru situații de urgență		
Filtre		
Controlul presiunii		
Distribuția energiei		
Sisteme de indicație și avertizare		
Interfața cu alte sisteme		
12.13 <i>Protecția împotriva jivrajului și ploii (ATA 30)</i>	1	3
Formarea, clasificarea și detecția gheții		
Sisteme antigivrare și de degivrare: electrice, cu aer cald sau chimice		
Impermeabil antiploaie și pentru îndepărtarea apei de ploaie		
Încălzirea sondelor și a drenului		
Dispozitiv ștergător		
12.14 <i>Trenul de aterizare (ATA 32)</i>	2	3
Construcție, amortizare		
Sisteme de extensie și retracție: normal și pentru situații de urgență		
Indicații și avertizări		
Roți, cauciucuri, frâne		
Comandă a direcției		
Detecție aer-sol		
Saboți de frână, flotoare		
12.15 <i>Lumini (ATA 33)</i>	2	3
Exterioare: navigație, aterizare, rulare, gheață		
Interioare: cabină, carlingă, compartiment cargo		
Pentru situații de urgență		
12.16 <i>Pneumatic/Vid (ATA 36)</i>	1	3
Disponerea sistemului		

Surse: motor/APU (unitate auxiliară de putere), compresoare, rezervoare, alimentare la sol		
Pompe de presiune și de vid		
Controlul presiunii		
Distribuție		
Indicații și avertizări		
Interfața cu alte sisteme		
12.17 Sisteme electronice de bord modulare integrate (ATA 42)	1	2
Printre funcțiile tipice care ar putea face parte din modulele sistemelor electronice de bord modulare integrate se numără: gestionarea aerului evacuat, controlul presiunii aerului, ventilarea și controlul aerului, controlul ventilației sistemelor electronice de bord și a cabinei de pilotaj, controlul temperaturii, comunicații privind traficul aerian, router pentru comunicațiile sistemelor electronice de bord, gestionarea sarcinii electrice, monitorizarea disjuncteurului, echipament încorporat de testare (BITE) a sistemului electric, gestionarea combustibilului, controlul frînării, controlul direcției, extinderea și retragerea trenului de aterizare, indicarea presiunii pneurilor, indicarea presiunii lubrifiantilor, monitorizarea temperaturii frinelor etc.		
Sistemul central		
Componentele de rețea		
12.18 Sisteme de întreținere la bord (ATA 45)	1	2
Computerele centrale de întreținere		
Sistemul de încărcare a datelor		
Sistemul bibliotecii electronice		
Tipărire		
Monitorizarea structurii (monitorizarea toleranței la avarie)		
12.19 Sisteme de informare (ATA 46)	1	2
Unitățile și componentele care oferă mijloace de stocare, actualizare și recuperare a informațiilor digitale care sînt în mod tradițional puse la dispoziție pe hîrtie, microfilm sau microfîșe. Se includ aici unități utilizate pentru funcția de stocare și recuperare a informațiilor, precum dispozitivele de stocare de masă și de control pentru biblioteca electronică. Nu se includ unitățile și componentele instalate pentru alte utilizări și utilizate în comun cu alte sisteme, cum ar fi imprimanta pentru postul de pilotaj sau afișajul de uz general		
Printre exemplele tipice se numără sistemele de gestionare a traficului aerian și a informațiilor și sistemele de servere de rețea		
Sistem general de informare al aeronavei		
Sistem de informare pentru postul de pilotaj		
Sistem de informații privind întreținerea		
Sisteme de informare privind cabina pasagerilor		
Sistem de informații diverse		

MODULUL 13. AERODINAMICA, STRUCTURILE ȘI SISTEMELE AERONAVELOR

	NIVEL
	B2 B2L
13.1 Teoria zborului	
(a) Aerodinamica avionului și comenzi de zbor	1
Funcționarea și efectul de: – control al ruliului: eleroane și spoilere; – control al tangajului: profundor, stabilizatoare, stabilizatoare pentru incidentă	

variabilă și configurație aerodinamică canard; și – control al virajului unghiular în jurul unei axe verticale: limitatoare de direcție; Control prin utilizarea elevoanelor, stabilizatoare de direcție; Dispozitive de hipersustentație: volete cu fantă, volete la bordul de atac, flapsuri; Dispozitive care reduc rezistența la înaintare: spoilere, reductoare ale portanței, frâne centrifuge; și Funcționarea și efectul exercitat de umere de echilibrare, umere servo și înclinația suprafeței de comandă	
(b) Zbor de înaltă viteză	1
Viteza sunetului, zbor subsonic, zbor transsonic, zbor supersonic; Numărul Mach, numărul Mach critic	
(c) Aerodinamica giravioanelor	1
Terminologie; Funcționarea și efectul controalelor ciclice, colective și ale celor anticuplu	
13.2 Structuri – concepte generale	
Elemente fundamentale ale sistemelor structurale	1
Sisteme de identificare zonală și de poziție	2
Legături electrice	2
Dispoziții privind protecția împotriva fulgerului	2
13.3 Navigare automată (ATA 22)	
(a) Elemente fundamentale ale comenzii automate de zbor, inclusiv principiile de lucru și terminologia actuală. Prelucrarea semnalului de comandă. Moduri de funcționare: ruliu, tangaj și canale de viraj unghiular în jurul unei axe verticale. Dispozitiv de atenuare a virajului unghiular în jurul axei verticale. Sistem de creștere a stabilității la elicoptere. Control al ajustării automate. Interfață de asistare a navigației prin pilot automat	3
(b) Sisteme reglatoare. Sisteme automate de aterizare: principii și categorii, moduri de funcționare, acces, traiectorie de aterizare, sol, survolare fără aterizare, monitorizarea sistemului și condiții de avarie	3
13.4 Comunicații/Navigație (ATA 23/34)	3
(a) Elemente fundamentale ale propagării undelor radio, antenelor, liniilor de transmisie, comunicațiilor, receptorului și transmițătorului. Principiile de funcționare ale următoarelor sisteme: – comunicații cu frecvență foarte înaltă (VHF); – comunicații cu frecvență înaltă (HF); – audio; – emițători de localizare în caz de urgență (ELT); – înregistrarea vocii în carlingă (CVR); – gamă omnidirecțională de frecvență foarte înaltă (VOR); – detectarea automată a direcției (ADF); – sistem de aterizare după instrumente (ILS); – sisteme de comandă a zborului (FDS), echipament de măsurare a distanței (DME); – navigație zonală, sisteme RNAV; – sistem de management al zborului (FMS); – sistem de poziționare globală (GPS), sistem global de navigație prin satelit (GNSS); – legătură de date; (b) transponder pentru controlul traficului aerian, radar pentru supraveghere secundară; – sistem de evitare a coliziunilor și alertare a traficului (TCAS);	

<ul style="list-style-type: none"> – radar pentru evitarea condițiilor meteorologice nefavorabile; – radio-altimetru; – supraveghere dependentă automată – radioemisie (ADS-B); (c) sistem de aterizare cu microunde (MLS); – frecvență foarte redusă și navigație hiperbolică (VLF/Omega); – navigație Doppler; – sistem de navigație inerțială (INS); – comunicare și raportare ARINC (stația radio încorporată a avionului) 	
13.5 <i>Energie electrică (ATA 24)</i>	3
<p>Instalarea și funcționarea bateriilor. Producerea de curent continuu (CC). Producerea de curent alternativ (AC). Producerea de curent pentru situații de urgență. Reglarea tensiunii. Distribuția energiei. Inversori, transformatori, redresoare. Protecția circuitelor. Surse de energie externe/la sol</p>	
13.6 <i>Echipament și furnituri (ATA 25)</i>	3
Cerințe privind echipamentul destinat situațiilor de urgență. Echipamentul pentru divertisment în cabină	
13.7 <i>Comenzi de zbor (ATA 27)</i>	
<p>(a) Comenzi primare: eleron, profundor, direcție, spoiler. Comandă de asietă. Controlul încărcăturii active. Dispozitive de hipersustentație. Reducerea portanței, frâne centrifuge. Acționarea sistemului: manuală, hidraulică, pneumatică. Tușeu artificial, dispozitiv de atenuare a virajului unghiular în jurul axei verticale, ajustare Mach, limitator de direcție, sisteme de blocare a direcției. Sisteme de protecție contra pierderii de viteză</p>	2
(b) Acționarea sistemului: electrică, cu comandă prin cablu	3
13.8 <i>Instrumente (ATA 31)</i>	3
<p>Clasificare. Atmosferă. Terminologie. Sisteme și dispozitive de măsurare a presiunii. Sisteme cu tub static Pitot. Altimetre. Indicatoare ale vitezei verticale. Indicatoare ale vitezei vântului. Instrumente de măsurat al vitezei Mach. Sisteme de avertizare/comunicare a altitudinii. Calculatoare de date aerodinamice. Sisteme de instrumente pneumatice. Citirea directă a presiunii și traductoare de temperatură. Sisteme de indicare a temperaturii. Sisteme de indicare a cantității de combustibil. Principii giroscopice. Planuri de referință artificiale. Indicatori pentru coiful elicei. Girodirecțional. Sisteme de avertizare asupra proximității solului (GPWS). Sisteme de busolă. Sisteme de înregistrare a datelor de zbor (FDRS). Sisteme de instrumente electronice de zbor (EFIS). Sisteme de avertizare, inclusiv sisteme principale de avertizare și panouri de avertizare centralizate.</p>	

Sisteme de avertizare asupra pierderii de viteză și sisteme indicatoare de incidență. Măsurarea și indicarea vibrațiilor. Carlingă din sticlă	
13.9 <i>Lumini (ATA 33)</i>	3
Exterioare: navigație, aterizare, rulare, gheață. Interioare: cabină, carlingă, compartiment cargo. Pentru situații de urgență	
13.10 <i>Sisteme de întreținere la bord (ATA 45)</i>	3
Computere centrale de întreținere. Sistem de încărcare a datelor. Sistem de bibliotecă electronică. Sistem de tipărire. Sistem de monitorizare a structurii (monitorizarea toleranței la avarie)	
13.11 <i>Aer condiționat și presurizarea cabinei (ATA 21)</i>	
13.11.1 <i>Alimentare cu aer</i>	2
Surse de alimentare cu aer, inclusiv ajutorul motorului, unitate auxiliară de putere și unitate auxiliară la sol	
13.11.2 <i>Aer condiționat</i>	
Sisteme de aer condiționat	2
Mașini cu ciclu de aer și cu ciclu de vapori	3
Sisteme de distribuție	1
Sistem de control al debitului, temperaturii și umidității	3
13.11.3 <i>Presurizare</i>	3
Sisteme de presurizare. Control și indicații, inclusiv supape de comandă și de securitate. Dispozitive de control al presiunii în cabină	
13.11.4 <i>Dispozitive de securitate și de avertizare</i>	3
Dispozitive de protecție și de avertizare	
13.12 <i>Protecție contra incendiilor (ATA 26)</i>	3
(a) Sisteme de detecție a focului și fumului și sisteme de avertizare. Sisteme de stingere a incendiilor. Teste efectuate asupra sistemului	
(b) Extinctori portabili	1
13.13 <i>Sisteme de alimentare cu combustibil (ATA 28)</i>	
Disponibilitatea sistemului	1
Rezervoare de combustibil	1
Sisteme de alimentare	1
Evacuare, ventilare și drenaj	1
Alimentare reciprocă și transfer	2
Indicații și avertizări	3
Realimentare și golirea rezervoarelor	2
Sisteme de echilibrare longitudinală a combustibilului	3
13.14 <i>Energie hidraulică (ATA 29)</i>	
Disponibilitatea sistemului	1
Fluide hidraulice	1
Rezervoare hidraulice și acumulatori	1
Producerea presiunii: electrică, mecanică, pneumatică	3
Producerea presiunii pentru situații de urgență	3
Filtre	1
Controlul presiunii	3
Distribuția energiei	1

Sisteme de indicații și de avertizare	3
Interfața cu alte sisteme	3
13.15 Protecție împotriva jivrajului și a ploii (ATA 30)	
Formarea, clasificarea și detectarea gheții	2
Sisteme anti-jivraj: electrice, cu aer cald și chimice	2
Sisteme de dejivrare: electrice, cu aer cald, pneumatice și chimice	3
Sistem anti-ploaie	1
Încălzirea sondelor și a drenurilor	3
Sisteme de ștergătoare	1
13.16 Tren de aterizare (ATA 32)	
Construcție, amortizare	1
Sisteme de extensie și de retracție: normal și pentru situații de urgență	3
Indicații și avertizări	3
Roți, frâne, dispozitiv antiderapant și sisteme de frânare automată	3
Cauciucuri	1
Comandă a direcției	3
Deteție aer-sol	3
13.17 Oxigen (ATA 35)	
Disponerea sistemului: carlingă, cabină	3
Surse, depozitare, încărcare și distribuție	3
Reglarea alimentării	3
Indicații și avertizări	3
13.18 Pneumatic/vid (ATA 36)	
Disponerea sistemului	2
Surse: motor/APU (unitate auxiliară de putere), compresoare, rezervoare, alimentare la sol	2
Controlul presiunii	3
Distribuție	1
Indicații și avertizări	3
Interfețele cu alte sisteme	3
13.19 Apă/deșeuri (ATA 38)	
Disponerea, alimentarea, distribuția, service-ul și drenajul sistemului de alimentare cu apă.	2
Disponerea, evacuarea și service-ul sistemului de toalete	
13.20 Sisteme electronice de bord modulare integrate (IMA) (ATA 42)	
Sistem central. Componente de rețea. Notă: Printre funcțiile tipice care ar putea fi integrate în modulele sistemelor electronice de bord modulare integrate (IMA) se numără: – gestionarea aerului evacuat; – controlul presiunii aerului; – ventilarea și controlul aerului; – controlul ventilării sistemelor electronice de bord și a carlingii, controlul temperaturii; – comunicații privind traficul aerian; – router pentru comunicațiile sistemelor electronice de bord; – gestionarea sarcinii electrice; – monitorizarea disjuncteurilor; – echipament încorporat de testare (BITE) a sistemului electric; – gestionarea combustibilului; – controlul frînării; – controlul direcției; – extinderea și retragerea trenului de aterizare; – indicarea presiunii pneurilor;	3

<ul style="list-style-type: none"> – indicarea presiunii lubrifianților; și – monitorizarea temperaturii frânelor 	
<p>13.21 <i>Sisteme de cabină (ATA 44)</i></p> <p>Unitățile și componentele utilizate pentru divertismentul pasagerilor și pentru comunicarea în interiorul aeronavei [sistemul de date pentru intercomunicare în cabină (CIDS)] și între cabina aeronavei și stațiile de la sol [serviciul de rețea al cabinei (CNS)]. Acestea includ transmisiile de voce, de date, de muzică și transmisiile video.</p> <p>CIDS reprezintă interfața dintre personalul de bord și sistemele din cabină. Aceste sisteme permit schimbul de date între diverse unități interschimbabile de linie (LRU) și sînt acționate, în mod obișnuit, prin intermediul panourilor însoțitorilor de zbor (FAP).</p> <p>CNS constă, de regulă, într-un server care interacționează, printre altele, cu următoarele sisteme:</p> <ul style="list-style-type: none"> – comunicare de date/radio; – sistem central de cabină (CCS); – sistem de divertisment în timpul zborului (IFES); – sistem de comunicații externe (ECS); – sistem de memorie de masă pentru cabină (CMMS); – sistem de monitorizare a cabinei (CMS); – sisteme de cabină diverse (MCS). <p>CNS poate constitui baza pentru funcții, precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – accesul la rapoartele anterioare plecării/de plecare; – accesul la e-mail/intranet/internet; – baza de date cu pasagerii 	3
<p>13.22 <i>Sisteme de informații (ATA 46)</i></p> <p>Unitățile și componentele care constituie mijloace de stocare, actualizare și recuperare a informațiilor digitale care în mod tradițional sînt puse la dispoziție pe hîrtie, microfilm sau microfîșe. Acestea includ unitățile utilizate pentru funcția de stocare și de recuperare a informațiilor, cum ar fi dispozitivele de stocare de masă și de control pentru biblioteca electronică, dar nu includ unitățile și componentele instalate pentru alte utilizări și utilizate în comun cu alte sisteme, cum ar fi imprimanta pentru postul de pilotaj sau afișajul de uz general.</p> <p>Printre exemplele tipice se numără:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sistemele de gestionare a traficului aerian și a informațiilor și sistemele de servere de rețea; – sistemul de informații generale al aeronavei; – sistemul de informații pentru postul de pilotaj; – sistemul de informații privind întreținerea; – sistemul de informații privind cabina pasagerilor; – sistemul de informații diverse. 	3

MODULUL 14. PROPULSIA

	NIVEL
	B2 B2L
14.1 <i>Motoare cu turbină</i>	
(a) Disponibilitatea constructivă și funcționarea următoarelor motoare: turboreactor, turboexhaustor, turboax și turbopropulsoare	1
(b) Control electronic al motorului și sisteme de măsurare a combustibilului (FADEC)	2
14.2 <i>Sisteme indicatoare ale motorului</i>	2
Temperatura gazelor evacuate/sisteme de temperatură ale turbinei între două etaje	
Viteza motorului	

Indicatori ai tracțiunii motorului: raport de compresie al motorului, presiunea de descărcare a turbinei motorului sau sisteme de presiune ale ajutorului de reacție	
Presiunea și temperatura uleiului	
Presiunea combustibilului, temperatură și debit	
Presiune de admisie	
Cuplul motorului	
Viteza elicei	
14.3 <i>Sisteme de aprindere și de pornire</i>	
Acționarea sistemelor și componentelor de pornire ale motorului	
Sisteme și componente de aprindere	
Cerințe de siguranță pentru întreținere	

MODULUL 15. MOTOR CU TURBINĂ CU GAZ

	NIVEL	
	A	B1
15.1 <i>Elemente fundamentale</i>	1	2
Energie potențială, energie cinetică, legile mișcării ale lui Newton, ciclul Brayton		
Relația între forță, lucru mecanic, putere, energie, viteză, accelerație		
Disponere constructivă și funcționare la: turboreactor, turboexhaustor, turboax și turbopropulsoare		
15.2 <i>Performanța motorului</i>	–	2
Tracțiune brută, tracțiune netă, tracțiune ajutor strangulat, distribuția tracțiunii, tracțiunea rezultantă, cai putere tracțiune, cai putere arbore echivalent, consum specific de combustibil		
Indicatori de eficiență a motorului		
Raportul de diluare și coeficientul presiunii motorului		
Presiune, temperatură și viteza debitului de aer		
Puterea nominală a motorului, tracțiunea statică, influența vitezei, altitudine și climat cald, putere nominală uniformă, limitări		
15.3 <i>Admisie</i>	2	2
Conducte de admisie ale compresorului		
Efectele diverselor configurații ale orificiului de admisie		
Protecția împotriva gheții	1	2
15.4 <i>Compresoare</i>		
Tipurile axial și centrifugal		
Caracteristici constructive, principii de funcționare și aplicații		
Echilibrarea ventilatorului		
Funcționare		
Cauze și efecte ale pierderii de viteză și ale șocurilor compresorului		
Metode de control al debitului de aer: robinete de evacuare, orificii de admisie variabile la paletelul culisante de ghidare, paletelul stator variabile, paletelul stator rotative		
Raportul compresorului		
15.5 <i>Secțiunea combustie</i>		
Caracteristici constructive și principii de funcționare		
15.6 <i>Secțiunea turbină</i>	2	2
Funcționarea și caracteristicile diferitor tipuri de paletelul de turbine		
Paletelul conectată la disc		
Ajutor cu paletelul culisante de ghidare		

Cauze și efecte ale solicitării și cedării lente a paletelor turbinei.		
15.7 <i>Evacuare</i>	1	2
Caracteristici constructive și principii de funcționare		
Ajutaj cu suprafață convergentă, divergentă și variabilă		
Reducerea zgomotului motorului		
Inversori de presiune axială		
15.8 <i>Rulmenți și etanșări</i>	–	2
Caracteristici constructive și principii de funcționare		
15.9 <i>Lubrifianti și combustibili</i>	1	2
Proprietăți și specificații		
Aditivi pentru combustibili		
Precauții, măsuri de siguranță		
15.10 <i>Sisteme de lubrifiere</i>	1	2
Funcționarea/dispunerea și componentele sistemului		
15.11 <i>Sisteme de alimentare cu combustibil</i>	1	2
Funcționarea sistemelor de control al motorului și de măsurare a combustibilului, inclusiv controlul electronic al motorului (FADEC)		
Disponerea sistemelor și a componentelor		
15.12 <i>Sisteme de aer</i>	1	2
Funcționarea sistemelor de distribuție a aerului către motor și de control anti-jivraj, inclusiv răcirea internă, etanșarea și servicii externe de alimentare cu aer		
15.13 <i>Sisteme de aprindere și de pornire</i>	1	2
Acționarea sistemelor și componentelor de pornire ale motorului		
Sisteme și componente de aprindere		
Cerințe de siguranță pentru întreținere		
15.14 <i>Sisteme indicatoare ale motorului</i>	1	2
Temperatura gazelor de eșapament/temperatura turbinei între etaje		
Indicatori ai tracțiunii motorului: raport de compresie al motorului, presiunea de descărcare a turbinei motorului sau sisteme de presiune ale ajutorului de reacție		
Presiunea și temperatura uleiului		
Presiunea și debitul combustibilului		
Viteza motorului		
Măsurarea și indicarea vibrațiilor		
Cuplu		
Puterea		
15.15 <i>Sisteme de creștere a puterii</i>	–	1
Funcționare și aplicații		
Injectarea de apă, apă metanol		
Sisteme de ardere întârziată		
15.16 <i>Motoare turbopropulsoare</i>	1	2
Turbină cu gaz/turbină liberă și turbine cu angrenaj cu roți dințate		
Angrenaje de demultiplicare		
Sisteme integrate de control al motorului și elicei		
Dispozitive de siguranță împotriva supraturației		
15.17 <i>Motoare turboax</i>	1	2
Disponere, sisteme de comandă, angrenaj de demultiplicare, cuplaje, sisteme de control		
15.18 <i>Unitate auxiliară de putere</i>	1	2
Scop, funcționare, sisteme de protecție		

15.19 <i>Instalarea grupului motopropulsor</i>	1	2
Configurația zidurilor ignifuge, capote ale motorului, panouri acustice, suporti ai motorului, suporti antivibrație, furtunuri, conducte, distribuitor, repere de legătură, tuburi flexibile de legătură, cabluri și tije de control, puncte de înălțare și drene		
15.20 <i>Sisteme de protecție contra incendiilor</i>	1	2
Funcționarea sistemelor de detecție și de stingere		
15.21 <i>Monitorizarea motorului și operare la sol</i>	1	3
Proceduri pentru decolare și pornire la sol		
Interpretarea parametrilor generali și a parametrilor de ieșire de putere ai motorului		
Monitorizarea tendințelor (inclusiv analiza uleiului, vibrații și metoda de control cu alezoscopul)		
Inspecția motorului și a componentelor în conformitate cu criteriile, toleranțele și datele specificate de producătorul motorului		
Spălarea/curățarea compresorului		
Deteriorarea cu obiecte străine		
15.22 <i>Depozitarea și păstrarea motorului</i>	–	2
Păstrarea și scoaterea din conservare a motorului și a reperelor/sistemelor		

MODULUL 16. MOTOR CU PISTON

	NIVEL		
	A	B1	B3
16.1 <i>Elemente fundamentale</i>	1	2	2
Eficiența mecanică, termică și volumetrică			
Principii de funcționare – 2 timpi, 4 timpi, Otto și Diesel			
Cilindre și raport de compresie			
Configurația motorului și ordinea de aprindere			
16.2 <i>Performanța motorului</i>	1	2	2
Calcularea și măsurarea puterii			
Factori care afectează puterea motorului			
Amestecuri/sărăcirea amestecului aer-carburant, preaprindere			
16.3 <i>Construcția motorului</i>	1	2	2
Carter, arbore cotit, axe cu came, baia carterului			
Repere auxiliare ale cutiei de viteze			
Asamblarea cilindrilor și a pistoanelor			
Bare de direcție, orificiu de admisie și țevi de evacuare a gazelor de eșapament			
Mecanism de supape			
Cutii de viteze reductoare pentru elice			
16.4 <i>Sisteme de combustibil al motorului</i>			
16.4.1 <i>Carburatoare</i>	1	2	2
Tipuri, construcție și principii de funcționare			
Jivraj și încălzire			
16.4.2 <i>Sisteme de injecție a combustibilului</i>	1	2	2
Tipuri, construcție și principii de funcționare			
16.4.3 <i>Controlul electronic al motorului</i>	1	2	2
Funcționarea sistemelor de control al motorului și de măsurare a combustibilului, inclusiv controlul electronic al motorului (FADEC)			
Disponerea sistemelor și a componentelor			
16.5 <i>Sisteme de aprindere și de pornire</i>	1	2	2

Sisteme de pornire, sisteme de preîncălzire			
Tipuri de magnetouri, construcție și principii de funcționare			
Accesorii pentru aprindere, bujii			
Sisteme de joasă și de înaltă tensiune			
16.6 <i>Sisteme de admisie, răcire și evacuare</i>	1	2	2
Construcția și funcționarea sistemelor de admisie, inclusiv ale sistemelor alternative de admisie a aerului			
Sisteme de evacuare, sisteme de răcire a motorului – aer și lichid			
16.7 <i>Supraalimentare/turboalimentare</i>	1	2	2
Principiile și scopul supraalimentării și efectele sale asupra parametrilor motorului			
Construcția și funcționarea sistemelor de supraalimentare/turboalimentare			
Terminologia sistemului			
Sisteme de control			
Protecția sistemului			
16.8 <i>Lubrifianti și combustibili</i>	1	2	2
Proprietăți și specificații			
Aditivi pentru combustibili			
Precauții, măsuri de siguranță			
16.9 <i>Sisteme de lubrifiere</i>	1	2	2
Funcționarea/dispunerea și componentele sistemului			
16.10 <i>Sisteme indicatoare ale motorului</i>	1	2	2
Viteza motorului			
Temperatura capului de cilindru			
Temperatura fluidului de răcire			
Presiunea și temperatura uleiului			
Temperatura gazelor de eșapament			
Presiunea și debitul combustibilului			
Presiune de admisie			
16.11 <i>Instalarea grupului motopropulsor</i>	1	2	2
Configurația următoarelor elemente: ziduri ignifuge, capote ale motorului, panouri acustice, suportii ai motorului, suportii antivibrație, furtunuri, conducte, distribuitor, repere de legătură, tuburi flexibile de legătură, cabluri și tije de control, puncte de înălțare și drene			
16.12 <i>Monitorizarea motorului și operare la sol</i>	1	3	2
Proceduri pentru decolare și pornire la sol			
Interpretarea parametrilor generali și a parametrilor de ieșire de putere ai motorului			
Inspecția motorului și a componentelor: criterii, toleranțe și date specificate de producătorul motorului			
16.13 <i>Depozitarea și păstrarea motorului</i>	–	2	1
Păstrarea și scoaterea din conservare a motorului și a reperelor/sistemelor			

MODULUL 17A. ELICE

Notă: Categoria B3 nu face obiectul acestui modul. Obiectele de studiu relevante pentru categoria B3 sînt definite în modulul 17B

	NIVEL	
	A	B1
17.1 <i>Elemente fundamentale</i>	1	2
Teoria elementului de pală		

Unghi mare/mic al palei, unghi opus, unghi de atac, viteză unghiulară		
Coif al elicei		
Forțe aerodinamice, centrifugale și de tracțiune		
Cuplu		
Curent de aer relativ pe unghiul de atac al palei		
Vibrație și rezonanță		
17.2 <i>Construcția elicei</i>	1	2
Metode de construcție și materiale utilizate în cazul elicelor din lemn, materiale compozite și metal.		
Poziția palei, suprafața frontală a palei, coada palei, suprafața posterioară a palei și asamblarea butucului		
Pas fix al elicei, pas controlabil, elice cu viteză constantă		
Instalarea elicei/caserolei de elice		
17.3 <i>Controlul pasului elicei</i>	1	2
Controlul vitezei și metode de schimbare a pasului – mecanice și electrice/electronice		
Reglarea elicei cu pas variabil și pas invers al elicei		
Protecție împotriva creșterii vitezei		
17.4 <i>Sincronizarea elicei</i>	–	2
Echipament de sincronizare și sincrofazare		
17.5 <i>Protecția elicei contra gheții</i>	1	2
Echipament (electric și cu fluide) pentru degivrare		
17.6 <i>Întreținerea elicei</i>	1	3
Echilibrare statică și dinamică		
Reglaj exact al palei		
Evaluarea deteriorării elicei: eroziune, coroziune, deteriorare de impact, exfoliere		
Scheme de tratament/reparare a elicei		
Funcționarea motorului elicei		
17.7 <i>Depozitarea și păstrarea motorului</i>	1	2
Păstrarea și scoaterea din conservare a elicei		

MODULUL 17B. ELICE

Notă: Obiectul acestui modul trebuie să reflecteze tehnologia referitoare la elicele avioanelor relevantă pentru categoria B3

	NIVEL
	B3
17.1 <i>Elemente fundamentale</i>	2
Teoria elementului de pală	
Unghi mare/mic al palei, unghi opus, unghi de atac, viteză unghiulară	
Coif al elicei	
Forțe aerodinamice, centrifugale și de tracțiune	
Cuplu	
Curent de aer relativ pe unghiul de atac al palei	
Vibrație și rezonanță	
17.2 <i>Construcția elicei</i>	2
Metode de construcție și materiale utilizate în cazul elicelor din lemn, materiale compozite și metal	
Poziția palei, suprafața frontală a palei, coada palei, suprafața posterioară a palei și asamblarea butucului	

Pas fix al elicei, pas controlabil, elice cu viteză constantă	
Instalarea elicei/caserolei de elice	
17.3 <i>Controlul pasului elicei</i>	2
Controlul vitezei și metode de schimbare a pasului – mecanice și electrice/electronice	
Reglarea elicei cu pas variabil și pas invers al elicei	
Protecție împotriva creșterii vitezei	
17.4 <i>Sincronizarea elicei</i>	2
Echipament de sincronizare și sincrofazare	
17.5 <i>Protecția elicei contra gheții</i>	2
Echipament (electric și cu fluide) pentru degivrare	
17.6 <i>Întreținerea elicei</i>	2
Echilibrare statică și dinamică	
Reglaj exact al palei	
Evaluarea deteriorării elicei: eroziune, coroziune, deteriorare de impact, exfoliere	
Scheme de tratament/reparare a elicei	
Funcționarea motorului elicei	
17.7 <i>Depozitarea și păstrarea motorului</i>	2
Păstrarea și scoaterea din conservare a elicei	

Appendicele II

Standardul pentru examinarea de bază (cu excepția licenței din categoria L)

1. Generalități

1.1. Toate examinările de bază trebuie să fie efectuate utilizând formatul întrebare cu variante de răspuns și întrebări de tip eseu, așa cum este specificat mai jos. Variantele incorecte trebuie să pară la fel de plauzibile oricărei persoane fără cunoștințe în domeniu. Toate variantele trebuie să aibă o legătură clară cu întrebarea și un vocabular, o construcție gramaticală și o lungime similare. La întrebările numerice, răspunsurile incorecte trebuie să corespundă unor erori procedurale, cum ar fi: aplicarea corecțiilor cu semn greșit sau greșeli de convertire a unităților; acestea nu trebuie să fie numere alese la întâmplare. Fiecare întrebare cu variante de răspuns trebuie să aibă trei răspunsuri alternative, dintre care doar unul trebuie să fie răspunsul corect, iar candidatului trebuie să i se acorde un anumit timp pentru fiecare modul, plecând de la o medie de 75 de secunde pentru fiecare întrebare.

1.2. Fiecare întrebare de tip eseu necesită pregătirea unui răspuns, iar candidatului trebuie să i se acorde un timp de 20 de minute pentru a răspunde la fiecare întrebare de acest tip.

1.3. Întrebările de tip eseu trebuie să fie redactate și evaluate utilizând programa de cunoștințe din apendicele I modulele 7A, 7B, 9A, 9B și 10.

1.4. Fiecare întrebare trebuie să aibă redactat un răspuns model aferent, care va include, totodată, orice răspunsuri alternative cunoscute care pot fi relevante pentru alte subdiviziuni.

1.5. Răspunsul model trebuie, totodată, să fie defalcat conform unei liste a problemelor importante cunoscute drept probleme-cheie.

1.6. Nota de promovare pentru fiecare parte cu variante de răspuns a examinării dintr-un modul și submodul este de 75%.

1.7. Nota de promovare pentru fiecare întrebare de tip eseu este de 75%, cu alte cuvinte răspunsul candidatului trebuie să conțină 75% din problemele-cheie vizate de întrebare și nicio eroare semnificativă relativă la vreuna dintre problemele-cheie.

1.8. Dacă candidatul nu promovează doar la partea cu variante de răspuns sau doar la partea de tip eseu, atunci el trebuie să susțină din nou doar partea cu variante de răspuns sau partea de tip eseu, după caz.

1.9. Nu se utilizează sisteme de penalizare pentru a stabili dacă un candidat a promovat examinarea.

1.10. Dacă unul dintre module nu este promovat, examinarea nu poate fi susținută mai devreme de 90 de zile de la data eșecului înregistrat la examinarea respectivului modul, excepție fiind cazul unei întreprinderi de pregătire autorizate în domeniul întreținerii în conformitate cu Anexa 4 (partea 147) care ține un curs de repregătire special conceput pentru candidații care nu au promovat un modul anume, situație în care examinarea pentru respectivul modul nepromovat de candidat poate fi susținută din nou după 30 de zile.

1.11. Perioadele de timp impuse la punctul 66.A.25 se aplică examinării corespunzătoare fiecărui modul individual, cu excepția examinărilor corespunzătoare acelor module care au fost promovate ca parte a altei categorii de licență, iar licența a fost eliberată deja.

1.12. Numărul maxim de încercări consecutive pentru fiecare modul este de trei. Noi serii de trei încercări sînt permise cu o perioadă de așteptare de un an între serii.

Solicitantul trebuie să confirme în scris organizației de pregătire autorizate în domeniul întreținerii sau Autorității Aeronautice Civile numărul și datele încercărilor din cursul ultimului an și întreprinderea sau autoritatea competentă unde au avut loc aceste încercări. Întreprinderea de pregătire în domeniul întreținerii sau Autoritatea Aeronautică Civilă este responsabilă pentru verificarea numărului de încercări în orizontul de timp aplicabil.

2. Numărul de întrebări pe modul

2.1. MODULUL 1 – MATEMATICĂ

Categoria A: 16 întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 20 de minute.

Categoria B1: 32 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 40 de minute.

Categoria B2 și B2L: 32 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 40 de minute.

Categoria B3: 28 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 35 de minute.

2.2. MODULUL 2 – FIZICĂ

Categoria A: 32 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 40 de minute.

Categoria B1: 52 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 65 de minute.

Categoria B2 și B2L: 52 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 65 de minute.

Categoria B3: 28 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 35 de minute.

2.3. MODULUL 3 – ELEMENTE FUNDAMENTALE DE ELECTRICITATE

Categoria A: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 25 de minute.

Categoria B1: 52 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 65 de minute.

Categoria B2 și B2L: 52 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 65 de minute.

Categoria B3: 24 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 30 de minute.

2.4. MODULUL 4 – ELEMENTE FUNDAMENTALE DE ELECTRONICĂ

Categoria B1: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 25 de minute.

Categoria B2 și B2L: 40 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 50 de minute.

Categoria B3: 8 întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 10 minute.

2.5. MODULUL 5 – TEHNICI DIGITALE/SISTEME DE INSTRUMENTE ELECTRONICE

Categoria A: 16 întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 20 de minute.

Categoriile B1.1 și B1.3: 40 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 50 de minute.

Categoriile B1.2 și B1.4: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 25 de minute.

Categoria B2 și B2L: 72 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 90 de minute.

Categoria B3: 16 întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 20 de minute.

2.6. MODULUL 6 – MATERIALE ȘI HARDWARE

Categoria A: 52 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 65 de minute.

Categoria B1: 72 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 90 de minute.

Categoria B2 și B2L: 60 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 75 de minute.

Categoria B3: 60 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 75 de minute.

2.7. MODULUL 7A – PRACTICI DE ÎNTREȚINERE

Categoria A: 72 de întrebări cu variante de răspuns și 2 întrebări de tip eseu. Timp acordat 90 de minute plus 40 minute.

Categoria B1: 80 de întrebări cu variante de răspuns și 2 întrebări de tip eseu. Timp acordat 100 de minute plus 40 de minute.

Categoria B2 și B2L: 60 de întrebări cu variante de răspuns și 2 întrebări de tip eseu. Timp acordat 75 de minute plus 40 de minute.

MODULUL 7B – PRACTICI DE ÎNTREȚINERE

Categoria B3: 60 de întrebări cu variante de răspuns și 2 întrebări de tip eseu. Timp acordat 75 de minute plus 40 de minute.

2.8. MODULUL 8 – ELEMENTE DE BAZĂ DE AERODINAMICĂ

Categoria A: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 25 de minute.

Categoria B1: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 25 de minute.

Categoria B2 și B2L: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 25 de minute.

Categoria B3: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 25 de minute.

2.9. MODULUL 9A – FACTORI UMANI

Categoria A: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 1 întrebare de tip eseu. Timp acordat 25 de minute plus 20 de minute.

Categoria B1: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 1 întrebare de tip eseu. Timp acordat 25 de minute plus 20 de minute.

Categoria B2 și B2L: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 1 întrebare de tip eseu. Timp acordat 25 de minute plus 20 de minute.

MODULUL 9B – FACTORI UMANI

Categoria B3: 16 întrebări cu variante de răspuns și 1 întrebare de tip eseu. Timp acordat 20 de minute plus 20 de minute.

2.10. MODULUL 10 – LEGISLAȚIE AVIATICĂ

Categoria A: 32 de întrebări cu variante de răspuns și 1 întrebare de tip eseu. Timp acordat 40 de minute plus 20 de minute.

Categoria B1: 40 de întrebări cu variante de răspuns și 1 întrebare de tip eseu. Timp acordat 50 de minute plus 20 de minute.

Categoria B2 și B2L: 40 de întrebări cu variante de răspuns și 1 întrebare de tip eseu. Timp acordat 50 de minute plus 20 de minute.

Categoria B3: 32 de întrebări cu variante de răspuns și 1 întrebare de tip eseu. Timp acordat 40 de minute plus 20 de minute.

2.11. MODULUL 11A – AERODINAMICA, STRUCTURILE ȘI SISTEMELE AVIOANELOR CU TURBINĂ

Categoria A: 108 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 135 de minute.

Categoria B1: 140 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 175 de minute.

MODULUL 11B – AERODINAMICA, STRUCTURILE ȘI SISTEMELE AVIOANELOR CU PISTON

Categoria A: 72 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 90 de minute.

Categoria B1: 100 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 125 de minute.

MODULUL 11C – AERODINAMICA, STRUCTURILE ȘI SISTEMELE AVIOANELOR CU PISTON

Categoria B3: 60 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 75 de minute.

2.12. MODULUL 12 – AERODINAMICA, STRUCTURILE ȘI SISTEMELE ELICOPTERELOR

Categoria A: 100 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 125 de minute.

Categoria B1: 128 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 160 de minute.

2.13. MODULUL 13 – AERODINAMICA, STRUCTURILE ȘI SISTEMELE AERONAVELOR

Categoria B2: 180 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 225 de minute.

Întrebările și timpul acordat se pot împărți în două sesiuni de examinare, dacă este cazul.

Categoria B2L:

Calificări de sisteme	Numărul de întrebări cu variante de răspuns	Timp acordat (minute)
Cerințe de bază (submodulele 13.1,13.2,13.5 și 13.9)	28	35
COM/NAV (submodulul 13.4 (a))	24	30
Instrumente (submodulul 13.8)	20	25
Navigare automată (submodulele 13.3 (a) și 13.7)	28	35
Supraveghere (submodulul 13.4 (b))	8	10
Sisteme ale corpului aeronavei (submodulul 13.8 – 13.11)	32	40

2.14. MODULUL 14 – PROPULSIE

Categoria B2 și B2L: 24 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 30 de minute.

Note: Examinarea conform modului 14 pentru subcategoria B2L este aplicabilă doar pentru calificări de „Sisteme fuzelaje” și „Instrumente”.

2.15. MODULUL 15 – MOTOR CU TURBINĂ CU GAZ

Categoria A: 60 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 75 de minute.

Categoria B1: 92 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 115 minute.

2.16. MODULUL 16 – MOTOR CU PISTON

Categoria A: 52 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 65 de minute.

Categoria B1: 72 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 90 de minute.

Categoria B3: 68 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 85 de minute.

2.17. MODULUL 17A – ELICE

Categoria A: 20 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 25 de minute.

Categoria B1: 32 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 40 de minute.

MODULUL 17B – ELICE

Categoria B3: 28 de întrebări cu variante de răspuns și 0 întrebări de tip eseu. Timp acordat 35 de minute.

Appendicele III

Pregătirea pe tip de aeronavă și standardul de examinare

Pregătirea la locul de muncă

1. Generalități

Pregătirea pe tip de aeronavă trebuie să conste în pregătirea teoretică și examinarea teoretică și, cu excepția calificărilor de categoria C, pregătirea practică și evaluarea practică.

(a) Pregătirea teoretică și examinarea teoretică trebuie să respecte următoarele cerințe:

(i) Sînt realizate de o întreprindere de pregătire în domeniul întreținerii autorizată în mod corespunzător în conformitate cu Anexa 4 (partea 147) sau, în cazul realizării de către alte întreprinderi, sînt autorizate direct de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(ii) Cu excepția celor permise de pregătirea privind diferențele descrise la litera (c), trebuie să respecte standardul prevăzut la punctul 3.1 din prezentul apendice și, dacă sînt disponibile, elementele relevante definite în partea obligatorie a datelor privind conformitatea operațională stabilite în conformitate cu Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin [Hotărîrea Guvernului nr.468/2019](#).

(iii) În cazul unui membru al personalului de categorie C, calificat prin deținerea unei diplome universitare, așa cum se specifică la punctul 66.A.30(a)5, prima pregătire teoretică relevantă pe tip de aeronavă este la nivelul categoriilor B1 sau B2.

(iv) Acestea trebuie să fi început și să fi fost finalizate în perioada de trei ani care precede solicitarea unei andosări a calificării de tip de aeronavă.

(b) Pregătirea practică și evaluarea practică trebuie să respecte următoarele cerințe:

(i) Sînt realizate de o întreprindere autorizată în mod corespunzător în conformitate cu Anexa 4 (partea 147) sau, în cazul realizării de către alte întreprinderi, sînt autorizate direct de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(ii) Cu excepția celor permise de pregătirea privind diferențele descrise la litera (c), trebuie să respecte standardul prevăzut la punctul 3.2 din prezentul apendice și, dacă sînt disponibile, elementele relevante definite în partea obligatorie a datelor privind conformitatea operațională stabilite în conformitate cu Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin [Hotărîrea Guvernului nr.468/2019](#).

(iii) Includ o selecție reprezentativă de activități de întreținere relevante pentru tipul de aeronavă.

(iv) Includ demonstrații realizate utilizînd echipamente, componente, simulatoare și alte dispozitive de pregătire sau alte aeronave.

(v) Au început și s-au finalizat în perioada de trei ani care precede solicitarea unei andosări a calificării de tip de aeronavă.

(c) Pregătirea privind diferențele:

(i) Pregătirea privind diferențele este pregătirea necesară pentru a acoperi diferențele dintre două tipuri de aeronave aparținînd aceluiași constructor.

(ii) Pregătirea privind diferențele trebuie să fie definită de la caz la caz, ținând cont de cerințele din prezentul apendice referitoare la elementele teoretice și practice ale pregătirii pentru calificarea pe tip de aeronavă.

(iii) O calificare pe tip de aeronavă se andosează pe o licență după urmarea pregătirii privind diferențele numai după ce solicitantul respectă una dintre următoarele condiții:

– i s-a andosat deja pe licență calificarea de tip de aeronavă în raport cu care s-au identificat diferențele; sau

– îndeplinește cerințele privind pregătirea pentru tipul de aeronavă pentru care s-au identificat diferențele.

2. Niveluri de pregătire pe tip de aeronavă

Cele trei niveluri prezentate mai jos definesc obiectivele, nivelul de aprofundare a pregătirii și nivelul de cunoștințe care se intenționează a fi atinse în urma pregătirii.

– Nivelul 1: Scurtă prezentare generală a corpului aeronavei, a sistemelor și a grupului motopropulsor, așa cum s-a arătat în secțiunea referitoare la descrierea sistemelor din Manualul de întreținere a aeronavei/Instrucțiunile privind menținerea navigabilității.

Obiectivele cursului: La finalizarea nivelului 1 de pregătire, cursantul va fi capabil:

(a) să realizeze o descriere simplă a întregului subiect, utilizând cuvinte obișnuite, exemple și termeni tipici și să identifice măsurile de siguranță privitoare la corpul aeronavei, sistemele și grupul motopropulsor al acesteia;

(b) să identifice manualele de aeronavă și practicile de întreținere care sînt importante pentru corpul aeronavei, sistemele acesteia și grupul motopropulsor;

(c) să definească dispunerea generală a principalelor sisteme ale aeronavei;

(d) să definească dispunerea generală și caracteristicile grupului motopropulsor;

(e) să identifice ansamblul special de instrumente și echipamentul de testare utilizate pentru aeronavă.

– Nivelul 2: Prezentare generală a sistemelor de bază de comenzi, indicatoare, componente principale, inclusiv amplasamentul și scopul lor, service și operațiuni minore de remediere. O cunoaștere generală a aspectelor teoretice și practice ale obiectului de studiu.

Obiectivele cursului: în plus față de informațiile de la nivelul 1, la finalizarea cursului de pregătire de nivelul 2, cursantul trebuie să fie capabil:

(a) să înțeleagă elementele teoretice fundamentale; să aplice cunoștințele în practică, utilizînd proceduri detaliate;

(b) să amintească măsurile de siguranță ce trebuie respectate în cazul în care lucrează lângă aeronavă sau la aeronavă, la grupul motopropulsor și la sisteme;

(c) să descrie sistemele și manipularea aeronavei, în special accesul, disponibilitatea și sursele energiei electrice;

(d) să identifice amplasamentele principalelor componente;

(e) să explice funcționarea normală a fiecărui sistem semnificativ, inclusiv terminologia și nomenclatura;

(f) să execute procedurile pentru service-ul asociat aeronavei pentru următoarele sisteme: combustibil, grupuri motopropulsoare, hidraulic, tren de aterizare, apă/deșeu și oxigen;

(g) să-și demonstreze competența în utilizarea rapoartelor echipajului și a sistemelor de raportare de la bord (remediere minoră) și să determine navigabilitatea aeronavei în conformitate cu MEL/CDL;

(h) să demonstreze utilizarea, interpretarea și aplicarea documentației adecvate, inclusiv a instrucțiunilor pentru menținerea navigabilității, a Manualului de întreținere, a Catalogului ilustrat pentru repere etc.

– Nivelul 3: Descriere detaliată, modul de funcționare, dispunerea componentelor, demontarea/instalarea reperelor, precum și proceduri privind echipamentul de testare încorporat și de remediere a defecțiunilor în conformitate cu instrucțiunile din Manualul de întreținere.

Obiectivele cursului: în plus față de informațiile conținute la nivelul 1 și nivelul 2 de pregătire, la finalizarea nivelului 3, cursantul trebuie să fie capabil:

(a) să demonstreze o cunoaștere teoretică a sistemelor și structurilor de aeronave, ca și a legăturilor acestora cu alte sisteme, să prezinte o descriere detaliată a subiectului recurgînd la fundamentele teoretice și la exemple specifice, să interpreteze rezultatele

provenind din diverse surse și de la diverse măsurători și să aplice acțiuni corective acolo unde este cazul;

(b) să efectueze verificări ale sistemului, grupului motopropulsor, componentelor, precum și verificări funcționale, după cum este specificat în Manualul de întreținere;

(c) să demonstreze utilizarea, să interpreteze și să aplice documentația adecvată, inclusiv Manualul de reparații structurale, Manualul de remediere etc.;

(d) să coreleze informațiile cu scopul de a lua decizii în ceea ce privește diagnosticarea și remedierea defecțiunii, în conformitate cu instrucțiunile din Manualul de întreținere;

(e) să descrie procedurile pentru înlocuirea componentelor care sînt unice pentru tipul aeronavei.

3. Standardul de pregătire pe tip de aeronavă

Deși pregătirea pentru calificarea pe tip de aeronavă include elemente atât teoretice, cât și practice, se pot aproba cursuri pentru elementul teoretic, elementul practic sau pentru o combinație a celor două.

3.1. Elementul teoretic

(a) Obiectiv:

La finalizarea unui curs de pregătire teoretică, cursantul trebuie să fie capabil să demonstreze, la nivelurile specificate în programa din apendicele III, o cunoaștere teoretică detaliată a sistemelor, structurii, funcționării, întreținerii, reparării și remedierii aplicabile aeronavei, în conformitate cu datele de întreținere aprobate. Cursantul trebuie să poată demonstra utilizarea manualelor și a procedurilor autorizate, inclusiv a cunoștințelor privind inspecțiile și limitările relevante.

(b) Nivelul de pregătire:

Nivelurile de pregătire sînt cele definite la punctul 2 de mai sus.

După primul curs pe tip de aeronavă pentru personalul de certificare de categorie C, toate cursurile următoare trebuie să fie doar de nivelul 1.

În cadrul unei pregătiri teoretice de nivelul 3 se pot folosi, dacă este nevoie, materiale de pregătire de nivelurile 1 și 2 pentru predarea întregului domeniu de aplicare al capitolului. Majoritatea materialelor de curs și a timpului de pregătire trebuie totuși să corespundă nivelului superior.

(c) Durată:

Numărul minim de ore de curs pentru pregătirea teoretică se găsește în tabelul următor:

Categoria	Ore
<i>Avioane cu o masă maximă la decolare mai mare de 30000 kg:</i>	
B1.1	150
B1.2	120
B2	100
C	30
<i>Avioane cu o masă maximă la decolare mai mare de 5700 kg și mai mică sau egală cu 30000 kg:</i>	
B1.1	120
B1.2	100
B2	100
C	25
<i>Avioane cu o masă maximă la decolare mai mică sau egală cu 5700 kg¹</i>	
B1.1	80
B1.2	60
B2	60
C	15
<i>Elicoptere²</i>	
B1.3	120
B1.4	100
B2	100

10. Parcare/staționare, depozitare și revenire în serviciu	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11. Plăci de semnalizare și marcaje	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12. Service	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20. Practici standard – doar specifice tipului	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Elicoptere:									
18. Analiza vibrațiilor și a zgomotului (Alinierea palelor)	–	–	–	–	3	1	3	1	–
60. Rotor practici standard	–	–	–	–	3	1	3	1	–
62. Rotoare	–	–	–	–	3	1	3	1	1
62A. Rotoare – monitorizare și indicare	–	–	–	–	3	1	3	1	3
63. Sisteme de antrenare a rotoarelor	–	–	–	–	3	1	3	1	1
63A. Sisteme de antrenare a rotoarelor – monitorizare și indicare	–	–	–	–	3	1	3	1	3
64. Rotor coadă	–	–	–	–	3	1	3	1	1
64A. Rotor coadă – monitorizare și indicare	–	–	–	–	3	1	3	1	3
65. Sistem de antrenare a rotorului coadă	–	–	–	–	3	1	3	1	1
65A. Sistem de antrenare a rotorului coadă – monitorizare și indicare	–	–	–	–	3	1	3	1	3
66. Pale pliabile/stîlp	–	–	–	–	3	1	3	1	–
67. Controlul parametrilor de zbor – rotor	–	–	–	–	3	1	3	1	–
53. Structura corpului aeronavei (elicopter)	–	–	–	–	3	1	3	1	–
25. Echipament pentru flotabilitate în situații de urgență	–	–	–	–	3	1	3	1	1
Structuri ale corpului aeronavei:									
51. Practici și structuri standard (clasificarea, evaluarea și repararea daunelor)	3	1	3	1	–	–	–	–	1
53. Fuzelaj	3	1	3	1	–	–	–	–	1
54. Nacele/stîlpi	3	1	3	1	–	–	–	–	1
55. Stabilizatori	3	1	3	1	–	–	–	–	1
56. Ferestre	3	1	3	1	–	–	–	–	1
57. Aripi	3	1	3	1	–	–	–	–	1
27A. Suprafețe pentru controlul parametrilor de zbor (toate)	3	1	3	1	–	–	–	–	1
52. Uși	3	1	3	1	–	–	–	–	1
Sisteme de identificare zonală și de stație	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sisteme ale corpului aeronavei:									
21. Aer condiționat	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21A. Alimentare cu aer	3	1	3	1	3	1	3	1	2
21B. Presurizare	3	1	3	1	3	1	3	1	3

21C. Dispozitive de siguranță și avertizare	3	1	3	1	3	1	3	1	3
22. Navigare automată	2	1	2	1	2	1	2	1	3
23. Comunicații	2	1	2	1	2	1	2	1	3
24. Energie electrică	3	1	3	1	3	1	3	1	3
25. Echipamente și furnituri	3	1	3	1	3	1	3	1	1
25A. Echipamente electronice, inclusiv echipamente pentru urgențe	1	1	1	1	1	1	1	1	3
26. Protecție împotriva incendiilor	3	1	3	1	3	1	3	1	3
27. Comenzi de zbor	3	1	3	1	3	1	3	1	2
27A. Acționare: electrică/fly-by-wire (comandă prin cablu)	3	1	–	–	–	–	–	–	3
28. Sisteme de combustibil	3	1	3	1	3	1	3	1	2
28A. Sisteme de combustibil – monitorizare și indicare	3	1	3	1	3	1	3	1	3
29. Energie hidraulică	3	1	3	1	3	1	3	1	2
29A. Energie hidraulică – monitorizare și indicare	3	1	3	1	3	1	3	1	3
30. Protecție contra gheții și a zăpezii	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31. Sisteme de indicare/înregistrare	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31A. Sisteme de instrumente	3	1	3	1	3	1	3	1	3
32. Trenul de aterizare	3	1	3	1	3	1	3	1	2
32A. Trenul de aterizare – monitorizare și indicare	3	1	3	1	3	1	3	1	3
33. Lumini	3	1	3	1	3	1	3	1	3
34. Navigație	2	1	2	1	2	1	2	1	3
35. Oxigen	3	1	3	1	–	–	–	–	2
36. Pneumatice	3	1	3	1	3	1	3	1	2
36A. Pneumatice – monitorizare și indicare	3	1	3	1	3	1	3	1	3
37. Vid	3	1	3	1	3	1	3	1	2
38. Apă/deșeuri	3	1	3	1	–	–	–	–	2
41. Balast de apă	3	1	3	1	–	–	–	–	1
42. Sisteme electronice de bord modulare integrate	2	1	2	1	2	1	2	1	3
44. Sisteme de cabină	2	1	2	1	2	1	2	1	3
45. Sisteme de întreținere la bord (sau tratate la 31)	3	1	3	1	3	1	–	–	3
46. Sisteme de informare	2	1	2	1	2	1	2	1	3
50. Compartimente pentru marfă și accesorii	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Motor cu turbină:									
70. Practici standard – motoare	3	1	–	–	3	1	–	–	1
70A. Dispunerea constructivă și funcționarea (orificiu de admisie, compresoare, secțiunea combustiei, secțiunea turbină, rulmenți și etanșări, sisteme de lubrifiere)	3	1	–	–	3	1	–	–	1

70B. Performanța motorului	3	1	-	-	3	1	-	-	1
71. Grup motopropulsor	3	1	-	-	3	1	-	-	1
72. Turbină motor/Motor turbopropulsor/elice încastrată/elice neîncastrată	3	1	-	-	3	1	-	-	1
73. Combustibil și control al motorului	3	1	-	-	3	1	-	-	1
75. Aer	3	1	-	-	3	1	-	-	1
76. Sisteme de control al motorului	3	1	-	-	3	1	-	-	1
78. Evacuare	3	1	-	-	3	1	-	-	1
79. Ulei	3	1	-	-	3	1	-	-	1
80. Punerea în funcțiune	3	1	-	-	3	1	-	-	1
82. Injecție cu apă	3	1	-	-	3	1	-	-	1
83. Cutii de transmisie auxiliare	3	1	-	-	3	1	-	-	1
84. Augmentarea propulsiei	3	1	-	-	3	1	-	-	1
73A. FADEC	3	1	-	-	3	1	-	-	3
74. Aprindere	3	1	-	-	3	1	-	-	3
77. Sisteme indicatoare ale motorului	3	1	-	-	3	1	-	-	3
49. Unități auxiliare de putere	3	1	-	-	-	-	-	-	2
Motor cu piston:									
70. Practici standard – motoare	-	-	3	1	-	-	3	1	1
70A. Dispunere constructivă și funcționare (instalare, carburatoare, sisteme de injecție a combustibilului, inducție, sisteme de evacuare și răcire, supraalimentare/turboalimentare, sisteme de lubrifiere).	-	-	3	1	-	-	3	1	1
70B. Performanța motorului	-	-	3	1	-	-	3	1	1
71. Grup motopropulsor	-	-	3	1	-	-	3	1	1
73. Combustibil și control al motorului	-	-	3	1	-	-	3	1	1
76. Sisteme de control al motorului	-	-	3	1	-	-	3	1	1
79. Ulei	-	-	3	1	-	-	3	1	1
80. Punerea în funcțiune	-	-	3	1	-	-	3	1	1
81. Turbine	-	-	3	1	-	-	3	1	1
82. Injecție cu apă	-	-	3	1	-	-	3	1	1
83. Cutii de transmisie auxiliare	-	-	3	1	-	-	3	1	1
84. Augmentarea propulsiei	-	-	3	1	-	-	3	1	1
73A. FADEC	-	-	3	1	-	-	3	1	3
74. Aprindere	-	-	3	1	-	-	3	1	3
77. Sisteme de indicare ale motorului	-	-	3	1	-	-	3	1	3
Elice:									
60A. Practici standard – elice	3	1	3	1	-	-	-	-	1
61. Elice/propulsie	3	1	3	1	-	-	-	-	1
61A. Construcția elicei	3	1	3	1	-	-	-	-	-
61B. Controlul pasului elicei	3	1	3	1	-	-	-	-	-
61C. Sincronizarea elicei	3	1	3	1	-	-	-	-	1

61D. Control electronic al elicei	2	1	2	1	–	–	–	–	3
61E. Protecția elicei contra gheții	3	1	3	1	–	–	–	–	–
61F. Întreținerea elicei	3	1	3	1	–	–	–	–	1

(f) Se pot folosi metode de pregătire multimedia pentru elementul de pregătire teoretică, fie în clasă, fie într-un mediu virtual controlat, sub rezerva acordului Autorității Aeronautice Civile care autorizează cursul de pregătire.

3.2. Elementul practic

(a) Obiectiv:

Obiectivul pregătirii practice este obținerea competențelor necesare pentru execuția în siguranță a întreținerii, verificărilor și a lucrărilor de rutină în conformitate cu instrucțiunile din Manualul de întreținere și cu alte instrucțiuni relevante și sarcini adecvate pentru tipul de aeronavă, ca de exemplu remedierea defecțiunilor, reparații, ajustări, înlocuiri, reglaj și verificări funcționale. Include cunoștințe privind utilizarea întregii literaturi și documentații tehnice a aeronavei, utilizarea setului de instrumente speciale/de specialitate și a echipamentului de testare pentru demontarea și înlocuirea componentelor și modulelor care sînt unice pentru tipul de aeronavă, inclusiv orice activitate de întreținere la aripă.

(b) Conținut:

Cel puțin 50% din elementele marcate cu X în tabelul de mai jos, care sînt relevante pentru tipul respectiv de aeronavă, trebuie parcurse și finalizate ca parte a pregătirii practice.

Sarcinile marcate cu X reprezintă subiecte importante pentru atingerea scopurilor pregătirii practice, pentru a garanta abordarea corespunzătoare a funcționării, funcției, instalării și semnificației pentru siguranță a sarcinilor-cheie de întreținere, în special a celor care nu pot fi explicate integral doar prin pregătirea teoretică. Deși lista enumeră subiectele minime ale pregătirii practice, se pot adăuga alte elemente dacă acestea sînt aplicabile tipului respectiv de aeronavă.

Sarcinile de efectuat trebuie să fie reprezentative pentru aeronave și sisteme, în ceea ce privește atât complexitatea, cît și aportul tehnic necesar pentru efectuarea respectivei sarcini. Se pot include sarcini relativ simple, dar se includ și se întreprind și alte sarcini mai complexe, în funcție de tipul aeronavei.

Legenda tabelului: LOC: Locație; FOT: Test funcțional/operational; SGH: Manipularea în service și la sol; R/I: Demontare/instalare; MEL: Lista echipamentului minim; TS: Remediere.

Capitole	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
Modul introductiv:											
5. Limite de timp/verificări de întreținere	X/X	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Dimensiuni/zona (MTOM etc.)	X/X	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
7. Ridicare cu cricuri și asigurare	X/X	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8. Reglare și cîntărire	X/X	–	X	–	–	–	–	X	–	–	–
9. Remorcare și rulare	X/X	–	X	–	–	–	–	X	–	–	–
10. Parcare/ancorare, depozitare și revenire în service	X/X	–	X	–	–	–	–	X	–	–	–
11. Plăci de semnalizare și marcaje	X/X	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
12. Service	X/X	–	X	–	–	–	–	X	–	–	–
20. Practici standard – doar specifice tipului	X/X	–	X	–	–	–	–	X	–	–	–

Elicoptere:											
18. Analiza vibrațiilor și a zgomotului (Alinierea palelor)	X/-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
60. Practici standard – doar specifice tipului	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
62. Rotoare	X/-	-	X	X	-	X	-	-	-	-	-
62A. Rotoare – monitorizare și indicare	X/X	X	X	X	X	X	-	-	X	-	X
63. Sisteme de antrenare a rotoarelor	X/-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
63A. Sisteme de antrenare a rotoarelor – monitorizare și indicare	X/X	X	-	X	X	X	-	-	X	-	X
64. Rotor coadă	X/-	-	X	-	-	X	-	-	-	-	-
64A. Rotor coadă – monitorizare și indicare	X/X	X	-	X	X	X	-	-	X	-	X
65. Sistem de antrenare a rotorului coadă	X/-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
65A. Sistem de antrenare a rotorului coadă – monitorizare și indicare	X/X	X	-	X	X	X	-	-	X	-	X
66. Pale pliabile/stîlp	X/-	X	X	-	-	X	-	-	-	-	-
67. Controlul parametrilor de zbor – rotor	X/-	X	X	-	X	X	-	-	-	-	-
53. Structura corpului aeronavei (elicopter) Notă: tratată la „Structura corpului aeronavei”											
25. Echipament pentru flotabilitate în situații de urgență	X/X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	-
Structuri ale corpului aeronavei:											
51. Practici și structuri standard (clasificarea, evaluarea și repararea daunelor)											
53. Fuzelaj	X/-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
54. Nacele/stîlpi	X/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
55. Stabilizatori	X/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
56. Ferestre	X/-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
57. Aripi	X/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27A. Suprafețe pentru controlul parametrilor de zbor	X/-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
52. Uși	X/X	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-
Sisteme ale corpului aeronavei:											
21. Aer condiționat	X/X	X	X	-	X	X	X	X	-	X	X
21A. Alimentare cu aer	X/X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
21B. Presurizare	X/X	X	-	-	X	X	X	-	-	X	X

Rulmenți și etanșări, Sisteme de lubrifiere)												
70B. Performanța motorului	-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-
71. Grup motopropulsor	X/-	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
73. Combustibil și control al motorului	X/X	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
73A. Sisteme FADEC	X/X	X	-	X	X	X	X	X	X	X	X	X
74. Aprindere	X/X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
76. Dispozitive de control al motorului	X/-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-
77. Indicatoare ale motorului	X/X	X	-	-	X	X	X	-	-	X	X	X
78. Evacuare	X/-	X	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
79. Ulei	X/-	-	X	X	-	-	-	-	-	-	-	-
80. Punerea în funcțiune	X/-	X	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
81. Turbine	X/-	X	X	X	-	X	-	-	-	-	-	-
82. Injecție de apă	X/-	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
83. Casete de antrenare accesorii	X/-	-	X	X	-	-	-	-	-	-	-	-
84. Augmentarea propulsiei	X/-	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elice:												
60A. Practici standard – Elice	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-
61. Elice/Propulsie	X/X	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-
61A. Construcția elicei	X/X	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-
61B. Controlul pasului elicei	X/-	X	-	X	X	X	-	-	-	-	-	-
61C. Sincronizarea elicei	X/-	X	-	-	-	X	-	-	-	X	-	-
61D. Control electronic al elicei	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
61E . Protecția elicei contra gheții	X/-	X	-	X	X	X	-	-	-	-	-	-
61F. Întreținerea elicei	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

4. Standardul de examinare și de evaluare pentru pregătirea pe tip de aeronavă

4.1. Standardul de examinare pentru elementul teoretic

După finalizarea părții teoretice a pregătirii pe tip de aeronavă trebuie să aibă loc o examinare scrisă, care trebuie să respecte următoarele cerințe:

(a) Formatul examinării este de tipul întrebărilor cu variante de răspuns. Fiecare întrebare cu variante de răspuns trebuie să aibă trei răspunsuri alternative, dintre care unul singur este răspunsul corect. Timpul total se bazează pe numărul total de întrebări și pe timpul necesar pentru răspunsuri, calculat pe baza unei medii de 90 de secunde pe întrebare.

(b) Variantele incorecte trebuie să pară la fel de plauzibile unei persoane fără cunoștințe în domeniu. Toate variantele trebuie să aibă o legătură clară cu întrebarea și un vocabular, o construcție gramaticală și o lungime similare.

(c) La întrebările numerice, răspunsurile incorecte trebuie să corespundă unor erori procedurale, cum ar fi utilizarea semnului incorect (+/-) sau a unor unități de măsură greșite; acestea nu trebuie să fie numere alese la întâmplare.

(d) Nivelul examinării pentru fiecare capitol (6) este cel definit la punctul 2 „Nivelurile pregătirii pe tip de aeronavă”. Cu toate acestea, este acceptabilă utilizarea unui număr limitat de întrebări corespunzătoare unui nivel inferior.

(e) Examinarea trebuie să fie de tipul „cu cărțile închise”. Nu este permis niciun material de referință. Face excepție examinarea capacității unui candidat pentru categoriile B1 sau B2 de a interpreta documente tehnice.

(f) Numărul întrebărilor va fi de cel puțin una pentru fiecare oră de instrucție. Numărul de întrebări pentru fiecare capitol și fiecare nivel trebuie să fie proporțional cu:

- numărul efectiv de ore de pregătire predate la respectivul capitol și nivel;
- obiectivele de studiu, conform analizei nevoilor de pregătire.

Atunci când aprobă cursul, Autoritatea Aeronautică Civilă evaluează numărul și nivelul întrebărilor.

(g) Nota minimă de promovare este de 75%. În cazul în care examinarea corespunzătoare pregătirii pe tip de aeronavă este împărțită în mai multe sesiuni, fiecare sesiune trebuie promovată cu o notă de minimum 75%. Pentru a face posibilă obținerea unei note de promovare egală cu 75%, numărul întrebărilor din cadrul examinării trebuie să fie multiplu de 4.

(h) Nu se utilizează sisteme de penalizare (acordarea de puncte negative pentru răspunsurile greșite).

(i) Examinările corespunzătoare sfârșitului de modul nu se utilizează ca parte a examinării finale decât dacă întrebările au numărul și nivelul corect.

4.2. Standardul privind evaluarea elementului teoretic

După finalizarea elementului practic al pregătirii pe tip de aeronavă trebuie să aibă loc o evaluare, care trebuie să respecte următoarele cerințe:

(a) Evaluarea trebuie să fie realizată de evaluatori desemnați, cu o calificare corespunzătoare.

(b) Evaluarea trebuie să privească abilitățile și cunoștințele cursantului.

5. Standardul pentru examinarea pe tip de aeronavă

Examinarea pe tip de aeronavă este organizată de întreprinderi de pregătire autorizate în mod corespunzător în conformitate cu partea 147 sau de Autoritatea Aeronautică Civilă.

Examinarea constă într-o evaluare orală, scrisă sau practică ori într-o combinație a acestor forme și trebuie să respecte următoarele cerințe:

(a) Întrebările pentru examinarea orală trebuie să fie deschise.

(b) Întrebările pentru examinarea scrisă trebuie să fie de tip eseu sau întrebări cu variante de răspuns.

(c) Evaluarea practică trebuie să determine competența unei persoane în executarea unei sarcini.

(d) Subiectele de examinare trebuie să privească un eșantion de capitole (7) extrase din programa de examinare/pregătire pe tip de aeronavă de la punctul 3, la nivelul indicat.

(e) Variantele incorecte trebuie să pară la fel de plauzibile unei persoane fără cunoștințe în domeniu. Toate variantele trebuie să aibă o legătură clară cu întrebarea și un vocabular, o construcție gramaticală și o lungime similare.

(f) La întrebările numerice, răspunsurile incorecte trebuie să corespundă unor erori procedurale, cum ar fi aplicarea corecțiilor cu semn greșit sau greșeli de conversie a unităților; acestea nu trebuie să fie numere alese la întâmplare.

(g) Examinarea trebuie să asigure îndeplinirea următoarelor obiective:

1. candidatul trebuie să fie capabil să discute în mod adecvat și sigur pe sine despre aeronavă și sistemele acesteia;

2. asigurarea execuției în siguranță a întreținerii, a inspecțiilor și a lucrărilor de rutină în conformitate cu instrucțiunile din Manualul de întreținere și cu alte instrucțiuni și sarcini relevante, potrivit tipului de aeronavă, ca de exemplu remediarea defecțiunilor, reparații, ajustări, înlocuiri, reglaj și verificări funcționale, cum ar fi funcționarea motorului etc., dacă este nevoie;

3. utilizarea corectă a întregii literaturi tehnice și a documentației aeronavei;

4. utilizarea corectă a setului de instrumente speciale/de specialitate și a echipamentului de testare, demontarea și înlocuirea componentelor și a modulelor care sînt unice pentru tipul de aeronavă, inclusiv orice activitate de întreținere la aripă.

(h) Examinării i se aplică următoarele condiții:

1. Numărul maxim de încercări consecutive pentru fiecare modul este de trei. Noi serii de trei încercări sînt permise cu o perioadă de așteptare de un an între serii. În cadrul unei serii este necesară o perioadă de așteptare de 30 de zile după prima încercare eșuată și de 60 de zile după cea de-a doua încercare eșuată.

Solicitantul trebuie să confirme în scris organizației de pregătire autorizate în domeniul întreținerii sau Autorității Aeronautice Civile numărul și datele încercărilor din cursul ultimului an și întreprinderea de pregătire în domeniul întreținerii sau Autoritatea Aeronautică Civilă unde au avut loc aceste încercări. Întreprinderea de pregătire în domeniul întreținerii sau Autoritatea Aeronautică Civilă este responsabilă pentru verificarea numărului de încercări în orizontul de timp aplicabil.

2. Examinarea pe tip de aeronavă trebuie promovată și experiența practică necesară trebuie acumulată în cei trei ani care precedă solicitarea andosării unei calificări pe licența de întreținere a aeronavelor.

3. Examinarea pe tip de aeronavă trebuie să aibă loc în prezența a cel puțin un examinator. Examinatorul trebuie să nu fi fost implicat în pregătirea solicitantului.

(i) Examinatorul trebuie să întocmească un raport scris și semnat prin care să explice de ce respectivul candidat a promovat sau nu examenul.

6. Pregătirea la locul de muncă

Pregătirea la locul de muncă (OJT) trebuie autorizată de Autoritatea Aeronautică Civilă.

Aceasta trebuie să se realizeze în cadrul și sub controlul unei întreprinderi autorizate în mod corespunzător pentru întreținerea tipului respectiv de aeronavă și trebuie evaluată de evaluatori desemnați, cu calificări corespunzătoare.

Trebuie să fi început și să se fi finalizat în perioada de trei ani care precede solicitarea unei andosări a unei calificări de tip de aeronavă.

(a) Obiectiv:

Obiectivul OJT este obținerea competențelor și experienței necesare pentru realizarea în siguranță a operațiunilor de întreținere.

(b) Conținut:

OJT trebuie să acopere o selecție reprezentativă de sarcini acceptabile pentru Autoritatea Aeronautică Civilă. Sarcinile de efectuat în cadrul OJT trebuie să fie reprezentative pentru aeronave și sisteme, în ceea ce privește atât complexitatea, cât și aportul tehnic necesar pentru efectuarea respectivei sarcini. Se pot include sarcini relativ simple, dar trebuie incluse și întreprinse și sarcini de întreținere mai complexe, adecvate tipului aeronavei.

Fiecare sarcină trebuie semnată de cursant și contrasemnată de un supraveghetor desemnat. Sarcinile enumerate trebuie să se refere la o fișă de lucru/fișă tehnică reală etc.

Evaluarea finală a OJT finalizate este obligatorie și se realizează de către un evaluator desemnat, cu o calificare corespunzătoare.

Fișele de lucru/jurnalele OJT trebuie să conțină următoarele date:

1. numele cursantului;
2. data nașterii;
3. întreprinderea autorizată de întreținere;
4. locație;
5. numele supraveghetorului/supraveghetorilor și al evaluatorului (inclusiv numărul licenței, dacă este cazul);
6. data efectuării sarcinii;
7. descrierea sarcinii și a fișei de lucru/comenzii/jurnalului tehnic etc.;
8. tipul de aeronavă și înmatricularea aeronavei;
9. calificarea de aeronavă solicitată.

Pentru a facilita verificarea de către Autoritatea Aeronautică Civilă, parcurgerea OJT se dovedește prin (i) fișe de lucru/jurnale detaliate și (ii) un raport de conformitate, care să arate felul în care OJT îndeplinește cerințele prezentei părți.

Appendicele IV

Cerințe de experiență pentru extinderea unei licențe de întreținere a aeronavelor eliberate în conformitate cu partea 66

Tabelul de mai jos prezintă cerințele privind experiența necesară în vederea adăugării unei noi categorii sau subcategorii la o licență deja existentă, eliberată în conformitate cu partea 66.

Aceasta constă în experiență privind întreținerea practică pe aeronave funcționale din subcategoria relevantă pentru cererea formulată.

Cerința legată de experiență se reduce cu 50% dacă solicitantul a absolvit un curs autorizat în conformitate cu partea 147, care este relevant pentru subcategoria respectivă.

Pînă la/ de la	A1	A2	A3	A4	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2	B2L	B3
A1	–	6 luni	6 luni	6 luni	2 ani	6 luni	2 ani	1 an	2 ani	1 an	6 luni
A2	6 luni	–	6 luni	6 luni	2 ani	6 luni	2 ani	1 an	2 ani	1 an	6 luni
A3	6 luni	6 luni	–	6 luni	2 ani	1 an	2 ani	6 luni	2 ani	1 an	1 an
A4	6 luni	6 luni	6 luni	–	2 ani	1 an	2 ani	6 luni	2 ani	1 an	1 an
B1.1	0	6 luni	6 luni	6 luni	–	6 luni	6 luni	6 luni	1 an	1 an	6 luni
B1.2	6 luni	0	6 luni	6 luni	2 ani	–	2 ani	6 luni	2 ani	1 an	0
B1.3	6 luni	6 luni	0	6 luni	6 luni	6 luni	–	6 luni	1 an	1 an	6 luni
B1.4	6 luni	6 luni	6 luni	0	2 ani	6 luni	2 ani	–	2 ani	1 an	6 luni
B2	6 luni	6 luni	6 luni	6 luni	1 an	1 an	1 an	1 an	–	–	1 an
B2L	6 luni	6 luni	6 luni	6 luni	1 an	1 an	1 an	1 an	1 an	–	1 an
B3	6 luni	0	6 luni	6 luni	2 ani	6 luni	2 ani	1 an	2 ani	1 an	–

Appendicele V

Formular de cerere – formularul 19 al AAC

1. Prezentul appendice conține un exemplu de formular utilizat pentru solicitarea licenței de întreținere a aeronavelor menționate în Anexa 3 (partea 66).

2. Autoritatea competentă poate modifica formularul 19 al AAC doar în vederea includerii informațiilor suplimentare necesare pentru justificarea cazului, atunci când cerințele naționale permit sau impun ca licența de întreținere a aeronavelor emisă în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) să fie utilizată în afara cerințelor din Anexa 1 (partea M) și din Anexa 2 (partea 145).

APPLICATION FOR INITIAL/AMENDMENT/RENEWAL OF PART 66 AIRCRAFT MAINTENANCE LICENCE (AML) <i>CERERE PENTRU EMITEREA INIȚIALĂ/ MODIFICAREA/PRELUNGIREA LICENȚEI DE ÎNTREȚINERE AERONAVE PARTEA 66 (AML)</i>	Formularul 19 al AAC
APPLICANTS DETAILS/INFORMAȚII PRIVIND SOLICITANTUL: Name/Nume: _____ Address/Adresa: _____ _____ Nationality/Naționalitatea _____ Date and Place of Birth/Data și locul nașterii _____	
Part-66 AML DETAILS (if applicable)/DETALII PRIVIND AML Partea 66 (dacă este cazul): Licence No/Nr. licență: _____ Date of issue/Data emiterii: _____	

EMPLOYERS DETAILS/INFORMAȚII PRIVIND ANGAJATORUL:

Name/Nume: _____

Address/Adresa: _____

AMO Approval Reference/Referința autorizării organizației de întreținere aeronave: _____

Tel. _____ Fax: _____

APPLICATION FOR: (Tick ( ) relevant box(es))/
 CERERE PENTRU: (Bifați căsuța(ele) relevantă(e))

Initial AML ☐ AML inițială	Amendment of AML ☐ Modificare AML		Renewal of AML ☐ Prelungire AML		
Rating/Categorie	A	B1	B2	B3	C
Aeroplane Turbine Avion cu motor cu turbină	☐	☐			
Aeroplane Piston Avion cu motor cu piston	☐	☐			
Helicopter Turbine Elicopter cu motor cu turbine	☐	☐			
Helicopter Piston Elicopter cu motor cu piston	☐	☐			
Avionics Avionics			☐		
Piston engine non-presurized aeroplanes of MTOW of 2t and below Avion cu motor cu piston, nepresurizat, cu MTOW de max. 2 t				☐	
Complex motor-powered aircraft Aeronave motorizate complexe					
Aircraft other than Complex motor-powered aircraft Aeronave altele decât aeronave motorizate complexe					☐
Type endorsements/Rating endorsement/Limitation removal (if applicable): Tipurile andosate/categoriile andosate/eliminări limitări (dacă este cazul):					☐

APPLICATION FOR INITIAL/AMENDMENT/RENEWAL OF PART 66 AIRCRAFT MAINTENANCE LICENCE (AML) CERERE PENTRU EMITEREA INIȚIALĂ /MODIFICAREA/PRELUNGIREA LICENȚEI DE ÎNTREȚINERE AERONAVE PARTEA 66 (AML)

**Formularul 19
al AAC**

I wish to apply for initial/amendment/renewal of Part 66 AML as indicated and confirm that the information contained in this form was correct at the time of application.

Doresc să solicit emiterea inițială/modificarea/prelungirea licenței de întreținere aeronave Partea 66 conform instrucțiunilor și confirm că informațiile conținute în acest formular au fost corecte la data cererii.

I herewith confirm that:

Prin aceasta confirm că:

I never had a Part-66 AML issued in another State which was revoked or suspended in any other Member State.

Nu am deținut niciodată licență Partea-66 emisă de alt Stat Membru care a fost revocată sau suspendată în orice alt Stat Membru.

I also understand that any incorrect information could disqualify me from holding a Part 66 AML.
De asemenea înțeleg că orice informație incorectă poate duce la anularea dreptului de a deține licență Partea 66.

Signed/Semnătura: _____

Name/Nume: _____

Date/Data: _____

I wish to claim the following credits (if applicable):
Doresc să-mi fie acordate următoarele credite (dacă este cazul):

_____
_____
_____

Experience credit for Part 147 training
Credit pentru experiență pe baza pregătirii Partea 147

_____
_____
_____

Examination credit for equivalent exam certificates
Credit pentru experiență pe baza certificatelor de examinare

_____
_____
_____

Please enclose relevant certificates
Vă rugăm anexați certificatele relevante

Recommendation (if applicable): It is hereby certified that the applicant has met the relevant maintenance knowledge and experience requirements of Part 66 and it is recommended that the competent authority grants or endorses the Part 66 AML.

Recomandare (dacă este cazul): Se certifică prin prezenta că solicitantul îndeplinește cerințele Partea 66 privind cunoștințele și experiența de întreținere relevante și se recomandă ca autoritatea competentă să emită sau să andoseze licența Partea 66.

Signed/Semnătura: _____

Name/Nume: _____

Position/Funcția _____

Date/Data: _____

Formularul 19 al AAC

Notă: Vezi Rectificarea din Monitorul Oficial nr.63-68 din 28.02.2020, pag.103, apendicele VI se va citi:

Apendicele VI

**Licența de întreținere a aeronavelor menționată
în Anexa 3 (partea 66) – formularul 26 al AAC**

1. Următoarele pagini oferă un exemplu de licență de întreținere a aeronavelor menționată în Anexa 3 (partea 66).

2. Documentul trebuie tipărit în forma standardizată indicată, dar dimensiunea acestuia poate fi redusă, dacă se dorește acest lucru, pentru a facilita generarea pe computer. Atunci când se reduce dimensiunea documentului trebuie să se asigure suficient spațiu disponibil în locurile unde este necesară aplicarea sigiliilor/ștampilelor oficiale. Documentele generate pe calculator nu necesită încorporarea tuturor casetelor atunci când una dintre aceste casete rămâne albă, atât timp cât documentul poate fi recunoscut în mod clar ca fiind o licență de întreținere a aeronavelor emisă în conformitate cu Anexa 3 (partea 66).

3. Documentul poate fi completat în limba engleză sau în limba oficială a Republicii Moldova. În acest din urmă caz, un al doilea exemplar în limba engleză trebuie să fie anexat documentului pentru orice titular de licență care are nevoie să utilizeze licența în afara statului membru respectiv, pentru asigurarea înțelegerii în scopul recunoașterii reciproce.

4. Fiecare titular de licență trebuie să dețină un număr de licență unic, stabilit pe baza unui identificator național și a unui indicator alfa-numeric.

5. Documentul poate avea paginile într-o ordine diferită față de documentul oferit drept exemplu și nu este necesar să aibă linii despărțitoare, atât timp cât informațiile conținute sunt poziționate astfel încât fiecare filă să aibă un mod de paginare care să poată fi clar identificat cu formatul modelului de licență de întreținere a aeronavelor oferit drept exemplu.

6. Documentul este întocmit de autoritatea competentă. Cu toate acestea, el poate fi întocmit de orice întreprindere de întreținere autorizată în conformitate cu Anexa 2 (partea 145), cu acordul autorității competente și cu respectarea procedurii incluse în manualul de specificații al organizației de întreținere autorizate menționat la punctul 145.A.70 din Anexa 2 (partea 145). În toate cazurile, documentul este emis de autoritatea competentă.

7. Pregătirea oricărei modificări a unei licențe de întreținere a aeronavelor existente este realizată de autoritatea competentă. Cu toate acestea, ea poate fi pregătită de orice întreprindere de întreținere autorizată în conformitate cu Anexa 2 (partea 145), cu acordul autorității competente și cu respectarea procedurii incluse în manualul de specificații al organizației de întreținere autorizate menționat la punctul 145.A.70 din Anexa 2 (partea 145). În toate cazurile, documentul este modificat de autoritatea competentă.

8. Titularul licenței de întreținere a aeronavelor îl păstrează în bune condiții și se asigură că nu se introduc înscrieri neautorizate. Nerespectarea acestei reguli poate anula licența sau poate să conducă la retragerea oricărei prerogative de certificare a titularului. De asemenea, aceasta poate să conducă la urmărire penală în temeiul legislației naționale.

9. Licența de întreținere a aeronavelor emisă în conformitate cu Anexa 3 (partea 66) poate fi recunoscută de către alte state, deoarece este emisă în conformitate cu Anexa I, OACI.

10. Anexa la Formularul 26 al AAC este opțională și poate fi utilizată numai pentru includerea prerogativelor naționale, în cazurile în care astfel de prerogative se supun legislației naționale din afara domeniului de aplicare al Anexei 3 (partea 66).

11. În ceea ce privește pagina referitoare la calificările de tip de aeronavă a licenței de întreținere a aeronavelor, autoritatea competentă poate decide să nu emită această pagină înainte ca prima calificare de tip de aeronavă să necesite aprobare și poate fi necesar să emită mai mult de o pagină referitoare la calificarea de tip de aeronavă în funcție de numărul de calificări de tip de enumerat.

12. Fără a aduce atingere dispozițiilor de la punctul 11, fiecare pagină emisă trebuie să respecte acest format și să conțină informațiile specificate pentru pagina respectivă.

13. Licența de întreținere a aeronavelor trebuie să menționeze clar că limitările reprezintă excluderi de la prerogativele de certificare. Dacă nu există limitări aplicabile, pe pagina referitoare la LIMITĂRI se indică „Fără limitări”.

14. Atunci când este utilizat un format pretipărit, orice categorie, subcategorie sau calificare de tip care nu conține o indicație a calificării trebuie să fie marcată pentru a se preciza că respectiva calificare nu este deținută.

Formularul 26 al AAC

I.
STATUL NUMELE ȘI SIGLA AUTORITĂȚII
II.
Partea 66 LICENȚĂ DE ÎNTREȚINERE A AERONAVELOR
III.
Licența nr.MD.66.XXXX

IVa. Numele complet al titularului:
IVb. Data și locul nașterii:
V. Adresa titularului:
VI. Naționalitatea titularului:
VII. Semnătura titularului:

VIII. CONDIȚII:

Prezenta licență trebuie să fie semnată de titular și să fie însoțită de un act de identitate care se conține o fotografie a titularului licenței.

Andosarea oricărei categorii numai pe pagina (paginile) intitulată(e) „CATEGORII în conformitate cu partea 66” nu permite titularului să emită un certificat de punere în serviciu pentru o aeronavă.

Prezenta licență, atunci când este aprobată pentru o calificare de aeronavă, respectă cerințele din anexa 1 a OACI.

Prerogativele titularului prezentei licenței sunt prevăzute în [Codul aerian 301/2017](#), în special în Anexa 3 (partea 66).

Prezenta licență rămâne valabilă până la data indicată pe pagina referitoare la limitări, sub rezerva suspendării sau retragerii anterioare.

Prerogativele din prezenta licență nu pot fi exercitate decât dacă, în perioada precedentă de doi ani, titularul fie a avut șase luni de experiență în întreținere în conformitate cu prerogativele acordate de licență, fie a îndeplinit cerințele pentru emiterea prerogativelor corespunzătoare.

III. Licența nr.:

IX. CATEGORII în conformitate cu partea 66

VALABILITATE	A	B1	B2	B2L	B3	L	C
Aeronave cu motor cu turbine			n/a		n/a	n/a	n/a
Aeronave cu motor cu piston			n/a		n/a	n/a	n/a
Elicoptere cu motor cu turbine			n/a		n/a	n/a	n/a
Elicoptere cu motor cu piston			n/a		n/a	n/a	n/a
Avionica	n/a	n/a			n/a	n/a	n/a
Aeronave complete motorizate	n/a	n/a	n/a		n/a	n/a	
Aeronave, altele decât aeronave complete motorizate	n/a	n/a	n/a		n/a	n/a	
Planoare, planoare motorizate, avioane ELA1, baloane și dirijabile	n/a	n/a	n/a		n/a		n/a
Avioanele cu piston nepresurizate cu o MTOM de maximum 2000 kg	n/a	n/a	n/a			n/a	n/a

X. Semnătura funcționarului emitent și data:

XI. Sigiliul sau ștampila autorității emitente:

III. Licența nr.:

XII. CALIFICĂRI ÎN CONFORMITATE CU PARTEA 66

Calificare de aeronavă/Calificări de sistem	Categorie/Subcategorie	Ștampila și data

III. Licența nr.:

XIII. LIMITĂRI ÎN CONFORMITATE CU PARTEA 66

Valabilă până la:

III. Licența nr.:

Anexă la Formularul 26 al AAC

XIV. PREROGATIVE NAȚIONALE în afara domeniului de aplicare a părții 66, în conformitate cu [legislația națională] (Valabile doar în Republica Moldova)

Ștampila oficială și data

III. Licența nr.:

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Formularul 26 al AAC.

Apendicele VII

Licența de întreținere a aeronavelor menționată în Anexa 3 (partea 66) – formularul 26 al AAC

1. Următoarele pagini oferă un exemplu de licență de întreținere a aeronavelor menționată în Anexa 3 (partea 66).

2. Documentul trebuie tipărit în forma standardizată indicată, dar dimensiunea acestuia poate fi redusă, dacă se dorește acest lucru, pentru a facilita generarea pe computer. Atunci când se reduce dimensiunea documentului trebuie să se asigure suficient spațiu disponibil în locurile unde este necesară aplicarea sigiliilor/ștampilelor oficiale. Documentele generate pe calculator nu necesită încorporarea tuturor casetelor atunci când una dintre aceste casete rămâne albă, atît timp cît documentul poate fi recunoscut în mod clar ca fiind o licență de întreținere a aeronavelor emisă în conformitate cu Anexa 3 (partea 66).

3. Documentul poate fi completat în limba engleză sau în limba oficială a Republicii Moldova.

I.

STATUL

NUMELE ȘI SIGLA AUTORITĂȚII

II.

Partea 66

**LICENȚĂ DE ÎNTREȚINERE
A AERONAVELOR**

III.

Licența nr.MD.66.XXXX

Formularul 26 al AAC Ediția 1

IVa. Numele complet al titularului:

IVb. Data și locul nașterii:

V. Adresa titularului:

VI. Naționalitatea titularului:

VII. Semnătura titularului:

III. Licența nr:

VIII. CONDIȚII:

Prezenta licență trebuie să fie semnată de titular și să fie însoțită de un act de identitate care să conțină o fotografie a titularului licenței.

Andosarea oricărei categorii numai pe pagina (paginile) intitulată(e) „CATEGORII în conformitate cu partea 66” nu permite titularului să emită un certificat de punere în serviciu pentru o aeronavă.

Prezenta licență, atunci când este aprobată pentru o calificare de aeronavă, respectă cerințele din anexa I a OACI.

Prerogativele titularului prezentei licențe sînt prevăzute în Codul aerian nr.301/2017, în special în Anexa 3 (partea 66).

Prezenta licență rămîne valabilă pînă la data indicată pe pagina referitoare la limitări, sub rezerva suspendării sau retragerii anterioare.

Prerogativele din prezenta licență nu pot fi exercitate decît dacă, în perioada precedentă de doi ani, titularul fie a avut șase luni de experiență în întreținere în conformitate cu prerogativele acordate de licență, fie a îndeplinit cerințele pentru emiterea prerogativelor corespunzătoare.

III. Licența nr:

IX. CATEGORII în conformitate cu partea 66

VALABILITATE	A	B1	B2	B2L	B3	L	C
Aeronave cu motor cu turbine			n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Aeronave cu motor cu piston			n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Elicoptere cu motor cu turbine			n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Elicoptere cu motor cu piston			n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Avionica	n/a	n/a			n/a	n/a	n/a
Aeronave complete motorizate	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a		
Aeronave, altele decît aeronave complete motorizate	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a		
Planoare, planoare motorizate, avioane ELA1, baloane și dirijabile	n/a	n/a	n/a	n/a			n/a
Avioanele cu piston nepresurizate cu o MTOM de maximum 2000 kg	n/a	n/a	n/a			n/a	n/a

X. Semnătura funcționarului emitent și data:

XI. Sigiliul sau ștampila autorității emitente:

III. Licența nr:

11. În ceea ce privește pagina referitoare la calificările de tip de aeronavă a licenței de întreținere a aeronavelor, autoritatea competentă poate decide să nu emită această pagină înainte ca prima calificare de tip de aeronavă să necesite aprobare și poate fi necesar să emită mai mult de o pagină referitoare la calificarea de tip de aeronavă în funcție de numărul de calificări de tip de enumerat.

12. Fără a aduce atingere dispozițiilor de la punctul 11, fiecare pagină emisă trebuie să respecte acest format și să conțină informațiile specificate pentru pagina respectivă.

13. Licența de întreținere a aeronavelor trebuie să menționeze clar că limitările reprezintă excluderi de la prerogativele de certificare. Dacă nu există limitări aplicabile, pe pagina referitoare la LIMITĂRI se indică „Fără limitări”.

14. Atunci când este utilizat un format prețipărit, orice categorie, subcategorie sau calificare de tip care nu conține o indicație a calificării trebuie să fie marcată pentru a se preciza că respectiva calificare nu este deținută.

Formularul 26 al AAC

XII. CALIFICĂRI ÎN CONFORMITATE CU PARTEA 66		
Calificare de aeronavă/calificări de sistem	Categorie/subcategorie	Ștampila și data

XIII. LIMITĂRI ÎN CONFORMITATE CU PARTEA 66

III. Licența nr:		

Valabilă pînă la:
III. Licența nr:

Anexă la formularul 26 al AAC
XIV. PREROGATIVE NAȚIONALE în afara domeniului de aplicare al părții 66, în conformitate cu [legislația națională] (Valabile doar în Republica Moldova)
Ștampila oficială și data
III. Licența nr:

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Formularul 26 al AAC

Apendicele VII

Cerințe privind cunoștințele de bază pentru licența de întreținere a aeronavelor din categoria L

Definițiile diferitor niveluri de cunoștințe solicitate în acest apendice sînt aceleași cu cele de la punctul 1 din apendicele I la Anexa 3 (partea 66).

Subcategoriile	Module necesare pentru fiecare subcategorie (a se vedea tabelul cu programa de mai jos)
L1C: planoare din materiale compozite	1L, 2L, 3L, 5L, 7L și 12L
L1: planoare	1L, 2L, 3L, 4L, 5L, 6L, 7L și 12L
L2C: planoare motorizate din materiale compozite și avioane din materiale compozite ELA1	1L, 2L, 3L, 5L, 7L, 8L și 12L
L2: planoare motorizate și avioane ELA1	1L, 2L, 3L, 4L, 5L, 6L, 7L, 8L și 12L
L3H: baloane cu aer cald	1L, 2L, 3L, 9L și 12L
L3G: baloane cu gaz	1L, 2L, 3L, 10L și 12L
L4H: dirijabile cu aer cald	1L, 2L, 3L, 8L, 9L, 11L și 12L
L4G: Dirijabile cu gaz ELA2	1L, 2L, 3L, 8L, 10L, 11L și 12L
L5: dirijabile cu gaz peste nivelul ELA2	Cerințe privind cunoștințele de bază pentru orice subcategorie B1 plus 8L (pentru B1.1 și B1.3), 10L, 11L și 12L

CUPRINS:

Denumirea modului

1L „Cunoștințe de bază”

2L „Factori umani”

3L „Legislația aviatică”

- 4L „Corpul aeronavei din lemn/din țevi de metal și material textil”
 5L „Corpul aeronavei din materiale compozite”
 6L „Corpul aeronavei din metal”
 7L „Corpul aeronavei în general”
 8L „Grup motopropulsor”
 9L „Balon/dirijabil cu aer cald”
 10L „Balon/dirijabil cu gaz (liber/captiv)”
 11L „Dirijabile cu aer cald/gaz”
 12L „Radio Com/ELT/transponder/instrumente”

MODULUL 1L – CUNOȘTINȚE DE BAZĂ

	NIVEL
1L.1 Matematică Aritmetică – Termeni și semne aritmetice; – Metode de înmulțire și de împărțire; – Frații și zecimale; – Factori și multipli; – Greutăți, măsuri și factori de conversie; – Raport și proporție; – Medii și procente; – Aree și volume, pătrate, cuburi. Algebră – Evaluarea expresiilor algebrice simple: adunare, scădere, înmulțire și împărțire; – Utilizarea parantezelor; – Frații algebrice simple. Geometrie – Construcții geometrice simple; – Reprezentare grafică: natura și utilizările graficelor	1
1L.2 Fizică Materia – Natura materiei: elementele chimice; – Compuși chimici; – Stări: solidă, lichidă și gazoasă; – Schimbări între stări. Mecanica – Forțe, momente și cupluri, reprezentarea lor vectorială; – Centru de greutate; – Tensiune, compresie, efort de forfecare și torsiune; – Natura și proprietățile solidelor, fluidelor și gazelor. Temperatura – Termometre și scale de temperatură: Celsius, Fahrenheit și Kelvin; – Definiția căldurii	1
1L.3 Circuite electrice Circuite de curent continuu – Legea lui Ohm, legile lui Kirchoff pentru rețelele electrice; – Semnificația rezistenței interne a unei surse de curent; – Rezistență/rezistor; – Codul culorilor rezistorului, valori și toleranțe, valori preferate, valoarea nominală a puterii electrice active; – Rezistoare montate în serie și în paralel	1
1L.4 Aerodinamică/aerostatică Atmosfera Internațională Standard (ISA), aplicații în aerodinamică și aerostatică. Aerodinamică – Curentul de aer în jurul unui corp; – Stratul laminar, curgerea laminară și turbulentă;	1

<ul style="list-style-type: none"> – Tracțiune, greutate, rezultanta aerodinamică; – Producerea portanței și a rezistenței la înaintare: unghiul de atac, curba polară, pierderea de viteză. <p>Aerostatică</p> <p>Efectul asupra anvelopelor, efectul vântului, efectele altitudinii și temperaturii</p>	
<p>1L.5 Securitatea la locul de muncă și protecția mediului</p> <ul style="list-style-type: none"> – Practicile de lucru în siguranță și măsurile de precauție luate atunci când se lucrează cu electricitate, gaze (în special oxigen), uleiuri și substanțe chimice; – Etichetarea, depozitarea și eliminarea materialelor periculoase (pentru siguranță și mediu); – Măsurile de remediere luate în eventualitatea unui incendiu sau a altui accident care implică apariția unuia sau mai multor riscuri de acest tip, inclusiv cunoștințe despre agenții de stingere a incendiilor 	2

MODULUL 2L – FACTORI UMANI

	NIVEL
<p>2L.1 Generalități</p> <ul style="list-style-type: none"> – Necesitatea de a se ține seama de factorii umani; – Incidente care pot fi atribuite factorilor umani/erorilor umane; – Legea lui Murphy 	1
<p>2L.2 Performanță umană și limitări</p> <p>Vederea, auzul, prelucrarea informației, atenția și percepția, memoria</p>	1
<p>2L.3 Psihologie socială</p> <p>Responsabilitatea, motivarea, presiunea exercitată de persoanele cu același statut, lucrul în echipă</p>	1
<p>2L.4 Factori care afectează performanța</p> <p>Forma fizică/sănătatea, stresul, somnul, oboseala, alcoolul, medicația, consumul de droguri</p>	1
<p>2L.5 Mediul fizic</p> <p>Mediul de lucru (climat, zgomot, iluminare)</p>	1

MODULUL 3L – LEGISLAȚIE AVIATICĂ

	NIVEL
<p>3L.1 Cadru de reglementare</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rolul EASA și rolul autorităților aviatice naționale; – Părți aplicabile din partea M și din partea 66 	1
<p>3L.2 Reparații și modificări</p> <ul style="list-style-type: none"> – Aprobarea modificărilor (reparații și modificări); – Modificări standard și reparații standard 	2
<p>3L.3 Date de întreținere</p> <ul style="list-style-type: none"> – Directive de navigabilitate (DN), instrucțiuni pentru menținerea navigabilității (ICA) (AMM, IPC etc.); – Manualul de zbor; – Înregistrări ale lucrărilor de întreținere 	2

MODULUL 4L – CORPUL AERONAVEI DIN LEMN/DIN ȚEVI DE METAL ȘI MATERIAL TEXTIL

	NIVEL
<p>4L.1 Corpul aeronavei din lemn/comparație de țevi de metal și material textil</p> <ul style="list-style-type: none"> – Chereștea, placaj, adezivi, conservare, linie principală de alimentare, proprietăți, prelucrare; – Strat de protecție (materiale de protecție, adezivi și finisaje, materiale de protecție naturale și sintetice și adezivi); – Procese de vopsire, asamblare și reparare; 	2

<ul style="list-style-type: none"> – Recunoașterea daunelor cauzate de suprasolicitarea structurilor din lemn/țevi de metal și material textil; – Deteriorarea componentelor din lemn și a straturilor de protecție; – Testul pentru depistarea fisurilor (procedură optică, de exemplu lupa) la componentele din metal. Coroziune și metode preventive. Protecția sănătății și protecția împotriva incendiilor 	
<p>4L.2 Materiale</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tipuri de lemn, stabilitate și proprietăți de prelucrare; – Tuburi și ferură din oțel și din aliaj ușor, inspecții pentru depistarea fracturilor cusăturii de sudură; – Materiale plastice (privire de ansamblu, înțelegerea proprietăților); – Vopsele și îndepărtarea vopselei; – Cleiuri, adezivi; – Materiale și tehnologii de protecție (polimeri naturali și sintetici) 	2
<p>4L.3 Depistarea daunelor</p> <ul style="list-style-type: none"> – Suprasolicitarea structurilor din lemn/țevi de metal și material textil; – Transferuri de sarcină; – Testarea împotriva oboselii și împotriva fisurilor 	3
<p>4L.4 Efectuarea de activități practice</p> <ul style="list-style-type: none"> – Blocarea bolțurilor, șuruburilor, piulițelor crene, piulițelor de strângere; – Matisare a rodanței; – Reparații Nicopress și Talurit; – Repararea materialelor de protecție; – Repararea suprafețelor transparente; – Exerciții de reparare (placaj, stringher, bare de mână, învelișuri exterioare); – Reglajul aeronavei. Calculul bilanțului de materiale pe suprafețele de control și a amplitudinii mișcării suprafețelor de control, măsurarea forțelor de operare; – Efectuarea inspecțiilor la 100 de ore de zbor/anuale la corpul unei aeronave din lemn sau dintr-o combinație de țevi de metal și material textil 	2

MODULUL 5L – CORPUL AERONAVEI DIN MATERIALE COMPOZITE

	NIVEL
<p>5L.1 Corpul aeronavei din material plastic armat cu fibre (FRP)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Principiile de bază ale construcției FRP; – Rășini (epoxidice, poliesterice, rășini fenolice, rășini vinilesterice); – Materiale de armare: fibre de sticlă, fibre de aramidă și fibre de carbon, caracteristici; – Materiale de umplere; – Materiale de bază (balsa, faguri, materiale plastice spongioase); – Construcții, transferuri de sarcină (înveliș solid din FRP, elemente stratificate); – Depistarea daunelor la suprasolicitări ale componentelor; – Procedură pentru proiectele FRP (conform manualului organizației de întreținere), inclusiv condițiile de depozitare a materialului 	2
<p>5L.2 Materiale</p> <ul style="list-style-type: none"> – Materiale plastice termorigide, polimeri termoplastici, catalizatori; – Înțelegerea proprietăților, tehnologii de prelucrare, detașare, îmbinare, sudare; – Rășini pentru FRP: rășini epoxidice, rășini poliesterice, rășini vinilesterice, rășini fenolice; – Materiale de armare; – De la fibre elementare la filamente (agent de demulare, finisaj), modele de țesut; – Proprietăți ale materialelor de armare individuale (fibră de E-glass, fibre de aramidă, fibre de carbon); – Probleme cu sistemele cu mai multe materiale, matrice; – Adeziune/coeziune, diferite comportamente ale materialelor din fibre; – Materiale de umplere și pigmenți; – Cerințe tehnice pentru materialele de umplere; 	2

<ul style="list-style-type: none"> – Schimbarea proprietăților compoziției rășinii prin utilizarea sticlei E-glass, a microbalonului, a aerosolilor, a bumbacului, a mineralelor, a pulberilor metalice, a substanțelor organice; – Tehnologii de vopsire, asamblare și reparare; – Materiale de bază; – Faguri (hârtie, FRP, metal), lemn de balsa, Divynycell (Contizell), tendințe de dezvoltare 	
<p>5L.3 Asamblarea corpurilor de aeronave cu structură din materiale compozite ranforsate cu fibre</p> <ul style="list-style-type: none"> – Înveliș solid; – Elemente stratificate; – Asamblarea aripilor, a fuzelajelor, a suprafețelor de control 	2
<p>5L.4 Depistarea daunelor</p> <ul style="list-style-type: none"> – Comportamentul elementelor FRP în caz de suprasolicitare; – Depistarea delaminărilor, a îmbinărilor slăbite; – Frecvența vibrațiilor transversale în aripi; – Transferul de sarcină; – Legătura statică și blocarea completă; – Rezistența la oboseală și corodarea pieselor metalice; – Îmbinări metalice, finisarea suprafețelor componentelor din oțel și aluminiu la îmbinarea cu FRP 	3
<p>5L.5 Turnarea matriței</p> <ul style="list-style-type: none"> – Matrițe din ipsos, ceramică turnată; – Matrițe GFK, Gel-coat, materiale de armare, probleme de rigiditate; – Matrițe din metal; – Matriță pozitivă și negativă 	2
<p>5L.6 Efectuarea de activități practice</p> <ul style="list-style-type: none"> – Asigurarea diblurilor, a șuruburilor, a piulițelor crenelate, a piulițelor de strângere; – Matisare a rodanței; – Reparații Nicopress și Talurit; – Repararea materialelor de protecție; – Repararea învelișurilor solide din FRP; – Fabricarea matriței/turnarea unei componente (de exemplu, botul fuzelajului, capotajul trenului de aterizare, vârful de aripă și aripioara); – Repararea învelișului de elemente stratificate unde stratul interior și exterior sînt deteriorate; – Repararea învelișului de elemente stratificate prin apăsarea cu o pungă vacuum; – Repararea suprafețelor transparente (PMMA) cu adeziv dintr-una sau din două componente; – Îmbinarea suprafețelor transparente cu centropianul de avion; – Călirea suprafețelor transparente și a altor componente; – Executarea unei reparații la învelișul elementelor stratificate (reparația minoră nu depășește 20 cm); – Reglajul aeronavei. Calculul bilanțului de materiale pe suprafețele de control și al amplitudinii mișcării suprafețelor de control, măsurarea forțelor de operare; – Efectuarea inspecțiilor la 100 de ore de zbor/anuale la corpul unei aeronave din FRP 	2

MODULUL 6L – CORPUL AERONAVEI DIN METAL

	NIVEL
<p>6L.1 Corpul aeronavei din metal</p> <ul style="list-style-type: none"> – Materiale metalice și produse semifinisate, metode de prelucrare; – Testare împotriva oboselii și împotriva fisurilor; – Asamblarea componentelor construcției din metal, îmbinări nituite, îmbinări adezive; 	2

<ul style="list-style-type: none"> – Depistarea deteriorării componentelor suprasolicitate, efecte ale coroziunii; – Sănătatea și protecția împotriva incendiilor 	
<p>6L.2 Materiale</p> <ul style="list-style-type: none"> – Oțel și aliaje ale acestuia; – Metale ușoare și aliajele lor ușoare; – Materiale pentru nituire; – Materiale plastice; – Culori și vopsele; – Adezivi pentru metal; – Tipuri de coroziune; – Materiale și tehnologii de protecție (naturale și sintetice) 	2
<p>6L.3 Depistarea daunelor</p> <ul style="list-style-type: none"> – Corpuri ale aeronavei din metal suprasolicitate, uniformizare, măsurarea simetriei; – Transferuri de sarcină; – Testare împotriva oboselii și împotriva fisurilor; – Identificarea îmbinărilor nituite slăbite 	3
<p>6L.4 Asamblarea de corpuri de aeronavă într-o construcție din metal și materiale compozite</p> <ul style="list-style-type: none"> – Stratouri superioare; – Cadre; – Stringhere și lonjeroane; – Construcția cadrelor; – Probleme la sistemele compozite 	2
<p>6L.5 Elemente de fixare</p> <ul style="list-style-type: none"> – Clasificări ale ajustajelor și jocurilor; – Sisteme de măsurare metric și imperial; – Piron 	2
<p>6L.6 Efectuarea de activități practice</p> <ul style="list-style-type: none"> – Blocarea bolțurilor, șuruburilor, piulițelor crene, piulițelor de strângere; – Matisare a rodanței; – Reparații Nicopress și Talurit; – Repararea straturilor de protecție, a deteriorărilor de suprafață, tehnici de oprire a perforării; – Repararea suprafețelor transparente; – Tăierea tablelor (aluminii și aliaje ușoare, oțel și aliaje); – Fălțuire, deformare, îndoire, batere, netezire, bordurare; – Repararea niturilor la corpurile de aeronavă din metal în conformitate cu instrucțiunile de reparare sau schițe; – Evaluarea erorilor de nituire; – Reglajul aeronavei. Calculul bilanțului de materiale pe suprafețele de control și al amplitudinii mișcării suprafețelor de control, măsurarea forțelor de operare; – Efectuarea inspecțiilor la 100 de ore de zbor/anuale la corpul unei aeronave din metal 	2

MODULUL 7L – CORPUL AERONAVEI – GENERALITĂȚI

	NIVEL
<p>7L.1 Sistemul de control al zborului</p> <ul style="list-style-type: none"> – Controale în carlingă: controale în carlingă, marcaje de culoare, formele butoanelor; – Suprafețele sistemelor de control al zborului, flapsuri, suprafețele frînelor cu aer comprimat, controale, balamale, rulmenți, console, tuburi simetrice, pîrghie cotită, coarne, scripeți, cabluri, lanțuri, tuburi, role, piese, șuruburi, suprafețe, mișcări, lubrifiere, stabilizatori, echilibrarea controalelor; – Combinație de controale: eleroane lambou, frîne cu aer comprimat; – Sisteme de echipare 	3

<p>7L.2 Corpul aeronavei</p> <ul style="list-style-type: none"> – Trenul de aterizare: caracteristicile trenurilor de aterizare și lonjeron absorbant de șocuri, extensie, frâne, tambur, discuri, roți, anvelope, mecanism de retragere, retragere electrică, urgență; – Puncte de fixare a aripilor la fuzelaj, puncte de fixare a ampenajului (derivă și stabilizatori orizontali) la fuzelaj, puncte de fixare a suprafeței de comandă; – Măsuri de întreținere admise; – Remorcare: echipament/mechanism de remorcare/ridicare; – Cabină: scaune și centuri de siguranță, organizarea cabinei, parbrize, geamuri, pancarte, compartiment de bagaje, controalele din carlingă, sistemul de aer din cabină; – Balast de apă: rezervoare de apă, conducte, supape, canale de scurgere, guri de aerisire, teste; – Sistem de alimentare cu combustibil: rezervoare, conducte, filtre, guri de aerisire, canale de scurgere, canale de umplere, supapă de selectare, pompe, afișaj, teste, lipire; – Sisteme hidraulice: dispunerea sistemului, acumulatori, presiune și putere de distribuție, afișaj; – Lichid și gaz: hidraulice, alte fluide, nivele, rezervor, conducte, supape, filtru; – Protecții: pereți ignifugi, protecție împotriva incendiilor, sistem de protecție împotriva trăsnetului, piulițe de strângere, dispozitive de blocare, dispozitive pentru evacuare 	2
<p>7L.3 Elemente de fixare</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fiabilitatea pinioanelor, niturilor, șuruburilor; – Cabluri de control, piulițe de strângere; – Cuplaje instantanee (L'Hotellier, SZD, Poland) 	2
<p>7L.4 Echipamente de blocare</p> <ul style="list-style-type: none"> – Admisibilitatea metodelor de blocare, pinioane de blocare, pinioane din oțel pentru arcuri, circuite de blocare, piulițe de siguranță, vopsea; – Cuplaje instantanee 	2
<p>7L.5 Uniformizarea greutateii și a centrului de greutate</p>	2
<p>7L.6 Sisteme de salvare</p>	2
<p>7L.7 Module la bord</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sistem static pitot, sistem vacuum/dinamic, test hidrostatic; – Instrumente de zbor: indicator al vitezei aeronavei, altimetru, variometru, conectare și funcționare, marcaje; – Dispunere și afișaj, panou, cabluri electrice; – Giroscoape, filtre, instrumente indicatoare; testarea modului de funcționare; – Compas magnetic: instalare și compensarea erorilor compasului magnetic; – Planoare: variometru acustic, înregistratoare de date de zbor, radiolocator contra ciocnirilor; – Sistem de oxigen 	2
<p>7L.8 Instalarea și conexiunile modulelor la bord</p> <ul style="list-style-type: none"> – Instrumente de zbor, cerințe privind montarea (condiții de aterizare de urgență conform CS-22); – Cablaj electric, surse de alimentare, tipuri de acumulatori, parametri electrici, generator electric, întrerupător, echilibrul energetic, pământ/sol, conectori, terminale, avertismente, siguranțe, lămpi, corpuri de iluminat, comutatoare, voltmetre, ampermetre, indicatoare electrice 	2
<p>7L.9 Propulsie electrică</p> <p>Interfața dintre grupul motopropulsor și corpul aeronavei</p>	2
<p>7L.10 Elice</p> <ul style="list-style-type: none"> – Inspecție; – Înlocuire; – Echilibrare 	2
<p>7L.11 Sistem de retrație</p> <ul style="list-style-type: none"> – Controlul poziției elicei; – Sistem de escamotare a motorului și/sau a elicei 	2

7L.12 Proceduri pentru inspecția fizică – Curățare, utilizarea dispozitivelor de iluminat și a oglinzilor; – Instrumente de măsurare; – Măsurarea devierii controalelor; – Torsiunea șuruburilor și a buloanelor; – Uzura lagărelor; – Echipamente de inspecție; – Calibrarea instrumentelor de măsurare	2
---	---

MODULUL 8L – GRUP MOTOPROPULSOR

	NIVEL
8L.1 Limite de zgomot – Explicația conceptului de „nivel de zgomot”; – Certificat de zgomot; – Izolație fonică consolidată; – Posibila reducere a emisiilor sonore	1
8L.2 Motoare cu piston – Motor în patru timpi cu aprindere prin scînteie, motor răcit cu aer, motor răcit cu lichid; – Motor în doi timpi; – Motor cu piston cu cilindru rotativ; – Eficiența și factorii de influență (diagrama presiune-volum, curba de putere); – Dispozitive de control al zgomotului	2
8L.3 Elice – Pală de elice, caserolă de elice, plăcuță, acumulator de presiune, butuc; – Operarea elicelor; – Elice cu pas variabil, elice reglabile la sol și în zbor, din punct de vedere mecanic, electric și hidraulic; – Echilibrare (statică, dinamică); – Probleme de zgomot	2
8L.4 Dispozitive de control al motorului – Dispozitive de control mecanic; – Dispozitive de control electric; – Afișajele rezervorului; – Funcții, caracteristici, erori tipice și avertizări	2
8L.5 Furtunuri – Materialul și prelucrarea furtunurilor pentru combustibil și ulei; – Controlul duratei de viață	2
8L.6 Accesorii – Operarea aprinderii prin magnetou; – Controlul limitelor de întreținere; – Funcționarea carburatoarelor; – Instrucțiuni de întreținere privind trăsături caracteristice; – Pompe electrice de combustibil; – Funcționarea sistemelor de control al elicei; – Sistem de control al elicei acționat electric; – Sistem de control al elicei acționat hidraulic	2
8L.7 Sistem de aprindere – Construcții: aprindere cu bobine, aprindere prin magnetou și aprindere cu tiristori; – Eficiența sistemului de aprindere și a sistemului de preîncălzire; – Modulele sistemului de aprindere și ale sistemului de preîncălzire; – Verificarea și testarea unei bujii	2
8L.8 Sisteme de admisie și de evacuare – Funcționare și asamblare; – Tobe de eșapament și instalații de încălzire; – Nacele și capote;	2

<ul style="list-style-type: none"> – Inspecție și testare; – Test de emisii de CO. 	
<p>8L.9 Combustibili și lubrifianți</p> <ul style="list-style-type: none"> – Caracteristicile combustibilului; – Etichetare, depozitare ecologică; – Uleiuri lubrifiante minerale și sintetice și parametrii acestora: etichetare și caracteristici, aplicare; – Depozitare ecologică și eliminarea corespunzătoare a uleiului utilizat. 	2
<p>8L.10 Documentație</p> <ul style="list-style-type: none"> – Documentele producătorului pentru motor și elice; – Instrucțiuni pentru menținerea navigabilității (ICA); – Manuale de zbor ale aeronavei (AFM) și manuale de întreținere a aeronavei (AMM); – Intervalele de timp dintre reviziile generale (TBO); – Directivele de navigabilitate (AD), note tehnice și buletine de service 	2
<p>8L.11 Material ilustrativ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Unitate de cilindru cu supape; – Carburator; – Magnetou de înaltă tensiune; – Tester de compresie diferențială pentru cilindri; – Pistoane supraîncălzite/deteriorate; – Bujii ale motoarelor care au fost acționate în mod diferit 	2
<p>8L.12 Experiență practică</p> <ul style="list-style-type: none"> – Securitatea muncii/prevenirea accidentelor (manipularea combustibililor și a lubrifianților, pornirea motoarelor); – Reglarea barelor de control și cabluri Bowden; – Reglarea turației la mers în gol; – Verificarea și reglarea punctului de aprindere; – Testarea operațională a magnetourilor; – Verificarea sistemului de aprindere; – Testarea și curățarea bujiilor; – Efectuarea sarcinilor de inspecție a motorului necesare pentru o inspecție la fiecare 100 de ore/anuală a avionului; – Test de compresie la cilindru; – Test static și evaluarea funcționării motorului; – Documentarea lucrărilor de întreținere, inclusiv înlocuirea componentelor 	2
<p>8L.13 Schimbul de gaze la motoarele cu ardere internă</p> <ul style="list-style-type: none"> – Motor cu piston în patru timpi și blocuri de comandă; – Pierderi de energie; – Fazele aprinderii; – Regim cu ardere directă la blocurile de comandă; – Motor Wankel și blocuri de comandă; – Motor cu piston în doi timpi și blocuri de comandă; – Baleiaj; – Ventilator de baleiaj; – Intervalul de ralanti și intervalul de putere 	2
<p>8L.14 Aprindere, combustie și carburare</p> <ul style="list-style-type: none"> – Aprindere; – Bujii; – Sistem de aprindere; – Proces de combustie; – Combustie normală; – Eficiență și presiune medie; – Detonație și cifră octanică; – Formele camerei de ardere; – Amestec combustibil/aer în carburator; – Principiul carburatorului, reglarea carburatorului; – Carburator simplu; – Probleme ale carburatorului simplu și soluțiile acestora; 	2>2

<ul style="list-style-type: none"> – Modele de carburator; – Amestec combustibil/aer în timpul injecției; – Injecție controlată mecanic; – Injecție controlată electronic; – Injecție continuă; – Comparație carburator/injecție 	
<p>8L.15 Instrumente de zbor pe aeronave cu motor cu injecție</p> <ul style="list-style-type: none"> – Instrumente de zbor speciale (motor cu injecție); – Interpretarea indicațiilor într-un test static încercare statică; – Interpretarea indicațiilor în zbor, la diferite altitudini 	2
<p>8L.16 Întreținerea aeronavelor cu motoare cu injecție</p> <ul style="list-style-type: none"> – Documentația, documentele producătorului etc.; – Instrucțiuni de întreținere generală (inspecții orare); – Teste funcționale; – Încercare efectuată la sol; – Zbor de încercare; – Remediere în caz de defecțiuni ale sistemului de injecție și corectarea acestora 	2
<p>8L.17 Dispoziții privind siguranța și securitatea la locul de muncă Dispozițiile privind siguranța și securitatea la locul de muncă pentru lucrul la sistemele de injecție</p>	2
<p>8L.18 Suporturi vizuale:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Carburator; – Componente ale sistemului de injecție; – Aeronave cu motor cu injecție; – Instrument pentru lucrul la sistemele de injecție 	2
<p>8L.19 Propulsie electrică</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sistem energetic, acumulatori, instalare; – Motor electric; – Verificări privind căldura, zgomotul și vibrațiile; – Testarea înfășurărilor; – Cablaj electric și sisteme de control; – Sisteme de stâlpi, de extensie și de refracție; – Sisteme de frână cu motor/elice; – Sisteme de ventilație a motorului; – Experiență practică privind efectuarea de inspecții la fiecare 100 de ore/anuale 	2
<p>8L.20 Motor cu reacție</p> <ul style="list-style-type: none"> – Instalarea motorului; – Sisteme de stâlpi, de extensie și de refracție; – Protecție împotriva incendiilor; – Sisteme de combustibil, inclusiv lubrifiere; – Sisteme de pornire a motorului, cu ajutorul gazelor; – Evaluarea deteriorării motorului; – Service-ul motorului; – Demontarea/reinstalarea și testarea motorului; – Experiența practică a efectuării inspecțiilor condiționate/privind timpul de rulare/anuale; – Inspecții condiționate 	2
<p>8 L.21 Sistem de control electronic digital complet al motorului (FADEC)</p>	2

MODULUL 9L – BALON/DIRIJABIL CU AER CALD

	NIVEL
<p>9L.1 Principiile de bază și asamblarea baloanelor/dirijabilelor cu aer cald</p> <ul style="list-style-type: none"> – Asamblare și piese individuale; – Anvelope; – Materiale pentru anvelope; 	33

<ul style="list-style-type: none"> – Sisteme pentru anvelope; – Forme convenționale și speciale; – Sistem de alimentare cu combustibil; – Arzător, cadru arzător și tije pentru suport arzător; – Butelii de gaz comprimat și furtunuri de gaz comprimat; – Coș și dispozitive alternative (locuri); – Accesorii de reglare; – Activități de întreținere și service; – Inspecție anuală/la 100 de ore; – Jurnale de bord; – Manuale de zbor ale aeronavei (AFM) și manuale de întreținere a aeronavei (AMM); – Reglajul și pregătirea lansării; – Lansare 	
9L.2 Pregătire practică Sisteme de control, activități de întreținere și de service (conform Manualului de zbor)	3
9L.3 Anvelopă <ul style="list-style-type: none"> – Materiale textile; – Cusături; – Benzi de sarcină, protecție împotriva ruperii; – Inele la coroană; – Supapa parașutei și sisteme de dezumflare rapidă; – Bandă de deschidere rapidă a evacuării gazelor; – Supapă rotativă; – Diafragme/catenare (forme speciale și dirijabile); – Turnichete, scripeți; – Echipament de protecție și suspante; – Noduri; – Bandă indicatoare de temperatură, steag de temperatură, termometru anvelopă; – Cabluri portante; – Racorduri, carabine 	33
9L.4 Arzător și sistem de alimentare cu combustibil <ul style="list-style-type: none"> – Arzător cu serpentine; – Supape pentru aer, lichid și supape-pilot; – Arzătoare/ajutaje; – Bec de control/vaporizatoare/ajutaje; – Cadru arzător; – Conducte/tuburi de combustibil; – Cilindri, supape și accesorii de combustibil 	3
9L.5 Coșul și prinderea coșului (inclusiv dispozitive alternative) <ul style="list-style-type: none"> – Tipuri de coșuri (inclusiv dispozitive alternative); – Materiale pentru fabricarea coșului: trestie și salcie, piele, lemn, materiale de asietă, cabluri de prindere; – Scaune, rulmenți cu bile; – Carabină, cheie de lanț și piroane; – Tije de susținere a arzătorului; – Chingi ale buteliei de combustibil; – Accesorii 	3
9L.6 Echipamente <ul style="list-style-type: none"> – Stingător de incendiu, pătură de incendiu ignifugă; – Instrumente (simple sau combinate) 	3
9L.7 Reparații minore <ul style="list-style-type: none"> – Coasere; – Îmbinare; – Reparații ale pielii/asietei coșului 	3
9L.8 Proceduri pentru inspecția fizică <ul style="list-style-type: none"> – Curățare, utilizarea dispozitivelor de iluminat și a oglinzilor; – Instrumente de măsurare; 	2

<ul style="list-style-type: none"> - Măsura devierii controalelor (numai dirijabile); - Torsiunea șuruburilor și a buloanelor; - Uzura lagărelor (numai dirijabile); - Echipamente de inspecție; - Calibrarea instrumentelor de măsurare; - Testul apucării materialului textil 	
---	--

MODULUL 10L – BALON/DIRIJABIL CU GAZ (LIBER/CAPTIV)

	NIVEL
10L.1 Principiile de bază și asamblarea baloanelor/dirijabilelor cu gaz <ul style="list-style-type: none"> - Asamblarea pieselor individuale; - Anvelopă și material de plasă; - Anvelopă, bandă de deschidere rapidă a evacuării gazelor, deschidere de urgență, frînghii și curele; - Supapă de gaz rigidă; - Supapă de gaz flexibilă (parașută); - Plasă; - Inel de suspensie; - Coș și accesorii (inclusiv dispozitive alternative); - Căi de descărcare electrostatică; - Cablu de ancorare și cablu de tracțiune; - Întreținere și reparare; - Inspecție anuală; - Documente de zbor; - Manuale de zbor ale aeronavei (AFM) și Manuale de întreținere a aeronavei (AMM); - Reglajul și pregătirea lansării. - Lansare 	3
10L.2 Pregătire practică <ul style="list-style-type: none"> - Controale de operare; - Lucrări de întreținere și service (conform AMM și AFM); - Norme de siguranță atunci când se utilizează hidrogen ca gaz portant 	3
10L.3 Anvelopă <ul style="list-style-type: none"> - Materiale textile; - Tijele de prindere și consolidarea tijelor; - Bandă de deschidere rapidă a evacuării gazelor și coardă; - Parașută și suspantă; - Supape și corzi; - Gît de umplere, inel Poeschel și corzi; - Căi de descărcare electrostatică 	3
10L.4 Supapă <ul style="list-style-type: none"> - Arcuri; - Garnituri; - Îmbinări prin șuruburi; - Funii de control; - Căi de descărcare electrostatică 	3
10L.5 Plase sau frînghii (fără plasă) <ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de plasă și alte funii; - Mărimea ochiului de plasă și unghiuri; - Ochi de plasă; - Metode de înnodare; - Căi de descărcare electrostatică 	3
10L.6 Inel de suspensie	3
10L.7 Coș (inclusiv dispozitive alternative) <ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de coșuri (inclusiv dispozitive alternative); - Greutăți de contrabalansare și cavile de legătură; - Sistem de balast (saci și suporturi); 	3

– Căi de descărcare electrostatică	
10L.8 Cablu pentru deschiderea rapidă a evacuării gazelor și cabluri pentru supape	3
10L.9 Cablu de ancorare și cablu de tracțiune	3
10L.10 Reparații minore – Îmbinare; – Matisarea frînghiilor de cînepă	3
10L.11 Echipamente Instrumente (simple sau combinate)	3
10L.12 Cablu de fixare [numai pentru baloanele cu gaz captiv (TGB)] – Tipuri de cabluri; – Deteriorare acceptabilă a cablului; – Pivotent de cablu; – Cleme de cablu.	3
10L.13 Troliu (numai pentru baloanele cu gaz captiv) – Tipuri de troliuri; – Sistem mecanic; – Sistem electric; – Sistem de urgență; – Reținerea la sol/balastarea troliului	3
10L.14 Proceduri pentru inspecția fizică – Curățare, utilizarea dispozitivelor de iluminat și a oglinzilor; – Instrumente de măsurare; – Măsura devierii controalelor (numai dirijabile); – Torsiunea șuruburilor și a buloanelor; – Uzura lagărelor (numai dirijabile); – Echipamente de inspecție; – Calibrarea instrumentelor de măsurare; – Testul apucării materialului textil	2

MODULUL 11L – DIRIJABILE CU AER CALD/GAZ

	NIVEL
11L.1 Principiile de bază și asamblarea dirijabilelor mici – Anvelopă, balonete; – Supape, deschideri; – Nacelă; – Propulsie; – Manuale de zbor ale aeronavei (AFM) și manuale de întreținere a aeronavei (AMM); – Reglajul și pregătirea lansării	3
11L.2 Pregătire practică – Controale de operare; – Lucrări de întreținere și service (conform AMM și AFM)	3
11L.3 Anvelopă – Materiale textile; – Bandă de deschidere rapidă a evacuării gazelor și cabluri; – Supape; – Sistemul catenarei	3
11L.4 Nacelă (inclusiv dispozitive alternative) – Tipuri de nacele (inclusiv dispozitive alternative); – Tipurile și materialele corpurilor de aeronave; – Identificarea deteriorărilor	3
11L.5 Sistem electric – Elemente de bază privind circuitele electrice de la bord; – Surse de curent electric (acumulatori, fixare, ventilare, coroziune);	33

<ul style="list-style-type: none"> – Acumulatori cu plumb, nichel-cadmiu (NiCd) sau alți acumulatori, baterii uscate; – Generatoare; – Cablaj, conexiuni electrice; – Siguranțe; – Sursă de curent electric externă; – Bilanț energetic 	
<p>11L.6 Propulsie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sistem de alimentare cu combustibil: rezervoare, conducte, filtre, guri de aerisire, canale de scurgere, canale de umplere, supapă de selectare, pompe, afișaj, teste, lipire; – Instrumente de propulsie; – Principii de bază privind instrumentele de măsură; – Măsurarea rulajului; – Măsurarea presiunii; – Măsurarea temperaturii; – Măsurarea combustibilului/curentului disponibil 	3
<p>11L.7 Echipamente</p> <ul style="list-style-type: none"> – Stingător de incendiu, pătură de incendiu ignifugă; – Instrumente (simple sau combinate) 	3

MODULUL 12L – RADIO COM/ELT/TRANSPONDER/INSTRUMENTE

	NIVEL
<p>12L.1 Radio Com/ELT</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ecart între canale; – Testul funcțional de bază; – Baterii; – Cerințe de testare și de întreținere 	2
<p>12L.2 Transponder</p> <ul style="list-style-type: none"> – Funcționare de bază; – Configurație portabilă tipică, inclusiv antenă; – Explicație a modurilor A, C, S; – Cerințe de testare și de întreținere 	2
<p>12L.3 Instrumente</p> <ul style="list-style-type: none"> – Altimetru/variometre de mână; – Baterii; – Test funcțional de bază 	2

Apendicele VIII

Standardul de examinare de bază pentru licența de întreținere a aeronavelor din categoria L

(a)	Baza de standardizare pentru examinările referitoare la cerințele privind cunoștințele de bază incluse în apendicele VII se stabilește după cum urmează:
(i)	toate examenele trebuie să fie efectuate utilizând formatul de întrebare cu variante de răspuns, astfel cum se specifică la punctul (ii). Variantele incorecte trebuie să pară la fel de plauzibile unei persoane fără cunoștințe în domeniu. Toate variantele trebuie să aibă o legătură clară cu întrebarea și un vocabular, o construcție gramaticală și o lungime similare. La întrebările numerice, răspunsurile incorecte trebuie să corespundă unor erori procedurale, cum ar fi aplicarea corecțiilor în sensul greșit sau greșeli de conversie a unităților; acestea nu trebuie să fie numere alese la întâmplare;
(ii)	fiecare întrebare cu variante de răspuns trebuie să aibă trei răspunsuri alternative, dintre care doar unul trebuie să fie răspunsul corect, iar candidatului trebuie să i se

	acorde un anumit timp pentru fiecare modul, plecând de la o medie nominală de 75 secunde pentru fiecare întrebare;
(iii)	nota de trecere pentru fiecare modul este de 75%;
(iv)	nu se utilizează sisteme de penalizare (acordarea de puncte negative pentru răspunsurile greșite);
(v)	nivelul de cunoștințe solicitat în întrebări trebuie să fie proporțional cu nivelul de tehnologie al categoriei de aeronave.
(b)	Numărul de întrebări pentru fiecare modul este următorul:
(i)	modulul 1L „Cunoștințe de bază”: 12 întrebări. Timp acordat: 15 minute;
(ii)	modulul 2L „Factori umani”: 8 întrebări. Timp acordat: 10 minute;
(iii)	modulul 3L „Legislația aviatică”: 24 de întrebări. Timp acordat: 30 de minute;
(iv)	modulul 4L „Corpul aeronavei din lemn/țevi de metal și material textil”: 32 de întrebări. Timp acordat: 40 de minute;
(v)	modulul 5L „Corpul aeronavei din materiale compozite”: 32 de întrebări. Timp acordat: 40 de minute;
(vi)	modulul 6L „Corpul aeronavei din metal”: 32 de întrebări. Timp acordat: 40 de minute;
(vii)	modulul 7L „Corpul aeronavei în general”: 64 de întrebări. Timp acordat: 80 de minute;
(viii)	modulul 8L „Grup motopropulsor”: 48 de întrebări. Timp acordat: 60 de minute;
(ix)	modulul 9L „Balon/Dirijabil cu aer cald”: 36 întrebări. Timp acordat: 45 de minute;
(x)	modulul 10L „Balon/Dirijabil cu gaz (liber/captiv)”: 40 de întrebări. Timp acordat: 50 de minute;
(xi)	modulul 11L „Dirijabile cu aer cald/gaz”: 36 de întrebări. Timp acordat: 45 de minute;
(xii)	modulul 12L „Radio Com/ELT/transponder/instrumente”: 16 întrebări. Timp acordat: 20 de minute.

Anexa 4

la Regulamentul privind menținerea navigabilității
aeronevelor și a produselor, reperelor și
dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor
și a personalului cu atribuții în domeniu
(partea 147)

CUPRINS

147.1

**Secțiunea A
CERINȚE TEHNICE**

**Subpartea A
Generalități**

147.A.05 Domeniu de aplicare
147.A.10 Generalități
147.A.15 Solicitarea autorizării

**Subpartea B
Cerințe organizatorice**

- 147.A.100 Cerințe legate de spațiul de desfășurare a activității
- 147.A.105 Cerințe legate de personal
- 147.A.110 Înregistrări referitoare la instructori, examinatori și evaluatori
- 147.A.115 Echipamentul de instruire
- 147.A.120 Materialul didactic în domeniul întreținerii
- 147.A.125 Înregistrări
- 147.A.130 Proceduri de pregătire și sistemul calității
- 147.A.135 Examinări
- 147.A.140 Manualul de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii
- 147.A.145 Prerogative ale organizației de pregătire în domeniul întreținerii
- 147.A.150 Schimbări privind organizația de pregătire în domeniul întreținerii
- 147.A.155 Valabilitatea continuă
- 147.A.160 Constatări

Subpartea C

Cursul de pregătire de bază autorizat

- 147.A.200 Cursul de pregătire de bază autorizat
- 147.A.205 Examinările cunoștințelor de bază
- 147.A.210 Evaluarea practică de bază

Subpartea D

Pregătire pe sarcină/tip de aeronavă

- 147.A.300 Pregătire pe sarcină/tip de aeronavă
- 147.A.305 Examinări de tip aeronavă și evaluări de sarcină

Secțiunea B

PROCEDURI PENTRU AUTORITĂȚILE COMPETENTE

Subpartea A

Generalități

- 147.B.05 Domeniu de aplicare
- 147.B.10 Autoritatea competentă
- 147.B.20 Sistemul de ținere a evidenței
- 147.B.25 Derogări

Subpartea B

Emiterea autorizației

- 147.B.110 Procedura de autorizare și modificările aduse autorizației
- 147.B.120 Procedura menținerii valabilității
- 147.B.125 Certificatul de autorizare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii
- 147.B.130 Constatări

Subpartea C

Retragerea, suspendarea și limitarea autorizației organizației de pregătire în domeniul întreținerii

- 147.B.200 Retragerea, suspendarea și limitarea autorizației organizației de pregătire în domeniul întreținerii

Apendicele I – Durata cursului de pregătire de bază

Apendicele II – Autorizarea organizației de pregătire în domeniul întreținerii în sensul Anexei 4 (partea 147) – formularul 11 al AAC

Apendicele III – Certificate de recunoaștere în sensul Anexei 4 (partea 147) – formularele 148 și 149 ale AAC

Secțiunea A **CERINȚE TEHNICE**

Subpartea A **Generalități**

147.A.05 Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune stabilește cerințele ce trebuie îndeplinite de către organizațiile care solicită autorizare pentru a desfășura pregătire și examinări, după cum se specifică în Anexa 3 (partea 66).

147.A.10 Generalități

O organizație de pregătire trebuie să fie o organizație sau o parte a unei organizații înregistrată ca o entitate cu personalitate juridică.

147.A.15 Solicitarea autorizării

(a) Cererea de autorizare sau de modificare a unei autorizări existente trebuie să fie făcută pe formularul și în modalitatea pe care le stabilește Autoritatea Aeronautică Civilă.

(b) Cererea de autorizare sau modificare conține următoarele informații:

1. numele și adresa la care este înregistrat solicitantul;
2. adresa organizației care solicită autorizarea sau modificarea autorizării;
3. sfera de aplicare a autorizării solicitate sau modificarea solicitată a sferei de aplicare a autorizării;
4. numele și semnătura directorului responsabil;
5. data cererii.

Subpartea B **Cerințe organizatorice**

147.A.100 Cerințe legate de spațiul de desfășurare a activității

(a) Mărimea și structura spațiului de desfășurare a activității trebuie să asigure protecția împotriva factorilor de mediu, precum și desfășurarea corespunzătoare a tuturor activităților de pregătire și de examinare din oricare zi.

(b) Trebuie să se asigure un spațiu corespunzător, complet închis, care să fie separat de alte spații de desfășurare a activității, pentru a se preda teoria și a se face examinările.

1. Numărul maxim de cursanți care iau parte la pregătirea pentru asimilare de cunoștințe nu trebuie să depășească 28 pe durata oricărui curs.

2. Mărimea spațiului de desfășurare a activității, destinat examinării, trebuie să fie de așa natură încât niciun cursant să nu poată citi din poziția lui/ei lucrarea sau ecranul computerului aparținând altui cursant pe durata examinării.

(c) Mediul din spațiul de desfășurare a activității prevăzut la litera (b) trebuie să fie menținut în așa fel încât cursanții să se poată concentra asupra studiilor lor sau asupra examinării în mod adecvat, fără distragere sau disconfort nejustificat.

(d) În cazul unui curs de pregătire de bază se asigură ateliere pentru pregătirea de bază și/sau spații de desfășurare a activității de întreținere, separat de sălile de clasă în care se desfășoară pregătirea, pentru instruirea practică corespunzătoare respectivului curs de pregătire planificat. Dacă totuși organizația nu este capabilă să asigure asemenea spații de desfășurare a activității, se pot face aranjamente cu o altă organizație pentru a se asigura astfel de ateliere și spații de desfășurare a activității de întreținere, caz în care se încheie un acord în scris cu respectiva organizație, specificând condițiile de acces și utilizare a acestora. Autoritatea

Aeronautică Civilă trebuie să solicite acces la orice asemenea organizație contractată, iar acordul scris trebuie să indice acest acces.

(e) În cazul accesului la un curs de pregătire pentru sarcină/tip de aeronavă, trebuie să se asigure spațiile adecvate de desfășurare a activității, care să conțină exemple de tip de aeronavă după cum se specifică la punctul 147.A.115(d).

(f) Numărul maxim de cursanți care iau parte la pregătirea practică nu trebuie să depășească 15 pentru fiecare supraveghetor sau evaluator.

(g) Trebuie să se asigure spații de birouri pentru instructori, examinatorii de cunoștințe și evaluatorii practici ai unui standard, pentru a se asigura că aceștia se pot pregăti pentru îndeplinirea îndatoririlor lor fără distragere sau disconfort nejustificat.

(h) Trebuie să se asigure spații sigure pentru depozitarea lucrărilor de examen și a registrelor aferente pregătirii. Mediul de depozitare trebuie să fie în așa fel încât documentele să rămână în bună stare în perioada de păstrare, după cum se specifică la punctul 147.A.125. Spațiile pentru depozitare și spațiile pentru birouri pot fi combinate, sub rezerva asigurării securității corespunzătoare.

(i) Trebuie să se asigure spațiul pentru o bibliotecă, care să conțină întregul material tehnic adecvat domeniului și nivelului pregătirii efectuate.

147.A.105 Cerințe legate de personal

(a) Organizația numește un manager responsabil care deține nivelul de autoritate corporativă necesar pentru a garanta că toate angajamentele de pregătire pot fi finanțate și realizate la standardele impuse de prezenta parte.

(b) Trebuie să fie numită o persoană sau un grup de persoane ale căror responsabilități includ asigurarea faptului că organizația de pregătire în domeniul întreținerii respectă cerințele prezentei părți. Respectiva(ele) persoană(e) trebuie să răspundă în fața managerului responsabil. Persoana cu vechime în muncă sau o persoană din grupul de persoane poate fi, de asemenea, manager responsabil, cu condiția să îndeplinească cerințele aplicabile pentru poziția de manager responsabil, după cum sînt definite la litera (a).

(c) Organizația de pregătire în domeniul întreținerii trebuie să contracteze suficient personal pentru a planifica/desfășura pregătirea pentru asimilare de cunoștințe și pregătirea practică, pentru a efectua examinările cunoștințelor dobîndite și evaluările practice în conformitate cu autorizația.

(d) Prin derogare de la litera (c), atunci cînd o altă organizație este utilizată pentru a asigura pregătirea practică și evaluările, personalul acesteia din urmă poate fi desemnat pentru a efectua pregătirea practică și evaluările.

(e) Orice persoană poate îndeplini orice combinație a rolurilor de instructor, examinator și evaluator, sub rezerva respectării condițiilor impuse la litera (f).

(f) Experiența și calificările instructorilor, examinatorilor de cunoștințe și ale evaluatorilor practici se stabilesc în conformitate cu criteriile publicate sau cu o procedură și un standard recunoscute de Autoritatea Aeronautică Civilă.

(g) Examinatorii de cunoștințe și evaluatorii practici trebuie să fie menționați în Manualul de prezentare al organizației pentru acceptarea unui asemenea personal.

(h) Instructorii și examinatorii de cunoștințe urmează o pregătire de aducere la zi cel puțin o dată la fiecare 24 de luni, pregătire care trebuie să fie relevantă pentru tehnologia actuală, abilitățile practice, factorii umani, precum și pentru cele mai noi tehnici de pregătire adecvate cunoștințelor care fac obiectul pregătirii sau al examinării.

147.A.110 Înregistrări referitoare la instructori, examinatori și evaluatori

(a) Organizația trebuie să păstreze evidența tuturor instructorilor, examinatorilor de cunoștințe și evaluatorilor practici. Aceste înregistrări trebuie să reflecte experiența și calificarea, prezentarea tuturor activităților de pregătire, precum și orice pregătire ulterioară efectuată.

(b) Documentele referitoare la sfera de competență trebuie să fie întocmite pentru toți instructorii, examinatorii de cunoștințe și evaluatorii practici.

147.A.115 Echipamentul de instruire

(a) Fiecare sală de clasă este dotată cu echipament de prezentare adecvat, conform unui standard care să permită cursanților să citească ușor prezentarea textelor/desenelor/diagramelor și cifrele din orice poziție s-ar afla în sala de clasă.

Echipamentul de prezentare include dispozitive sintetice reprezentative de pregătire care să îi ajute pe cursanți în efortul de înțelegere a obiectelor de studiu specifice, în cazul în care asemenea dispozitive sînt considerate benefice pentru asemenea obiective.

(b) Atelierele pentru pregătirea de bază și/sau spațiile de desfășurare a activității de întreținere, așa cum se precizează la punctul 147.A.100(d), trebuie să dispună de toate instrumentele și echipamentele necesare pentru a se atinge scopul aprobat al pregătirii.

(c) Atelierele pentru pregătirea de bază și/sau spațiile de desfășurare a activității de întreținere, așa cum se specifică la punctul 147.A.100(d), trebuie să aibă o selecție corespunzătoare de aeronave, motoare, reperi de aeronavă și echipamente electronice de bord.

(d) Organizația de pregătire de tip de aeronavă, așa cum se precizează la punctul 147.A.100(e), trebuie să aibă acces la tipul de aeronavă corespunzător. Se pot utiliza dispozitive de pregătire sintetică atunci cînd aceste dispozitive de pregătire sintetică asigură standardele de pregătire adecvate.

147.A.120 Materialul didactic în domeniul întreținerii

(a) Materialul didactic pentru cursul de pregătire în domeniul întreținerii este pus la dispoziția cursantului și acoperă, după caz:

1. programa de cunoștințe de bază specificată în Anexa 3 (partea 66) pentru categoria sau subcategoria relevantă de licență de întreținere a aeronavelor; și

2. conținutul cursului de tip impus de Anexa 3 (partea 66) pentru tipul relevant de aeronavă și pentru categoria sau subcategoria relevantă de licență de întreținere a aeronavelor.

(b) Cursanții au acces la exemple de documentație de întreținere și la informațiile tehnice existente în bibliotecă, după cum se specifică la punctul 147.A.100(i).

147.A.125 Înregistrări

Organizația păstrează toate evidențele privitoare la pregătirea, examinarea și evaluarea cursanților pe perioadă nedeterminată.

147.A.130 Proceduri de pregătire și sistemul calității

(a) Organizația stabilește proceduri acceptabile pentru Autoritatea Aeronautică Civilă cu scopul de a asigura standardele adecvate de pregătire, precum și conformitatea cu toate cerințele relevante ale prezentei părți.

(b) Organizația stabilește un sistem al calității care să includă:

1. o funcție independentă de audit pentru monitorizarea standardelor de pregătire, a integrității examinărilor de verificare a cunoștințelor și a evaluărilor practice, a conformității cu și a gradului de adecvare al procedurilor;

2. un sistem de feedback în ceea ce privește constatările auditurilor către persoana (persoanele) desemnată(e) și în ultimă instanță către managerul responsabil menționat la punctul 147.A.105(a), pentru a se asigura acțiuni corective, după cum este necesar.

147.A.135 Examinări

(a) Personalul de examinare asigură securitatea tuturor întrebărilor.

(b) Orice cursant care este surprins în timpul unui examen de verificare a cunoștințelor folosind mijloace frauduloase sau avînd în posesie un material ce are legătură cu subiectul de examinare, dar altul decît foile de examinare și documentația autorizată asociată, își pierde dreptul de a susține orice examinare timp de cel puțin 12 luni de la data incidentului. Autoritatea Aeronautică Civilă este informată, în termen de o lună calendaristică, asupra oricărui asemenea incident, împreună cu detaliile privind investigațiile desfășurate.

(c) Orice examinator care este surprins în timpul unei examinări de verificare a cunoștințelor oferind unui cursant răspunsuri la întrebări este decăzut din poziția de examinator și examinarea este declarată nulă. Autoritatea Aeronautică Civilă trebuie să fie informată asupra oricărui asemenea incident în termen de o lună calendaristică.

147.A.140 Manualul de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii

(a) Organizația trebuie să asigure un manual de prezentare pentru uzul intern al organizației, care să descrie organizația și procedurile acesteia și să conțină următoarele informații:

1. o declarație semnată de managerul responsabil prin care să se confirme că manualul de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii, precum și orice manuale asociate definesc respectarea de către organizația de pregătire în domeniul întreținerii a dispozițiilor prezentei părți, precum și că vor fi întotdeauna respectate;

2. titlul (titlurile) și numele persoanei (persoanelor) numite în conformitate cu punctul 147.A.105(b);

3. îndatoririle și responsabilitățile persoanei (persoanelor) menționate la punctul 2, inclusiv problemele pe care acestea le pot rezolva direct cu Autoritatea Aeronautică Civilă în numele organizației de pregătire în domeniul întreținerii;

4. o organigramă a organizației de pregătire în domeniul întreținerii care ilustrează responsabilitățile ierarhice ale persoanei (persoanelor) specificate la punctul 2 litera (a);

5. o listă a instructorilor specializați în pregătire, a examinatorilor de cunoștințe și a evaluatorilor de cunoștințe practice;

6. o descriere generală a spațiilor pentru pregătire și examinare amplasate la fiecare adresă menționată în certificatul de autorizare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii și, după caz, orice altă locație, după cum se prevede la punctul 147.A.145(b);

7. o listă a cursurilor de întreținere care fac obiectul autorizării;

8. procedura de modificare a Manualului de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii;

9. procedurile organizației de pregătire în domeniul întreținerii, după cum se prevede la punctul 147.A.130(a);

10. procedurile de control ale organizației de pregătire în domeniul întreținerii, după cum se prevede la punctul 147.A.145(c), atunci când aceasta este autorizată să efectueze pregătire, examinări și evaluări în locații diferite față de cele menționate la punctul 147.A.145(b);

11. o listă a locațiilor în conformitate cu punctul 147.A.145(b);

12. o listă a organizațiilor, dacă este cazul, după cum se menționează la punctul 147.A.145(d).

(b) Manualul de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii și orice modificări ulterioare trebuie să fie aprobate de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

(c) Fără a aduce atingere dispozițiilor literei (b), modificările minore aduse Manualului de prezentare pot fi aprobate printr-o procedură privind Manualul de prezentare (în continuare – autorizare indirectă).

147.A.145 Prerogative ale organizației de pregătire în domeniul întreținerii

(a) Organizația de pregătire în domeniul întreținerii poate desfășura următoarele activități, astfel cum este permis de manualul de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii și în conformitate cu acesta:

(i) cursuri de pregătire de bază în conformitate cu programa prevăzută în Anexa 3 (partea 66) sau o parte din aceasta;

(ii) cursuri de pregătire pe tip de aeronavă/pentru sarcini specifice în conformitate cu Anexa 3 (partea 66);

(iii) examinarea cursanților care au participat la cursul de pregătire de bază sau la cursul de pregătire pe tip de aeronavă la organizația de pregătire în domeniul întreținerii;

(iv) examinarea cursanților care nu au participat la cursul de pregătire pe tip de aeronavă la organizația de pregătire în domeniul întreținerii;

(v) examinarea cursanților care nu au participat la cursul de formare de bază la organizația de pregătire în domeniul întreținerii, cu condiția ca:

(1) examinarea să se desfășoare la una dintre locațiile identificate în certificatul de autorizare; sau

(2) dacă examinarea se efectuează în locații care nu sînt identificate în certificatul de autorizare, în conformitate cu literele (b) și (c), fie

– examinarea are loc prin intermediul Băncii Centrale Europene de Întrebări (ECQB), fie,

– în absența unei ECQB, Autoritatea Aeronautică Civilă selectează întrebările pentru examinare;

(vi) emiterea de certificate în conformitate cu apendicele III, ca urmare a promovării cursurilor autorizate de pregătire de bază sau de pregătire de tip de aeronavă și a examinărilor menționate la punctele (a)(i), (a)(ii), (a)(iii), (a)(iv) și (a)(v), după caz.

(b) Pregătirea, examinările de cunoștințe și evaluările practice pot avea loc doar la locațiile identificate în certificatul de autorizare și/sau la orice locație menționată în Manualul de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii.

(c) Prin derogare de la litera (b), organizația de pregătire în domeniul întreținerii poate face pregătire, examinări de cunoștințe și evaluări practice în locații diferite de locațiile menționate la litera (b), doar în conformitate cu o procedură de control specificată în Manualul de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii. Aceste locații pot să nu fie enumerate în manualul de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii.

(d) 1. Organizația de pregătire în domeniul întreținerii poate subcontracta efectuarea pregătirii teoretice de bază, a pregătirii de tip și a examinărilor aferente unui organism de pregătire într-un alt domeniu decît cel al întreținerii doar atunci cînd procesul are loc în baza sistemului de calitate al organizației de pregătire în domeniul întreținerii.

2. Subcontractarea pregătirii teoretice de bază și a examinării se limitează la Anexa 3 (partea 66) apendicele I modulele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 și 10.

3. Subcontractarea pregătirii de tip și a examinării se limitează la grupul motopropulsor și sistemele electronice de bord.

(e) O organizație nu poate să primească autorizarea de a desfășura examinări decît dacă este autorizată și pentru desfășurarea sesiunilor de pregătire corespunzătoare.

(f) Prin derogare de la litera (e), o organizație autorizată să ofere pregătire în privința cunoștințelor de bază sau pe tip de aeronavă poate fi, de asemenea, autorizată să desfășoare examinări pe tip de aeronavă, în cazurile în care pregătirea pe tip de aeronavă nu este obligatorie.

147.A.150 Schimbări privind organizația de pregătire în domeniul întreținerii

(a) Organizația de pregătire în domeniul întreținerii comunică Autorității Aeronautice Civile orice schimbări propuse pentru organizație care afectează autorizarea înainte ca aceste modificări să aibă loc, cu scopul de a permite Autorității Aeronautice Civile să determine respectarea în continuare a prezentei părți și să modifice, dacă este necesar, certificatul de autorizare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă poate prescrie condițiile în care organizația de pregătire în domeniul întreținerii poate să își desfășoare activitatea pe durata acestor schimbări, cu excepția cazului în care Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește că autorizația organizației de pregătire în domeniul întreținerii trebuie suspendată.

(c) Neinformarea Autorității Aeronautice Civile asupra unor asemenea schimbări poate atrage suspendarea sau retragerea certificatului de autorizare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii, retroactiv, de la data reală a schimbărilor.

147.A.155 Valabilitatea continuă

(a) Autorizația se eliberează pe o durată nelimitată. Aceasta rămâne valabilă sub rezerva următoarelor condiții:

1. organizația respectă în continuare dispozițiile prezentei părți, în conformitate cu dispozițiile referitoare la modul de a trata constatările, după cum se precizează la punctul 147.B.130; și

2. Autorității Aeronautice Civile i s-a acordat accesul la organizație pentru a stabili continuarea respectării dispozițiilor prezentei anexe (partea 147); și

3. certificatul nu este cedat sau retras.

(b) În urma renunțării sau a retragerii, autorizația trebuie returnată Autorității Aeronautice Civile.

147.A.160 Constatări

(a) O constatare de nivel 1 reprezintă una sau mai multe dintre următoarele situații:

1. orice caz semnificativ de nerespectare a procesului de examinare care ar invalida examinarea (examinările);

2. neacordarea Autorității Aeronautice Civile a accesului la spațiile de desfășurare a activității organizației în timpul orelor normale de funcționare după două cereri scrise;

3. lipsa unui manager responsabil;

4. un caz semnificativ de nerespectare a procesului de pregătire.

(b) O constatare de nivel 2 reprezintă orice caz de nerespectare a procesului de pregătire, altul decât constatările de nivel 1.

(c) După primirea unei notificări a unor constatări, în conformitate cu punctul 147.B.130, titularul unei autorizații pentru organizația de pregătire în domeniul întreținerii definește un plan de acțiuni corective și face dovada aplicării acțiunilor corective satisfăcătoare pentru Autoritatea Aeronautică Civilă în cursul unei perioade stabilite de comun acord cu această autoritate.

Subpartea C

Cursul de pregătire de bază autorizat

147.A.200 Cursul de pregătire de bază autorizat

(a) Cursul de pregătire de bază autorizat constă în pregătire pentru acumularea de cunoștințe, examinare de cunoștințe, pregătire practică și o evaluare practică.

(b) Elementul de pregătire pentru acumularea de cunoștințe trebuie să acopere materia obiectului de studiu pentru o categorie sau o subcategorie de licență de întreținere a aeronavelor, după cum se precizează în Anexa 3 (partea 66).

(c) Elementul de examinare de cunoștințe trebuie să acopere o secțiune semnificativă a obiectului de studiu pentru elementul de pregătire prevăzut la litera (b).

(d) Elementul de pregătire practică trebuie să acopere utilizarea practică a echipamentului/instrumentelor uzuale, montajul/demontajul unei selecții reprezentative de repere de aeronavă și participarea la activități reprezentative de întreținere desfășurate în legătură cu modulul complet specific părții 66.

(e) Elementul de evaluare practică trebuie să acopere pregătirea practică și să stabilească dacă cursantul are competența potrivită pentru utilizarea instrumentelor și echipamentului și pentru lucrul în conformitate cu manualele de întreținere.

(f) Durata cursului de pregătire de bază trebuie să fie în conformitate cu apendicele I.

(g) Durata cursurilor de conversie între (sub)categoriile trebuie stabilită printr-o evaluare a programei de pregătire de bază și a necesităților de pregătire practică aferente.

147.A.205 Examinările cunoștințelor de bază

Examinările cunoștințelor de bază:

- (a) sînt în conformitate cu standardul definit în Anexa 3 (partea 66);
- (b) se desfășoară fără utilizarea notelor de pregătire;
- (c) acoperă o secțiune semnificativă a obiectelor de studiu din modulul de pregătire specific absolvit în conformitate cu Anexa 3 (partea 66).

147.A.210 Evaluarea practică de bază

- (a) Evaluările practice de bază trebuie efectuate pe durata cursului de pregătire de bază în domeniul întreținerii de către evaluatorii practici numiți, la încheierea fiecărei perioade de vizitare a atelierelor practice/unităților de lucru pentru întreținere.
- (b) Cursantul obține o promovare evaluată în conformitate cu punctul 147.A.200(e).

Subpartea D

Pregătire pe sarcină/tip de aeronavă

147.A.300 Pregătire pe sarcină/tip de aeronavă

O organizație de pregătire în domeniul întreținerii trebuie să fie autorizată pentru a efectua pregătire pe sarcină/tip de aeronavă în conformitate cu Anexa 3 (partea 66), respectînd standardul specificat la punctul 66.A.45.

147.A.305 Examinări de tip aeronavă și evaluări de sarcină

O organizație de pregătire în domeniul întreținerii autorizată în conformitate cu punctul 147.A.300, pentru a efectua pregătire pe tip de aeronavă, trebuie să efectueze examinările de tip de aeronavă sau evaluările de sarcină specifică aeronavei care sînt precizate în Anexa 3 (partea 66), sub rezerva conformității cu standardul de tip de aeronavă și/sau standardul prevăzut pentru respectiva sarcină specificat la punctul 66.A.45 din Anexa 3 (partea 66).

Secțiunea B

PROCEDURI PENTRU AUTORITĂȚILE COMPETENTE

Subpartea A

Generalități

147.B.05 Domeniul de aplicare

Prezenta secțiune stabilește cerințele de ordin administrativ care trebuie respectate de către autoritățile competente responsabile pentru aplicarea secțiunii A a prezentei părți.

147.B.10 Autoritatea competentă

(a) Generalități

Autoritatea competentă căreia i se atribuie responsabilități de emitere, menținere, modificare, suspendare sau retragere a certificatelor menționate în prezenta anexă (partea 147) este Autoritatea Aeronautică Civilă, care dispune de proceduri documentate, precum și o structură organizațională corespunzătoare.

(b) Resurse

Autoritatea Aeronautică Civilă este dotată în mod corespunzător cu personal pentru aducerea la îndeplinire a cerințelor prezentei părți.

(c) Proceduri

Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește proceduri care să detalieze modul de respectare a prezentei anexe (partea 147).

Procedurile sînt revizuite și modificate pentru a asigura conformitatea continuă.

(d) Calificare și pregătire

Tot personalul cu atribuții de autorizare vizat de prezenta anexă:

1. este calificat în mod adecvat și are toate cunoștințele, experiența și pregătirea necesare pentru a executa sarcinile atribuite;

2. este pregătit și a beneficiat de pregătire de perfecționare cu privire la Anexa 3 (partea 66) și Anexa 4 (partea 147) acolo unde este cazul, inclusiv privind înțelesul și standardul prevăzut de acestea.

147.B.20 Sistemul de ținere a evidenței

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă stabilește un sistem de ținere a evidenței care să permită o modalitate adecvată de urmărire a procesului de emitere, reînnoire, menținere, diversificare, suspendare sau retragere a fiecărei autorizări.

(b) Evidențele pentru supravegherea organizațiilor de pregătire în domeniul întreținerii includ cel puțin:

1. cererea scrisă pentru autorizarea organizației;
2. certificatul de autorizare al organizației, inclusiv orice modificări;
3. o copie a programului de audit, care să conțină datele la care trebuie efectuate auditurile, precum și datele la care acestea au fost efectuate;
4. supravegherea continuă a evidențelor, inclusiv a tuturor evidențelor legate de audituri;
5. copii după întreaga corespondență relevantă;
6. detalii privind toate derogările și măsurile de punere în aplicare;
7. orice raport din partea altor autorități competente referitor la supravegherea organizației;

8. Manualul de prezentare al organizației și modificările sale.

(c) Perioada minimă de păstrare, pentru evidențele menționate la litera (b), este de patru ani.

147.B.25 Derogări

(a) Autoritatea Aeronautică Civilă poate scuti o școală a departamentului de educație de la următoarele:

1. cerința de a se constitui ca o organizație, după cum se specifică la punctul 147.A.10;
2. necesitatea de a avea un manager responsabil, cu condiția ca departamentul să numească o persoană cu vechime pentru a gestiona organizația de pregătire și ca o asemenea persoană să aibă un buget suficient pentru a asigura funcționarea organizației la standardul prezentei anexe (partea 147);

3. necesitatea de a recurge la un audit independent în cadrul unui sistem de calitate, cu condiția ca departamentul care conduce un inspectorat școlar independent să efectueze un audit al organizației de pregătire în domeniul întreținerii, cu frecvența impusă de prezenta parte.

(b) Toate derogările acordate în conformitate cu articolul 18 din [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) sînt înregistrate și păstrate de către Autoritatea Aeronautică Civilă.

Subpartea B

Emiterea autorizației

Prezenta subparte stabilește cerințele privind emiterea sau modificarea autorizației eliberate organizației de pregătire în domeniul întreținerii.

147.B.110 Procedura de autorizare și modificările la autorizație

(a) La primirea unei cereri, Autoritatea Aeronautică Civilă:

1. examinează Manualul de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii; și
2. verifică îndeplinirea de către organizație a cerințelor prevăzute în Anexa 4 (partea 147).

(b) Toate constatările făcute se înregistrează și se confirmă în scris solicitantului.

(c) Toate constatările trebuie încheiate în conformitate cu punctul 147.B.130 înainte de emiterea autorizației.

(d) Numărul de referință trebuie inclus pe certificatul de autorizare în modul stabilit de prezentul Regulament.

147.B.120 Procedura menținerii valabilității

(a) Fiecare organizație este supusă unui audit complet pentru verificarea conformității cu prezenta anexă (partea 147) la intervale care nu trebuie să depășească 24 de luni. Auditul trebuie să includă monitorizarea cel puțin a unui curs de pregătire și a unui examen realizate de organizația de pregătire în domeniul întreținerii.

(b) Constatările sînt prelucrate în conformitate cu punctul 147.B.130.

147.B.125 Certificatul de autorizare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii

Formatul certificatului de autorizare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii trebuie să fie cel detaliat în apendicele II.

147.B.130 Constatări

(a) Dacă în termen de trei zile de la primirea notificării scrise referitoare la orice constatare de nivel 1, organizația nu reușește să efectueze remedierea care se impune, acest fapt atrage retragerea, suspendarea sau limitarea, integrală sau parțială, de către Autoritatea Aeronautică Civilă a autorizației organizației de pregătire în domeniul întreținerii.

(b) Autoritatea Aeronautică Civilă ia măsuri pentru a retrage, limita sau suspenda autorizația, integral sau în parte, în cazul în care organizația nu reușește să se conformeze cerințelor legate de intervalul de timp acordat de Autoritatea Aeronautică Civilă, în cazul unei constatări de nivel 2.

Subpartea C

Retragerea, suspendarea și limitarea autorizației organizației de pregătire în domeniul întreținerii

147.B.200 Retragerea, suspendarea și limitarea autorizației organizației de pregătire în domeniul întreținerii

Autoritatea Aeronautică Civilă:

(a) suspendă o autorizație pe motive temeinice, în cazul unei potențiale amenințări la adresa siguranței; sau

(b) suspendă, retrage sau limitează o autorizație în conformitate cu punctul 147.B.130.

Apendicele I

Durata cursului de pregătire de bază

Durata minimă a unui curs complet de pregătire de bază este următoarea.

Curs de bază	Durăță (ore)	Proporția pregătirii teoretice (%)
A1	800	30–35
A2	650	30–35
A3	800	30–35
A4	800	30–35
B1.1	2400	50–60
B1.2	2000	50–60
B1.3	2400	50–60
B1.4	2400	50–60
B2	2400	50–60
B2L	1500 ^{*1}	50–60

B3	1000	50–60
-----------	------	-------

*1 Numărul de ore se majorează după cum urmează, în funcție de calificarea de sistem suplimentară selectată:

Calificare de sistem	Durată (ore)	Proporția pregătirii teoretice (%)
COM/NAV	90	50–60
Instrumente	55	
Navigare automată	80	
Supraveghere	40	
Sisteme ale corpului aeronavei	100	

Apendicele II

**Autorizarea organizației de pregătire în
domeniul întreținerii în sensul Anexei 4
(partea 147) – formularul 11 al AAC**

Pagina 1 din 2

**AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ
REPUBLICA MOLDOVA**

**CERTIFICAT DE AUTORIZARE A ORGANIZAȚIEI DE PREGĂTIRE
ȘI EXAMINARE ÎN DOMENIUL ÎNTREȚINERII**

Referință: [CODUL REPUBLICII MOLDOVA].147. _____

În conformitate cu [Codul aerian nr.301/2017](#), aflat actualmente în vigoare, și sub rezerva respectării condițiilor de mai jos, Autoritatea Aeronautică Civilă certifică, prin prezenta, că:

[DENUMIREA ȘI ADRESA SOCIETĂȚII]

în calitate de organizație de pregătire în domeniul întreținerii în conformitate cu secțiunea A din Anexa 4 (partea 147) la Regulament, autorizată să organizeze instruirile și să efectueze examinările enumerate în programul de autorizare anexat și să elibereze cursanților certificatele de recunoaștere utilizând referințele de mai sus.

CONDIȚII

1. Prezenta autorizare se limitează la ceea ce se specifică în secțiunea privind domeniul de activitate din Manualul de prezentare al organizației de pregătire în domeniul întreținerii autorizate în conformitate cu secțiunea A din Anexa 4 (partea 147); și

2. Prezenta autorizare necesită conformarea cu procedurile specificate în Manualul de prezentare aprobat al organizației de pregătire în domeniul întreținerii; și

3. Prezenta autorizare este valabilă atît timp cît organizația de instruire în domeniul întreținerii autorizată respectă dispozițiile din Anexa 4 (partea 147) la Regulament.

4. Sub rezerva respectării condițiilor de mai sus, prezenta autorizație rămîne valabilă pe o durată nelimitată, cu excepția cazului în care ea a fost anterior restituită, înlocuită, suspendată sau retrasă.

Data primei eliberări: _____

Data prezentei revizuirii: _____

Nr. revizuire: _____

Semnătura: _____

Pentru Autoritatea Aeronautică Civilă: _____

**PROGRAM DE AUTORIZARE A ORGANIZAȚIEI DE PREGĂTIRE
ȘI EXAMINARE ÎN DOMENIUL ÎNTREȚINERII**

Referință: [CODUL REPUBLICII MOLDOVA].147. _____

[DENUMIREA ȘI ADRESA SOCIETĂȚII]

CLASĂ	CATEGORIA LICENȚEI	LIMITARE	
DE BAZĂ(**)	B1(**)	TB1.1(**)	AVIOANE CU TURBINĂ(**)
		TB1.2(**)	AVIOANE CU PISTON(**)
		TB1.3(**)	ELICOPTERE CU TURBINĂ(**)
		TB1.4(**)	ELICOPTERE CU PISTON(**)
	B2(**)	TB2(**) (****)	SISTEME ELECTRONICE DE BORD(**)
	B3(**)	TB3(**)	AVIOANE CU PISTON NEPRESURIZATE CU MTOM DE MAXIMUM 2000 KG(**)
	A(**)	TA.1(**)	AVIOANE CU TURBINĂ(**)
		TA.2(**)	AVIOANE CU PISTON(**)
		TA.3(**)	AVIOANE CU TURBINĂ(**)
		TA.4(**)	AVIOANE CU PISTON(**)
TIP/SARCINĂ(**)	C(**)	T4(**)	[INDICAȚI TIPUL DE AERONAVĂ](****)
	B1(**)	T1(**)	[INDICAȚI TIPUL DE AERONAVĂ](****)
	B2(**)	T2(**)	[INDICAȚI TIPUL DE AERONAVĂ](****)
	A(**)	T3(**)	[INDICAȚI TIPUL DE AERONAVĂ](****)

Prezentul program de autorizare se limitează la pregătirile și examinările specificate în secțiunea privind domeniul de activitate din Manualul de prezentare aprobat al organizației de pregătire în domeniul întreținerii. Referința Manualului de prezentare aprobat al organizației de pregătire în domeniul întreținerii:

Data primei eliberări: _____

Data ultimei revizuirii aprobate: _____ Nr. revizuire: _____

Semnătura: _____

Pentru Autoritatea Aeronautică Civilă _____

Formularul 11 al AAC

(**) Se șterge, după caz, dacă organizația nu este autorizată.

(***) Se completează categoriile și limitările corespunzătoare.

(****) Autorizarea cursului/examenului de bază B2 include autorizarea cursului/examenului B2L pentru toate calificările de sistem

Apendicele III

**Certificate de recunoaștere în sensul Anexei 4
(partea 147) – formularele 148 și 149 ale AAC**

Pagina 1 din 1

CERTIFICAT DE RECUNOAȘTERE

Referință: [CODUL REPUBLICII MOLDOVA].147. _____

Certificat de recunoaștere se eliberează pentru:

[NUME]
[DATA ȘI LOCUL NAȘTERII]

De către:

[DENUMIREA ȘI ADRESA SOCIETĂȚII]
Referință: [CODUL REPUBLICII MOLDOVA].147. [XXXX]

Organizație de instruire în domeniul întreținerii, autorizată să ofere instruire și să desfășoare examinări în cadrul domeniului său de autorizare și în conformitate cu Anexa 4 (partea 147) la Regulament.

Prezentul certificat confirmă că persoana menționată mai sus a promovat cu succes fie cursul autorizat de instruire de bază (**), fie examinarea de bază (**) menționată mai jos, în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) și prezentul Regulament, aflate actualmente în vigoare.

[CURS DE PREGĂTIRE DE BAZĂ (**)] și/sau [EXAMINĂRE DE BAZĂ (**)]
[LISTA MODULELOR DIN PARTEA 66/DATAP ROMOVĂRII EXAMENULUI]

Data: _____

Semnătura: _____

Pentru: [DENUMIREA SOCIETĂȚII]

Formularul 148 al AAC

Pagina 1 din 1

CERTIFICAT DE RECUNOAȘTERE

Referință: [CODUL REPUBLICII MOLDOVA].147. _____

Prezentul certificat de recunoaștere se eliberează pentru:

[NUME]
[DATA ȘI LOCUL NAȘTERII]

De către:

[DENUMIREA ȘI ADRESA SOCIETĂȚII]
Referință: [CODUL REPUBLICII MOLDOVA].147. _____

Organizație de instruire în domeniul întreținerii, autorizată să ofere instruire și să desfășoare examinări în cadrul domeniului său de autorizare și în conformitate cu Anexa 4 (partea 147) la Regulament.

Prezentul certificat confirmă că persoana menționată mai sus a promovat cu succes elementele teoretice (**) și/sau practice (**) ale cursului autorizat pe tip de aeronavă menționat mai jos și examinările conexe, în conformitate cu [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) și prezentul Regulament, aflate actualmente în vigoare.

**[CURS DE PREGĂTIRE PE TIP DE AERONAVĂ]
[DATA ÎNCEPERII ȘI DATA ÎNCHEIERII]
[DE SPECIFICAT ELEMENTELE TEORETICE SAU ELEMENTELE PRACTICE]
ȘI/SAU
[EXAMINARE DE TIP DE AERONAVĂ(**)]
[DATA ÎNCHEIERII]**

Data: _____

Semnătura: _____

Pentru: [DENUMIREA SOCIETĂȚII]

Formularul 149 al AAC